

Kavics az égben

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült
Isaac Asimov: Pebble in the Sky
Published by Grafton Books 1987
© Isaac Asimov 1950, 1983

FORDÍTOTTA FÜSSI-NAGY GÉZA

A FEDÉL JANTNER JÁNOS MUNKÁJA

ISBN 963 11 6895 6 GALAKTIKA

Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó,
Budapest Felelős kiadó: Sziládi János igazgató

Athenaeum Nyomda, (92.0465), Budapest, 1992
Felelős vezető: Losonczy György vezérigazgató
Felelős szerkesztő: Futaid József
Műszaki vezető: Török Károlyné
Műszaki szerkesztő: Rucsek Andrea
Terjedelem: 14,56 (A/5) iv. IF 6619

ELSŐ FEJEZET

Két lépés között

Két perccel azelőtt, hogy örökre eltűnt az általa ismert Földről, Joseph Schwartz Chicago külvárosának kellemes utcáit róttá. Browning egyik költeményének pár sorát mormogva magában.

Kissé furcsa is volt a dolog, mivel Schwartz aligha keltette volna bárki arajáróban olyan ember benyomását, aki Browning sorait dűnnyögi önfeledten. Pontosan az volt, aminek látszott: egy kiszolgált szabó, aki tökéletesen híján van annak, amit a mai kifinomult elmék „általános műveltségnek” neveznek. Viszont érdeklődő természetű lévén sok mindent olvasott válogatás nélkül. Hatalmas étvágygal falta az ismereteket, ezért gyakorlatilag csaknem mindenhez konyított valamit, és kivételes emlékezőtehetsége segítségével tudását még rendben is tudta tartani.

Fiatalabb korában például kétszer is elolvasta Robert Browning Rabbi Ben Ezra című költeményét, így természetesen betéve tudta minden sorát. Nagyrészt ugyan érthetetlen volt számára, de az utóbbi időkben az első három sora úgy hozzátartozott az életéhez, akár a tulajdon szívverése így esett, hogy 1949-ben, azon a napfényes, különösen ragyogó, kora nyári napon elméje csöndes rejtekén magában ismételte az ismerős szavakat:

*Jöjj, öregedjünk meg együtt!
A java még ott van előttünk:
A végső élet, melyet az első hagyott reánk...*

Schwartz teljes szívvel befogadta ezt az érzést. Fiatal éveinek európai küzdelmei, majd férfikorának egyesült államokbeli harcai után kellemes volt számára a nyugodt öregség. Megtakarított pénzeszkéje és saját kis háza lehetővé tette neki a békés visszavonulást. Jó egészségnek örvendő felesége, két, tisztességgel férjhez adott lánya és utolsó, legszebb éveit megédesítő kis vasgyúró unokája mellett ugyan mi oka lett volna bármi panaszra?

Az atombomba persze ott lógott a feje fölött, de Schwartz alapvetően hitt az emberiség jó természetében. Nem is gondolt rá, hogy kitörhet még egy háború. Eszébe sem jutott, hogy a Földet még egyszer beragyoghatja a dühödten széthasadó atomok napnál is fényesebb pokoltüze. Ezért türelemmel mosolygott a mellette elhaladó gyerekekre, és magában azt kívánta nekik, hogy gyors és biztonságos vágtaival hagyják maguk mögött fiatalságukat és ériék el életük még előttük álló békés javát.

Lábát fölemelte, hogy átlépjen egy, a járdáról közömbösen felé mosolygó rongyos Julcsa babát, egy még senkinek sem hiányzó leleccyereket. Hanem a lábát nem ugyanarra a Földre tette vissza...

Chicagónak egy másik negyedében állt az Atomkutató Intézet, ahol a tudósoknak bizonyára voltak elméleteik a lényegében értelmes emberi természetről, de valahogy mégis szinte szégyelltek e gondolataikat, mert még nem találtak ki olyan műszert, amellyel ezt is pontosan lemérhették volna. Amikor ilyesmire gondoltak, gyakran csak arra vágyakoztak, hogy valami égi sugallat álljon az emberi természet (és az elátkozott emberi képzelőerő) útjába és ne csináljanak minden ártatlan és különös találmányukból azonnal valami halálos fegyvert.

Mégis, ugyanaz az ember, aki képtelen volt saját kíváncsiságának megzabolázására, és bőszen kutatta az atom energiáinak világát, amely egy szép napon a fél világot elpusztíthatja, képes lehetett a saját élete árán is megvédelmezni egy embertársát, bármilyen jelentéktelen alak legyen is az illető.

A vegyész háta mögött fölragyogó kékes fény vonta magára először dr. Smith figyelmét.

A félig nyílt ajtó előtt elhaladva érdeklődve bámult be rá. A vegyész, egy kedélyes fiatalember éppen egy mérőedény megtöltésével foglalatzkodott, amelyben az oldat pontosan akkor érte el a kívánt szintet. A folyadékban valami fehér por lebegett lustán, míg a megfelelő idő alatt teljesen föl nem oldódott. Egy pillanatig nem történt semmi, ám akkor a Smith doktort megállító ösztöne működésbe lépett, és cselekvésre kényszerítette őt.

Berontott a helyiségbe, fölragadott egy mérőrudat, és a munkaasztal tetejéről lesöpörte a padlóra a rajta lévő tárgyakat. Megolvadt fém halálos sziszegése hallatszott. Dr. Smith érezte, amint egy kövér verejték-csepp gördül végig az orrán és megáll a hegyén.

A fiatalember üres tekintettel bámult a betonpadlóra, amelyen a szétfröccsent fém máris ezüstös pacnikká

dermedt. Még mindig erős hő áradt belőlük.

– Mi történt? – kérdezte elhaló hangon.

Dr. Smith megvonta a vállát. Ő sem volt teljesen ura magának.

– Nem is tudom. De mondja csak, végül is mi történt itt?

– Semmi sem történt – hebegte a vegyész. – Ez csak egy finomítatlan urániumminta volt. Elektrolízises réztesztet csináltam... Fogalmam sincs, mi történhetett.

– Akármi történt is, fiatalember, azt elmondhatom magának, mit láttam. A platinatégelynek tűzkoronája volt. Erős radioaktív sugárzást észleltem. Azt mondja, uránium volt?

– Igen, de finomítatlan uránium! Az pedig nem veszélyes. Úgy értem, hogy a maximális tisztaság a maghasadás föltétele, nem igaz? – Nyelve hegyével gyorsan megnyalta az ajkát.

– Úgy véli, uram, hogy valóban maghasadás lehetett? De hiszen nem plutónium, és nem is bombáztam.

– És – mormolta dr. Smith elgondolkodva – még ha tiszta lett volna, akkor sem volt meg a kritikus tömege. Hosszan nézte a szappankő asztallapot, a szekrények megégett és összezsugorodott festését és a betonpadlón ezüstösen csillogó fémpacnikat. – Különbözik az uránium 1800 Celsius fokon olvad, a nukleáris jelenségeket pedig kevéssé ismerjük ahhoz, hogy bizonyossággal nyilatkozhatnánk az esetről. Ez a hely pedig biztosan át – meg átitatódott már mindenféle sugárzással. Amint kihűl a fém, fiatalember, legjobb lesz, ha gondosan összegyűjti és alaposan kielemezi.

Elgondolkodva nézett egy darabig a fiatal vegyész arcába, azután a szemközti falhoz lépett, és idegesen megtapogatta egy pontját, úgy vállmagasságban.

– Mi ez itt? – fordult hátra a másikhoz. – Ez mindig itt volt?

– Micsoda, uram? – A fiatalember is izgatottan odasietett, és megvizsgálta a helyet, amelyet az idősebbik férfi mutatott neki. Egy kis lyukacska volt az, mintha egy falba vert szöveget kihúztak volna a helyéről, de ez keresztülhatolt a vakolaton és az egész, vastag falon: látszott rajta a kinti világosság.

A vegyész megrázta a fejét.

– Nem, ezt még sohasem láttam. De az is igaz, hogy nem is kerestem sohasem, uram.

Dr. Smith nem szólt semmit. Lassan elhátrált a faltól, elhaladt a hasáb alakú hőszabályzó mellett, rápillantott vékony acéllemezből készült dobozára. A víz keringett benne, amint a motor hajtotta keverőlapátok mániákusan forogva kergették, mialatt a víz alatt a melegítőként működő elektromos buborékok rendületlenül képződtek és szakadtak el a fémfelületről a higanylevel működésének ritmusában.

– No és ez itt volt azelőtt? – Ezzel dr. Smith mutatójának körmével finoman megkopogtatta a termosztát felső, szélesebb végének egy pontját. Mintha egy parányi, kerek lyukat fűrtak volna a fémbe. A víz szintje nem ért föl odáig.

A vegyész szeme elkerekedett.

– Nem, uram, ez nem volt itt. Abban egészen biztos vagyok.

– Hmmm. És a másik oldalon is van egy?

– Nos... itt vesszek meg! Úgy értem, igen, uram!

– Rendben van. Most jöjjön ide, és nézzen keresztül ezeken a lyukakon... Közben kapcsolja ki a hőszabályzót, kérem. Úgy, álljon csak ide! – Ujját ekkor a falban lévő lyukhoz illesztette. – Mít lát? – kérdezte izgatottan.

– Az ujját látom, uram. Pontosan arra a lyukra tette? Dr. Smith nem válaszolt. Azután igazi lelkiállapotát meghazudtoló nyugalommal:

– Most nézzen bele a másik irányban. És most mit lát?

– Most semmit.

– De pontosan azon a helyen állt az urániummal teli tégely.

Pontosan arra a helyre néz, nem igaz?

– Azt hiszem, igen, uram – jött a bizonytalan válasz.

Dr. Smith gyors pillantást vetett a még mindig félig nyitva lévő ajtó névtáblájára.

– Mr. Jennings, ez a legteljesebb mértékben szigorú titok – mondta hűvösen. – Nem szeretném, ha bármikor bárkinek említést tenne róla. Megértette?

– Pontosan, uram!

– Akkor most menjünk innen! Beküldjük majd a sugármérőket, vizsgálják meg alaposan ezt a helyet, mi pedig magával karanténba vonulunk egy időre.

– Sugárzás égette őket, úgy érte, uram?

– Majd megvizsgáljuk.

A két embernél azonban nem találtak erősebb besugárzásra utaló nyomokat. A vérképük rendben volt, és a hajhagymáik vizsgálata sem mutatott ki semmi gyanúsat. A rájuk törő enyhe rosszullétet inkább pszichoszomatikusnak tekintették, egyéb szimptomák pedig nem fordultak elő egyiküknél sem.

Az egész intézetben sem akkor, sem később nem akadt senki, aki megmagyarázhatta volna, hogy a kritikus mennyiségnél jóval kevesebb tisztítatlan uránium, ráadásul közvetlen neutronbombázás nélkül, miért olvadt meg hirtelenül abban a tégelyben; és villantotta föl éles fény koronáját.

Csak azt a következtetést vonhatták le, hogy az atomfizikában még seregnyi váratlan és veszedelmes meglepetés bujkálhat.

Dr. Smith ezért a későbbiek során elkészített jelentésében sem mondott el mindent a valóságnak megfelelően. Nem tett említést például a laboratóriumban keletkezett lyukakról, arról, hogy a tégely helyéhez legközelebb lévő még alig látható, a hőszabályozó másik oldalán már valamivel nagyobb, a falban pedig, amely háromszor olyan messzire van attól a félelmetes forrástól, már akkora, hogy egy szöveget is bele-dughatnának.

Az egyenes irányban terjedő sugár jó pár mérföldet megethetett, mire a földfelszín görbületének eredményeképpen annyira eltávolodott tőle, hogy már nem okozhatott számottevő károkat, viszont átmérője addigra már jó tízlábnyira tágult. Ezután céltalanul kisuhant az ürbe, ahol egyre tágulva és gyöngülve, halvány szálként hatolt keresztül a kozmosz szövetén.

Erről a fantáziaképről soha senkinek sem tett említést.

Arról sem beszélt senkinek, hogy bekérette a másnap reggeli újságokat a karanténba, és egy bizonyos téma után kutatva végiglapozta őket.

Egy hatalmas világárosban annyi ember tűnik el naponta nyomtalanul! És senki sem rohant sikoltozva a rendőrségre a bejelentéssel, hogy a szeme előtt vált semmivé egy ember (vagy mondjuk egy embernek a fele!). Legalábbis ilyesmiről egyik lap sem tett említést.

Később dr. Smith erővel igyekezett elfelejteni az esetet.

Joseph Schwartz két lépése között következett be az esemény. Fölemelte a jobb lábát, hogy átlépjen a rongyos Julcsa baba fölött, akkor egy pillanatra különös zibbadtságot érzett, mintha az idő tréfajaként fölragadta és belsejét kifordította volna valami örvény. Amikor letette a lábát, egyetlen szusszanással szakadt ki belőle a levegő, és érezte, amint csöndesen összerogy és lehanyatlik a före.

Sokáig maradt ott csukott szemmel, de aztán csak magához tért és körülnézett.

Hát mégis igaz! A fűvön ült, ott, ahol az imént még betonon sétált.

A házak eltűntek! A pázsitfoltjaikon üldögélő, hosszú sorokba rendeződött fehér házaknak mind nyoma veszett!

És nem is pázsit volt, amin ült, mert a fű gondozatlanul, szabadon nőtt, körülötte pedig fák, sok fa, a látóhatáron egész kis erdő.

Ekkor érte az eddig legkellemetlenebb sokkhatás: a fák leveleinek jó része már rozsdavörösre váltott, és a keze is elszáradt falevél érdes felületét tapintotta. Városlakó volt ugyan, de azért tudta, hogy fest az ősz.

Ősz! De hiszen, amikor fölemelte a jobb lábát, akkor verőfényes júniusi délután volt, minden növény friss zöldben pompázott.

Önkéntelenül a lába felé pillantott, miközben a látottakat emésztette, és akkor meglepetten, éles hangon fölkiáltott és odakapott... Ott hevert a kis rongybaba, amelyiken átlépett: a valóság egy parányi leheleteként.

Ó, nem! Reszkető kézzel megfordította és látta, hogy nem teljesen ép. Nem szakadozott volt, hanem kettévágták. Hosszában hasították el, rendkívül pontosan, lószőr töltelékéből egyetlen szál sem állt ki. Az elmetszett szálcsonkok pontosan egyformán végződtek.

A bal cipőjén megcsillanó fényfolt magára vonta a figyelmét. Még mindig a babát szorongatva nehézkesen a térdére emelte a lábát. A cipőtalp leghegye, az a rész, amely kissé előrenyúlik a felsőrész alól, hiányzott. Olyan pontosan, ahogy egy földi suszter a földi dikicsével sohasem vágta volna le. A friss vágásfelület hihetetlenül simán, majdnem folyadékszerűen csillogott.

Schwartz zavarodottsága végigkúszott a gerincvelején és behatolt az agykérgébe, ahol azután szorongató rémületté dermedt.

Végül, mivel még a saját hangja is valahogy megnyugtató lehetett ebben a különben teljesen megbolondult bánatos világban, hangosan megszólalt: hangja mélyen, feszülten, lihegve hangzott.

– Legelőször is, nem vagyok őrült – mondta. – Lényegében ugyanúgy érzem magam, mint eddig is.

Persze, ha bolond lennék, akkor sem vennék róla tudomást, nem igaz?

Neem... – Érezte, amint fölkorbácsolódik bensejében a hisztéria. Minden erejével igyekezett elnyomni. –

Kell, hogy legyen valami mód a helyzet meghatározására.

Tovább töprengett:

– Talán álmodom? De hogyan győződhetnék meg róla, hogy álom ez vagy valóság? – Belecsípett a karjába, és érezte a sajgást. Megcsóválta a fejét. – Éppenséggel álmodhatom is, hogy érzem a csípést. Ez még semmit sem bizonyít.

Kétségbeesetten pillantott körül. Hát lehet egy álom ennyire világos, részletes, és tarthat ilyen sokáig? Valahol olvasta egyszer, hogy a legtöbb álom nem tart tovább öt másodpercnél, csupán jelentéktelen terhet jelent az alvó számára, és látszólagos hosszúsága csupán illúzió.

Hüvös kényelem! Fölhajtotta az inge kezelőjét, és karórájára nézett. A másodpercmutató rendületlenül járt körbe. Ha ez valóban álom, akkor alaposan megnyújtja azt a bizonyos öt másodpercet.

Körülnézett, majd hiábavaló igyekezettel törölgette homlokáról a hideg verejtéket. És ha amnéziája van?

Nem válaszolt önmaga kérdésére. Lassan a tenyerébe hajtotta az arcát.

Ha akkor, amikor fölemelte a lábát, a tudata letért jól bejáratott, tisztességgel karbantartott útjáról, amelyen már annyi éve jár...? Mi van, ha három hónap, esetleg egy év és három hónap vagy éppen tíz év és három hónap múltán, ősszel lépett vissza a földre ezen a furcsa helyen, amikor elkészült tudata visszatért? Nos, akkor is csak egyetlen lépésnek tűnhet az egész, holott... Különben is hol volt, és mit művelt a közben eltelt idő alatt?

– Neem! – A szó fájdalmas kiáltásként tört elő a torkából. Ez teljesen lehetetlen! Schwartz megvizsgálta az ingét. Az volt rajta, amelyet aznap reggel fölvetett, illetve, aminek aznap reggel kellett volna lennie. És az az ing friss és tiszta volt. Elgondolkodva nyúlt a zakója zsebébe, és előhúzott belőle egy almát.

Vadul beleharapott. Az alma is friss volt, és még magában hordozta a hűtőszekrény hidegét, ahonnan alig két órával azelőtt vette ki. Illetve mindössze két órának lett volna szabad eltelnie azóta.

No és az a kis rongybaba? Azzal mi a helyzet?

Érezte, amint egyre jobban elbizonytalanodik. Biztosan mégiscsak álom az egész, különben valóban nem épelméjű.

Meglepetéssel tapasztalta, hogy a napszak is megváltozott. Már késő délutánra járt, legalábbis az árnyékok egyre inkább meghosszabbodtak. A hely tökéletes kihaltsága hirtelen dermesztő nyugtalanságot ébresztett benne.

Nehézkesen talpra emelkedett. Úgy érezte, emberekkel kell találkoznia, bárkivel! És föltétlenül rá kell találnia valamilyen házra, ahhoz pedig mindenekelőtt valami utat kell keresnie.

Ösztönösen arrafelé fordult, ahol láthatóan ritkábban nőttek a fák, és lassan elindult.

Az esti hűvösség már belopózott a kabátja alá, és a fák teteje is fokozatosan elmosódott, bizonytalanná vált, amikor végre kiért az egyenes, teljesen néptelen makadámúira. Hálás megkönnyebbüléssel igyekezett a keskeny sávon előre, örömmel érzékelte a szilárd talajt a lába alatt.

De az úton mindkét irányban csak a teljes üresség tátongott, mire ismét elfogta a torokszorogató, hideg érzés. Abban reménykedett, hogy majd jön valami autó. Az lett volna legkönnyebb: leinteni egyet és megkérdezni a vezetőtől – vágyakozásában hangosan ki is mondta a szavakat:

– Chicago felé tart esetleg, uram?

De mi a helyzet, ha nem is Chicago környékén van? Nos, bármely nagyobb város megteszi. Bármelyik település, ahol telefonközelbe juthat. Igaz, csak négy dollár huszonhét cent van a zsebében, de a rendőrség bármikor kisegítheti...

Nekivágott az országútnak, a közepén haladt, sűrűn tekingetve mind a két irányba. A naplemente nem keltett benne különösebb benyomást, sem az, hogy lassacskán előbújtak a legelső csillagok.

Sehol egy autó. És más egyéb sem! Közben lassan teljesen besötétedik.

Már attól tartott, hogy ismét eluralkodik rajta az a korábbi zsidbadtság, mivel a látóhatár vibrálni kezdett baloldalt a szeme előtt. A fák közötti réseken valami hideg kék fény villant elő. Nem olyan lobogó, rőtes lángolás volt, amilyenek egy erdőtüzet elképzelt, hanem halvány, lopakodó fénypászma. Sőt még a makadámút is mintha furcsán pislákolna a lába alatt. Még le is hajolt, hogy megtapogassa, de teljesen normálisnak találta. Mégis ott pislákol az a távoli, halvány vibrálás a szeme sarkában.

Azon kapta magát, hogy minden erejét összeszedve rohan az országúton, cipője keményen, rendszertelenül csattog a sima felületen. Hirtelen észrevette, hogy a kettészelt babát még most is a markában szorongatja, mire haragos, hirtelen mozdulattal messzire hajtotta a feje fölött.

Ó, az élet gúnyos, csúfondáros kis maradványa...

Ekkor rémülten megtorpant. Bármi volt is az, az épelméjűségét bizonyította. Arra pedig igencsak szüksége volt. Ezért aztán tapogatott utána, térden csúszkálva az aszfalton, amíg meg nem találta: egy sötét foltot az alig érzékelhető halvány világosságban. A töltelke már jobban kilógott. Gondolkodás nélkül

visszagyömöszölte.

Újból nekivágott az útnak lépésben, túl nyomorultnak érezte már magát a futáshoz.

Egyre jobban megéhezett, és halálos félelem gyötörte, amikor jobb kéz felől megpillantott valami halvány fénysugarat.

Hála Istennek egy ház volt az!

Vadul üvöltözni kezdett, amire nem válaszolt senki, de mégiscsak egy ház volt: a valóság egy parányi szikrája amely újra lelket öntött belé az utóbbi néhány óra szörnyű névtelen vadsága után. Letért az útról, és botladozva megindult a földeken át, árkokon mászott keresztül, fákat kerülgetett, bozótosan csörtetett végig, és egy patakon is keresztülgázolt.

Kísérteties dolog! Még a patak vize is foszforeszkált. Ezt azonban tudatának csupán a legeldugottabb sarkával érzékelte.

Azután végre odaért. Kinyújtott kezével megtámaszkodott a fehér falnál. Nem téglából, nem kőből és nem is fából épült, de most ezzel igazán nem törődött. Úgy nézett ki, mint valami durva, erős porcelán, de valójában az sem érdekelte. Csak valami ajtót keresett, s amikor megtalálta, és nem látott mellette csengőt, dörömbölni kezdett rajta, démoni üvöltések kíséretében.

Csoszogást hallott odabentről és áldott, emberi hangot, végre nem a sajátját. Újra fölördített:

– Hé, odabent!

Halk, olajozott surrogás hallatszott, és az ajtó kitérült. Egy asszony nézett ki rajta, szemében a félelem apró szikrájával. Magas volt és sovány, mögötte pedig egy férfi nyurga, kemény arcú alakja rajzolódott ki valami munkaruhában. De nem is munkaruha volt az. Schwartz még sohasem látott semmi ilyesmit, de valami meghatározhatatlan módon mégis olyan öltözéknek látszott, amelyben férfiak végzik a munkájukat.

De Schwartz különben sem volt valami elemző elme. Szemében most mind a ketten, a ruházatukkal együtt nagyon szépek voltak. Olyan szépek, amilyenek csak régen látott kedves barátok tűnhetnek az ember szemében.

Az asszony mondott valamit, de a folyékonyan pergő szöveg érthetetlen volt Schwartz számára, aki belekapaszkodott az ajtóba, hogy egyáltalán megmaradjon a talpán. Ajka tehetetlenül megvonaglott, és ismét megrohanta a korábban érzett páni félelem: légsöve összeszorult, szívverése kis híján megállt.

Az az asszony ugyanis olyan nyelven szólalt meg, amelyet Schwartz addig még sohasem hallott.

MÁSODIK FEJEZET

Az idegen elszállásolása

Loa Marén és mamlasz férje, Arbin aznap este éppen kártyáztak a hűvös szobában, miközben az idősebbik férfi motoros kerekesszékekben üldögélve mérgesen zörgette az újságja lapjait, és ingerülten kiabált: – Arbin!

Arbin Marén nem válaszolt neki azonnal. Óvatosan rakosgatta a vékony, sima, szögletes lapokat, a következő húzáson töprengve magában. Miután megszületett a döntés, közönyösen mégis visszaszólt:

– Mit akarsz, Grew?

A fölleprikázódott Grew mérges pillantást vetett vejére az újságja széle fölött, és ismét vadul megzörgette a lapokat. Az ilyesféle zörejek nagy megkönnyebbülésére szolgáltak általában. Ha egy energiáktól duzzadó férfi hirtelen tolószékben találja magát, a lába helyett két élettelen karóval, akkor az úr szerelmére, csak kell neki valami, amivel kifejezheti az akaratát. Grew az újságját használta erre a célra. Zörgette a lapokat. Gesztikulált velük, és ha nagyon mérges volt, a bútorokat is végigcsapkodta.

Grew tudta, hogy a Földön kívül mindenütt távhírközlő berendezések vannak, amelyeken mikrofilmek lejátszásával szerzik meg az emberek mindennapi ismereteiket. Ezek lényegében szabványosított olvasógépek voltak. Grew magában megvetette ezeket a módszereket. Elkorcsosult, degenerált szokásnak tekintette az egészet.

– Olvastad a hírt a Földre küldendő régészeti expedícióról?– kérdezte a vejét.

– Nem, még nem olvastam – válaszolta Arbin nyugodtan.

Grew persze tudta ezt, hiszen rajta kívül még senki sem látta azt az újságot, a család a múlt évben pedig végleg lemondott a videójáról. Megjegyzése mégis olyan ízű volt, mintha gyalogáldozattal nyitott volna egy sakkjátszmában.

Majd így folytatta:

– Nos, itt írják, ni. Ráadásul császári támogatással, hogy tetszik? – Ezzel hozzálátott a cikk fölolvadásához, olyan szaggatottan lüktető hanghordozással, ahogy a legtöbben csinálják, amikor fennhangon olvasnak valamit. – Bel Arvardan, a Császári Régészeti Intézet kutató főmunkatársa, a Galaktikus Sajtóközpontnak adott interjújában annak a reményének adott hangot, hogy a Föld nevű bolygón tervezett régészeti kutatások, ott a Sziriusz szektor peremvidékén (lásd a térképet) értékes eredményekre vezethetnek. A Föld – folytatta – a maga ódon civilizációjával és rendkívüli természeti környezetével olyan szokatlan kultúrát tár elénk, amelyet társadalomtudósaink oly hosszú ideje méltatlanul mellőznek, csupán a helyi kormányzatnak okozott nehézségeket látva benne.

Minden reményem megvan rá, hogy egy, legfőlőbb két éven belül forradalmi változások következhetnek be a társadalomfejlődés és az emberi történelem megingathatatlanak vélt elméletei területén. – És így tovább és így tovább, fejezte be lendületes kézmozdulattal.

Arbin Marén csak fél füllel hallgatta a mondottakat.

– Vajon mit ért azon, hogy „szokatlan kultúra”? – dörmögte.

Loa Marén egyáltalán nem figyelt oda.

– Te jössz, Arbin – ennyi volt minden megjegyzése.

Grew azonban nem hagyta annyiban:

– Nos, még csak meg sem kérdezitek, vajon miért hozta le ezt a cikket a Tribune? Nagyon jól tudjátok, hogy nyomós ok híján még egymillió birodalmi kreditért sem közölnék a Galaktikus Sajtóközpont valamelyik hírfoszlányát!

Ám hiába várt válaszra, ezért így folytatta:

– Mert itt van mellette egy róla szóló vezércikk. Egy egész oldalnyi főszerkesztői elmeszülemény, amely alaposan leszedi a keresztvizet arról a szerencsétlen Arvardan fickóról. Itt van ez az alak, aki tudományos kutatásokat tervez ezen a sárteken, ezek meg lila fejjel üvöltözve próbálják távol tartani innen. Nézzétek csak meg jól ezt a förmedvényt! Tessék, nézzétek meg! – rázta feléjük az újságot. – Olvassátok el! Mi ért nem teszitek meg a kedvemért?

Loa Marén letette a kezében lévő kártyalapokat, és keményen összeszorította vékony szája szélét.

–Tudod, milyen nehéz napunk volt ma, apa, ne gyere még te is éppen most azzal a politikával! Talán majd kicsit később, oké? Kérlek, apa!

Grew vicsorogva utánozta:

– Kérlek, apa! Kérlek, apa! Úgy látszik, szörnyen terhetekre van szegény öreg apátok, ha még pár megnyugtató szót is sajnáltok tőle egy ilyen szenzációs, friss hírrel kapcsolatban! Biztosan útban vagyok nektek itt, a sarokban üldögélve és arra kényszerítve benneteket, hogy ketten három száját etessetek... De ki ebben a hibás? Én elég erős vagyok. A munkától sem vonakodom. És azt is tudjátok, hogy kezeltem volna a lábamat és vígan élhetnék úgy, mint eddig! – Beszéd közben a térdét csapkodta, kemény, durva, csattanós ütésekkel, amelyeket hallott ugyan, de nem érzett. – Csak azért nem tehetem, mert túl öreg vagyok hozzá, hogy érdemes legyen meggyógyítaniuk! Ez nektek nem valami „szokatlan kultúra”? Hát hogy nevezhetnénk még egy olyan világot, ahol egy ember még dolgozhatna, de nem hagyják!

A csillagokra mondom, épp ideje lenne fölszámolni ezt a baromságot, amelyet „különleges intézményrendszernek” csúfolnak! Nem valami tényleg különleges dolgok azok. Egyszerűen rozzantak! Azt gondolom...

Széles mozdulatokkal hadonászott, a harag által fejébe kergetett vértől egészen kivörösödött az arca.

Arbin erre már fölemelkedett a székéről, és keményen megszorította az idősebbik férfi vállát.

– Na most mi az, ami ennyire fölhergelt, Grew? Amint végeztél azzal az újsággal, én is rögtön elolvasom a vezércikkedet – mondta határozottan.

– Hát persze, de mi haszna, hiszen úgyszólván velük értesz majd egyet! Ti, fiatalok mind vacak, nyámnyila alakok vagytok!

Afféle mosogatórongyok azoknak a Véneknek a kezében!

Arbin most is érezte azt a kis, hideg szúrást, amelyet mindig, amikor a Vének Társasága szóba került. Egyszerűen veszélyes volt az ilyen beszéd, amelyet Grew megengedett magának: kigúnyolni a Föld ősi kultúráját! Egyáltalán ilyeneket. ...

Hát persze, ez egyszerűen beolvadáspártiságnak hangzott. Nagyokat nyelt mérgében. Ez a szó undort keltett benne, még gondolatban is.

Igaz, Grew fiatalkorában sokféle ostobaságot összelocsogtak a régi életmód elvetéséről, de hát akkor másféle idők jártak. Grew-nak is tudnia kellett mindezt, és bizonyára tisztában is volt vele, de nyilván nem lehetett könnyű neki, hogy ésszerűen és megértéssel viszonyuljon a kérdéshez, miközben tolószékének

börtönébe zárva szemléli, hogyan peregnek le a napjai a következő népszámlálás idejéig.

Bizonyára Grew volt feszültebb a történetektől, de ezután nem szólt már semmit. Ahogy múltak a percek, egyre inkább megnyugodott, és egyre elmosódottabbá váltak szeme előtt a betűk. Még nem volt rá elég ideje, hogy alaposan és kritikus szemmel végigtanulmányozza a sporthíreket, amikor lassan bólogató feje csöndesen lekonyult a mellére. Halkan horkolni kezdett, és az újság egy végső, céltalan zizzenéssel kihullott elernyedő ujjai közül.

Ekkor Loa szólalt meg ideges suttogással:

– Talán nem vagyunk elég kedvesek hozzá, Arbin. Egy férfi számára nehéz lehet az ilyen élet, mint apáé. Olyan lehet ez neki, mint maga a halál a korábbi életéhez képest.

– Semmi sem lehet olyan, mint a halál, Loa! Különbözik is, ott vannak az újságjai meg a könyvei. Azokkal igazán ellehet!

Egy kis ilyesféle izgalom pedig csak fölrázza őt egy kicsit.

Meglátod, ezután boldog és nyugodt lesz napokig.

Arbin újból a kártyára fordította a figyelmét, s amikor éppen újabb lap után nyúlt volna, akkor hangzott föl a dörömbölés, érthető szavakká össze nem álló, rekedt üvöltözés kíséretében.

Arbin megrezzent, majd mozdulatlanra dermedt. Loa szemében félelem fénye villant. Reszkető ajakkal bámul a férje arcába.

Arbin tért észre elsőként.

– Told ki innen Grew székét! Gyorsan!

Még ki sem mondta e pár szót, Loa máris megmarkolta a szék támláját. Összecsücsörített szájjal csitító hangokat hallatott közben.

De az alvó felnyögött, és a legelső mozdulatra tágra meresztett szemmel fölébredt. Ki is egyenesedett, és ösztönös mozdulattal az újságja után kapott.

– Mi van? Mi történt? – kérdezte ingerülten, de mégis suttogásra fogva a szót.

– Pssst! Minden rendben van – sziszegte Loa határozatlanul, és begördítette a toloszékét a szomszédos szobába. Becsukta az ajtót, és nekivetette a hátát. Keskeny mellkasa idegesen fújtatott, miközben szemével rémülten kereste férje tekintetét. Ekkor ismét fölhangzott a dörömbölés.

Szorosan egymás mellett állva nyitották ki az ajtót, mintegy védekezően, és ellenségesség áradt a tekintetükből, amint szembetalálták magukat az alacsony, gyűrött emberkével, aki félénken mosolygott feléjük.

– Tehetünk önért valamit? – kérdezte Loa szertartásos udvariassággal, majd ijedten hátraugrott, amint az emberke fölnyögött, és kinyújtott kézzel valami kapaszkodót keresett, hogy el ne essen.

– Talán beteg? – kérdezte Arbin zavarodottan. – Gyere, segíts már becipelni!

Azután gyorsan elmúlt néhány óra. Hálószobájuk nyugalomban Arbin és Loa lassú mozdulatokkal lefekvéshez készülődött.

– Arbin! – szólalt meg az asszony.

– Mi van?

– Biztonságos ez így?

– Hogy? Biztonságos? – Úgy tett, mintha nem értené a kérdés lényegét!

– Mármost az, hogy behoztuk ezt az embert a házba. Vajon ki lehet?

– Hát én honnan tudjam? – hangzott az ingerült válasz. – De végül is, egy beteg embertől nem tagadhatjuk meg a menedéket. Holnap, ha nem tudja igazolni magát, értesítjük a Kerületi Biztonsági Szolgálatot, és ezzel vége is lesz az egésznek. – Ezzel elfordult, azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy véget vessen a beszélgetésnek.

De felesége ismét megtörte a beálló csöndet, vékony hangja még riadtabban csendült.

– De nem gondolod, hogy a Vének Társaságának ügynöke lehet? Tudod, itt van velünk Grew!

– Úgy érted, azért, amit ma este mondtam? Az bizony túlmeleg a józan ész határán. Ezzel szemben semmiféle érvem sem lehet.

– Nem erre gondolok, és ezt te is nagyon jól tudod. Arra gondolok, hogy Grew máris két éve tartózkodik itt illegálisan, és te is tisztában vagy vele, hogy ezzel talán a legszigorúbb szokás ellen vétünk.

– De senkinek sem ártunk vele – mormolta Arbin. – A ránk rótt mennyiséget megtermeljük, igaz, még akkor is, ha három személyre szól... három *dolgozóra!* Márpedig, ha így van, miért gyanakodnának bármire is? Hiszen még csak ki sem engedjük a házból!

– Talán kinyomozták a toloszékét. A motort és az alkatrészeket odakint kellett megvásárolnod hozzá.

– Ne kezd újra ezt, Loa, jó? Hányszor elmagyaráztam már, hogy ahhoz a vacakhoz semmi mást nem

vettem, csak szokványos konyhai fölszereléseket. Különben sem látom semmi okát, hogy a Testvériség ügynökének nézzük őt. Gondolod, hogy ilyen ravasz csapdát állítanak egy szerencsétlen, tolöszeke öregember kedvéért? Nem jöhetnének éppen világos nappal, szabályos házkutatási paranccsal? Kérlek, így gondold végig a helyzetet!

– Hát jól van, Arbin. – Az asszony szeme hirtelen érdeklődéssel fölragyogott. – Ha tényleg így gondolod, és én nagyon is reméltem, hogy így lesz, akkor *kívülállónak* kell lennie!

Akkor *nem lehet* földi ember!

– Hogy érted, hogy nem lehet az? Ez még nevetségesebb.

Ugyan miért jönne a Birodalom bármelyik polgára minden lehetséges hely közül éppen a Földre?

– Azt nem tudom, miért. De igen, tudom... biztos valami bűncselekményt követett el odakint. – Rögtön bele is kapaszkodott tétova föltételezésébe: – Miért ne? Annak legalább van értelme. Akkor éppenséggel a Föld a legkívánatosabb célpont a számára. Kinek jutna eszébe, hogy éppen itt kutasson utána?

– Mármost *ha* tényleg egy kívülálló! De miféle bizonyítékod lehet erre?

– Nem beszél a nyelvet, igaz? Ezt mindenképpen el kell ismerned. Vagy te talán értetted egyetlen szavát is? Tehát valahonnan a Galaxis távoli csücskéből *kell*et érkeznie, ahol ilyen furcsa nyelvjárást beszélnek. Azt beszélnek például, hogy a Fomalhaut lakóinak teljesen új nyelvet kell elsajátítaniuk, ha meg akarják értetni magukat a Trantoron, a császári udvarnál... Hát nem látod, mit jelenthet ez? Ha ez az ember idegen a Földön, akkor biztosan nincs róla adat a Nyilvántartási Hivatalnál, és akkor csak annál jobban örülhet neki, ha nem teszünk róla jelentést. Alkalmazhatnánk a gazdaságban apa helyett, és akkor megint hárman és nem ketten állítanánk elő a három főnek szükséges dolgokat a következő szezonban. Sőt már most is segíthetne a betakarításban.

Várakozón nézett férje elbizonytalanodott arcába, aki hosszas töprekedés után végül így szólt:

– Jól van, most feküdjünk le, Loa. Majd napvilágnál még egyszer alaposan meghányjuk-vetjük a dolgot. A sustorgás abbamaradt, a lámpát eloltották, s a szobát és a házat hamarosan betöltötte az álm.

Másnap reggel azután Grew volt az, akinek meg kellett birkóznia a problémával. Arbin egyenesen reménykedve szegezte neki a kérdést. Bizonyos téren jobban megbízott az apósában, mint saját magában. Grew így vélekedett:

– A gondotok nyilvánvalóan abból a körülményből fakad, Arbin, hogy én dolgozóként szerepelek a nyilvántartásban, ezért a termelési előírásaink három főre szólnak. De már unom, hogy minden bajnak én vagyok az okozója. Máris két évvel éltem túl az időmet. Elég volt.

Arbin határozottan megbántódott.

– Egyáltalán nem erről van szó. A legkevésbé sem állítom, hogy bármiképpen a terhünkre vagy.

– Nos, különben is, mit számít az egész? Két év múlva úgymint újra népszámlálás lesz, és akkor végleg el kell mennem.

– De legalább még két évad marad a könyveidre és egy kis pihenésre. Miért kellene erről lemondanod?

– Mert mások is úgy tesznek. No és mi van veled és Loával? Amikor eljönnek, hogy elvigyenek engem, titeket sem hagynak majd békén. Hát miféle ember az, aki egypár nyavalyás esztendő akar még tengődni azon az áron, hogy...

– Ezt hagyd abba, Grew. Semmi szükség hisztériázásra.

Hányszor megmagyaráztuk már neked, mire készülünk?

Majd egy héttel a népszámlálás előtt bejelentjük az esetedet.

– És bolonddá teszitek az orvost, azt hiszed?

– Majd megvesztegetjük azt az orvost.

– Hmmm. És ez az új ember csak megduplázza a gondot, hiszen őt is rejtegetitek majd, nem?

– Majdcsak megszabadulunk tőle valahogy. De a Föld szerelmére, most minek nyavalyognánk fölötte?

Még két teljes évünk van. Azt persze nem tudom, mihez kezdünk vele.

– Egy idegen – morfondírozott Grew. – Csak úgy idejön, és bedörömböl az ajtón. Valami sehonnai.

Zagyvaságokat gagyarászik. Igazán nem tudom, mit tanácsolhatnék...

A farmer halkán mormolta:

– Igazán tisztességes modorú. Úgy néz ki, mint aki halálra rémült valamitől. Semmi bajt nem csinál nekünk.

– Azt mondod, rémült? És mi van, ha nem normális? Mi van, ha a motyogása egyáltalán nem valami idegen nyelvjárás, hanem csak egy bolond gagyogása?

– Nem olyannak látszik. – De Arbin mégis idegesen összerázkódott.

– Csak azért mondod ezt, mert föl akarod őt használni.

Nos, jól van, megmondom én neked, mit kell tennetek. Vigyétek be a városba!

– Hogy? Chicóba? – Arbin láthatóan megrettent a gondolattól. – Az maga lenne a vég! – Egyáltalán nem – dörmögte Grew nyugodtan. – Az a baj veletek, hogy sohasem olvassátok az újságokat. Ennek a családnak nagy szerencséjére én viszont igen. Az a helyzet, hogy az Atomkutató Intézetben kifejlesztettek valami szerkezetet, ami segíthet az embereknek, hogy könnyebben tanuljanak. Egész oldalas beszámoló volt róla a hétvégi mellékletben. És most önkénteseket keresnek hozzá. Vigyétek oda ezt az embert. Legyen ő egy ilyen önkéntes!

Arbin határozottan megrázta a fejét.

– Meg vagy örülve! Ilyesmit igazán nem tehetek veled, Grew! Legelőször is megkérdezik majd a nyilvántartási számát. Ezzel csak kivizsgálást vonnánk magunkra, mivelhogy nincsenek rendben nálunk a dolgok, és akkor téged is nyomban lefűlelnének.

– Semmi ilyesmi nem történne, Arbin. Úgy látom, már megint alapvetően nem érted a helyzetet. Az intézet azért keres önkénteseket, mert az a berendezés még kísérleti stádiumban van. Máris lehet, hogy megölt néhány embert, tehát biztos vagyok benne, hogy nem tesznek majd föl semmiféle kérdést. És ha az idegen belepustul a kísérletbe, talán még jobb is lesz neki, mint most. Most pedig add ide a könyvolvasómat, és állítsd be hatos betűmagyságra. És hozd be nekem az újságot, amint megérkezik, oké?

Már elmúlt dél, amikor Schwartz végre kinyitotta a szemét. Valami önmagát újratermelő, szívfacsaró fájdalmat érzett: a kint, hogy fölbredvén nincs mellette a felesége, hogy megszűnt körülötte az ismerős világ...

Egyszer már átélte ezt a szenvedést, és az a pillanatnyi emlék most úgy villantotta föl benne a majdnem teljesen elfelejtett jelenetet, hogy szinte belevakult. Fiatalember volt akkor, egy behavazott, téli faluban... ott várakozott rá a szánkó... annak útja pedig a vasútnál ért véget... utána meg az a nagy hajó következett...

Az ismerős világ utáni, fájdalommal vegyes rettegő vágyakozás egy pillanatra azonossá tette őt azzal a húszéves ifjúval, aki akkor kivándorolt Amerikába.

Ijedelme nagyon is valóságos volt. Ez nem lehetett valami rossz álom.

Fölpattant, amint az ajtó fölött megvillant, majd ismét elhalványodott valami fénysugár, és meghallotta házigazdája értelmetlenül pergő baritonját. Azután teljesen kinyílt az ajtó, és készen várta a reggeli. Valami tápláló kásaféle, amelyet ugyan nem ismert föl, de valahogy kukoricamáléra emlékeztette őt. Persze azért egészen másmilyen volt az íze, viszont tejet is kapott hozzá.

– Köszönöm – dűnnyögte, és nagy igyekezettel bólogatott mellé.

A földműves mondott valamit, és fölemelte Schwartz ingét, amelyet előzőleg az egyik szék támlájára terítettek. Minden oldalról alaposan megvizsgálta, különös tekintettel a gombokra. Azután visszatette a helyére, és elhúzta egy beépített szekrény csúszóajtóját. Schwartz ekkor látta először közelebről a tejszínűen fehér, sima falat.

– Műanyag – mormolta magában a mindent felölelő szót a laikus ember szilárd magabiztosságával. Azután azt is megfigyelte, hogy a szobában nem voltak sarkok és szögletek: a falfelületek lágy hajlattal olvadtak egymásba.

A másik férfi ekkor valami tárgyakat nyújtott felé félreérthetetlen mutogatás kíséretében. Egyértelműen arra szólította föl vendégét, hogy mosakodjon meg és öltözzön át.

Némi segítséget és útbaigazítást követően engedelmeskedett. Minden rendben ment, csak semmiféle borotválkozó eszközt nem talált, és heves mutogatása sem váltott ki egyebet a másiktól, mint valami érthetetlen mormogást és megrökönyödött pillantásokat. Schwartz megvakarta deresedő borostáját, és megadóan fölsóhajtott.

Azután odavezették egy kis méretű, hosszúkás, kétkerekű kocsizhoz, és gesztusokkal értésére adták, hogy szálljon be. A föld nekilódult alattuk, kétoldalt az út sebesen száguldott hátrafelé, míg apró, fehér épületek nem tűntek föl előttük, amelyek mögött a távolban kék vízfelület csillant.

Izgatottan mutatott előre.

– Chicago?

Ez volt utolsó morzsányi reménysége, bár életében nem látott még semmit, ami kevésbé emlékeztette volna egy nagyvárosra.

A farmer egy szóval sem válaszolt.

Kihunyt lelkében az utolsó reménysugár is.

Egy vagy több világ?

Bel Arvardan, közvetlenül azután, hogy a Földre készülő expedíciójáról interjút adott a sajtónak, rendkívül békés szívvvel gondolt a mindent felölelő Galaktikus Birodalmat alkotó százmilliónyi csillagra. Többé nem arról volt szó, hogy ismerik-e egyik vagy másik szektorban. Bizonyosodjék csak be a Földdel kapcsolatos elmélete, és hírneve megalapozott lesz a Tejút valamennyi lakott világán, minden egyes bolygón, amelyre az ember valaha betette a lábát űrbéli terjeszkedésének több százezer esztendeje alatt.

Az elismerésnek e potenciális csúcsai, ezek a tiszta és párjukat ritkító tudományos magaslatok gyorsan, ha nem is könnyen elérhetővé válnak számára. Még alig volt harmincöt éves, pályafutása zsúfolva volt már a legkeményebb ellentmondásokkal. Az egész azzal a robbanással kezdődött, amely megrengette az Arcturus egyetemének falait, amikor a jeles intézményben példátlanul fiatalon, már huszonhárom éves korában elnyerte a régészet egyetemi doktora címet. A másik, nem anyagi természetű létére nem kevésbé hatékony robbanást az idézte elő, hogy disszertációjának kiadását visszautasította a Galaktikus Régészeti Társaság Közleményei című folyóirat. Az egyetem történetében ez volt az első eset, hogy megtagadták egy doktori értekezés kinyomtatását. Hasonlóképpen első ízben fordult elő a fenti, tekintélyes szakfolyóirat történetében, hogy egy tanulmány elutasítását ilyen nyers szavakkal fogalmazzák meg.

Egy nem régész számára teljesen rejtélyesnek tűnhetett ez a heves indulat a nehezen érthető és száraz kis dolgozattal szemben, melynek címe a következő volt: *A Szinusz szektorban lelt tárgyak ősi voltáról – különös tekintettel az ember származásának ebből levezethető sugaras elméletére.* A lényeghez tartozott, hogy Arvardan az első pillanattól a magáénak vallotta azt a föltételezést, amelyet már korábban közzétettek egyes misztikusok, akik inkább metafizikai problémákkal és nem régészettel foglalkoztak. Azt állították ugyanis, hogy az emberiség egy bizonyos bolygóról származik, onnan sugárzott szét fokozatosan a Galaxis térségeibe. Kedvelt témája volt ez a korszak fantaszta regényíróinak és egyben fekete báránya a Birodalom bármely, magára valamit is adó archeológusának.

Hanem Arvardan olyan erővé növekedett, amellyel számolni kellett még a legtekintélyesebb tudósoknak is, mivel az utóbbi tíz év során ő lett a legismertebb szaktekintély a Galaxis végvidékein és rejtett bugyraiban még föllelhető, birodalom előtti kultúrákból származó emlékeknek.

Például önálló monográfiát írt a Rigel szektor gépi civilizációjáról, ahol a robotok fejlődése évszázadokon keresztül önálló kultúra kialakulásához vezetett, mígnem a mind tökéletesebb fém rabszolgák annyira háttérbe szorították az emberi tevékenységet, hogy a Moray nevű erőszakos hadvezér kíméletlen flottái könnyűszerrel ellenőrzésük alá vonhatták az érintett világokat. Az ortodox régészek azt hangoztatták, hogy a különböző embertípusok egymástól függetlenül alakultak ki távoli bolygókon, és a sorból kilógó olyan kultúrákat, mint a Rigelé, csupán olyan fajtabéli eltéréseknek tekintették, amelyeket még nem egyenlített ki a közöttük végbement keveredés. Arvardan sikerrel cáfolta az ilyesféle elméleteket, bebizonyítva, hogy a Rigel robotkultúrája nem más, mint az idő és az adott tér gazdasági és társadalmi erőinek sajátos kinövése.

Azután ott voltak az Ophiucus barbár világai, amelyeket az ortodoxok hosszú ideje a csillagközi utazás szintjéig még el nem jutott, primitív emberi kultúrák példaként emlegették. Ezeket a világokat minden kézikönyv annak egyértelmű bizonyítékaként hozta föl, hogy a fúziós elmélet az egyedül üdvözítő, amely szerint az ember a fejlődés csúcspontja minden, a víz és oxigén kémiáján alapuló, megfelelő hőmérsékletű és gravitációjú bolygó bármely életformáinak. Hogy az emberiség mindegyik, önállóan kifejlődött ága szabadon keveredhet egymással ... és hogy a csillagközi utazás kifejlődésével az ilyen keveredés valóban végbe is ment.

Arvardan azonban olyan korai civilizációk nyomait tárta föl, amelyek jóval megelőzték a jelenleg körülbelül ezeréves múltra visszatekintő barbárság korszakát, és bebizonyították, hogy az Ophiucusról származó legkorábbi följegyzések kétségtelenül csillagközi kereskedelem korábbi meglétére utalnak. A végső érvet akkor szolgáltatta, amikor minden kétséget kizáróan bebizonyította, hogy az ember már civilizált lényként jelent meg először abban a régióban.

Ezt követően érkezett el az a pillanat, amikor a Gal. Rég. Társ. K. (a Közlemények, tudományos körökben elfogadott rövidítése) végül is, benyújtása után tíz évvel hajlandónak mutatkozott Arvardan disszertációjának kiadására.

Kedvenc elmélete bizonyításának szándéka pedig most elvezérelte tudósunkat a Birodalom talán legjelentéktelenebb pontjára, a Föld nevű bolygóra.

Arvardan a Birodalom egyetlen földi támaszpontján, a Himalája északi oldalán lévő, világtól teljesen elzárt fennsíkron szállt le. Ott, ahol nem érzékelhető és soha nem is létezett radioaktivitás, ott ragyogott egy nem

földi építészek kezétől származó palota. Lényegét tekintve a szerencsésebb bolygókra telepített többi alkirályi rezidencia másolata volt. Az odahordott, nedvesen dús talaj is a kényelmet szolgálta. A terméketlen sziklákra humuszt terítettek, öntözték, mesterséges légkör és éghajlat burkába zárták, ily módon jött létre a mintegy öt négyzetmérföldnyi pázsit és virágzó liget.

Földi mércével mérve hihetetlen értékű energiába került ez az építkezés, de mögötte állt több tízmilliónyi és még mindig növekedő számú világ teljességgel kimeríthetetlen anyagi háttere. (Bizonyos becslések szerint a galaktikus időszámítás 827. évében naponta átlagosan ötven új világ nyerte el a Birodalmi Tartomány megtisztelő státusát. Ennek egyik legfontosabb feltétele az ötszázmillió lélekszám elérése volt.)

Ezen a nem földi eredetű szigetekskén élt a Föld birodalmi helytartója, aki mesterségesen fényűző körülményei között néha megfeledkezhetett róla, hogy égy koszos patkánylyukvilág ura, eszébe juthatott, hogy maga is nagy tekintélyű arisztokrata, és neves történelmi család leszármazottja.

A felesége bizonyára ritkábban érezte ezt a megkönnyebbülést, különösen olyankor, amikor egy kis, füves dombocská tetejéről szemébe villant a távolban a területüket a Föld vad tájaitól elválasztó, élesen fénylő vonal. Ilyenkor sem az éjszaka hideg tüzek sokszínű fényeivel világló szökőkutak, sem a virágos sétányok, sem az idilli ligetekskék nem kárpótolhatták őt a száműzetés tudatáért.

Ezért Arvardan fogadtatása is bizonyára fényesebb volt a protokoll által előírtnál. A helytartó számára a tudós a Birodalom, a tágasság és határtalanság megtestesítője volt.

A maga részéről Arvardan is sok megcsodálnivalót talált.

– Nagyon szép ez a hely, igazán izléses – mondta. – Igazán lenyűgöző, hogy a központi kultúra így áthatja birodalmunk legeldugottabb csücskét is, kedves Lord Ennius.

A helytartó elmosolyodott.

– Attól tartok, hogy ez a palota itt a Földön sokkal kellemesebb egy látogató, mint a benne lakók számára. Nem más ez, mint egy kagylóhéj, amely minden érintésre üresen visszhangzik. Ha a családomra, a birodalmi csapatok itt és a bolygó fontosabb pontjain állomásozó egységeire és az önhöz hasonló, ritkán erre vetődő látogatókra gondol, ezzel lényegében ki is merítette a központi kultúra itt érvényesülő minden hatását. És ez nem valami sok, nem igaz?

Egy oszlopos előtér árnyékában üldögéltek a lassan homályosodó délutáni fényben, miközben a Nap egyre alább ereszkedett a látóhatár ködösen vöröslő csúcsai fölött, a pompázó növények illatától oly terhes levegőben, hogy annak legkisebb rezdülése is nehéz sóhajnak tűnhetett.

Természetesen még egy helytartó részéről sem volt igazán illendő a túlzott érdeklődés egy vendég ügyes–bajos dolgai iránt, de csak addig, amíg nem vesszük tekintetbe a Birodalom egészétől való mindennapi elzártág nyomasztó embertelenségét.

– Körünkben marad egy ideig, Arvardan doktor? – kérdezte Ennius.

– Erre vonatkozóan még nem nyilatkozhatom véglegesen, Lord Ennius. Expedícióm többi tagja előtt érkeztem, hogy megismerkedjem a Föld kultúrájával és előkészítsem a szükséges hivatalos formaságokat. Például öntől is meg kell szereznem a szokásos engedélyeket a szükséges helyeken való táborok létesítéséhez és más hasonlókhöz.

– Ó, azt megadjuk, megadjuk. És mikor kezd hozzá az ásatásokhoz? És mondja, miben reménykedik, mit találhat ezen a nyomorúságos szemétdombon?

– Ha minden jól megy, remélem, hogy pár hónapon belül fölállíthatom az első táborokat. Ami pedig ezt a világot illeti... sok minden elmondható róla, de az nem, hogy szemétdomb lenne. Teljes mértékben egyedülálló jelenség az egész Galaxisban.

– Egyedülálló? – kérdezte a helytartó feszülten. – Egyáltalán nem az! Egészen közönséges világ! Többé–kevésbé olyan, mint egy disznóól, egy borzalmas, bűzös lyuk, egy szennygödör, vagy használjon olyan becsmérlő jelzőt, amelyet csak óhajt. És minden undorító tulajdonsága mellett még a zsványsága révén sem tarthat igényt valamiféle kizárólagosságra. Mindent egybevetve is egy közönséges, durva parasztvilág!

– De – vetette közbe Arvardan, kissé meglepődve a heves indulattal rázúduló mocskolódo kijelentések hallatán – ez a világ radioaktív. .

– No és, az mit számít? A Galaxis több ezer bolygója radioaktív, ráadásul nem egy sokkal inkább az, mint a Föld.

Ebben a pillanatban hívta föl magára figyelmüket a halk siklással melléjük gördülő mozgó felszolgálópult. Kézzeel könnyen elérhető távolságban állapodott meg előttük. Ennius felé intett, és megkérdezte vendégét:

– Mit óhajtana a leginkább?

– Nincs semmi különös kívánságom. Talán a citromkocktelt.

– Az könnyen előállítható. A pultban megvan minden hozzávaló. Egy kis chenseyt kér bele, vagy inkább

anélkül kéri?

– Csak egy hangyányit – mosolygott Arvardan, fölemelve csaknem egymáshoz érintett hüvelyk- és mutatóujját.

– Egy pillanat, és máris kész.

Valahol a mozgópult gyomrában működésbe lépett egy „csapos” (talán az emberi találékonyság világmindenség-szerte legnépszerűbb gépi leszármazottja), egy nem emberi kocsmáros, akinek elektronikus lelke nem pohárkákka mérte, hanem atomonként keverte össze a koktél alkotóelemeit, aki mindig tökéletes pontossággal határozta meg az adagokat, és akivel egyetlen emberi lény kifinomult érzéke sem vehette volna föl a versenyt.

A megfelelő nyílásban látszólag a semmiből bukkant elő két magas pohár.

Arvardan a zöld színű után nyúlt, és egy pillanatig arcához érintve élvezte kellemes hűvösségét. Azután a szélét a szájához emelte és megízlelte az italt.

– A lehető legjobb – állapította meg. A poharat elhelyezte széke karfájának hajszálpontosan kialakított mélyedésében, és így folytatta: – Több ezer radioaktív bolygó létezik, helytartó úr, ahogy ön állítja, de valamennyi közül csak egyetlen egy lakott. És az éppen ez, uram.

– Nos – Ennius is ajkához érintette italát, és merevsége is enyhült valamicskét bársonyos érintésétől –, elfogadom, hogy ebből a szempontból valóban egyedülálló lehet. Ám ez nem valami irigylésre méltó kizárólagosság.

– Ebben az esetben nem statisztikai egyedülállóságról van szó. – Arvardan egy-egy kortyintás között gondosan megválogatta a szavait. – Ennél többről van szó. A jelenségben fölmérhetetlen lehetőségek rejlenek. A biológusok bebizonyították, vagy legalábbis azt állítják, hogy azokon a bolygókon, ahol a légkör és a tengerek radioaktivitása bizonyos értéket meghalad, az élet nem alakulhat ki... És a Föld ilyen szennyezettsége jóval meghaladja ezt a mértéket.

– Ez érdekes. Eddig nem is tudtam róla. Ezek szerint a mondottak határozottan amellet szólnak, hogy a földi élet alapvetően különbözik a Galaxis bármely más pontján meglévőtől. Ez nyilvánvalóan megfelel az ön várákozásának is, hiszen a Sziriusz rendszeréből származik. – Ezt láthatóan némi gúnyosan élcelődő felhangon mondta, majd mintegy mellékesen hozzátette: – Tudja, hogy e bolygó kormányzásában a legfőbb nehézséget éppen az okozza, hogy meg kell küzdenünk az egész sziriuszi szektorban uralkodó, kivételesen éles földellenességgel? És ezek a földi emberek legalább olyan vehemenciával viszonzák ezeket a negatív érzelmeket. Azt nem állíthatom, hogy a földellenesség többé-kevésbé oldottabb formában nem fordul elő a Galaxis egyéb pontjain is, de sehol olyan töménységben, mint a Sziriusz bolygó-rendszerében.

Arvardan türelmetlen szenvedéllyel válaszolt:

– Lord Ennius, vissza kell utasítanom ezt a burkolt célzást!

Bennem bármely élő embernél csekélyebb intolerancia rejlik e téren. Tudományos meggyőződésem legmélyéig hiszek az emberiség egységességében, és ez magában foglalja a Földet is. És minden életforma lényegében azonos természetű, mivel láncokba rendeződött nukleinsav-molekulákon és kolloidrendszereket alkotó fehérjéken alapul. Az imént általam említett radioaktivitás közvetlen hatása nem az emberi élet vagy egyáltalán bármilyen élet konkrét formáira van hatással. Általában az életet befolyásolja, mivel az utóbbi a makromolekulák kvantummechanikájára támaszkodik. Hat önre, rám, a földi emberekre, a pókokra és a mikrobákra egyaránt.

Tudja, a fehérjék és a nukleinsavak, de azt hiszem, ezt nem is szükséges megmagyaráznom önnek, az aminosavas nukleotidák végtelenül bonyolult csoportosulásai és bizonyos más speciális alkotóelemek rendszerei, amelyek rendkívül sokrétű, háromdimenziós mintákba rendeződnek, akár a napfény borús időben. És ez az instabilitás maga az élet, mivel az idők végtelenségéig változtatja a helyzetét, törekedve saját azonosságának megőrzésére, egy artista orrán egyensúlyozott hosszú rúd esetéhez hasonlóan.

Mielőtt azonban az élet egyáltalán megjelenhetne, először ezeknek a bonyolult vegyi rendszereknek kell fölépülniök a szervetlen anyagból. Így tehát a kezdet kezdetén a napsugaraknak az óceánoknak nevezett hatalmas oldatmennységekre gyakorolt közvetlen hatására a szerves molekulák fokozatosan egyre bonyolultabbakká válnak: metánból formaldehidekké, majd végül cukrokká alakulnak. És itt kettéválik a folyamat: az egyik irányban a karbamidok nukleotidekké, majd nukleinsavakká, míg a másik irányban ugyanazok aminosavakká és végül fehérjékké fejlődnek. Itt természetesen közbeszólhat a véletlen is: az atomok e kombinációi és bomlástermékei, egyszóval az egész folyamat elemei egyes világokon több millió év alatt alakulhatnak ki, másutt viszont néhány száz év is elegendő lehet hozzájuk. Magától értetődően sokkal valószínűbb, hogy évmilliók kellenek az egész mikrovilág kibontakozásához. Valójában az a

legvalószínűbb, hogy az egész sohasem következik be.

No már most, a szerves kémia fizikai sajátosságainak kutatói rendkívüli pontossággal meghatározták az ide vonatkozó láncreakciók természetét, különös tekintettel azok energetikai tulajdonságaira. Minden kétséget kizáró tény, hogy az élet keletkezésének számos kulcsfontosságú történése esetében lényeges, hogy semmiféle sugárzó energia ne legyen hatással az érintett folyamatokra. Amennyiben ezt ön furcsállná, helytartó uram, csak annyit mondhatok, hogy a fotokémia (a sugárzó energiaforrások által keltett reakciók vegytudománya) az általános tudományosság meglehetősen fejlett ága, és számtalan esete ismeretes annak, amikor egészen egyszerű reakciók két különböző irány valamelyikében haladhatnak tovább attól függően, hogy az adott pillanatban a kellő mennyiségű fényenergia rendelkezésre áll vagy hiányzik.

A közönséges világok esetében a sugárzó energia egyetlen vagy minden másinál összehasonlíthatatlanul lényegesebb forrása az adott rendszer Napja. A felhők árnyékában vagy éjszaka a szén vagy nitrogén alkotóelemek új és új kombinációkba rendeződhetnek, mégpedig olyan alakzatokban, amelyek csak akkor jöhetnek létre, ha nincsenek jelen a Nap által máskor közénk bombázott parányi energiamentységek, ahhoz hasonlóan, ahogy egy tekegolyó ütne szét egy végtelen nagy számú, ám ugyanakkor végtelenül parányi méretű kuglibábuk között.

A radioaktív világokon azonban, akár süt a nap, akár nem, minden csöppnyi víz, még a legsötétebb éjszaka kellős közepén is ötmérföldnyi mélységben fürge gamma-sugarak miriádjait bocsátja ki magából, beleütközve a szénatomokba, a vegyészek kifejezésével élve, aktiválják őket, és ezzel meghatározott alapreakciókat idéznek elő, amelyek viszont sohasem vezethetnek az élet kialakulásához.

Közben Arvardan itala elfogyott. Az üres poharat a várakozó mozgópultra helyezte. Az nyomban beszipantotta valamelyik speciális bugyrába, ahol megtisztította, sterilizálta és előkészítette a következő ital felszolgálására.

– Óhajt még egyet? – kérdezte Ennius.

– Majd kérdezzem meg ebéd után – tréfálkozott Arvardan

– Komolyan, e pillanatban teljesen elég volt.

Ennius idegesen dobolt ujjával széke karfáján, majd megjegyezte:

– Nagyon érdekesítően vázolta föl ezeket a folyamatokat de ha valóban minden úgy van, ahogy ön állítja, akkor mi a helyzet a földi élettel? Itt hogyan jöhetett létre?

– No látja, lassan még ön is elcsodálkozik rajta. Ám a válasz, legalábbis azt *hiszem*, egyszerű. A radioaktivitás, még azon a minimumon felül is, amely elegendő az élet kialakulásának megakadályozására, nem szükségszerűen pusztítja el a már létező életet. Lehetséges, hogy átalakítja, de különlegesen nagy dózisoktól eltekintve nem semmisíti meg. Tudhatja, más-más vegyi folyamatokról van szó. Az előző esetben az egyszerű molekulákat akadályozza meg bonyolultabbakká válásukban, míg a másokban már létrejött, összetett molekulák lerombolásáról van szó. Ez megközelítőleg sem azonos folyamat!

– A legkevésbé sem értem az eszmefuttatás lényegét – mondta Ennius.

– Hát nem teljesen világos? A Földön az élet korábban keletkezett a radioaktivitásának kialakulásánál. Tiszteletre méltó helytartó uram, ez az egyetlen lehetséges magyarázat arra, hogy a Földön egyáltalán létezhet élet, különben a vonatkozó vegyészeti érvek a tudomány jó felét halomra döntenék.

Ennius döbbszent hitelenséggel meredt beszélgetőpartnere szemébe.

– Ezt igazán nem gondolhatja komolyan!

– És vajon miért nem?

– Mert ugyan hogyan válhat radioaktívvá bármely világ? E világ anyagában a radioaktív elemek évmilliók, sőt, évmilliárdok óta jelen vannak! Legalábbis ezt tanultam egyetemi éveim alatt, még a jogi tanulmányaimat megelőzően. A múlt meghatározhatatlan mélységeiből származnak ezek az elemek!

– De létezik mesterséges radioaktivitás is, Lord Ennius, mégpedig igen jelentős mértékben. Sok-sok ezerféle, elegendő energiával rendelkező nukleáris reakció lehetséges ahhoz, hogy bármiféle radioaktív izotópot létrehozson. Gondolja csak meg: ha föltételezzük, hogy valamely emberi lények bizonyos nukleáris reakciókat alkalmazhatnak az iparban, megfelelő ellenőrzés nélkül, sőt, még háborús célokra is, ha egyáltalán elképzelhetőnek tart bármilyen háborút egyetlen bolygón, akkor a talaj felső rétegeinek nagy része nyilvánvalóan radioaktív anyagokká alakulhat át. Nos, erről mi a véleménye?

A napkorong vérvörössé vált a hegyek fölött, amitől Ennius keskeny arca is vöröses színt öltött. Föltámadt az enyhe alkonyi szellő, és a palota környékén gondosan kiválogatott ízeltlábú életformák zümmögése az eddigiekhez képest is elhalkult.

– Ez túlságosan is mesterkéltnak hangzik számomra - jegyezte meg Ennius. - Legalábbis

elképzelhetetlennek tartom a nukleáris reakciók harci alkalmazását vagy egyáltalán azt, hogy ilyen mértékben bármiképpen is kikerüljenek az ellenőrzés alól...

– Teljesen természetes, uram, hogy ön ennyire alábecsüli a nukleáris reakciók jelentőségét, hiszen a mában él, amikor olyan egyszerű ellenőrizni őket. De mi a helyzet, ha valaki, vagy valamely hadsereg mégis alkalmazott ilyen fegyvereket még a megfelelő védelmi intézkedések kidolgozása előtt?

Például, mi lenne, ha valaki tűzbombákat vetett volna be annak fölismerése előtt, hogy tőlük a víz vagy akár a homok is lángra lobbanhat?

– Hmm – tétovázott Ennius –, ön pontosan úgy beszél, akár Shekt.

– Ki az a Shekt? - pillantott föl Arvardan érdeklődően.

– Egy földi ember. A kevés figyelemre méltó egyike. Úgy értem, olyasvalaki, akivel egy úriember is szóba állhat. Egy fizikus. Egyszer azt mondta nekem, hogy a Föld bizonyára nem is volt mindig radioaktív...

– Ó... tulajdonképpen nem is olyan meglepő dolog, hiszen ez az elmélet nem kizárólagos tulajdonom. Benne van a *Vének könyvében*, amely a Föld hagyományos, illetve misztikus előtörténetével foglalkozik. Bizonyos értelemben én is csupán azt idézem, azzal a különbséggel, hogy meglehetősen elvont állításait a megfelelő tudományos érvelés köntösébe öltöttem.

– A *Vének könyvében*? – kérdezte Ennius meglepetten és némiképp izgatottan. – Hogyan jutott ön ehhez az irományhoz?

– Hol itt, hol ott. Nem volt könnyű, és csak bizonyos részeit olvashattam. Ez a radioaktivitást kétségbe vonó állítás, bármennyire tudománytalan is, rendkívül fontos a kutatási terveimet illetően... Egyébként miért kérdezi?

– Mivel ez a könyv a földi emberek egyik radikális szektájának szentírását képezi. Kívülállók egyáltalán nem is olvashatják. Nem is teszek róla említést, hogy ön is ismeri, legalábbis, ameddig itt tartózkodik. Nem földi embereket, illetve kívülállókat, ahogy ők mondják, ennél kevesebbet is meglincseltek már.

– Ez úgy hangzik, mintha a birodalmi rendőrség ezen a bolygón védekezésre kényszerülne.

– Ilyesmi csak szentségtörés esetében fordulhat elő. Legyen ez bölcs figyelmeztetés az ön számára is, Arvard doktor!

Dallamos harangjáték szólalt meg, mely szinte tökéletesen: harmonizált a fák lombjainak susogásával. Egész lassan hal el, mintha reménytelen szerelem fűzné a környezetéhez.

Ennius fölemelkedett.

– Azt hiszem, itt az étkezés ideje. Csatlakozna hozzám, uram, és elfogadná a vendégszeretetet, amelyben a Birodalom e szerény földi buboréka részesítheti önt?

Kifinomult étkezésre itt meglehetősen ritkán kerülhetett sor. A házigazda nem mulaszthatta el, hogy elnézést kérjen, még ha képmutatóan is. Természetesen sok fogást szolgáltak föl, a környezet fényűző volt, a férfiak kifinomultak, a nők elbűvölőek. Az pedig magától értetődött, hogy a Sziriusz Baronn bolygójáról származó dr. Arvardan kényeztetése nem ismert határokat.

A doktor kihasználta hallgatóságának figyelmét a fogadás befejező részében. Jórészt mindent megismételt, amit korábban Ennius lordnak mondott, de szónoklatát ezúttal észrevehetően csekélyebb siker koronázta.

Egy ezredesi egyenruhát viselő, túlcicomázott úriember, a katonák részéről egy civil tudóssal szembeni szokásos leereszkedéssel feléhajolt, és megkérdezte:

– Ha helyesen értettem az ön által mondottakat, Arvardan doktor, akkor azt próbálja elhithetni velünk, hogy ezek a földi kutyák olyan ősi fajtát képviselnek, amely valaha régen az egész emberiség dicső előde lehetett?

– Tétovázom, ezredes, e kijelentés határozottságát illetően, de fönnáll az az érdekes lehetőség, hogy valóban így lehetett.

A mai naptól számított egy éven belül őszintén hiszem, hogy megbízható választ adhatok becses kérdésére.

– Ha arra a következtetésre jut, doktor, hogy valóban így van, amit erősen kétlek – vetette vissza a szót az ezredes –, akkor minden mértéken felül csodálkozom majd. E pillanatban éppen negyedik éve állomásozom a Földön, tapasztalataim tehát korántsem elhanyagolhatóak. Ezek a földiek mind, kivétel nélkül sötét gazfickók. Értelmi szempontból pedig kétségtelenül jóval alattunk állnak. Hiányzik belőlük az a szikra, amely az emberiséget eljuttatta a Galaxis minden zugába. Lusták, babonások, mohók, és nyoma sincs bennük a lelki nagyságnak. Nem hiszem önnek, sem másnak, hogy fölmutathat akár egyetlen földlakót is, aki bármely szempontból fölvehetne a versenyt egy igazi emberrel... önnel vagy velem például, csak ha ezt bebizonyítja, hiszem el önnek vagy bárki másnak, hogy valaha ők lehettek a mi elődeink. Mindaddig azonban bocsássa meg nekem, ha nem segítem hozzá őket ehhez a mennybemenetelhez!

Egy, az asztal alsó végén ülő, köpcös alak ekkor megjegyezte:

– Azt mondják, csak a halott földi ember a jó földi ember, sőt még akkor is általában büzik. – És

harsányan felröhögött.

Arvardan keserű képet vágott az előtte lévő tál felé, és tekintetét föl sem emelve megjegyezte:

– Nem óhajtok faji vitákba bonyolódni, különösképpen, mivel e kérdést illetően semmi értelme sincs.

Ugyanis a történelem előtti földi emberekről beszélek. Mai leszármazottaik hosszú ideje elszigeteltek, ráadásul a legszokatlanabb környezetbe kényszerítették őket ... mégsem ítélném el őket látatlanul. Enniushoz fordult.

– Uram, úgy emlékszem, egy földi embert említett vacsora előtt.

– Valóban? Nem jut eszembe!

– Egy fizikust. Valami Shekt nevűt.

– Ó, igen. Valóban.

– Talán Affret Shekt az illető?

– Hogyan? Igen. Ön is hallott már róla?

– Azt hiszem, igen. Mióta szóba hozta, egész idő alatt rajta töröm a fejemet, és végre úgy tűnik, sikerült helyretennem.

Véletlenül nem az Atomkutató Intézetnél van? Izé... a fenébe, hogy is hívják azt a várost? – Tenyere élével többször is megütögette a homlokát. – Chica? Nem?

– Pontosan róla van szó. Miért, mi van vele?

– Csupán annyi, hogy megjelent egy cikke a Fizikai Figyelő augusztusi számában. Azért figyeltem föl rá, mert mindent kerestem, ami a Földről szól, és a galaktikus folyóiratokban elég ritkán jelennek meg földi tudósok írásai. Mindenesetre oda akarok kilyukadni, hogy az illető állítása szerint kifejlesztett valami szerkezetet, amelyet „összegző”-nek nevez, és amely, úgymond, fokozza az emlősök tanulékonyságát, idegrendszerük befogadóképességét.

– Csakugyan? – vetette oda Ennius kissé élesen. – Én semmit sem hallottam róla.

– Megkereshetem önnek az adatait. Egész érdekes tanulmány, bár a matematikai levezetéseit aligha értem igazán. Mindenesetre ki is próbálta valami endemikus földi állatfajon... ha jól emlékszem, patkánynak nevezik, azután a kísérleti alanyokat valami útvesztőbe tette. Tudja, miért? Hogy egy kis méretű labirintusban megkeressék a táplálékhoz vezető egyetlen helyes utat. Ellenőrzésképpen nem kezelt patkányokat használt, és minden esetben kiderült, hogy az „összegzőt” megjártak kevesebb, mint harmadannyi idő alatt oldották meg a feladatot. Érzékeli ennek a jelentőségét, ezredes?

A vitát kezdeményező katonatiszt közömbösen vetette oda:

– Nem, doktor, nem érzékelem.

– Akkor hadd magyarázzam meg: szilárd meggyőződése, hogy bármely, ilyen teljesítményre képes tudós, még hacsak földi ember is, teljes értékű szellemi társam, és ha megbocsátja a föltételezésemet, az öné is!

Ennius közbevágott:

– Bocsásson meg, Arvardan doktor! Térjünk vissza egy pillanatra ahhoz az „összegzőhöz”. Vajon Shekt embereken is kipróbálta már?

Arvardan fölnevetett.

– Nem hinném, Lord Ennius. A kezelésben részesített patkányok kilenczede ugyanis elpusztult az eljárás során. Aligha merné emberi alanyokon is kipróbálni, amíg nem fejleszti jóval tovább.

Ennius enyhe homlokráncolással dőlt hátra karosszékében, és a vacsora hátralévő ideje alatt többet nem szólt és nem is evett.

Valamivel éjfél előtt a helytartó csöndesen elhagyta a társaságot. csupán feleségének mondott pár szót, majd előrendelte személyi sztracirkálóját, és nekivágott a kétórás útnak Chica felé. A könnyű ráncok még mindig ott voltak a homlokán, szíve fölfokozott izgalommal dobogott.

Így történt, hogy aznap délután, amikor Arbin Marén Joseph Schwartz társaságában szintén a városba érkezett, hogy följánlja őt a Shekt „összegzőjével” való kísérletezés céljára, a tudós már több mint egy órája magával a Föld helytartójával zárkózott be dolgozószobájába.

NEGYEDIK FEJEZET

A királyi út

Arbin kellemetlenül érezte magát Chica városában. Mintha bekerítették volna. Valahol ott is, a Föld egyik legnagyobb városában – azt beszéltek, hogy legalább ötvenezer lakosa van –, egyszóval valahol ott is jelen voltak a nagy, úrbéli Birodalom hivatalos képviselői.

Valójában ő maga még sohasem találkozott a Galaxisból származó emberrel. Ezért még itt, Chicában is szorongva forgatta a fejét, nehogy véletlenül összefusson eggyel. Ha nekiszegezik a kérdést, nem tudta volna megmondani, hogyan állapítja meg, ki lehet kívülálló ember, még akkor sem, ha szemtől szemben látja, de valahol a veleje legmélyén érezte, hogy lennie kell valami különbségnek.

Az intézetbe belépve is visszapillantott a válla fölött. Kétkerekűjét egy nyílt parkolóban helyezte el, miután hat órára kiváltotta a parkolócédulát. Vajon ez az utazása nem ébreszthet gyanút? Az utóbbi időben mindentől rettegett. Valahogy még a levegő is tele volt fülekkel és szemekkel.

Csak az a furcsa ember ne feledkezzen meg róla, hogy ott maradjon, elbújva az utastér hátuljában! Hevesen bólogatott, amikor megkérte, de vajon igazán értette-e? Hirtelen önmaga iránt is türelmetlenség fogta el. Miért is hagyta, hogy Grew rábeszélje erre az örültségre?

Ekkor hirtelen föltárult előtte az ajtó, és egy hang zavarta meg a gondolatait.

– Azt kérdeztem: mit óhajt?

Türelmetlennnek tűnt. Lehet, hogy már többször is föltette neki a kérdést.

Rekedten válaszolt, a szavak száraz rögökként törtek elő a torkából:

– Itt jelentkezhetsz az ember az „összegző”-kíséreltre?

Az ügyeletes éles pillantást vetett rá, és így szólt:

– Itt írja alá!

Arbin ijedten dugta kezét a háta mögé, és erőltetett hangon megismételte:

– Hol érdeklődhetem az „összegző” iránt? – Még Grew mondta meg neki, hogy nevezik a szerkezetet, de a szó zavaros motyogásként hatott a szájából.

Az ügyeletes nővér hangja acélkeményen csattant:

– Addig semmit sem tehetek önért, míg alá nem írja a látogatók könyvét. Ez a szabály!

Arbin egy szó nélkül megfordult, hogy elmenjen. Az íróasztal mögött ülő fiatal nő összeszorította a száját, és hevesen megnyomta a székje karfája melletti jelzőgombot.

Arbin kétségbeesetten igyekezett elkerülni a föltűnést, de a lány átható pillantással méregette őt. Még ezer év múlva is visszaemlékezne rá. Vad vágy fogta el, hogy futásnak eredjen, vissza a kocsihoz, vissza a farmjára...

Egy másik helyiségből fehér köpenyes alak ugrott elő sebesen, mire az ügyeletes határozottan rámutatott.

– Önkéntes jelentkezés az „összegzőhöz”, Miss Shekt – hadarta. – Nem akarja megmondani a nevét.

Arbin fölpillantott. Egy másik lány volt az, talán még fiatalabb. A férfi zavarodottnak látszott.

– Ön annak a gépnek a kezelője, kisasszony?

– Nem. Nem én vagyok. – A nő nagyon barátságosan mosolygott rá, mire Arbin érezte, hogy izgatottsága kissé alábbhagy.

– Viszont odakísérhetem hozzá. – Majd meglepett érdeklődéssel folytatta: – Valóban önként jelentkezik az összegző kezelésre?

– Csak a működtetőjével szeretnék találkozni – nyögte Arbin fahangon.

– Semmi akadály. – A lány látszólag mit sem törődött a másik ijedelmével. Visszalibbent az ajtón, amelyen az imént kilépett. Arbin tétován várakozott egy kis ideig. Végül hívón intett felé egy kéz.

Reszkető inakkal követte a lányt egy szűk előszobába. A fiatal nő kedvesen fordult hozzá.

– Ha lenne szíves, és várna egy félórát vagy még annyit sem, utána dr. Shekt fogadja önt. Most éppen nagyon elfoglalt. Ha esetleg óhajt valami könyvfilmot és egy olvasógépet, hogy elüsse vele az időt, minden további nélkül hozhatok magának.

De Arbin némán megrázta a fejét. A kis szoba négy fala szorosan vette körül, úgy tűnt neki, hogy szigorúan fogva tartja. Utóbb csapdába esett? Talán mindjárt érte küldenek a Vének?

Arbin életének ez volt a leghosszabb várakozása.

Lord Ennius, a Föld helytartója nem ütközött hasonló nehézségekbe a Shekt doktorral való találkozást illetően, viszont ő maga is legalább annyira izgatott volt. Még most, helytartóságának negyedik évében is eseményszámba ment egy látogatás Chica városába. Mint a távoli császár teljes jogú képviselője, társadalmi helyzete azonos volt jog szerint a több száz köbparszeknyi teret büszkén felölölő, hatalmas galaktikus szektorok többi alkirályáéval, szerény posztja azonban mégiscsak afféle száműzetésnek számított.

A Himalája steril ürességének csapdájából, az őt és a Birodalmat egyaránt gyűlölő helyi lakosság hasonlóan üres torzsalkodásainak világából még egy ilyen jelentéktelen kirándulás is maga volt a menekvés.

Hasonló megfutamodásai azonban rendszerint rövid időre szóltak. Azoknak kellett lenniök, mivel még itt, Chicóban is állandóan ólombetétes ruhában kellett járnia, sőt, még aludnia is, s ami a legrosszabb volt: folyamatosan anyagcsere-javító szereket kellett szednie!

Keserűen említette meg ezt a körülményt Shekt doktornak.

– Metabolikus szer – mutatta a cinóbervörös pirulát a doktornak, hogy nézze meg közelebbről –, talán a legmegfelelőbb jelképe annak, amit az önök bolygója számomra jelent, barátom. Az a feladata, hogy élénkítse az anyagcsere-folyamataimat, mialatt itt ülök ebben a mindent elborító radioaktív felhőben, amelyről ön még csak tudomást sem vesz.

Bekapta a tablettát.

– Így! Most a szívem majd sebesebben ver, a légzésem versenyt fut önmagával, a májam pedig lázasan munkálkodik azokon a vegyi folyamatokon, amelyek az orvosok szerint egész testem legfontosabb szervévé emelik. És mindezért később szörnyű fejfájással és kimerültséggel kell fizetnem.

Dr. Shekt csöndesen mulatott magában a hallottakon. Határozottan azt a benyomást keltette, mintha erősen rövidlátó lenne, de nem azért, mert szemüveget viselt, vagy bármi más módon jelét adta volna, hanem csupán azért, mivel hosszú évek megrögzött szokása arra kényszerítette, hogy mindent közelről megvizsgáljon, minden tényt alaposan mérlegeljen, mielőtt bármit is nyilatkozna felőlük. Magas volt, túljutott már élete delén, vékony alakja kissé meggörnyedt.

Viszont alaposan megismerte a galaktikus kultúrát, s ennél fogva viszonylag mentes volt attól az általános ellenségességtől, amely minden földi embert oly hevesen szembefordított a Birodalom olyan kozmopolita képviselőivel is, mint Ennius.

– Biztos vagyok benne, hogy nincs szüksége arra a pirulára – mondta Shekt. – A metabolin nem más, mint az önök egyik babonája, a Birodalom hiedelme, Ennius. Mégpedig arról, hogy mi, földiek különbözőek vagyunk a többi emberi lénytől, pedig a lényegét tekintve ez egyáltalán nem így van. Ha például a tudomása nélkül cukortablettára cserélném, sem mivel sem lenne rosszabb az állapota. Sőt mi több, utána még ugyanolyan fejfájásokat is bebeszélne magának.

– Azért beszél így, mert jól érzi magát a saját környezetében. Talán tagadja, hogy az általános anyagcseréje intenzívebb az enyémnél?

– Ó, nem, dehogyan, de ugyan mit számít ez? Vagy talán a Föld ellenségeinek képviselőjeként jött el hozzám?

Ennius fölmordult:

– A császár életére! A maga földi embertársai önmaguk ellenségeinek legkiválóbb képviselői. Ahogyan itt élnek, beásva magukat halálhozó bolygójukba, önnön vad dühükben lubickolva, nem egyebek, mint egy elmérgesedett fekély a Galaxis testén.

Komolyan beszélek, Shekt. Hát melyik bolygónak a mindennapi életét hálózzák be ennyire a különféle szertartások, és hol található még az ilyesminek olyan mazochista hívei, mint önök? Nem múlik el nap, hogy valamelyik vezető testületüktől ne keresnének föl küldöttségek, halálos ítéletet követelve valamilyen szerencsétlen fejére, akinek nincs más bűne, mint hogy belépett valamelyik tiltott övezetbe, túllépte hatvanéves korát, vagy egyszerűen a fejadagjánál többet evett!

– Ó, de azért csak mindig meghozza azt a halálos ítéletet. Idealista viszolygása, úgy látszik, nem elegendő az ellenszegüléshez.

– A csillagok a tanúim, hogy mindig harcolok a halálos szentenciák ellen. De mit tehet egyetlen ember? A császár akarata az, hogy a Birodalom minden tartományának érintetlenül kell hagynunk a helyi szokásait. És ez így helyes és bölcs dolog, mivel megfosztja a nép támogatásától azokat a bolondokat, akik különben minden kedden és csütörtökön lázadásokat robbantanának ki. Egyébként is, akadékoskodhatnék én, amikor az önök tanácsai, szenátusai és parlamentjei rendre követelik a halálos verdiktek? Olyan ordítózás, olyan esztelen lárma keletkezne ettől, a Birodalomnak és minden cselekedetének olyan eszelős gyalázása, hogy inkább húsz esztendeig laknék egy seregnyi ördög társaságában, mint akár tíz percet egy ilyen Földön. Shekt fölsóhajtott, és ujjával hátrafésülte ritkuló haját.

– A Galaxis többi részének szemében, ha egyáltalán tudomásuk van rólunk, a Föld csupán egy kavics az égben. Számunkra viszont az otthon, még hozzá az egyetlen otthon, amelyet ismerünk. Mégsem különbözünk önöktől, külső világbeliektől, hacsak abban nem, hogy szerencsétlenebbek vagyunk. Itt élhetünk csak, ezen a világon, amely egyáltalán nem halott, bezárva a radioaktív sugárzás áthatolhatatlan falú börtönébe, körülöttünk egy egész Galaxissal, amely elutasít bennünket. Ugyan mit tehetnénk a lelkünket sanyargató kudarc érzésével szemben? Ön például támogatná, helytartó uram, ha a népfölöslegünket más világokra küldenénk?

Ennius megvonta a vállát.

– Nekem semmi kifogásom sem lenne ellene. A többi világok népei nem engednék. Semmi kedvük sincs rá ugyanis, hogy valami földi betegség áldozatául essenek.

– Földi betegségek! – Shekt dühösen szúrta a szavakat. – Ez egy teljesen értelmetlen meghatározás, amelyet rég törölni kellene a szótárból. Mi nem vagyunk a halál hordozói. Ön talán belehalt abba, hogy meg-megfordult közöttünk?

– A biztonság kedvéért – mosolygott Ennius – azért mindent megteszek a szükségtelen kapcsolatok elkerüléséért.

– Azért, mert még ön is hisz az önök korlátolt bigottjai által kiagyalt és terjesztett propagandának.

– Miért, Shekt, annak talán semmi tudományos alapja sincsen, hogy maguk a földi emberek is radioaktívak?

– Igen, valóban azok. Hogyan is lehetne másként? Még ön is az. Éppen úgy, ahogy mindenki más, a Birodalom mind a százmillió világán. Mi nagyobb mértékben vagyunk azok, ezt elismerem, de korántsem annyira, hogy bárkit is veszélyeztethetnénk vele.

– Viszont a Galaxis átlagpolgára éppen az ellenkezőjét hiszi, és attól tartok, semmi kedvük hozzá, hogy kísérleti úton győződjenek meg az igazságról. Azonkívül...

– Azonkívül nyilván azt akarja mondani, hogy mi mégis csak mások vagyunk. Nem is vagyunk igazi emberi lények, mert sokkal gyakoribbak nálunk a mutációk, éppen a nukleáris sugárzás következtében, és ezért sokféle elváltozáson mentünk keresztül. Ez sem bizonyított tény.

– De ezt is hiszik!

– És mindaddig, amíg ezt elhiszik, helytartó úr, és amíg bennünket, földieket páriákként kezelnek, önök meg is keresik bennünk azokat a tulajdonságokat, amelyeket elutasíthatnak. Ha már túrhetetlen nyomást gyakorolnak ránk, csoda-e, ha mi is visszaütünk? Ha önök ennyire gyűlölnek bennünket, csodálkozhatnak-e rajta, hogy mi is gyűlölettel válaszolunk?

Nem, nem, mi sokkal inkább megtámadottak, mintsem támadók vagyunk!

Enniust elszomorította az általa a másik emberben ébresztett harag. Hát ezeknek a földieknek még a legkülönbje is ugyanabban az elvakultságban szenved? Ugyanúgy hisz a Föld és az univerzum szembenállásában?

– Shekt, kérem, bocsássa meg nekem a kíméletlenségemet – mondta udvariasan. – Tekintse enyhítő körülménynek a fiatalságomat és rámenősségemet. Egy szegény, mindössze negyvenéves fiatalember áll ön előtt – ez pedig a diplomáciai szolgálatban csecsemőkornak számít –, olyan ember, aki inaséveit tölti itt, a Földön. Hosszú évekre telhet, míg azok a hülyék ott, a Külső Tartományok Hivatalában gondolnak majd rám, és előléptetnek valami kevésbé dögletes világra, így tehát mindketten a Föld foglyai, de ugyanakkor a tudás világának szabad polgárai vagyunk, akik nem tesznek különbséget sem az egyes bolygók, sem az emberek fizikai típusai között. Nyújtsa hát a kezét, és legyünk barátok!

Shekt arcán kisimultak a ráncok, helyesebben másíkáknak, a jobb hangulat kifejezőinek adták át a helyüket. A doktor őszinte szívvel fölkacagott.

– Ezek a szavak a kérő ember szavai, de a hang még mindig a birodalmi karrierdiplomataé! Nem valami tehetséges színész ön, helytartó.

– Nos, akkor legyen türelmes tanítóm és mondjon valamit erről az „összegzőjéről”!

Shekt láthatóan meglepődött, és idegesen elfintorodott.

– Mit hallott arról a készülékről? Tehát amellet, hogy bürokrata, még fizikus is?

– Minden tudás az én világom. De komolyan, Shekt, igazán tudni szeretném, mi az!

A tudós közelről a másik szemébe nézett. Tekintetében kétkedés tükröződött. Fölkelt, csontos kezét a szájához emelte, és összecsapott az ajkát. Elgondolkodott.

– Nem is tudom, hogyan kezdjek hozzá.

– Ó, ti magasságos csillagok, ha azon gondolkodik, hogy a matematikai elmélet melyik részébe vágjon bele, akkor leegyszerűsíthetem a problémáját. Hagyja ki az egészet. Én nem tudok semmit az egyenleteikről, nagyságrendjeikről és más hasonlókról.

Shekt pislogott egy sort.

– Nos, ha csak a lényeg fölvázolására korlátozom, akkor ez egy olyan berendezés, amely az emberi lények tanulékonyosságát fokozza.

– Emberekét? Valóban? És kielégítően működik?

– Azt én is szeretném tudni. Még jócskán kell dolgoznom rajta. Azért elmondom önnek a lényegét, ítélje meg személyesen, helytartó uram. Az ember és az állatok idegrendszere neuroproteinekből épül fel. Ez az

anyag hatalmas méretű, elektromosan tökéletesen kiegyensúlyozott molekulákat tartalmaz. A legenyhébb hatásra egy sejtben fölborul ez az egyensúly, és az úgy kárpótolja magát, hogy kibillenti egyensúlyából a következőt, és ez a folyamat így megy tovább, míg el nem éri az agyat. Maga az agyvelő ugyanilyen molekulák óriási halmaza, amelynek elemei minden lehetséges módon kapcsolódnak egymáshoz. Mivel itt tíz a huszadikon nagyságrendről van szó, vagyis egy egyesről, utána húsz nullával, így azután az agyi elemek kapcsolatainak lehetséges nagyságrendje is a tíz a huszadikon faktorális kategóriájába tartozik. Ez a szám olyan hatalmas, hogy ha a világmindenség minden elektronja és protonja önálló világokat alkotna, majd azok minden elektronja és protonja újabb világokat, akkor az így létrejött új világok minden elektronja és protonja még mindig csekélység lenne hozzá képest. Követi, amit mondok, helytartó?

– A csillagoknak hála, egy szót sem értek belőle. Gondolom, ha csak megpróbáltam volna, már akkor is úgy nyüszítenék, mint egy kutya a szellemi túlterheléstől.

– Hmmm. Nos, tulajdonképpen, amit idegi impulzusoknak, ingereknek nevezünk, azok az említett elektronikus egyensúly megbomlásának útját jelentik az idegsejtektől az agyig, majd onnan vissza az idegsejtekig. Ez legalább világos?

– Igen.

– Helyes, legyen áldott a gyors fölfogása. Míg ez az inger az idegsejten halad végig, mozgása rendkívül gyors, mivel a neuropeptinek gyakorlatilag mind kapcsolatban állnak egymással. Az idegsejtek kiterjedése azonban véges. Minden ilyen sejt és a szomszédja között egy nagyon vékony, nem idegi anyagú szigetelőréteg van. Más szavakkal: két szomszédos idegsejt tulajdonképpen nem kapcsolódik egymáshoz.

– Aha – villant föl Ennius –, és az idegi ingernek le kell küzdenie ezt az akadályt!

– Pontosan! Az elválasztó réteg visszaveti az inger erejét, és lelassítja a közvetítését a vastagságának négyzetével arányosan. És ugyanez vonatkozik az agyra is. Most próbáljuk elképzelni, hogy valami módon csökkenthetjük az egyes sejtek közötti szigetelőréteg ellenállóképességét.

– Azt, amit főntebb említett?

– Lényegében a szigetelőerejét. Mindössze erre törekszem. Amennyiben ez sikerül, az inger könnyebben átugorhatja azt a küszöböt. Az ember pedig egyre gyorsabban és gyorsabban gondolkodik...

– Értem. Akkor térjünk vissza az eredeti kérdésemhez

Működik ez a műszer?

– Állatokon már kipróbáltam a berendezést.

– És milyen eredménnyel?

– Nos, a legtöbbje igen hamar elpusztul az agyi fehérjék denaturálódása következtében, másképpen mondva ezek a fehérjék koagulálódnak, mint mondjuk a kemény tojásban.

Ennius elfintorodott.

– A tudomány hidegvérűségében van valami elemi kegyetlenség. No, és mi lett azokkal, amelyek nem pusztultak el?

– A következtetés nem lenne érvényes, mivel nem emberi lények. A teher elviselhető számukra, és még a javukra is szolgál, de emberekre lenne szükségem. Tudja, itt sokat számítanak az egyéni agyvelő természetes, elektronikus sajátosságai. Minden egyes agy bizonyos mikroáramokat gerjeszt.

Ezek sohasem egyeznek pontosan egymással. Olyanok, mint az ujjlenyomatok vagy a retina véredényeinek mintázata. Illetve még annál is jóval egyénibb természetűek. A kezelésnek, gondolom, ezt is figyelembe kellene vennie, és ha nem tévedek, akkor kikapcsolható lenne a denaturálódás. De nincsenek emberi alanyaim a kísérletek számára. Próbálok önként jelentkezőket toborozni, de... – És Shekt tehetetlenül széttárta a karját.

– Egyáltalán nem kárhoztatom őket, öreg barátom – mondta Ennius. – De komolyra fordítva a szót: amennyiben sikerül tökéletesítenie a gépezetét, mik a szándékai vele?

A fizikus tanácstalan kézmozdulatot tett.

– Ez nem is rám tartozik igazán. Természetesen a Nagytanácsé a döntés e kérdésben is.

– Ön személyesen nem gördítene akadályt a műszer birodalmi forgalmazásának útjába?

– Én? Nem, részemről semmi akadály. De csupán a Nagytanácsnak van joga...

– Ó – fortyant föl Ennius türelmetlenül –, a pokolba a maguk Nagytanácsával! Már eddig is akadt vele némi dolgom.

Hajlandó lenne szólni előtte a megfelelő időben?

– Miért? Hát miféle hatással lehetnék én rá?

– Megmondhatná, hogy amennyiben a Föld emberek esetében is alkalmazható „összegzőt” állítana elő és azt az egész Galaxis rendelkezésére bocsátana, akkor a más bolygók felé irányuló kivándorlási tilalmak

némelyike esetleg megszüntethető lenne.

– Hogyan? – kérdezte Shekt csúfondárosan. – És kockáztatnák a betegségeinkkel, különbözőségünkkel, nem emberi mivoltunkkal való érintkezést?

– Még az is lehetséges lenne – folytatta Ennius nyugodtan –, hogy *en masse* átköltözzenek egy másik bolygóra.

Ebben a pillanatban kinyílt az ajtó, és egy fiatal hölgy viharzott be rajta, elhaladva a filmkönyvespolc mellett. A tavasz friss leheletével megbolygatta az elzárkózott dolgozószoba fülledt levegőjét. Az idegen láttán könnyedén elpirult és elfordult.

– Csak gyere be, Pola, gyere – biztatta őt – Shekt sürgetően.

– Lordságod – fordult Enniushoz –, azt hiszem, eddig még nem találkozott a lánnyal. Pola, ez itt Lord Ennius, a Föld birodalmi helytartója.

A helytartó könnyed galantériával talpra szökött, ellensúlyozva vele a lány túlzottan alázatos meghajlási szándékát.

– Kedves Miss Shekt – pergett a nyelve –, ön olyan ékesség, amelyről nem gondoltam, hogy a Föld képes előteremteni. Ön bármely általam elképzelhető világ díszére válna.

Megfogta Pola kezét, amelyet a lány gyors és valahogy mégis szemérmes mozdulattal nyújtott felé, udvarias gesztusára válaszul. Egy pillanatra úgy tett, mintha meg akarná csókolni az előző nemzedék udvari modorában, de a szándékát, ha volt egyáltalán, nem valósította meg. A fölemelt kis kezét félúton elengedte, talán a kelleténél kissé gyorsabban is.

– Lenyűgöz lordságod kedvessége egy közönséges földi leány iránt – mondta Pola az elképzelhető leghalványabb mosollyal. – Ön bátor, sőt vakmerő, hogy így kiteszi magát a fertőzés veszélyének. Shekt a torkát köszörülte és közbeszólt:

– A lányom, lordságod, Chica egyetemének végzős, hallgatója, és a terepgyakorlatának részeként hetente két napot segédkutatóként dolgozik a laboratóriumomban. Tehetséges gyermek, s bár lehet, hogy az apai büszkeség beszél belőlem, egy napon még a helyemre is kerülhet.

– Apa – szólalt meg Pola kedvesen –, fontos közlendőm van a számodra. – Láthatóan tétovázott.

– Esetleg távozzam? – kérdezte Ennius nyugodt hangon.

– Ó, nem szükséges – vágta rá Shekt. – Miről van szó Pola?

– Egy önkéntes jelentkezett, apám – közölte a lány.

Shekt szinte ostoba megrökönyödéssel kérdezte:

– Csak nem az „összegzőhöz”?

– Azt állítja.

– Lám – vetette közbe Ennius –, még szerencsét is hozok önnek.

– Valóban úgy tűnik. – Shekt a lányához fordult.

– Mondd meg neki, hogy várjon. Kísérel a C szobába. Hamarosan én is odamegyek.

– Megbocsát, helytartó uram? – fordult Enniushoz a lány távozása után.

– Természetesen. Mennyi időbe kerülhet a kezelés?

– Attól tartok, több órába. Óhajtja megtekinteni esetleg?

– Semmi kevésbé kíváncsi vagyok, kedves Shekt doktor. Holnapig viszont a Birodalmi Házban maradok. Elárulná majd nekem, hogy mi lett a kísérlet eredménye?

– Hogyne, magától értetődik. – Shekt arcán nyilvánvalóan látszott a megkönnyebbülés.

– Nagyon jó, és kérem, gondolkodjon el rajta, amit az összegzőjével kapcsolatban mondtam. Az ön új, királyi útvjáról a tudás felé.

Ennius távozott. Sokkal gondterheltebben, mint ahogy megérkezett. Semmivel sem lett okosabb, annál inkább megnövekedtek a félelmei.

ÖTÖDIK FEJEZET

A kijelölt önkéntes

Mihelyt egyedül maradt, dr. Shekt lassan és óvatosan megnyomta a hívókészülék gombját. Egy fiatal technikus lépett be sietve. Hófehér köpenye lobogott utána, hosszú, barna haját gondosan hátrakötötte.

– Említette önnek Pola, hogy...

– Igen, dr. Shekt. Meg is figyeltem az illetőt a kémlelőablakon át. Kétségtelennek látszik, hogy valódi önkéntesről van szó. A legkevésbé sem emlékeztet azokra, akiket eddig küldtek hozzánk.

– Mit gondol, be kell számolnom róla a Nagytanácsnak?

– Nem tudom, mit tanácsoljak önnek. A tanács valószínűleg nem hagyja jóvá valami közönséges hívást. Bármely sugártávbeszélő lehallgatható, hiszen ön is tudja. – Pillanatnyi szünet után izgatottan folytatta: – Akár el is küldhetem. Megmondanám neki, hogy harminc év alatti jelentkezőket fogadhatunk csak. Ez az illető legkevesebb harmincöt éves.

– Nem, nem. Inkább magam is megnézem. – Shekt gondolatai hideg örvényként forogtak. A dolgokat eddig nagy hozzáértéssel irányították. Csak annyi információt szolgáltattak, amennyi föltétlenül szükséges volt megbízhatóságuk igazolására, egy szóval sem többet. Most pedig itt egy önkéntes jelentkező... közvetlenül Ennius látogatását követően. Vajon van-e itt valami összefüggés? Shekt maga a legcsekélyebb tudással sem rendelkezett azokról a hatalmas, sötét erőkről, amelyek a Föld kiégett sivatagában e pillanattól egymásnak feszülve tusakodtak föl és alá. Más szempontból viszont éppen eleget tudott. Pontosán eleget ahhoz, hogy ki legyen szolgáltatva a Vének kényének-kedvének, de sokkal többet annál, amennyit föltételeztek róla.

De hát mit tehetett volna, hiszen az élete többszörösen is veszélyben forgott.

Tíz perccel később dr. Shekt tehetetlenül bámult a megviselt farmer előtte álló alakjára: sapkáját gyűrögetve fejét félig elfordította, mintha azzal is védekezni kívánna a túlságosan alapos kérdezősködés ellen. Még biztosan nincs negyvenéves, gondolta magában Shekt, de a földeken zajló nehéz élet egyáltalán nem simítja el az emberek ráncait. A férfi arca napbarnította bőre alatt is kivörösödött, haja tövében, a homlokán és a halántékán kiütött a verejték, bár a helyiségben határozottan hűvös volt. A férfi görcsösen összekulcsolta a kezét.

– Nos, kedves uram – fordult hozzá a professzor nyájasan –, nagyon is megértem, hogy nem óhajtja elárulni a nevét.

Arbin maga volt a megtestesült csökönyösség.

– Nekem azt mondták, hogy nem tesznek föl kérdéseket az önként jelentkezőknek.

– Hmmm. És van egyáltalán bármi mondanivalója? Vagy azt óhajtja, hogy azonnal lássunk hozzá a kezeléshez?

– Az enyémhez? Itt, rögtön? – Szeméből sütött a páni félelem. – Nem én magam vagyok az önkéntes jelentkező. Semmit sem mondtam, aminek alapján erre gondolhatnának.

– Nem? Azt mondja tehát, hogy valaki más lenne az önkéntes?

– Hát persze. Én csak annyit akarok...

– Értem. No és az alany, az a másik ember itt van magával?

– Bizonyos értelemben – felelte Arbin óvatosan.

– Rendben van. Mondja hát el nekünk, amit óhajt. Minden szavát a legnagyobb titoktartással kezeljük, és minden lehetséges módon a segítségére leszünk. Ezzel egyetért?

A földműves a tisztelet nehézkes megnyilvánulásaként leszegte a fejét.

– Köszönöm. Valahogy így van, uram. Van egy ember odakint a farmon, egy távoli... izé... rokon. Tudja, segít a munkában...

Arbin nehézkesen nyeldekelt, Shekt szomorúan bólogatott hozzá. A farmer ismét nekidurálta magát:

– Nagyon szorgalmasan és igazán jól dolgozik... tudja, volt egy fiunk, de meghalt... és az én derék feleségem meg jómagam..., egy szóval, tudja, kell a segítség... az asszony nincs valami jól... aligha mennék valamire e nélkül a rokon nélkül. – Magában érezte, hogy a mondókája maga a zagyvaság. A sovány tudós azonban biztatóan bólogatott felé.

– És ez a rokonuk az, akit kezelteni óhajt?

– Hogyan? Igen. Azt hiszem, ezt már megmondtam... de bocsásson meg nekem, ha kicsit nehézkesen fogalmazok.

Tudja, az a szegény fickó, szóval... a feje nincs egészen rendben. – Váratlan, indulatos lendülettel folytatta:

– Nem, nem beteg, ugye érti? Nem olyan hibás, akit félre kellene tenni.

Csak éppen lassan jár az esze. Nem tud rendesen beszélni...

– Nem tud beszélni? – kérdezte Shekt döbbenten.

– De igen, tud. Csak nem szeret. Vagyis, nem rendesen beszél. ?

A fizikus kétkedő pillantást vetett látogatójára.

– Szóval azt akarja, hogy az „összegzővel” kicsit megigazítsuk az eszét?

Arbin lassan bólintott válaszul.

– Ha egy kicsivel értelmesebb lenne, uram, nos, akkor el végezhetne olyan munkákat, amit a feleségem már nem tud...

– De bele is pusztulhat. Ezzel tisztában van?

Arbin tehetetlen képpel bámult rá, keservesen tördelte az ujjait.

Az ő beleegyezése is szükséges – szögezte le Shekt doktor. A földműves lassan, makacsul megrázta a fejét.

– Nem is értené, miről van szó. – Azután szaporán, már-már elakadó lélegzettel folytatta: – Izé, uram, figyeljen rám, biztos vagyok benne, hogy megért engem. Maga nem olyan látszik, aki ne tudná, mi a nehéz élet! Ez az ember lassan megöregszik. Nem a „hatvanról” van még szó, érti, de mi lesz, ha a következő népszámláláskor majd félnotásnak tekintik és... elsinkelik? Nem szeretnénk elveszíteni őt, azért hoztam el ide, magukhoz.

Azért is akarom, szóval, titokban tartani a dolgot, mert lehet, hogy – és Arbin önkéntelenül végigpásztázta tekintetével a falakat, mintha akarateréjét megfeszítve keresztül akarna nézni rajtuk, hogy rajtakapja az esetleg mögöttük hallgatózókat – szóval, a Véneknek talán nem tetszene, amit csinállok. Lehet, hogy egy hibbant ember megmentését a szokások megsértésének tekintenék... de olyan nehéz az élet, uram... És önnek is csak haszna lenne belőle. Hiszen ön keresi az önkénteseket!

– Megértem. És hol van most ez a rokona?

Arbin nyomban megragadta az alkalmat.

– Odakint, a kétkerekűben, ha még meg nem találta valaki. Nem tudna gondot viselni magára, ha valaki...

Nos, reméljük, hogy biztonságban van. Most szépen mind a ketten kimegyünk hozzá és bevisszük a kocsiját a pincegarázsunkba. Gondom lesz rá, hogy rajtunk és a segédkutatóimon kívül senki se szerezzen tudomást az ittlétéről. Afelől pedig biztosíthatom, hogy a Testvériséggel nem lesz semmi gondja.

Kezét barátságosan Arbin vállára tette, aki görcsösen elvigyorodott feleletül. A farmer számára olyan volt ez a gesztus, mintha a nyakából vették volna le a kötelet.

Shekt lepillantott a kanapén üldögélő törődött, kopaszodó alakra. A páciens öntudatlan volt, de mélyen és egyenletesen lélegzett. Érthetetlenül handabandázott, és maga sem értett meg semmit. Gyengeelméjűségének azonban nem volt semmiféle fizikai jele. A reflexei is teljesen rendben voltak, mármint a korához képest.

– Hmmm. Elég öregecske.

Odapillantott Arbinra, aki mintegy megbabonázva bámulta a történeteket.

– Végezzünk esetleg rajta csontelemzést?

– Ne! – kiáltott föl a farmer hevesen. Majd szelídebben hozzátette: – Semmit sem akarok, aminek az alapján esetleg azonosíthatják.

– Segítségünkre lehetne, és az ő biztonságát is szolgálná, ha pontosan ismernénk a korát – magyarázta Shekt.

– Pontosán ötvenéves – vágta rá Arbin sietve.

A fizikus megvonta a vállát. Úgysem számít. Megint az alvóhoz fordult. Amikor bevezették, az alany ernyedt, közömbös és teljesen passzív volt, vagy legalábbis annak látszott. Még a hipnotizáló szerek sem ébresztettek benne semmi gyanút. Amikor odakínálták neki a pirulákat, hirtelen, feszes mosollyal válaszolt, és szó nélkül lenyelte őket.

A technikus éppen a legutolsó, elég otromba külsejű szerkezetet gördítette be, amely a többi részekkel együtt alkotta az „összegzőt”. Egy kapcsológomb megnyomásának engedelmessé a műtő ablakainak polarizált üveglapjai molekuláris átrendeződésen mentek keresztül, és átlátszatlanokká váltak. Az egyetlen fényforrás a vakítóan fehér lámpa volt, amely a műtőasztalra áthelyezett és afölött kéthüvelyknyire lebegő, sok száz kilowattos elektromos erőterben úszó páciens feje fölött ragyogott élesen.

Arbin csak üldögélt kicsivel odébb a félhomályban. Semmit sem értett, de halálosan el volt rá szánva, hogy bármi módon, a pusztá jelenlétével is, de megakadályozza, ha valami káros trükköt művelnek az emberével, holott nyilvánvalóan tisztában volt vele, hogy erre teljesen képtelen lenne.

A tudós egyáltalán nem törődött vele. Éppen az elektródokat illesztették a páciens koponyájára. Hosszadalmas volt a művelet. Legelőször Ullster módszerével alaposan megvizsgálták magát a koponyát, letapogatva a kanyargó, szorosan összeforrott varratokat. Shekt keserűen mosolygott magában. A koponyavaratok ugyan nem minden kétséget kizáró, pontos mércéi az életkornak, de ebben az esetben éppen elegendő információval szolgáltak. A férfi jóval idősebb volt az állítólagos ötven évnél.

Azután, kis idő múlva lehervadt arcáról a mosoly. Elfintorodott. Valami baj volt azokkal a varratokkal. Nagyon furcsának tüntek... Nem olyanok, mint...

Egy pillanatig megesküdtött volna rá, hogy a koponya szerkezete primitív, visszamaradott, de aztán... Végül is ez az ember szellemileg nem teljes értékű! Nem is csoda.

Egyszer csak döbbenet fölkialtott:

– Hogyan? Ezt eddig nem is vettem észre! Ennek az embernek szőr nő az arcán! – Arbin felé fordult. – Mindig is szakállas volt?

– Szakállas?

– A szőr a képén. Jöjjön ide! Hát nem látja?

– De igen, uram. – Arbin lázasan gondolkodott. Akkor reggel észrevette, de később megfeledkezett róla. – Már ilyennek született. – Majd enyhítő szándékkal hozzátette: – Azt hiszem.

– Nos, távolítsuk el! Ugye nem akarja, hogy úgy járkáljon, mint valami vadállat?

– Nem, uram.

A szőrzet könnyen levált a bőrről, amint az elővigyázatosan kesztyűt húzó technikus alaposan végigdörzsölte egy szőrtelenítő készülékkel.

A fiatalember csodálkozva megszólalt:

– A melle is szőrös, Shekt doktor!

– Te jóságos Galaxis! – kiáltott föl Shekt. – Hadd lássam! Nahát! Ez az ember valóságos szőnyeg! No de hagyjuk talán. Az inge alól úgysem látszik majd ki, én pedig szeretném már fölrakni rá az elektródokat.

Tegyünk csak ide egy vezeték, meg ide és ide. – A hajszálvékony platinahuzalok parányi szúrásokkal hatoltak a bőrbe. – Meg ide és még ide is.

Vagy tucatnyi érintkező hatolt át a hámrétegen és illeszkedett a koponyavarratokba. A szoros réseken keresztül máris érzékelhetővé váltak a gyenge mikroáramok, amint az agyban az egyik sejttől a másik felé haladnak.

Nagy figyelemmel kísérték, amint a finom rezdülések kicsúcsosodnak, majd elhalnak az érintkezések létrehozását és megszüntetését követően. A vékony, tűhegyes jelzőszálak vonalak finom pókhálóját rajzolták a szoros beosztású papírlapra, amelyen kiemelkedések és hullámvölgyek követték egymást rendszertelenül.

Ekkor az írószálakat elmozdították és hátulról megvilágított opálüveg-felülethez illesztették. Szorosan, sziszegve simultak hozzá.

Arbin tudatáig csak mondatfoszlányok jutottak el:

– Föltűnően szabályos... nézze csak... milyen magasak a kvinternális csúcsok! Gondolom, ezt majd külön elemeznünk kell... szemmel is jól követhetők!

Végül, látszólag nagyon hosszú idő alatt aprólékos gondnal beállították az „összegzőt”. Gombokat csavargattak, szemüket a finombeállító skálájára függesztve. Miután rendben találtak mindent, az írószálak lassan róni kezdték kusza soraikat. A különféle műszereket rendszeresen ellenőrizték és szükség szerint újabb beállításokat végeztek el rajtuk.

Shekt egyszer csak Arbinhez fordult.

– Hamarosan végzünk a vizsgálattal.

A terjedelmes gépezet lassan haladt előre az alvász fölött, mint valami lomha, éhes szörnyeteg. Kéz- és lábfejéhez négy hosszú vezeték kapcsolódott, tarkója alá valamilyen kemény, fekete gumira emlékeztető anyagból készült különös támasztékot tettek, amelyet a vállához erősített szíjak tartottak a helyén szilárdan. Szélesre tárt állkapocsként két ellentétes pólusú elektród került meg a koponyát és illeszkedett az alany halántékához.

Shekt most már le sem vette szemét a kronométerről. Egyik kezében a távkapcsolót tartotta. Hüvelykujja megmozdult. Nem volt semmi látható következménye. Még a félelemtől kifinomult érzékű Arbin sem vett észre semmit. Azután óráknak tűnő, de valójában mindössze három percig tartó idő után Shekt hüvelykujja ismét megrezsent.

Asszisztense azonnal a még mindig alvó Schwartz fölé hajolt, majd győzelemittas arckifejezéssel kiegyenesedett.

–ÉI!

Még többórányi vizsgálat volt hátra, amelynek során könyvtárnyi följegyzés készült, izgatott fölkiáltások kíséretében. Már jóval elmúlt éjfél, amikor az újabb tüszúrás hatására az alvó szemhéja megrebbent.

Shekt halásápadtan, de boldog megkönnyebbüléssel lépett hátra. Keze fejével végigsimított a homlokán.

– Úgy látom, minden rendben van!

– Néhány napig velünk kell maradnia a rokonának, uram – szólta határozottan Arbinhez. Annak tekintetében mélységes rémület villant.

– De... de...

– Nem, nem! Meg kell bíznia bennem! Semmi baja sem történik! – Shekt hangja határozott volt. –

Föltenném rá az életemet. A tulajdon életemmel szavatolok érte! Nyugodtan hagyja itt, nálunk. Rajtunk

kívül senki sem láthatja. Ha most magával viszi, nem biztos, hogy túléli. Abból meg mi haszna származna? Ha pedig netán meghalna, a tetemmel el kellene számolnia a Vének előtt.

Az utóbbi mondat megtette a hatását. Arbin nagyot nyelt, aztán kinyögte:

– De kérem, honnan tudhatnám, mikor jöjök vissza érte? Hiszen nem közöltem önnel a nevemet!

De ez már a belenyugvás jele volt.

– Nem is kérdezem öntől a nevét – nyugtatta meg őt a doktor. – Jöjjen vissza mához egy hétre, este tízkor. A garázs kapujánál várom majd, ott, ahol a kétkerekűjével behajtottunk. Hinnie kell nekem, ember! Igazán nincs mitől félnie!

Estére járt, amikor Arbin száguldva átlépte Chica határát. Alig huszonnégy órája múlt, hogy az idegen bedörömbölt a háza ajtaján, és ez alatt a rövid idő alatt kétszer annyi bűnt követett el a szokások ellen, mint egész addigi életében. Érezheti-e még biztonságban magát valaha?

Késztetést érzett rá, hogy hátrapillantson, amint kétkerekűje nekilódult a néptelen útnak. Még az is lehet, hogy követi valaki. Kideríti, hogy hol lakik. Vagy máris nyilvántartásba vették? Lehet, hogy lassan máris gyűlnek a bejegyzések róla a Testvériség irattárában, a távoli Washenn városában, ahol minden élő földi ember adatai jegyzékekben szerepeltek, mondjuk a „hatvan év” miatt?

Ez a „hatvan” végül kivétel nélkül minden földi embert elér. Neki ugyan még negyed évszázada van hátra addig, de Grew... és most már az idegen miatt is naponta gondolnia kellett rá.

Mi lenne, ha sohasem térne vissza Chicába?

Nem! Ő és Loa sokáig már képtelenek három főre termelni, s ha egyszer kudarcot vallanak, máris kiderül első nagy bűnük: Grew rejtegetése. Ha az ember egyszer vét a szokások ellen, nem maradhat el a folytatás!

Arbin tudta tehát, hogy föltétlenül visszatér, minden kockázatot félretéve.

Jóval elmúlt már éjfél, amikor Shekt pihenésre gondolt, de akkor is csupán az aggódó Pola sürgetésére. De sehogy sem tudott elaludni. Párnája titkokat sugdosó szerkezet volt a feje alatt, lepedői örjítő gombócokká gyűrődtek. Inkább fölkelt hát, és az ablak előtt álló székebe telepedett. A város sötétségbe burkolózott, de a távoli látóhatáron, a tó túlsó partján ott villódzott az a halvány, kékes fény, amely néhány kisebb folttól eltekintve az egész Földön a halál leheletét árasztotta magából. Az éppen csak elmúlt zűrzavaros nap minden eseménye vitustáncot járt az agyában. Miután a rémült farmert kikísérte, első dolga volt, hogy fölhívja a Birodalmi Házat. Ennius nyilván várja már a videohívást. Így is volt, mivel azonnal személyesen jelentkezett. Még mindig súlyos, ólombetűs öltözékének szorításában sínylődött.

– Ó, Shekt! Jó estét! Nos, végzett a kísérletével?

– És kis híján az alannal is. Szegény ember!

Ennius elszontyolodott.

– Szóval jól tettem, amikor arra gondoltam, hogy nincs értelme itt maradnom? Úgy látszik, magukat, tudósokat nem sok különbözteti meg a gyilkosoktól.

– Még nem halt meg a szerencsétlen, helytartó uram. Még az is lehetséges, hogy sikerül megmentenünk, de... – És tanácstalanul megvonta a vállát.

– Az ön helyében ettől fogva én inkább csak patkányokkal kísérleteznék. Hanem nem úgy néz ki, barátom, mint rendesen. Legalább önnek meg kellene keményítenie magát ebben a dologban, ha már én képtelen vagyok rá.

– Tudja lordságod, lassan megöregszem – hangzott a tudós lakonikus válasza.

– Veszedelmes kilátás itt, a Földön – mormolta Ennius szárazon. – Most inkább térjen nyugovóra, Shekt!

De a doktor csak tovább üldögélt karosszékeében, és bámult kifelé, egy haldokló világ sötétbe borult városára.

Az „összegzővel” már két éve folytak a kísérletek, és e két esztendő alatt ő végig a Vének Társaságának, vagy ahogyan magukat nevezték, a Testvériségnek a rabszolgája és játékszere volt, semmi más.

Hét-nyolc tanulmánya is volt, amelyeknek már meg kellett volna jelenniük a Sziriuszi Idegfilozófiai Közlemények hasábjain. Ezáltal galaxisszerte igazi hírességgé válhatott volna, amire különben annyira vágyakozott. De a cikkek íróasztalának fiókjában penészedtek. Helyettük csak az a fölületes és tudatosan félrevezető írás látott napvilágot a Fizikai Közleményekben. Ez volt jellemző a Testvériség hozzáállására. Jobb egy féligazság, mint a vélt hazugság.

És Ennius még mindig érdeklődik iránta. Vajon miért?

Netán összezseng egyéb olvasmányjaival? Talán a Birodalom is ugyanarra gyanakszik, amire ő maga?

Két évszázad alatt háromszor lázadt föl a Föld népe. A vélt ősi nagyság buzdító emlékének hatására a Föld talpra állt a megszálló birodalmi erőkkkel szemben. Háromszor szenvedett súlyos vereséget, magától értetődően. És ha a Birodalom alapvetően nem lett volna fölvilágosodott, ha a Galaktikus Tanácsok tagjai

nem viselkednek államférfiakhoz méltóan, a Földet már rég véres háborúban törölték volna a lakott világok listájáról.

Most azonban másképp alakul a helyzet... De lehet-e egyáltalán *másképp*? Vajon mennyire bízhat meg egy haldokló örült háromnegyedrészt összefüggéstelen szavaiban?

Mi haszna lehetne belőle? Mindenesetre semmiféle cselekedetre nem vállalkozott. Nem maradt más számára, csak a várakozás. Közben öregedett, és Ennius helyesen jegyezte meg, hogy ez eléggé veszélyes távlat a Földön. A „hatvan” már-már itt van a nyakában, és annak halálos szorítását nagyon kevesen kerülhették csak el.

Ám még ezen a nyomorúságos, kiégett sártekén, a Földön is ragaszkodott az élethez.

Még mindig szeretett volna eljutni a csúcsra. Közvetlenül elalvás előtt is azon töprengett, hogy a Vének vajon lehallgatták-e Enniushoz intézett hívását. Ekkor még nem tudta, hogy a Testvériség más hírforrásokkal is rendelkezik felőle.

Reggelre járt már az idő, mikorra Shekt fiatal munkatársában megérlelődött a végső elhatározás.

Csodálta ugyan a főnökét, de azzal is tisztában volt, hogy egy nem hivatalosan odairányított önkéntes jelentkező titkos kezelése a Testvériség határozott utasításának durva megsértését jelenti. Ez az utasítás egyébként a szokások szintjére emelkedett, a vele való szembeszegülés tehát főbenjáró bűnnek számított.

Még egyszer végiggondolta az egészet. Végül is, ki ez az ember, akit kezeltek? Az önkénteseket toborzó kampányt a legközelebbi körben dolgozták ki. Úgy építették föl, hogy elegendő információt szivárogtasson ki az „összegzőről” a birodalmi kémek gyanújának elterelésére, de ugyanakkor semmi valós bátorítást ne tartalmazzon a potenciális önkéntesek számára. A Vének Társasága saját jelöltjeit irányította hozzájuk kezelés végett, és ez tökéletesen elegendőnek is bizonyult.

De akkor ki küldhette ezt az embert? Talán titokban mégis maguk a Vének? Hogy kipróbálják, mennyire bízhatnak meg Shekt doktorban?

Vagy esetleg maga Shekt lenne áruló? Valakivel már korábban is bezárkózott a nap folyamán, valakivel, aki vastag védőöltözeteket viselt, mint a radioaktív mérgezésről rettegő kívülállók.

Shekt, professzort bármelyik esetben elérheti a végzet, de miért kellene neki is vele pusztulnia? Ő még fiatal ember: csaknem négy teljes évtizednyi élet áll előtte. Miért vonná magára a „hatvan” következményeit?

Mellesleg még némi előreléptetésre is számíthat az ügy kapcsán... Shekt pedig máris olyan öreg. A következő népszámlálás éppen el is viheti. Egyszóval a dolog alig jelent számára valami veszélyt. Ha jobban meggondoljuk, tulajdonképpen semmit.

A technikus döntött. Keze máris nyúlt a kommunikátor után. Ujjai automatikusan beütötték a kódot, amely az egész Föld csúcsmíniszterének személyes lakosztálya felé nyitotta meg előtte az utat. Ő volt az, aki a császár és helytartója után közvetlenül élet és halál ura volt minden földi ember fölött.

Ismét estére fordult már az idő, amikor a zavaros képek rózsaszín fájdalomhullámok közepette lassan kitisztultak Schwartz koponyájában. Emlékezett a tó partján lapuló alacsony épületek felé vezető hosszú útra és a gyötrelmes várakozásra annak a járműnek a hátuljában.

És azután? Mi történt azután? Tudata kitért a kínzó gondolatok elől. De igen... aztán jöttek érte. Bevitték valami szobába, ahol mindenféle szerkezetek és műszerek voltak... kapott két tablettát is... Ennyire emlékszik. Szóval pirulákat nyújtottak felé, ő pedig engedelmesen bekapta azokat. Ugyan mit veszíthetett volna? Ha netán megmérgezik, csak jót tesznek vele! ; Utána... semmi!

De várjunk csak! Mégiscsak volt néhány tudatos pillanata... alakok hajoltak fölé... Hirtelen arra is visszaemlékezett amint valami sztetoszkópféle siklik végig a mellén hideg érintéssel. Egy fiatal lány pedig eteti valamivel.

Eszébe villant, hogy talán meg is operálták, mire rémülten lökte le magáról a lepedőket, és fölült.

Egy ápolónő nyomban mellette termett, és kezét vállára helyezve visszanyomta a párnájára.

Megnyugtatóan gügyögött hozzá, de 6 egyetlen szavát sem értette. Nekifeszült a gyengéd kis kéz nyomásának, de hasztalan... Nem volt semmi ereje.

Tenyerét az arca elé emelte. Normálisnak látszott. Megmozgatta a lábát, és érezte, amint a lepedőkhöz dörzsölődik. Ezek szerint mégsem amputálták!

A lányhoz fordult, és nem sok reménységgel megkérdezte tőle:

– Érti, amit mondom? Elárulná, hogy hol vagyok? – Alig ismert rá a saját hangjára.

A lány elmosolyodott, és váratlanul lágy hangok özönét zúdította rá. Schwartz felnyögött. Ekkor belépett egy idősebb férfi, az, aki a tablettákat adta be neki. Váltott néhány szót a lánnyal, aki kis idő múlva felé fordult, a szája felé mutogatott, és apró, hívó mozdulatokkal ösztökélte.

– Mit akar? – kérdezte ijedten.

A nő biztatóan elmosolyodott, csinos arccsókája ragyogott az örömtől, miközben Schwartz is önkéntelen jókedvet érzett, hogy láthatja őt.

– Beszélni szeretne velem? – próbálkozott újra.

A férfi az ágya szélére telepedett, és mozdulatokkal értésére adta, hogy nyissa ki a száját.

– Ááá! – mondta, mire Schwartz is megismételte:

– Ááá. – Közben a férfi hüvös ujjaival az ádámcsutkáját masszírozta.

– Mi az, mi történt? – nyafogott Schwartz zsémbesen, amikor torkán megszűnt a nyomás. – Talán meglepi, hogy tudok beszélni? Mégis, mit gondol, mi a fene vagyok én?

Múltak a napok, és Schwartz lassanként megtanult egyet-mást. A férfit Shekt doktornak hívták. Ő volt az első ember, akit név szerint is ismert, mióta átlépte azt a rongybabát. A fiatal lány pedig a lánya volt: Pola. Közben rájött, hogy többé nem kell borotválkoznia. Talán sohasem nőtt szakáll az arcán. Ettől megrettent. Tényleg, volt valaha is borostája?

Ereje meglepően gyorsan visszatért. Megengedték, hogy fölvegye a ruháit és sétáljon néhány lépést. És rendes ételt is adtak neki, nem csupán híg kását.

Talán az a baja, hogy amnéziába esett? Vajon emiatt kezelték? Talán ez a világ a normális és természetes, amiről pedig úgy véli, hogy emlékezik rá, csak egy emlékezetkihagyásos agy fantáziálásának terméke?

Egyébként sohasem engedték ki abból a szobából, még a folyosóra sem. Ezek szerint tehát fogoly? Talán elkövetett valami bűncselekményt?

Egy ember soha és sehol sem veszhet el annyira, mint önnön, magányos agyának végtelen és bonyolult folyosóin, ahová senki sem nyúlhat utána, ahonnan senki sem szabadíthatja ki. Senki sem annyira tehetetlen, mint az az ember, aki nem emlékezik semmire.

Pola élvezetét lelte benne, hogy szavakat tanítson meg neki. Schwartz csöppet sem csodálkozott rajta, milyen könnyen megérti és meg is jegyzi őket. Azt nem felejtette el, hogy a múltban kivételesen jó emlékezőtehetsége volt. Legalább a memóriája a helyén van tehát! Két napon belül már egyszerűbb mondatokat is megértett. A harmadikon pedig már magát is meg tudta értetni valamennyire.

Ugyanezen a harmadikon napon viszont el kellett csodálkoznia. Shekt számokat sulykolt belé, és feladatokat adott föl neki. Schwartznak meg kellett felelnie a kérdésekre, miközben Shekt valami időmérő készüléket figyelt, és íróeszközével, gyors följegyzéseket készített. Egy idő múltán Shekt – megmagyarázta neki a logaritmus fogalmának lényegét, majd megkérdezte tőle, mennyi kettőnek a logaritmus.

Schwartz gondosan válogatta a szavakat. Szótára még eléggé szegényes volt, ezért mondandóját mozdulatokkal kellett kiegészítenie.

– Én... nem... mond. Válasz... nem... szám.

Shekt izgatottan bólogatott.

– Nem szám. Nem ez, nem az. Rész ez, rész az.

Schwartz pontosan megértette, mit jelent Shekt válasza, hogy az eredmény nem egész, hanem törtszám, ezért így folytatta:

– Pont, három nulla, egy nulla, három és... több. szám

– Elég!

Utána következett a megdöbbenés. Honnan tudhatta a választ erre a kérdésre? Schwartz teljesen biztos volt benne, hogy azelőtt még csak nem is hallott semmiféle logaritmusról, agyában mégis szinte a kérdés föltételének pillanatában megfogalmazódott a válasz. Még elképzelése sem volt róla, hogyan zajlott le benne a számítás művelete. Mintha a tudata valami független létező lenne, amely őt magát csak mint a közlés eszközét használja.

Vagy talán mégis matematikus lehetett valaha? Valamikor, az amnéziáját megelőző időkben?

Egyre keservebben várta a napok múlását. Mindjobban sürgette a vágy, hogy kilépjen a világba és valahogy kipróbálja belőle problémájára a választ. Szobája börtönében sohasem jöhetne rá a dolog nyitjára, ahol (és e gondolat villámcsapásként érte) csupán valamiféle orvosi kísérlet tárgya.

A hatodik napon pottyant ölébe a lehetőség. Már talán túlságosan is megbíztak benne, és egyszer eltávozván tőle, Shekt nem zárta be az ajtót. Ahol az ajtó rendszerint becsukódott, mégpedig olyan pontosan, hogy a falhoz illeszkedő széle is teljesen kivehetetlenné vált, most egy negyedhüvelyknyi rés maradt szabadon.

Kicsit várakozott, és miután megértette, hogy a doktor pillanatokon belül nem tér vissza, kezét arra a kis, halványan világító pontra helyezte, ahová a szeme láttára a többiek is már annyiszor. Az ajtó simán és hangtalanul félresiklott... A folyosó üresen tátongott előtte.

Schwartz ekkor „kimenekült” a szabadba.

Honnan tudhatta volna, hogy ott-tartózkodásának mind a hat napja alatt a Vének Társaságának ügynökei megfigyelték a kórházat, a szobáját, sőt őt magát is!?

HATODIK FEJEZET

Éjszakai letartóztatás

A helytartói palota olyan volt éjszaka, mint valami tündérország. Az esti virágok (egyik sem földi eredetű) hosszú füzérekben bontogatták húsos, fehér szirmaikat. Illatuk hullámai visszaverődtek a tágas palota falairól. A hold szórt fényében az épület alumíniumeresze alá bölcs előrelátással behúzódozó szilikátfövény barázdált felülete álmatag violaszínben játszott a környező rideg fémfelületek előterében.

Ennius a csillagokat nézte. Számára azok jelentették az igazi szépséget, hiszen maguk voltak a hatalmas Birodalom.

A Föld égboltja ilyen szempontból közepesnek számított. Nem rendelkezett a központi világok égének szemkápráztatóan éles tündöklésével, ahol egymás hegyén-hátán nyüzsögtek a csillagok, olyan vakító versengésben, hogy az éjszaka sötétje csaknem teljesen elenyészett a sziporkázó fényáradatban. De a periféria égének magányos nagyszerűsége sem volt jellemző rá, ahol a töretlen feketeségbe csak óriási távolságokra egymástól ékelődtek be egy-egy árva csillag fáradt fölvi villanásai, s ahonnan csak opálos lencseként pislákol az égen e galaxis elnyúló teste, amelyen belül az egyes csillagok elvesztek a sziporkázó gyémántporban. – A Földről egyidejűleg úgy kétezer csillag volt látható. Ennius láthatta a Szíriuszt, amely körül a Birodalom egyik legnépesebb világa keringett. Azután ott volt az Arcturus, az ő szülőszektorának központja. A Birodalom központi világa, a Trantor napja elveszett valahol a Tejút forgatagában. Még a legjobb távcsővel nézve is csupán parányi része volt valami tágabb fényfoltnak.

Egy puha kéz érintését érezte a vállán, mire viszonzásul fölemelte és rátette a magáét.

– Flóra? – suttogta elérzékenyültén.

– Miért, talán jobbat vártál? – szólalt meg a felesége huncut kuncogással. – Tisztában vagy vele, hogy egy percet sem aludtál, mióta visszatértél Chicából? Tudod továbbá, hogy hamarosan megvirrad? Kiküldjem ide a reggelidet?

– Miért ne? – Szeretettel fölmosolygott az asszonyra, és a sötétben kitapogatta az arca mellett lecsüngő bronzszínű karikát. Végigfuttatta rajta az ujjait. – És neked föltétlenül velem kell virrasztanod, árnyékot vonva a Galaxis legszebb szemei köré?

Az asszony kihúzta ujjai közül a haját, és lágyan így válaszolt:

– Te magad árnyékolod be őket a cukorszirupoddal, de már máskor is láttalak ilyen állapotban, és ne hidd, hogy akár a legkevésbé is félrevezethetsz. Mi bánt ma éjszaka, kedvesem?

– Hogy mi? Az, ami mindig, máskor is. Hogy elevenen eltemettelek itt értelmetlenül, pedig az egész Galaxisban nincs olyan alkirályi társaság, amelyet ne kápráztatnál el a szépségeddel!

– És azonkívül? Ki vele, Ennius. Ne hidd, hogy tréfából kérdezem.

Ennius lassan megrázta a fejét a sötétben.

– Nem is tudom. Azt hiszem, mindenféle apró kellemetlenségek uralkodtak el végül együttes erővel a lelkemen. Ott van például Shekt és az ő „összegzőjének” az esete. Azután itt van ez a régész, Arvardan, a maga elméleteivel. És sok-sok más hasonló dolog. Ó, Flóra, mi haszna ennek az egésznek? Itt semmi érdemleges cselekedetre sem telik tőlem.

– Az már biztos, hogy ezen a hajnali órán hiábavaló mérlegre tenned az erkölcsi aggályaidat.

De Ennius tovább szűrte a szavakat összeszorított fogai között:

– Ezek a földi emberek! Hiszen olyan kevesen vannak! Hogyan okozhatnak mégis ennyi gondot az egész Birodalomnak? Emlékszel rá, Flóra, amikor megkaptam a helytartói kinevezésemet, mit mondott az öreg Faroul? Hogyan figyelmeztetett, mint elődöm a helytartói székben az itt várható komoly nehézségekre?

Nos, igaza volt. Ha valamiben is tévedett, hát abban, hogy túl keveset mondott. De akkor mégiscsak kinevettem és magamban azt gondoltam, hogy csupán öregkori tehetetlenségének áldozata. Én akkor fiatal voltam, tevékeny és elszánt. Majd én megmutatom! – gondoltam. – Ennius elhallgatott, magába mélyedt, azután valami egészen más témával folytatta: – Már megint egész sereg, egymástól függetlennek látszó tény mutat arra, hogy ezek a földi emberek újból engednek csalóka ábrándjaiknak, és kirobbantanak valami forradalmat! Tekintetét asszonya felé fordította.

– Tudod, hogy a Vének Társaságának szilárd hittétele szerint valaha a Föld volt az emberiség egyetlen otthona, hogy ez az egész faj legősibb központja, az ember születésének egyetlen valóságos helye?

– Miért, hát nem ugyanezt állította Arvardan is két nappal ezelőtt? – Ilyen alkalmakkor az volt a leghelyesebb, ha hagyja, hogy kibeszélje magából a mérgét.

– De igen, azt mondta – dörmögte Ennius mogorván –, viszont ő csak a régmúltról beszélt. A Vének Társasága ellenben a jövőről kárál. Lesz még egyszer a Föld az egész emberi faj központja, mind ezt hajtogatják. Sőt azt is bizonygatják, hogy ez a rejtélyes második királyság máris a küszöbön áll. Arra figyelmeztetnek, hogy a Birodalom egy általános katasztrófa által megsemmisül, míg a Föld diadalmasan élvezi majd méltó dicsőségét. – Itt a hangja fájdalmasan megremegett. – Ez az elmaradott, barbár, mérgezett talajú világ! Ez a lehetetlen ostobaság már azelőtt is háromszor vezetett forrongáshoz, és a Föld által elszennvedett pusztító vereség sohasem ingatta meg korlátolt hitüket.

– De hiszen csak afféle szerencsétlen teremtések – suttopta Flóra – ezek a földi emberek. Ugyan miük maradna, ha már ez a hitük sem? Valóban elraboltak tőlük mindent, az emberhez méltó világot, a normális életet. Még attól a méltóságtól is megfosztották őket, hogy a Galaxis többi lakója egyenlő társként fogadja el a fajtájukat. Ezért menekülnek az álmaikba! Te elítéled őket ezért?

– Igen, elítélem őket! – kiáltott föl Ennius határozottan. – Távolodjanak el balga álmaiktól és harcoljanak a beolvadásért! De nem is tagadják a máságukat. Egyszerűen a rosszat akarják a jobbal fölcserélni, és igazán nem várható el a Galaxis többi részétől, hogy ezt megengedje nekik. Hagyjanak csak föl a klikk-szellemükkel, idejétmúlt és erőszakos „szokásaikkal”! Váljanak igazi emberekké, és akkor majd tényleg embernek nézik őket. Legyenek egyszerűen földi emberek, fogadják el kívülről is ezt a megítélést.

Erről viszont szó sincs: Mit művelnek például ezzel az „összegzővel”? Van itt egy aprócska kérdés, amitől nem jön álom a szememre. – Ennius elgondolkodva fordult a szürkülő homály felé, amely lassan fölébe kerekedett a keleti égbolt bársonyos sötétségének.

– Az „összegzővel”? Nem az a szerkezet az, amiről Arvardan doktor beszélt a múltkori vacsoránál? Hát ezért utaztál Chicába, hogy ez ügyben körülnézz?

Ennius bólintott.

– No és mire jutottál?

– Végül is semmire – ismerte el Ennius. – Ismerem Shekt doktort. Méghozzá elég jól ismerem. Tudom, milyen, hajó kedve van és milyen, ha nincs. Hidd el, Flóra, az az ember majd belehalt a rettegésbe, míg ott voltam a közelében és amikor eljöttem, kiverte a verejték a megkönnyebbüléstől. Szerencsétlen egy rejtély ez, kedvesem.

– No és az a gépezet működik majd?

– Talán idegfiziológus vagyok én? Shekt mindenesetre azt állítja, hogy nem. Másnap fölhívott és elmondta, hogy az alanya majdnem belehalt a kezelésbe. De én nem hiszek neki. Annyira izgatott volt! Sőt még annál is több. Egyenesen győzelemittas! Az önkéntese életben maradt, a kísérlete sikerült, ha nem, akkor még soha életemben nem láttam boldog embert. De mit gondolsz, akkor mégis miért hazudott nekem? Nem gondolod, hogy az „összegző” máris működik?

Nem tartasz tőle, hogy lángelmék sokaságát állíthatja elő veled?

– De akkor miért kell titokban tartania?

– Ó, hogy miért? Hát nem teljesen világos előtted? Hát miért vallott kudarcot a Föld minden forradalmával? Persze, igen sok körülmény szól ellene, nem igaz? De növeld csak meg a földi ember értelmi képességeit. Duplázd meg! Háromszorozd meg! Akkor mit érnek majd ezek az ellenérvek?

– Ó, Ennius!

– Olyanokká leszünk, mint valami emberekre támadó majmok! Akkor ugyan mit ér majd a számbeli fölényünk?

– Nagyon is a sötétben tapogatózol, azt hiszem. Nem tarthatnak titokban sokáig egy ilyen eszközt. Bármikor idehívhatok néhány pszichológust a Külső Tartományok hivatalától, akik szűrőpróbaszerű vizsgálatokat folytathatnak földi emberekkel. Az intelligenciahányadosuk megnövekedése azon nyomban lelepleződne! •

– Igen. Talán így van... De az is lehet, hogy nem. Semmiben sem lehetek biztos, Flóra, hacsak abban nem, hogy a forrongás ismét benne van a pakliban. Valami olyasmi, mint a legutóbb, vagy talán még annál is sokkal rosszabb!

– És mi? Fölkészültünk erre? Úgy értem, ha már ennyire biztos vagy benne?

– Hogy fölkészültünk-e? – Ennius szinte ugatva nevetett fel. – Én fölkészültem. A helyőrség is készülségben és teljes fegyverzetben várakozik. Ami a rendelkezésemre álló eszközökkel egyáltalán

megtehető, azt én meg is tettem. De Flóra, én nem akarok semmiféle fölfordulást! Nem akarom, hogy az én helytartóságom a forrongás korszakaként vonuljon be a történelembe! Nem akarom, hogy a nevemet a halállal és mézszárlással együtt emlegessék. Persze kitüntetnének érte, de száz év múlva minden történelem-könyvben csak véreskező zsarnokként szerepelnek. Emlékszel Santanni alkirály történetére a hatodik századból? Tehetett volna mást, mint amit cselekedett, bár milliók pusztultak bele? Akkor dicsőítették, de ki ejt róla ma akár egyetlen jó szót? Engem inkább úgy ismerjenek, mint aki megelőzte a forradalmat, és megmentette húszmillió bolond semmit érő életét. – De Ennius hangja teljes reménytelenséget tükrözött.

– Miért vagy olyan biztos benne, hogy nem teheted meg, amit jónak látsz... akár még most is? – Az asszony szorosan mellé ült és ujjá hegyével megcirógatta az arcát.

Ennius megfogta és szorosan arcához nyomta a simogató kezét.

– Ugyan mit tehetnék? A világon minden ellenem dolgozik. A hivatal maga is a földi fanatikusok pártfogójaként lép föl, amikor ideküldi ezt az Arvardan doktort.

Hát nem világos az egész? Arra kér fölhatalmazást, hogy bebizonyítsa: valóban a Föld az emberi faj igazi őshazája. A tudomány tekintélyét használja föl a rendzavarás támogatására.

– Akkor állítsd le őt!

– Nem tehetem. Tudod, mi itt a lényeg? Általában úgy vélik, hogy egy alkirály bármit megtehet, de korántsem ez a helyzet. Ennek az Arvardannak teljes értékű kutatási engedélye van a Külső Tartományok Hivatalából. Még hozzá a császár személyes hozzájárulásával. Ez minden szempontból az enyémnél magasabb szint. Semmit sem tehetek anélkül, hogy a Központi Tanácshoz ne fordulnék, az pedig hónapokba is belekerülhet... És ugyan milyen érvekkel állhatnék elő? Ha például erőszakkal akadályoznám meg a tevékenységét, az könnyen lázadásnak minősülhetne. És jól tudod, hogy a Központi Tanács mennyire kész bármely hivatalnok eltávolítására, aki a véleményük szerint átlépi a kritikus vonalat, még most, a nyolcvanas évek polgárháborúja után is. És akkor mi történne? Engem leváltanának valakivel, akinek sejtelve sincs a valóságos helyzetről, és Arvardan nyugodt lélekkel folytathatná a munkáját.

És ez még mindig nem a *legrosszabb*, Flóra. Tudod, hogy véli ő bizonyíthatónak a Föld őshaza voltát? Gondolom, máris kitaláltad!

Flóra dallamosán fölnevetett.

– Csúfolódsz velem, Ennius! Ugyan, hogy találtam volna ki? Én nem vagyok régész. Talán majd kiás valami régi szobrokat meg csontokat, azután meghatározza a korukat a radioaktivitásuk alapján vagy más hasonló módon.

– Azt szeretném, ha tényleg így lenne. De Arvardan azt tervezi, ezt tegnap árulta el nekem, hogy behatol a Föld radioaktív zónáiba. Arra számít, hogy ott emberi alkotásokat talál majd az azt megelőző időkből, hogy a bolygó talaja radioaktívvá lett. Ugyanis az ő véleménye szerint a Föld radioaktivitása emberi kéz munkája, és az utóbbi korát próbálja meg így pontosan megállapítani.

De hát én majdnem ugyanezt mondtam.

– Tudod te, hogy mit jelent azokba a zónákba behatolni?

Azok mind tiltott területek. Ezeknek a földi embereknek ez az egyik legszigorúbb szabálya. A tiltott területekre senki sem léphet be, és minden radioaktív zóna szigorú tilalom alá esik.

– Akkor viszont nincs semmi baj. Arvardant maguk a földi emberek állítják le ezek szerint.

– Nagyon jó! Igen. Majd a csúcsminiszter akadályozza meg a tevékenységét. Őt viszont hogy a csudába győzzük meg, hogy ez az expedíció nem valami kormány által támogatott vállalkozás, hogy a Birodalom nem törekszik tudatos szentségtörés elkövetésére?

– A csúcsminiszter nem lehet ennyire túlérzékeny!

– Még hogy nem lehet! – Ennius hátravetette magát, úgy meredt a felesége arcába. Az éjszaka halvány derengésbe váltott, amelyben éppen csak láthatók voltak testének körvonalai. – Igazán megható a naivitásod. Már hogyan lehetne ilyen érzékeny? Tudod, hogy mi történt itt, úgy... ötven évvel ezelőtt? Nos, mindjárt elmondom, és akkor ítéld meg a helyzetet magad!

A földiek semmiképpen sem engedik meg a bolygójuk fölötti birodalmi fennhatóság nyílt kihirdetését, mert ragaszkodnak hozzá, hogy maga a Föld a Galaxis igazi méltó ura. De úgy adódott, hogy a fiatal II. Stannell, az a kölyök császár nem volt teljesen épelméjű, és akit – ugye, emlékszel rá – kétévi uralkodás után gyilkossággal távolítottak el a trónjáról – parancsot adott rá, hogy Washenn városában, a földiek tanácsának palotájában függesszék ki a császári hatalom jelképeit. Ez a rendelkezése önmagában még értelmes is volt, ezek a jelképek minden bolygó tanácspalotájában jelen vannak a Birodalom egységének jeleként. Hanem mi történt ebben az esetben? Azon a szent napon, amikor erre az aktusra sor került, az egész várost a hatalmukba kerítették a lázadók!

A washenni fanatikusok leszaggatták a hatalmi jelvényeket, és fegyvert ragadtak a helyőrség ellen. II. Stannell eléggé örült volt hozzá, hogy követelje rendeletének végrehajtását, akár azon az áron is, ha a földieket az utolsó szálig lemészárolják miatta, de meggyilkolták, mielőtt esztelen parancsának érvényt szerezhetett volna. Azután Edard, az utóda törölte az eredeti utasítás érvényét. Azóta béke van.

– Úgy érted – kérdezte Flóra hitetlenkedve –, hogy a császári jelvényeket nem állították vissza?

– Pontosan így értem. A csillagokra mondom, a Föld az egyetlen a Birodalom millió és millió bolygója közül, amelynek tanácspalotájában nincsenek kifüggesztve ezek a címerek. Éppen ezen a nyomorúságos világon, ahol most vagyunk. És ha ma ismét megpróbálkoznánk a dologgal – az utolsó lélekig harcolnának, hogy megakadályozzanak benne.

És még azt kérdezed, vajon tényleg ennyire érzékenyek? De hiszen mondom, hogy teljesen háborodottak!

Csend lett a hajnal lassanként szétterülő világosságában, majd kis idő múltán ismét Flóra szólalt meg halk és bizonytalan hangon:

– Ennius...

– Igen?

– Te nem csak a tekintélyedet fenyegető veszély kapcsán izgulsz e miatt a várható forradalom miatt! Nem is lennék a feleséged, ha legalább félig nem tudnám olvasni a gondolataidat, és most látom, hogy valamilyen, a Birodalmat közvetlenül fenyegető veszély is aggaszt. Nem kellene semmit eltitkolnod előlem, Ennius! Szerintem attól félsz, hogy ezek a földiek végül is győznek majd!

– Flóra, erről igazán nem beszélhetek! – Tekintetében titokzatos, mély fájdalom villant. – Ez még csak kósza sejtetem. Lehet, hogy négy év túl hosszú idő ezen a világon egy normális ember számára. De vajon miért ennyire magabiztosak a földi emberek?

– Honnan tudod, hogy azok?

– Azok. Jól tudom. Nekem is megvannak a magam hírforrásai. Végül is, már háromszor leverték őket. Nem maradhattak különösebb illúzióik. Kétszázmillió világgal néznek farkasszemet. Mindegyik önmagában is jóval erősebb náluk, és mégis bíznak magukban! Tényleg ennyire támaszkodhatnak a hitükre, valamiféle sorsra vagy természetfölötti erőre... olyasmire, aminek jelentősége csak az ő számukra világos?

Meglehet... meglehet... az is meglehet...

– És mégis, mi lehet az, Ennius?

– Lehet, hogy megvannak a maguk fegyverei!

– Olyan fegyverek, amelyekkel egyetlen világ győzedelmeskedhet kétszázmillió másik fölött? Te pánikba estél! Ilyen fegyver egyszerűen nem létezhet.

– Már beszéltem neked az „összegzőről”.

– Én pedig megmondtam neked, mihez kezdj vele! Esetleg valamilyen más fegyverről is tudsz, amelyet bevethetnének ellenünk?

– Neem – hangzott a tétova válasz.

– Helyes. Ilyen fegyver határozottan elképzelhetetlen.

Most pedig figyelj ide! Megmondom, mit kell tenned, drágám. Miért nem lépsz kapcsolatba magával a csúcsmiszterrel és mondd el neki tudásod birtokában őszintén, miben sántikál Arvardan? Biztasd őt arra kerülő úton, hogy tagadja meg tőle az engedélyeket! Ez megszüntethet – legalábbis meg kellene szüntetnie bármiféle gyanút arra nézve, hogy a császári kormányzatnak a legcsekélyebb köze is lehet ehhez a szokásaikat megsértő ostoba elképzeléshez. Ezáltal egyszersmind Arvardant is leállíthatod anélkül, hogy személyesen egyáltalán megjelenél a színen. Azután kérj a hivataltól két jó pszichológust... vagy inkább négyet, hogy legalább kettőt ide is küldjenek, és vedd rá őket, hogy nézzenek körül annak az „összegzőnek” a lehetőségeit illetően. Minden egyébre gondot viselhetnek a mi katonáink, és akkor az utókorra nyugodtan rábíthatjuk, hogy ítélkezzen fölöttünk.

Most pedig... nos, miért ne alhatnál egyet idekint? Hátrahajtuk a nyugszékedet, a bundámat használhatod takarónak, én pedig kigurítatok neked valami finom reggelit, amire fölébredsz. Napvilágnál másképpen látod majd a dolgokat.

Így történt, hogy Ennius, végigvirrasztván az egész éjszakát, pontosan öt perccel napfölkelte előtt végre elszenderedett.

És így történt, hogy nyolc óra múlva a Föld csúcsmisztere elsőként magától a birodalmi helytartótól értesült Bel Arvardanról és vállalt küldetéséről.

Örültekkel vitatkozzunk?

Ami Arvandant illeti, ő most éppen csak a saját szabadideje megszervezésével foglalkozott. Űrhajója, az Ophiucus leghamarabb egy hónap múlva lesz majd esedékes. Egy teljes hónapja van tehát, amelyet olyan szórakozással tölthet ki, amilyenre csak képes lehet ezen a bolygón.

Így azután az Everest palotába való megérkezését követő hatodik napon elkészönt házigazdájától, és a földi Légi Közlekedési Vállalat legnagyobb szuperszonikus sztratoszférarepülőgépén utazott a bolygó fővárosa, Washenn felé.

Nem véletlenül választotta ezt a polgári kereskedelmi járatot az Ennius által rendelkezésére bocsátott, még gyorsabb cirkáló helyett. Különböző érthető is, hogy egy művelt, külvilági archeológus érdeklődik egy ilyen különleges bolygó, mint a Föld lakosai és mindennapi életük iránt.

Emellett egy másik ok is közrejátszott.

Arvardan a Sziriusz szektorából származott, abból, amely megrögzötten és a többiekénél jóval csökönyösebben ragaszkodott Föld-ellenes előítéleteihez. A tudós viszont mindig is hangoztatta, hogy ő maga nem vall ilyesféle korlátolt nézeteket. Mint tudós, mint régész nem is engedhette volna meg magának. Persze olyan környezetben nőtt fel, hogy mindmáig csak mint valami karikatúrára gondolhatott a földi emberekre, és maga a kifejezés is, hogy „földiek”, kellemetlenül csengett a fülében. De azt senki sem állíthatta, hogy ő is előítéletekkel terhes.

Legalábbis ő így vélekedett magáról. Ha például egy földi ember csatlakozni kívánt volna az expedíciójához, hogy bármilyen minőségben részt vegyen annak munkálataiban, persze a megfelelő képzettség és képességek birtokában, ő minden további nélkül alkalmazta volna őt. No és persze ha kínálkozott volna számára szabad hely. No és ha az expedíció többi tagja nem támaszt ellene kifogást. De az volt a legfőbb próbakő. A munkatársak nyilvánvalóan tiltakoznának bármi ilyesmi ellen, akkor pedig mit tehet az ember?

Kicsit elragódott a kérdésen. Ma már bizonyára nem lenne ellene kifogása, hogy együtt étkezzen egy földi emberrel vagy végszükség esetén akár együtt is aludjon vele, föltéve persze, hogy elfogadhatóan tiszta és egészséges. Tulajdonképpen ugyanúgy viselkedne vele szemben, mint bárki mással, gondolta magában. Azt azonban egy pillanatra sem tagadta, hogy azért mindig tudatában lenne: egy földi ember azért csak egy földi ember. Ez ellen nem tehetett semmit. Ez volt az eredménye annak, hogy gyermekkorában olyan bigott légkörben élt, hogy már szinte láthatatlanná vált számára, egyenesen afféle második természetévé lett.

Az ember ebből csak visszatekintve léphet ki igazán, akkor ébredhet tudatára, mi is az valójában.

Most viszont itt az alkalom, hogy próbára tegye magát! Itt van ezen a repülőgépen, körülötte csak földi emberek, és teljesen normálisan érzi magát. No jó, majdnem teljesen. Mindössze az önérzete emelkedettebb egy kicsit.

Arvardan végigtekintett utastársai semmi különöset nem mutató, normális arcán. Az ember azt hinné, hogy ezek a földiek valahogy mégiscsak mások, de vajon meg tudná-e különböztetni őket a többiektől, ha sűrű tömegben találkozna velük? Biztos nem, gondolta. A nők nem voltak csúnyák. Összevonta a szemöldökét. De azért a toleranciának is meg kell húzni valahol a határát. A velük való összeházasodás például teljesen elképzelhetetlen volt a szemében.

A repülőgép maga kicsi és műszakilag tökéletlen volt számára. Magától értetődően atomhajtóműve volt, de ezt a megoldást rendkívül alacsony határfokon alkalmazták, és az energiablokkot sem szigetelték kellő alaposan. Ekkor az jutott az eszébe, hogy a sűrű gamma-sugárzás és a nagy neutronsűrűség a földi emberek számára nyilván sokkal kevésbé veszedelmes, mint mások esetében.

Egyszer csak magára vonta figyelmét a külső látvány. A sztratoszféra külső rétegének borvörös közegéből a Föld igazán lenyűgöző képként tárult elébe. Alattuk a belátható, tágas és párás, néhol napsütötte felhők által takart szárazföld sivatagi narancsszínben játszott. Hátul, a száguldó sztratorepülő mögött lassan húzódtott visszafelé az éjszaka lágy, homályos vonala, amelynek sötét árnyékában föl-fölvillantak a radioaktív területek halvány lidércfényei.

Figyelmét a többiek között fölsattanó kacagás vonta el az ablaktól. Egy idősebb, kellemesen jó húsban lévő és teli szájjal mosolygó pár körül koncentrált a mulatság.

Arvardan megérintette a szomszédja vállát.

– Mi történik ott?

A másik rövid, kissé meglepett hallgatás után így válaszolt:

– Negyven évvel ezelőtt házasodtak össze, és most teszik meg a nagy utazást.

– A nagy utazást?

– Körülutazzák a Földet. Érti?

A csupa öröm idős férfi bőbeszédű beszámolót tartott különféle élményeiről és tapasztalatairól. A felesége időnként közbeszólt. Aprólékos kiigazításokat csacsogott tökéletesen jelentéktelen eseményekkel kapcsolatban. Mindezt a lehető legnyíltabb humorral, és a többiek is ugyanúgy fogadták. Az utastársak elmélyült figyelemmel hallgatták az előadást, amitől Arvardannak az az érzése támadt, hogy a földi emberek éppoly melegszívűek és humánusak, akár a Galaxis bármely más népe.

Ekkor valaki váratlanul megkérdezte:

– És mikorra esedékes a hatvanas előjegyzésük?

– Körülbelül egy hónapon belül – hangzott a készséges, udvarias válasz. – Pontosabban november tizenhatodikán.

– Nos – folytatta a kérdező –, remélem, szép idejük lesz aznap. Az apám egy átkozottul esős napon érte el a hatvanat.

Azóta sem láttam olyan pocsek idót. Elkísértem őt... tudják, mindenki szereti, ha van mellette valaki azon a napon, és az öregem egész úton folyvást panaszkodott a rossz időre. Nyitott kétkerekűn utaztunk, tudják, és persze bőrig áztunk.

„Ide figyelj – mondtam neki –, ugyan, mit nyavalyogsz, apa? Nekem kell megtennem az utat visszafelé is!”

Általános, vidám kacagás csattant föl, amelyhez az idős házaspár is őszinte szívvel csatlakozott. Arvardan viszont érezte a szívét összeszorító iszonyatot, amint a homályos és távoli gyanú előntötte a tudatát.

Odafordult a mellette ülőhöz.

– Ez a „hatvan”, amiről itt a társalgás folyik... ha helyesen értem, ez az eutanáziára vonatkozik. Úgy értem, hogy az embert félreteszik az útból, amint betölti a hatvanadik évét. Ugye erről van szó?

Arvardan hangja kissé megbicsaklott, amint utastársa lenyelte utolsó kuncogó göcögését, elfordította az ülését, és hosszú, gyanakvó pillantással mérte végig szomszédját

– Miért, mit gondol, mi másról beszélt volna a fickó?

Arvardan határozatlan mozdulatot tett a kezével, és eléggé bután elvigyorodott. Tudott erről a szokásról, de csupán elméleti síkon. Valamit, valamelyik olvasmányából. Talán egy tudományos folyóirat cikkéből. Most azonban nyakába zúdult a fölismerés: ez valóban élő emberekre vonatkozik, és a körülötte szórakozó férfiak és nők e szokásnak megfelelően csupán hatvanéves korukig élhetnek. A mellette ülő még mindig bámult rá.

– Hé, barátom, honnan való maga? A maga városában talán nem is tudnak a „hatvanról”?

– Mi úgy nevezzük: „az idő”. – Tétova hangon folytatta: – Amonnan hátulról vagyok. – És hüvelykujjával hátrabökött a válla fölött. A másik egy fél perc múlva végre elfordította felőle fürkésző, tekintetét.

Arvardan szája kiszáradt. Ezek az emberek nagyon is gyanakvók. Az az elképzelt karikatúra mégiscsak valósággá válik.

Ismét az idős férfi beszélt:

– Ő is velem jön – mondta, jókedélyű felesége felé intve –, neki még lenne azután jó három hónapja, de úgy gondolja, hogy nincs mire várnia... szóval nyugodtan elmehetünk együtt. Nem így van, husikám?

– Hát persze – csipogta az asszony kedélyesen. – A gyerekeink már mind megházasodtak, és szép otthonuk is van. Én csak a terhükre lennék. Különben sem lenném semmi örömet abban a kis időben az öreg harcos nélkül. Úgyhogy szépen elmegyünk együtt mind a ketten.

Ettől fogva valamennyi utas egyszerre elmerült a számukra hátramaradó idő számolgotásában... hónapok és napok röpködtek a levegőben, nem kevés vita kíséretében az egyes érintett házaspárok között.

Egy szűk ruhában feszingő, alacsony fickó, határozott arckifejezéssel, keményen kijelentette:

– Nekem pontosan tizenkét évem, három hónapom és négy napom van még hátra. Tizenkét év, három hónap és négy nap! Egyetlen nappal sem több, de nem is kevesebb.

Amire valaki hátborzongató tárgyilagossággal hozzáfűzte:

– Hacsak hamarabb meg nem hal.

– Marhaság – vágta rá kapásból az illető. – Egyáltalán nem szándékozom korábban meghalni. Hát úgy nézek én ki, mint aki idő előtt földobja a talpát? Pontosán tizenkét évet, három hónapot és négy napot élek még, és nem hinném, hogy itt bárki is kételkedni merészelne ebben. – És valóban ingerült képpel tekintett körül.

Egy nyúlánk fiatalember kivette hosszú, piperkőcre valló cigarettáját a szájából, és sötétén megjegyezte:

– Derék dolog a részükről, hogy ilyen pontosan kiszámolják. Nagyon is sok ember akad, aki tovább él a kiszabott idejénél.

– Az már biztos – szólt közbe egy másik, amit általános bólogatás és a méltatlankodás követett.

– Nem mintha – folytatta a fiatalember, pőfékelés közben cirkalmas mozdulatokkal verve le cigarettája hamuját – bárkit is elítélnék azért, ha az utolsó születésnapja után is szeretne még élni a következő nagytanácsig, különösen, ha rendbe kell tennie valami ügyes-bajos dolgát. Azokra az ingyenélőkre és parazitákra gondolok, akik mindenáron igyekeznek ki húzni a következő népszámlálásig, és közben az utánuk jövő nemzedék elől falják föl a kenyeret. – Úgy beszélt, mint akit személyesen érint és sért a dolog. Arvardan csöndesen közbeszólt:

– De hát nem vették jegyzékbe mindenki születési adatait?

Senki sem lépheti sokkal túl a hatvanadik születésnapját, vagy nem így van?

Néma csönd állt be, nem kis mértékben fűszerezve a megfogalmazott ostoba idealizmus fölötti méltatlankodással. Valaki végül megjegyezte diplomatikusan, mintegy megkísérelve ezzel lezárni az ügyet:

– Háát, azt hiszem, nem valami sok értelme van annak, hogy az ember hatvanéves kora után is tovább éljen.

– Hát nemigen, ha mondjuk földműves az illető – vágott vissza egy másik hevesen. – Miután ledolgozott a földeken egy jó fél évszázadot, bolond lenne, ha nem örülne, hogy befejezheti. No de mi van a hivatalnokokkal meg az üzletemberekkel?

Végül az az öregember, akinek a negyvenéves házassági jubileuma váltotta ki az egész vitát, kifejtette a saját véleményét, talán föl is bátorodva attól, hogy a „hatvan” legközelebbi érintettjeként igazán nincs semmi veszténivalója.

– Ami azt illeti – mondta –, az attól függ, kiket ismer az ember. – És szégyenlősen, vádló arckifejezéssel kacsintott egyet. – Ismertem egy embert, aki a 810-es népszámlálás után töltötte be a hatvanat, mégis kihúzta a 820-as népszámlálásig, amikor elkapták. Már hatvankilenc is elmúlt, amikor eltávozott.

Hatvankilenc! Gondoljanak csak bele!

– Hát azt hogy csinálhatta meg?

– Volt egy kis pénze, és az egyik fivére a Vének Társaságának tagja volt. Ha az embernek ez a két dolog a rendelkezésére áll, akkor nincs olyasmi, amit meg ne tehetne.

Ezt a megállapítást általános helyesléssel fogadták mindannyian.

– Ide figyeljenek – hangsúlyozta mondókáját cigarettájával hadonászva a fiatalember –, nekem volt egy nagybácsim, aki egy évvel élte túl az idejét. Csak egyetlenegy évvel! Azok közé az önző alakok közé tartozott, akik vonakodnak elmenni.

Törődött is ő velünk, többiekkel... Én meg nem is tudtam róla, különben biztosan bejelentem, azt elhihetik, mert mindenkinek el kell távoznia, ha elérkezik az ideje. Csak így járhat el becsületesen a következő nemzedékkel szemben. Egyszer csak elkapták hamarosan, én meg azt tapasztaltam utána legelőször, hogy a Testvériségtől a bátyámat meg engem abajgatnak, mondván, miért nem jelentettük be őt. Én azt mondtam, hagyjanak békén, semmit sem tudok az egésztől.

A családban sem tud senki róla. Azt mondtam, hogy már jó tíz éve nem is láttuk őt. Az öregem pedig falazott hozzá.

De mindettől függetlenül mégis kiszabtak ránk ötszáz kredit büntetést. Így van ez, ha az embernek nincs semmi összeköttetése.

Arvardan arcán egyre inkább eluralkodott belső bizonytalanságának kifejeződése. Hát ezek az emberek valóban annyira megbékéltek a kényszerű halál gondolatával, hogy így elítélik saját rokonaikat és barátaikat, akik meg akarnak szabadulni tőle? Talán olyan gépre keveredett, amely tébolyultakat szállít az elmeegógyintézetbe vagy éppen... eutanáziára? Vagy egyszerűen ilyenek a földi emberek?

Szomszédja újból mogorván hozzáfordult, szavai megzavarták a tudós gondolatait:

– Hé, haver, merre van az az „amott hátul”?

– Bocsánat, tessék?

– Azt kérdeztem, végül is hová való. Azt mondja, „amoda hátra”. Mondja csak, hol van az a „hátul”, hm?

Arvardan meglepetten észlelte, hogy minden tekintet felé irányul, sőt mindegyik valami hirtelen gyanúval mered rá. Csak nem gondolják róla, hogy az ő vénjeik társaságának tagja? Talán a kérdéseiben egy *agent provocateur* cselvetését vélik fölfedezni?

Őszinteségi rohamában ezért képükbe vágta az igazságot:

– Én a Föld egyik vidékéről sem származom. Bel Arvardan vagyok a Baronnról, a Sziriusz szektorából. És mi az ön becses neve? – Ezzel kezét nyújtott a kérdezőnek.

Ezzel az erővel akár miniatűr atombombát is dobhatott volna a repülőgép utasai közé.

A kezdeti, csöndes rémület hamarosan minden arcon helyet adott a haragos, keserű ellenségesség felé

sugárzó kifejezésének. A mellette ülő feszülten fölemelkedett, és beprézelte magát egy másik dupla ülésbe, ahol az ott lévő két ember szorosabban összehúzódott, hogy helyet adjon neki.

Azután az arcok elfordultak tőle. Háta fordultak felé, szinte falak közé szorították. Egy pillanatra méltatlankodó harag öntötte el. Földi emberek viselkednek így velem! Földiek! Pedig ő baráti jobbát nyújtotta feléjük. Ő, a sziriuszi beszélgetésbe bocsátkozott velük, azok meg durván visszautasítják őt!

Végül csak erőt vett magán, és ellazította a megfeszült tagjait. Világossá vált számára, hogy a bigottság nem egyirányú utca, és a gyűlölet csupán további gyűlöletet szül.

Egyszer csak észrevette, hogy hátulról erősen figyel valaki. Megfordult, és ingerülten nekiszegezte a kérdést:

– Parancsol?

A cigarettás fiatalember volt az. Miközben szóra nyitotta a száját, ismét rágyújtott.

– Hello – mondta. – Az én neveim Creen. Ne hagyja, hogy ezek a tökfilkók elbánjanak magával!

– Nem támadott rám senki – felelte Arvardan szárazon.

Nem nagyon tetszett neki váratlan társasága, és arra sem volt kedve, hogy leereszkedő tanácsot fogadjon el egy földi embertől.

De Creen képtelen volt ilyen lelki finomságok érzékelésére. Kemény, férfias szívásokkal életre pöfékelte cigarettáját, és a hamut az ülés karfáján túl a sorok közötti folyosóra pöccintette.,

–Ezek a vidékiek – sziszegte gögösen. – Egy rakás földtúró. Nincs semmiféle galaktikus áttekintésük. Ne is törődjön velük. Viszont itt vagyok én. Nekem egészen más a filozófiám. Élni és élni hagyni, ez az én alapelvem. Nekem semmi kifogásom a kívülállókkal szemben. Ha ők barátságosak velem, én sem zárkózom el előlük. Az ördögbe is, ők nem lehetnek mások, mint ahogy én sem lehetek más, mint földi ember. Nem gondolja, hogy igazam van? – És bizalmasan megveregette Arvardan karját.

A régész szótlánul biccentett, és kellemetlen bizsergést érzett az érintés nyomán. Bármilyen kapcsolat egy olyan emberrel, aki lelkifurdalást érez, ha nem segíti elő saját nagybátyja halálát, nem volt kellemes számára, még az illető bolygó szerinti hovatartozását figyelembe véve sem.

Creen hanyagul hátradólt.

– Chica városába tart? Mit mondott, hogy is hívják, Albadan?

– Arvardan. Igen, Chicába utazom.

– Az az én szülővárosom. A legkülönb nyavalyás város a Földön. És mi a szándéka, sokáig marad ott?

– Megeshet. Nincs semmi határozott elképzelésem.

– Hmmm... Remélem, nem kifogásolja, hogy fölfigyeltem az ingére? Megengedi, hogy közelebről is megnézzem? Igazán klassz darab! Sziriuszi gyártmány?

– Igen, az.

– Milyen finom anyagból van. Itt, a Földön még csak hasonló sincs. Mondja, cimborá, nem akadna a csomagjában még egy belőle, hm? Szívesen megfizetnék érte, ha eladna egyet! Nagy szám lenne.

Arvardan határozottan megrázta a fejét.

– Sajnálom, de nem valami gazdag a ruhatárom. Úgy tervezem, hogy majd itt, a Földön veszek néhány darabot ha tovább maradok.

– Ötven kreditet is megadnék érte – erőltette Creen. Semmi válasz. Némi méltatlankodással fűzte hozzá:

– Igazán tisztességes ár.

– Valóban jó ár – felelte Arvardan –, de amint már megmondtam, nincs eladó ingem.

– No jó – vont a vállát Creen. – Gondolom, jó hosszú tartózkodást tervez itt a Földön.

– Előfordulhat.

– És mondja, miben utazik?

A régész hagyta, hogy ingerültsége nyíltan kifejeződjék szavaiban.

– Ide figyeljen, Mr. Creen, meglehetősen fáradt vagyok. Inkább szundítanék egyet, ha nincs ellene kifogása. Megengedi, kérem?

Creen elfintorodott.

– Mi a fene baja van magának? A magafajtajúak nem tudnak udvariasan viselkedni az emberekkel? Én csak pár tisztességes kérdést tettem föl önnek. Semmi szükség rá, hogy leharapja miatta az orromat.

Az eddig suttogva folytatott beszélgetés lassan valóságos kiáltozássá fokozódott. Arvardan nyíltan ellenséges tekintetek keresztüzébe került, amire szájának keskeny csíkká való összeszorításával reagált.

Saját maga hozta fejére a bajt, gondolta keserűen. Nem keveredett volna ebbe a perpatvarba, ha kezdettől fogva megtartja a kellő távolságot, ha nem érzi föltétlen szükségét a vacak megértése kinyilvánításának, ha nem erőlteti rá magát olyan emberekre, akik nem kérnek belőle.

Kimérten szűrte a szót:

– Mr. Creen, én nem kértem, hogy csatlakozzon hozzám, és nem is voltam önnel udvariatlan. De megismétlem: fáradt vagyok, és szeretnék pihenni. Azt hiszem, ebben nincs semmi rendkívüli.

– Hát ide figyeljen – a fiatalember hevesen fölemelkedett, cigarettáját ingerült mozdulattal elhajította, és mutatóját az archeológusra szegezte –, nem bánhat velem úgy, mint valami kóbor kutyával! Maguk, mocskos kívülállók idetolakodnak azzal a sima dumájukkal meg elzárkózásukkal, és azt hiszik, ettől már joguk van lábbal tiporni bennünket! Ezt nem vagyunk kötelesek eltűrni, vegye tudomásul! Ha magának nem tetszik itt, menjen csak vissza oda, ahonnan jött, továbbra is így jártatja a száját, majd meglátja, mit kap tőlem! Azt hiszi, talán félek magától?

Arvardan félrefordította a fejét, és kővé meredten bámult kifelé a szűk ablaknyíláson.

Creen sem szólt többet, csak visszatelepedett eredeti helyére. Az egész gépet betöltötte az izgatottan vitatkozó csoportok zümmögése, amire a sziriuzsi már egyáltalán nem figyelt oda. Inkább csak azt érezte, nem látta a felé irányuló éles, méregtől sziporkázó tekinteteket. Míg szép lassan el nem csitult a zaj, mint minden ezen a világon.

Az út hátralévő részét szótlánul, magányosan tette meg.

Végül simán landoltak Chica repülőterén. Megpillantván a Föld „legkülönb nyavalyás városát”, Arvardan elvigyorodott magában, de azért felmérhetetlenül kellemesebbnek találta a repülőgép megsűrűsödött, barátságatlan levegőjénél.

Megvárta, amíg előkerülnek a csomagjai, azután átvitette őket egy kétkerekű járműbe. A taxiban legalább az egyetlen utas lesz és, ha ügyel rá, hogy fölöslegesen ne szaporítsa a szót a sofőrrel, akkor aligha kerülhet hasonló kellemetlen helyzetbe.

– A Birodalmi Házba – vetette oda a vezetőnek, és máris nekivágtak az útnak.

Így érkezett Arvardan először Chica városába, mégpedig éppen azon a napon, amikor Joseph Schwartz megszökött az Atomkutató Intézetben lévő szobából.

Creen keserű félmosollyal nézett a távozó régész után. Előkotorta kisméretű zsebkönyvét, és bodor füstpamacsokat eregetve figyelmesen belelapozott. Nem valami sokat sikerült kiszednie az utasokból, még a nagybácsijáról költött történet segítségével sem (amelyet pedig sokszor fölhasznál már azelőtt, még hozzá jóval eredményesebben). No persze, az az öregúr elpanaszolta, hogy egy ismerőse jóval túlélte az idejét, és a Vénekkel való összeköttetéseit hibáztatta. Ez bizony kimeríti a Testvériség elleni rágalmazás vádjának kritériumát. Viszont a vétkes amúgy is egy szűk hónapon belül eléri a „hatvanat”! Még a nevét sincs értelme fölírnia.

Hanem ez a kívülálló egészen más eset. Mélységes elégedettséggel szemlélte a róla szóló bejegyzést: „Bel Arvardan, Baronn, Sziriuzs szektor – a „hatvan” után kérdezősködik, a saját céljait titokban tartja; chikai idő szerint délelőtt 11-kor lépett be a városba, egy kereskedelmi légi járat utasaként, október 12-én... határozottan megnyilvánul Föld-ellenes hozzáállása.

Ezúttal talán mégis nemes vad nyomára akadt. Unalmas munka volt ezekre a kisstíli, óvatlan megjegyzéseket tévő százalmas alakokra vadászni, viszont az ilyen zsákmány mindenért kárpótolhatja őt.

Félóra sem kell hozzá, és jelentése máris a Testvériség elé kerül! Kényelmes léptekkel kísért a repülőter épületéből.

NYOLCADIK FEJEZET

A szalak összefutnak Chica városában

Shekt doktor már huszadszor lapozta végig kutatási följegyzéseinek legutóbbi füzetét, amikor föltekintett a dolgozószobájába belépő Polára. A lány morcos képpel bújt bele laboros köpenyébe.

– Figyelj ide, apa, még mindig nem ettél semmit? Ez itt az ebéded. Vagy legalábbis az volt valamikor. Amit te ettél, az bizonyára a reggelid volt. Semmi értelme, hogy ennivalót vásároljak és ide hordjam neked, ha úgysem eszed meg. Ezek után majd szépen hazamehetsz ebédelni!

– Ugyan, ne indulatoskodj! Majd sort kerítek rá. Igazán nem szakíthatok meg egy létfontosságú kísérletet, valahányszor nektek eszetekbe jut, hogy ennem kellene.

A desszert fölött visszatért régi jó kedélye.

– Biztosan nem is képzeled – dörmögte –, micsoda különleges ember ez a Schwartz. Meséltem már neked a koponyavarratairól?

– Igen, mondtál valamit. Teljesen primitívek.

– És ez még nem minden. Harminckét foga van! Beleszámítva egy fogpótlást is, amelyet nyilvánvalóan házilagosan csináltak neki. Legalábbis sohasem láttam még olyan hidat, amelynek a fémtartói a szomszédos fogakra kapcsolódnak, és nem az állkapocs csontjába süllyesztették őket. Különben, te hallottál valaha valakiről, akinek harminckét foga van?

– De apa, én nem foglalkozom az emberek fogainak megszámlálásával! Mennyinek is kell lennie általában? Huszonnyolcnak?

– Igen, pont annyinak, de még nem fejeztem be. Tegnap alapos belgyógyászati vizsgálatnak vetettük alá. Mit gondolsz, mit találtunk? Na, próbálj rájönni!

– Beleket?!

– Pola, ne bosszants szándékosan, ha nem muszáj! Különben nem számít! Nem is kell kitalálnod. Majd én megmondom neked. Ennek a Schwartznak féreg alakú, három és fél hüvelykes vakbele van, amely ráadásul nyitott! Te jóságos Galaxis! Ez abszolúte példátlan dolog! Külön ezért fölhívtam az orvosi egyetemet, persze a megfelelő elővigyázatossággal, és szerintük a vakbél sohasem nagyobb félhüvelyknyinél, és a nyitottsága is példátlan jelenség.

– No és mindez mit jelent?

– Hogy mit? Ez az ember teljesen atavisztikus jelenség, egy eleven kövület! – Shekt fölemelkedett székről, és energikus lépésekkel mérte végig a helyiséget, egyik faltól a másikig. – Megmondom neked, mit gondolok, Pola. Nem szabad lemondanunk erről a Schwartz úrról. Túlságosan is érdekes alany számunkra.

– Nem, nem, apa! – reagált Pola élénken. – Ezt nem teheted! Hiszen megígérted annak a farmernek, hogy visszakapja Schwartzot. És az ő kedvéért is ezt kell tenned! Hiszen olyan boldogtalan itt szegény!

– Még hogy boldogtalan! Hiszen úgy bánunk vele, mint egy gazdag kívülállóval.

– De apa, ez nem jelent semmit! Hiszen ő itt élte le egész eddigi életét. A szegény szerencsétlen megszokta azt a farmot és a saját rokonait. Most pedig számára rémítő élményben volt része, fájdalmas élményben, legalábbis, amit én tudok róla. Ettől is működik a tudata a szokásostól eltérően. Nem is várhatjuk el tőle, hogy megértse a helyzetét. Figyelembe kell vennünk az emberi jogait, és vissza kell adnunk őt a családjának!

– De Pola... és a tudomány érdeke?

– Ó, hallgass! Ugyan, mit számít itt a tudomány ügye? Mit gondolsz, mit szól majd hozzá a Testvériség, amikor értesül a titkos kísérleteidről? Gondolod, hogy ők majd törődnek a tudomány érdekeivel? Egyszóval legalább gondold magadra, ha már Schwartz sorsa nem érdekel! Minél tovább tartod itt őt, annál nagyobb az esély rá, hogy elkapjanak. Holnap este haza kell küldened, ahogy eredetileg is tervezted, hallasz engem? Most pedig lemegyek és megnézem, nincs-e szüksége valamire Schwartznak vacsora előtt.

A lány azonban hamarosan ismét megjelent, még öt perc sem telt el. Arca nedves volt a könnyektől és halálsápadt.

– Apa! Eltűnt!

– Mi tűnt el? – kérdezte Shekt meglepetten.

– Schwartz! – kiáltotta a lány újabb könnyekkel küszködve. – Biztosan elfelejtetted becsukni az ajtót, amikor eljöttél tőle.

Shekt máris talpon volt, és kezét kinyújtva próbálta megőrizni egyensúlyát.

– Mikor történt?

– Nem tudom pontosan. De nem lehetett régen. Te mikor voltál ott utoljára?

– Tizenöt perce sincs. Egy-két perce voltam csak itt, amikor beléptél.

– Akkor jól van – mondta a lány határozottan. – Máris rohanok. Biztosan csak itt kószálhat a környéken.

Te maradj itt!

Ha bárki is elkapná őt, te nem lehetsz ott mellette. Érted?

Shekt doktortól nem telt többre egy bölintásnál.

Joseph Schwartz egyáltalán nem érzett megkönnyebbülést, amikor a börtönéül szolgáló kórházi szobát sikerült a szabad levegő érzésével helyettesítenie. Nem ringatta magát abban a reményben, hogy bármi határozott cselekvési lehetősége van. Tudta, méghozzá nagyon is jól tudta, hogy most rögtönöznie kell.

Ha vezérelte is őt bármely tudatos szándék (a tétlenség helyett bármiféle tevékenységet sugalló belső akarat), az csupán annyi volt, hogy a tudatos lét akármilyen fölszínes megnyilvánulása visszahozza

emlékezőtehetségét. Szilárd meggyőződése volt ugyanis, hogy súlyos amnéziában szenved.

A városra vetett első pillantás azonban lesújtó hatással volt rá. Az épületek ugyanolyan porcelánból voltak, mint az elsőként megismert parasztház.

A tudata mélyén lappangó emlékek azt súgták neki, hogy egy városnak vörösesnek vagy barnának kell lennie. No és persze sokkal koszosabbnak! Ebben legalábbis teljesen biztos volt.

Lassan ballagott az utcán. Lelke mélyén biztos volt benne, hogy nem üldözik szervezeten. Ezt tudta anélkül, hogy tudta volna, honnan származik efelőli bizonyossága. Az utóbbi napokban egyre inkább érzékennyé vált a „légkör”, az őt körülvevő dolgok „megérzése” iránt. Ez is része volt elméleti képességei furcsaságának azóta, hogy... azóta hogy...

Ezen a ponton gondolatai félresiklottak.

Ákárhogya is, abban a kórház-börtönben a „légkör” legfőbb jellemzője a titokzatosság volt. Egyfajta rémült titokzatosság. Éppen ezért nem vethetik magukat üvöltözve a nyomába. Ezt *biztosan* tudta. De azt már nem, hogy honnan származik ez a bizonyosság. Talán az agya azon részének lázas működéséből, amely az amnézia ellenére is életképes maradt?

Átvágott a következő kereszteződésen. Meglepően kevés kerek járművet látott. A gyalogosok pedig... nos, szokványos gyalogosok voltak. Rendkívül nevetséges ruhát viseltek: nem volt rajtuk varrás, gombok sem voltak, viszont tarkán pompáztak. Eszébe jutott, vajon hol lehetnek a régi ruhái. Aztán azon gondolkodott el, valóban voltak-e olyan ruhái, amilyenekre emlékezett. Hiszen ő is a többiekéhez hasonló öltözetet viselt. Nagyon nehéz bármiben is bizonyosnak maradni, ha az ember egyszer alapvetően kételkedni kezd a saját emlékezetében.

De a felesége mégis olyan élesen élt a tudatában, meg a gyermekei is. *Lehetetlen*, hogy ők is a képzelet játékaik legyenek! Az út kellős közepén hirtelen megtorpant, hogy összeszedje széthullóban lévő gondolatait. Lehet, hogy valódi személyek szétszórt részei, akiket valahogy össze kell szednie ebben a szörnyen valóságértelmennek tűnő valós világban?

Emberek súrlódtak hozzá a tülekedésben. Legtöbbjük barátságatlan morgással. De ő csak ment tovább. Egyszer csak határozott élességgel tudatosult benne, hogy farkaséhes. Most rögtön ennie kellene valamit, viszont pénze nincs!

Körülkémlt. Sehol valami étteremhez hasonló. Különben honnan is tudná, mi micsoda, hiszen nem érti a főiratokat!

Kíváncsian nézett minden kirakatüveg mögé. Egyszer csak egy olyan helyiség került a szeme elé, amelyben kis boksokban elhelyezett asztalok álltak, egyik mellett kettő, a másikon pedig egy ember üldögélt. S ami a legfontosabb: ezek az emberek *ettek!*

Legalább ez a dolog nem változott meg! Az evő emberek még mindig rágtak és nyeltek. Belépett, és egy pillanatra zavarodottan megállt. Nem látott semmiféle pultot, főzést, egyszóval konyhai tevékenységnek bármiféle nyomát. Eredetileg az jutott eszébe, hogy mosogatás fejében esetleg kaphatna egy tál ételt, de nem látott senkit, akinek esetleg följánlhatná a szolgálatait.

Félénken odalépett a két étkező emberhez. Ujjával mutogatva, szájalomra méltóan dadogta:
– Étel! Honnan? Kérem!

Az étkezők meglepett tekintettel meredtek rá. Egyikük gyors, teljesen érthetetlen szavak kíséretében az asztal végében, a falon lévő kis szerkezetre mutatott. A másik szaporán, türelmetlenül bólogatott hozzá.

Schwartz lélegzete elakadt. Megfordult, hogy elmeneküljön, de ekkor egy kéz nehezedett a vállára...

Granz már akkor észrevette Schwartz alakját, amikor az még csak homályos folt volt a kirakatüveg külső oldalán.

–Mit óhajt ő? – mormolta.

Messter, a kis asztal túlsó oldalán ülő másik férfi, aki az utcának háttal foglalt helyet, megfordult, odanézett, megvonta a vállát, és nem szólt semmit.

– Mindjárt bejön – állapította meg Granz, amire Messter újabb vállvonogatással:

– No és, akkor mi van?

– Semmi. Csak éppen látom.

Néhány pillanat múlva az ismeretlen, némi tétova nézelődés után hozzájuk lépett, marhapörköltjükre mutatott, és furcsa kiejtéssel megkérdezte:

– Étel? Honnan? Kérem!

Granz fölpillantott.

– Az étel itt van, haver. Akármelyik asztalhoz húzz oda egy széket, és nyomd meg a kajaautomatát! A kajaautomatát!

Mi van, nem tudod, hogy működik? Nézd már a szerencsétlen alakot, Messter! Úgy bámul rám, mintha egy szavamat sem értené! Hé, öregem, ez az, látod? Csak lökj bele egy pénzdarabot, engem meg hagyj enni, oké?

– Mit piszkálsz? – förmedt rá Messter. – Nem látod, hogy csak egy nyavalyás kéregető?

– Hé, ne siess! – kapta el Granz a távozóban lévő Schwartz kabátujját. Foghegyről odavetette Messternek:

– Húzdj beljebb, hadd faljon valamit a fickó. Lehet, hogy nem sok van már hátra neki a „hatvanig”. A legkevesebb, amit megtehetek érte, hogy egy kis helyet adok neki. Hé, pajtás, van egyáltalán pénzed?

Vesszek meg, ha egyáltalán érti, amit mondok! Pénz! Haver, pénz! Ilyen... – Ezzel előkotort a zsebéből egy félkredites érmét, és megvillogtatta a félhomályban.

– Ilyened van? – kérdezte.

Schwartz tétován megcsóválta a fejét.

– Na jó, akkor ezt neked adom – mondta Granz, és visszatéve a zsebébe a félkreditest, előhúzott egy jóval kisebb érmét.

Schwartz reszkető ujjakkal vette át,

– Úgy, jól van. De ne ácsorogj itt tovább! Lökj bele a kaja automatába! Ide, ni!

Schwartz egyszerre rájött, hogy érti a szavakat. Az automatának több, különféle pénzermék mérete szerinti nyílása volt. Mellettük egy csomó gomb, velük szemben habfehér lapocskák, amelyek fölirata teljesen érthetetlen volt számára. Schwartz az asztalon lévő ételre mutatott, azután ujját föl-alá járatta a gombok előtt, szemöldökét kérdően összevonva.

Messter főnnyhangon méltatlankodott:

– Egy szendvics nem is felel meg neki! Manapság igazán jó módú koldusok járkálnak ebben a városban! Pár fillér nem is dobja föl őket, látod, Granz?

– No és... akkor elveszítettem nulla nyolc kreditet. Holnap úgyis fizetésnap lesz. Na, nézd csak... – Ezzel saját érméit nyomkodta az automata nyílásába, és saját kezűleg húzta ki a falban rejlő lapos fémtálcát. – Most pedig totyogj egy másik asztalhoz, azt a tízest megtarthatod. Vegyél magadnak egy csésze kávéra!

Schwartz óvatosan a szomszédos asztalhoz cipelte a tálcáját. Az oldalához valami átlátszó ragasztószalaggal egy kanalat erősítettek, amelyet könnyed körömpattintással leugrasztathatott róla. Ugyanezzel a mozdulattal a tálca fedele is fölnyílt, és magától összetekeredt.

Az étel a másik két férfietől eltérően hideg volt, de Schwartz ilyen csekélységgel igazán nem törődött. Csak egy jó perc múltán vette észre, hogy az ennivaló lassan fölmelegszik, maga a tálca pedig határozottan forróvá válik. Ijedten megmerevedett, és tétován várakozott.

A mártás először gőzölgött egy kicsit, azután egy pillanatra meg is rotyyant. Utána normális hőmérsékletűre hűlt, mire Schwartz mohón bekebelezte.

Granz és Messter még asztalánál maradt, amikor Schwartz eltávozott. Ugyanígy nem mozdult a helyéről a harmadik férfi sem, akire egyáltalán oda sem figyelt.

Azt az alacsony, vézna emberkét sem vette észre, aki az intézetből való távozása óta ügyesen és észrevétlenül állandóan a közelében járt, és figyelmesen szemmel tartotta.

Miután lezuhanyozott és átöltözött, Bel Arvardan eredeti elképzelésének megfelelően saját közegében figyelte az emberi állat földi alfajának viselkedését. Az időjárás kellemes volt, a könnyű szellő frissítő hatású, a falu... bocsánat, a város pedig fényes, nyugodt és tiszta.

Nem is olyan rossz.

Chica csak az első megálló, gondolta magában. A földi emberek legnépesebb gyülekezete. Ezután Washenn következik, a helyi főváros. Majd Senloo, Senfran és Bonair! Úgy tervezte, hogy alaposan körülnéz a nyugati kontinenseken, ahol a Föld gyér lakosságának nagy többsége élt szétszórva. Minden nagyobb városban eltölt két-három napot, s így éppen akkortájt ér vissza Chicába, amikor az expedíciós hajója megérkezik.

Biztosan tanulságos lesz egy ilyen körutazás.

Amint sűrűsödött a délutáni szürkület, belépett egy automata büfébe, és miközben evett valamit, végignézte a két utána érkező földi fiatalember és a legutoljára betévedt, szakadt öregember között lejátszódó kis

drámai jelenetet. Megfigyelése azonban felületes és futó jellegű volt, csak azt a célt szolgálta, hogy a repülőúton szerzett kellemetlen élményét ellensúlyozza valamivel. Az asztalnál ülő két férfi valószínűleg légi taxis lehetett. Nem voltak valami gazdagok, mégis futotta tőlük némi jótékonykodásra.

A kéregető elsomfordált, majd két perc múltán maga Arvardan is távozott az étkezdéből.

Az utcák észrevehetően népesebbekké váltak: vége felé közeledett a munkanap.

Fürgén félreszökött, hogy ne ütközzék össze egy fiatal lánnyal.

– Bocsásson meg – mormolta.

A lány fehér öltözéket viselt. Egyszerű szabása alapján valami egyenruhaféle lehetett. Láthatóan csöppet sem törődött az összekoccanás lehetőségével. Tekintete fürkésző volt, fejét szaporán forgatta jobbra-balra, egyértelműnek tűnt, hogy keres valakit vagy valamit.

Arvardan ujja hegyével könnyedén megérintette a vállát.

– Segíthetek önnek, kisasszony? Csak nincs valami baj?

A lány megtorpant, és kikerekedett szemmel rámeredt.

Arvardan azon kapta magát, hogy a korát méricskéli. Úgy tizenkilenc-huszonegy évesnek vélte, alaposan megcsodálta barna haját, sötét szemét, kissé kiugró arccsontját, vékony derekát, egész törekeny alakját.

Hirtelen ráébredt, hogy a karcsú, fiatal lány földi nő voltának gondolata kissé perverz pikantériát kölcsönöz vonzó csinoságának.

Tovább meresztette a szemét, s amikor megszólalt, úgy látszott, hogy az összeomlás határán van.

– Ó, aligha tehetne értem bármit. Kérem, ne is törődjön velem. Még föltételezni is számárság, hogy az ember megtalálhat valakit, amikor sejtelve sincs róla, vajon merre mehetett. – A lány teljesen kétségbeesettnek látszott, szeme könnyektől csillogott. Kiegyenesedett, és mélyet sóhajtott. – Nem látott véletlenül egy kopottas öregembert zöld–fehér ruhában, kalap nélkül? Enyhén kopaszodik.

Arvardan döbbsen viszonozta a nő riadt pillantását.

–Hogyan? Zöld-fehér ruhában? Szinte hihetetlen... Figyeljen csak... ez az ember, akit keres... valahogy nem nehézkesen beszél?

– Igen, igen! Ó, igen. Tehát látta errefelé?

– Még öt perce sincs, hogy odabent evett valamit, két fiatalember társaságában. Lám, éppen itt is vannak. Igaz, maguk ketten? – Ezzel magához intette a közeledő fiúkat.

Granz érkezett oda elsőként.

– Parancsol taxit, uram?

– Nem, de ha elárulná az ifjú hölgynek, hová lett az az ember, akivel együtt ebédelték, akkor enélkül is megkapja a fuvar árát.

Granz elszontyolodott képpel gondolkodott egy darabig.

– Háát, szívesen segítenék, de azelőtt még életemben sohasem láttam az illetőt.

Arvardan a lány felé fordult.

– Figyeljen ide, kisasszony! Nem mehetett abba az irányba, amerről ön jött, mert akkor látnia kellett volna, nem igaz? Egyébként nem juthatott még messzire. Talán induljunk el észak felé. Biztosan fölismerem, ha találkozunk vele.

Hirtelen ötlet volt részéről, hogy fölajánlja a segítségét, bár Arvardan sohasem volt valami hirtelen természetű ember. Annak is tudatára ébredt, hogy szélesen mosolyog a lányra.

Granz váratlanul közbeszólt:

– Mit követett el az az ember, hölgyem? Csak nem sértette meg valamelyik szokást?

– Nem, nem! – válaszolta a lány hevesen. – Csak éppen nem egészen egészséges, ennyi a baj vele.

Messter a távolodók után fordult.

– Még hogy nem egészen egészséges! – Simlis sapkáját hátratólta a fején, és vészjóslóan megcsipkedte saját arcát. – Mit szólsz ehhez, Granz? Szóval nem egészen egészséges!

Sanda pillantást vetett a másik felé.

– Mi ütött beléd? – kérdezte Granz kényszeredetten.

– Valami, amitől én érzem magamat egy kissé betegnek.

Az a fickó egész biztosan éppen most lógott meg a kórházból. Ez meg biztosan egy ápolónő, aki keresi, még hozzá meglehetősen ideges ápolónő. Miért kellene úgy izgulnia, ha éppen csak egy kicsit lenne beteg?

Az az alak alig tudott beszélni, és szinte semmit sem értett. Te is észrevetted, vagy nem?

Granz tekintetében hirtelen rémület költözött.

– De csak nem gondold, hogy ez a „láz”?

– De, egészen biztos vagyok benne, hogy „sugárláz”, és már jó messze járhat! És gondold csak meg jól!

Alig egy lábnyira ült tőlünk! Ebből nem sülni ki semmi jó.

Ekkor mellettük termett egy alacsony, sovány emberke. Mintha a semmiből lépett volna elő.

– Mi történt, fiúk? Kit kapott el a sugárbetegség?

Nem valami nyájas tekintettel mérték végig.

– Maga kicsoda?

– Hohó – vakkantotta a karvalyképű kis ember –, kíváncsiak vagytok rá, mi? A helyzet az, hogy a Testvériség képviselője vagyok. – Zekéje hajtókájának belső oldalán apró, fényes jelvényt villantott föl. – Nos, a Vének Társaságának nevében kérdezem: mi a helyzet azzal a sugárbetegséggel? Messter megszeppent, bizonytalan hangon válaszolt:

– Én nem tudok semmit! Járt erre egy ápoló, valami beteget hajkurász, én meg csak találgattam, nem sugárláza van-e.

De ez csak nem számít a szokások megsértésének?

– Nono! Maga csak ne oktasson ki engem a szokásokat illetően, jó? Menjen szépen és foglalkozzon a saját dolgával, a szokásokat meg hagyja rám!

Az emberke mohón összedörgölte a kezét, gyorsan körülmélt, és ő is nekivágott észak felé.

– Ott van ni! – ragadta meg Pola váratlanul társának könyökét. Gyorsan, könnyen, véletlenül bukkantak a szökevényre.

Hirtelen testesült meg a reménytelen homályban egy önkiszolgáló áruház bejárata előtt, alig három háztömbnyire az automata büfétől.

– Látom – suttogta Arvardan. – Maga maradjon hátra, majd én utána megyek. Ha magát meglátja, és belevegyül a tömegbe, sohasem találjuk meg többé.

Elkezdődött a lázas, elkeseredett üldözés. Az áruházban tolongók úgy viselkedtek, akár a futóhomok, amely apránként nyeli el áldozatát. De nem is olyan lassan. Teljesen láthatatlanná tette, azután váratlanul kiköpte a felszínre, közben áthághatatlan akadályokat állítva az üldözők elé. Mintha a tömeg sajátos, rosszindulatú tudattal rendelkezne.

Arvardan óvatosan megkerült egy pultot, úgy játszadozva a menekülővel, mintha valami horgászszinór végén ficánkolna. Egyszer csak erős keze előrenyúlt, és megragadta Schwartz vállát.

Az öregember érthetetlen karattyolásba kezdett, és rémülten hátrahőkölt. Arvardan szorítása azonban egy Schwartznál jóval erősebb ember számára is elég lett volna. A régész mosolyogva, a kíváncsi báméskodók megnyugtatóra nyugodt, társalgási hangon megszólalt:

– Hello, öregfiú, már hónapok óta nem láttam. Hogy van?

Szánalmas próbálkozás, gondolta magában, a másik zagyva motyogásával szemben, de szerencsére ekkor Pola is csatlakozott hozzájuk.

– Schwartz – suttogta az öregnek –, jöjjön szépen vissza velünk.

Schwartz egy pillanatra lázadó igyekezettel megfeszült, de nyomban meg is adta magát sorsának. Mindenbe beletörődve mormolta:

– Én... megy... maguk... vissza... De hangját hirtelen elnyelte az áruház hangosbemondójának üvöltése.

– Figyelem! Figyelem! Figyelem! Az igazgatóság kéri, hogy az áruház minden tisztelt vásárlója rendezett sorokban hagyja el az épületet az Ötödik utcára nyíló kapun keresztül.

Azonosító kártyájukat mutassák be az ajtónál elhelyezkedő őrségnek! Kérjük önöket! Nagyon lényeges, hogy mindez kellő gyorsasággal menjen végbe! Figyelem! Figyelem! Figyelem!

A felhívást háromszor megismételték. Utoljára már csoszogó lábak zaja mellett, amint a vásárlók serege a kijáratok felé tülekedett, valóban rendezett sorokban. A sok sápirozó hangzavaros lármába olvadt össze, különféleképpen ismételve a megválaszolhatatlan kérdést:

– Mi történt? Mi baj van?

Arvardan megvonta a vállát.

– Álljon be a sorba, kisasszony. Mindenképpen ki kell jutnunk innen.

De Pola csak rémülten rázta a fejét.

– Nem megy. Nem sikerülhet!

– Ugyan, miért nem? – nézett rá csodálkozva a régész.

De a lány némán távolabb húzódott tőle. Hogyan mondhatná meg neki, hogy Schwartznak nincsen semmiféle igazolványa? Különb is, kicsoda ez az ember? Miért segít neki egyáltalán? A gyanakvás és a reménytelenség örvényébe zuhant.

Elcsukló hangon suttogta:

– Jobban teszi, ha ön is eltűnik, különben még bajba kerülhet!

Az emberek előzőnlöttek a liftekből, mialatt a felső emeletek gyorsan kiürültek. Arvardan, Pola és Schwartz parányi, szilárd szigeteket alkotott az emberáradatban.

Később visszagondolva az eseményekre, Arvardannak észébe jutott, hogy ebben a pillanatban ott is hagyhatta volna a lányt. Nyugodtan leléphetett volna, hogy többé soha ne is találkozzon vele. És nem is tehetett volna magának semmi szemrehányást. És akkor minden teljesen másként alakul. Akkor a hatalmas Galaktikus Birodalom eltűnik a romlás káoszában!

De nem hagyta magára a fiatal nőt. Pedig rémületében és elkeseredettségében már nem is látta olyan csinosnak őt. Ilyen állapotban senki sem lehetett volna az. De Arvardan a szerencsétlen tehetetlensége láttán valami határozott belső készletést érzett.

Tett egy lépést, majd visszafordult.

– Mi az, talán ott akar maradni?

A lánytól csak egy kurta bólintásra futotta.

– De miért? – csattant föl a férfi.

– Mert – és ekkor elszabadultak visszatartott könnyei – nem tudom, mi mást tehetnék.

Csak egy rémült kislány volt most, függetlenül attól, hogy földi származású. Arvardan meglágyította a hangját:

– Ha elárulja, mi a problémája, talán segítségére lehetek.

A lány nem válaszolt.

Hármasban különálló kis csoportot alkottak. Schwartz guggoló helyzetben kuporgott a padlón. Szíve összeszorult, és nem is próbálta követni a másik kettő beszélgetését. Arra sem figyelt oda, miért ürül ki olyan hirtelenül az áruháza, csak annyira telt tőle, hogy fejét a tenyere közé szorítsa, és elkeseredetten, reménytelenül nyöszörögjön. Pola szipogott, és közben arra gondolt, mennyire megijedt, sokkal jobban, mint egyáltalán el tudta volna korábban képzelni. Arvardan is tanácstalanul várakozott, sután és határozatlanul, bátorító szándékkal megveregette Pola vállát, és csupán annyi jutott el a tudatáig, hogy életében először érint meg egy földi lányt.

Ekkor ért oda hozzájuk az iménti alacsony, vékony emberke.

KILENCEDIK FEJEZET

Összeütközés Chicóban

Marc Claudy, a chicai helyőrség hadnagya hosszan ásított, és kimondhatatlan unalommal bámult a semmibe. Második szolgálati évét töltötte a Földön, és már marcangolta a vágy, hogy leváltsák.

Az egész Galaxisban sehol sem volt olyan nehéz feladat egy helyőrség rendben tartása, mint éppen ezen a nyomorúságos világon. Más bolygókon elképzelhető volt bizonyos pajtáskodás a katonák és a civilek között, különösen, ha nőnemű civilekről volt szó. Volt az életben valamelyes szabadság és nyíltság.

De az itteni szolgálat maga volt a börtön. A barakkok atombiztosak voltak, bennük a levegő gondosan szűrt, radioaktív portól mentes. Odakint ölbetétes, hideg és súlyos öltözéket kellett viselniük, amelyek levétele végzetes következményekkel járhatott. Mindennek a tetejébe (függetlenül attól, hogy a magány a katonákat még a földi lányok karjaiba is hajthatta volna) a helyi lakossággal mindennemű barátkozás teljességgel ki volt zárva.

Mi maradt hát számukra rövid alvásokon, hosszú heverészéseken és a csöndes megbolonduláson kívül?

Claudy hadnagy kétségbeesett, ám teljesen hiábavaló igyekezettel rázta a fejét, hogy legalább valamelyest kitisztítsa, újabb hatalmasat ásított, és fölült, hogy lábbelít húzzon. Megnézte az óráját, és szomorúan megállapította, hogy még nem érkezett el az esti táplálkozás ideje.

Ekkor talpra szökött, még csak egyik cipőjével a lábán, fésületlenségének kínos tudatában és feszesen tisztelgett.

Az ezredes megrovó tekintettel méregette, de nem tett semmilyen konkrét megrovó megjegyzést az állapotára. Ehelyett rekedt hangon megszólalt:

– Hadnagy, valami lázongásról érkezett jelentés a kereskedelmi negyedből. Vonuljon egy rendfenntartó szakasszal a Dunham áruházhoz, és vegye át a parancsnokságot. Gondja legyen rá, hogy minden embere tökéletesen védett legyen a sugárlázzal szemben.

– Sugárlázzal? – kiáltott föl a hadnagy. – Bocsásson meg ezredes, de...

– Tizenöt percen belül álljon készen az indulásra – vetette oda hidegen az ezredes.

Arvardan látta meg elsőként az apró emberkét, és kínosan megmerevedett, amikor az kurta kézmozdulattal üdvözölte őt:

– Hello, kormányzó! Hello, nagyfiú! Mondja meg az ifjú hölgynek, hogy fölösleges itatnia az egereket.

Pola fölkapta a fejét, lélegzetét visszafogta. Önkéntelenül Arvardan védelmező közelségébe húzódott, aki éppolyan önkéntelenül biztatón átkarolta őt. Ekkor már nem jutott el a tudatáig, hogy ezúttal másodszor érint meg egy földi lányt.

Élesen a kis embernek szegezte a kérdést:

– Mit óhajt?

A szűrős szemű, cingár alak óvatosan előbújt egy csomagokkal telezsúfolt pult mögül. Olyan hangnemben szólalt meg, amely egyszerre volt bizalmaskodó és arcátlanul hetyke.

– Van odakint egy kis fölfordulás – mondta –, de önnek semmi oka az elkeseredésre, kisasszony. Majd én segítek visszajuttatni az emberét az intézetbe.

– Miféle intézetbe? – kérdezte Pola rémülten.

– Ugyan, hagyja el! – folytatta az emberke. – Én Natter vagyok, a zöldséges az utca másik oldalán, pontosan az Atomkutatói Intézettel szemben. Már sokszor láttam errefelé kegyedet.

– Ide figyeljen! – vágott közbe Arvardan ingerülten. – Mi ez az egész kavarodás?

A törékeny figura kedélyesen fölkuncogott.

– Azt hiszik, hogy ez a fickó itt sugárlázban szenved.

– Sugárlázban? – kérdezte Arvardan és Pola egyszerre ijedten.

Natter szaporán bólogatott.

– Úgy bizony! Két légi taxis együtt ebédelt vele, ők mondták. Az ilyesminek meg hamar híre megy, tudják...

– Azok az örök odakint – faggatta Pola feszülten – tehát valami sugárbeteg keresnek?

– Azt bizony.

– És maga vajon miért nem fél ettől a veszedelmes láztól. – kérdezte Arvardan mérgesen. – Hát az igazgatóság nem a fertőzéstől való félelem miatt ürítettette ki ilyen sietve az egész áruházat?

– Dehogynem. A hatóságok is odakint várakoznak. Még ők sem mernek ide belépni. Arra várnak, hogy ide érkezzen a kívülálló rendfenntartó egysége.

– No és maga? Maga nem fél a sugárbetegségtől? Így van?

– Mitől kellene félnem? Ennek a fickónak egyáltalán nem az a baja. Nézzenek csak rá. Talán cserepes a szája? Nem is vörösödött el. A szeme is rendben van. Én nagyon jól tudom, hogy néz ki egy sugárfertőzött. Jöjjön csak, kisasszony, mindjárt kísétálunk innen.

De Pola ismét megrettent.

– Nem, nem! Sehogy sem mehetünk... mert ő... ez az ember... – De itt elakadt a szava.

Natter hízelgő modorban folytatta:

– De én kivihetem innen. Senki nem kérdezne semmit.

Még csak azonosító kártyát sem kérnek.

Pola képtelen volt visszafojtani egy meglepett kis sikkantást, Arvardan pedig határozottan utálkozva kérdezte:

– És vajon mitől olyan fontos alak maga?

Natter harsányan fölkacagott. Megint fellibbentette a kabátja hajtókáját.

– A Vének Társaságának alkalmazottja vagyok. Tőlem ugyan senki nem kérdez semmit!

– És mi érdeke fűződik ehhez az esethez?

– A pénz! Maguk szorult helyzetben vannak, és én segíthetek. Ennél becsületesebb dolog talán nincs is. Mégér mondjuk magának száz kreditet, és nekem is mégér ugyanannyit. Ötven kredit most és ötven, miután végeztünk.

Pola iszonyattal suttozta:

– De maga elviszi őt a Vénekhez.

– Ugyan, minek tenném? Semmi hasznát se vennék nekem viszont igazán mégér egy százast. Ha megvárják, míg a kívülálló ideérnek, meglátják, hamarabb lepuffantják az emberüket, mintsem meggyőződnének róla, hogy nem is sugárbeteg. Hiszen ismerik ezeket a kintieket... mit számít nekik, hogy megölnek egy-egy földi embert vagy sem. Ezért aztán inkább megölnék.

– Vigye magával a hölgyet – mondta ekkor Natternek Arvardan.

De Natter apró szeme élesen és hamisan fölillant.

– Ó, nem. Azt nem, kormányzó. Ahogy mondani szokás, én a kiszámítható kockázattal élek. Egy

személlyel kijutok, de kettővel már nem biztos. Ha pedig egyet kell választanom, akkor a nekem többet érőt viszem. Ez maga szerint nem ésszerű?

– És ha most megfogom – kérdezte Arvardan –, és kitépem a végtagjait? Akkor mi lesz?

Natter kínosan elfintorodott, de csak nem veszítette el végleg a lélekjelenlétét, sőt, még egy halvány vigyorra is futotta tőle.

– Akkor lesz csak igazán bajban. Így is, úgy is elkapják, és már gyilkosság is lesz a bűnlajstromán. Egyszóval oké, kormányzó. Vigye csak innen a mancsát.

– Kérem! – rángatta Arvardan karját Pola. – Élnünk kell ezzel a lehetőséggel! Hadd csinálja csak úgy, ahogy mondta.

De tisztességes lesz velünk, ugye, Mr. Natter?

Az emberke kényszeredetten fintorgott.

– A maga nagydarab haverja megnyomorította a karomat.

Senki sem kérte rá, és különben sem szeretem, ha erőszakoskodnak velem. Ezért még száz kreditet követelek! Összesen tehát kétszázat.

– Apám majd kifizeti magának.

– Százat előre kérek – jelentette ki Natter pimaszul.

– De nálam nincs most száz kredit – pityergett Pola.

– Amiatt ne aggódjon, kisasszony! – szólt közbe Arvardan határozottan. – Majd én elintézem.

Kinyitotta a pénztárcáját és előhúzott belőle egy csomó bankjegyet. Odalökte őket Natternek.

– No, akkor indulás!

– Menjen vele Schwartz! – súgta az öregnek Pola.

Schwartz egyetlen szó nélkül, láthatóan akarattalanul engedelmeskedett. Abban a pillanatban talán egyenesen a pokolba is elment volna, éppoly közönyösen.

Miután ketten maradtak, üres tekintettel meredtek egymásra. Pola talán először nézte meg közelebről a férfit, és meglepetten tapasztalta, milyen magas, szögletesen jóképű, nyugodt és magabiztos. Eddig csak mint valami véletlen és érdektelen segítséget fogadta el őt, de most... Mindeddig meg egymás nevét sem tudták.

– A nevem Pola Shekt – mondta mosolyogva.

Arvardan még nem találkozott a mosolyával, és a jelenség határozottan megtetszett neki. A lány egész arcát betöltötte valami sugárzó ragyogás. Hirtelen úgy érezte, hogy... de nyomban el is fojtotta magában a feltörő érzelmet. Mégiscsak egy földi lány!

Ezért aztán eredeti szándékánál valamivel ridegebben szólalt meg:

– Én pedig Bel Arvardan vagyok. – A lány felé nyújtotta bronzbarna kezét, amelyben a másik törékeny ujjai teljesen elvesztek egy pillanatra.

– Meg kell köszönnöm, amit értem tett – pihegte a lány.

A régész azonban leintette.

– Talán mi is indulhatnánk. Úgy értem, most, hogy a barátja biztonságban eltávozott... legalábbis remélem.

– Attól tartok, nagy lármát hallanánk most, ha elkapták volna őket, nem gondolja? – Szemében megcsillant a föltételezése megerősítése iránti vágy, de a férfi elnyomta magában az ellágyulás föltolakodó hullámát.

– Nos, akkor menjünk?

Erre már a lány is megdermedt.

– Rendben, miért ne? – vágta rá élesen.

Ekkor valami sápirozást, távoli, éles zajt hallottak a levegőben. Pola szeme elkerekedett a félelemtől, kinyújtott kezét gyors mozdulattal visszahúzta.

– Most meg mi a csuda történik? – lepődött meg Arvardan.

– Megjöttek a császáriak.

– Csak nem fél még tőlük is? – Ezúttal a teljesen magabiztos, nem földi Arvardan szólalt meg benne, a tekintélyes szíriuszi archeológus. Előítélet vagy sem, összezavarodott és

darabjaira hullott a logika vagy sem, a császári csapatok megjelenése mindenképpen valami normális és emberi dolgot jelenthetett csupán. Most már igazán megkönnyebbülhetett. Hangja is kedvesebbé vált.

– Igazán nincs mit tartania a kívülállóktól – kapta magát azon, hogy a földi emberek szavát használja a sajátjai megjelölésére. – Majd én intézkedem velük kapcsolatban, Miss Shekt.

A lányt váratlanul aggodalom töltötte el.

– Ó, ne is próbálkozzon semmi ilyesmivel. Egyszerűen egy szót se szóljon hozzájuk. Csak tegye, amit

mondanak, még csak ne is nézzen rájuk.

Arvardan mosolya még jobban kiszélesedett.

A gárdisták már akkor megpillantották őket, amikor még az ajtótól messze jártak, és ők még idejében megpróbálták visszahúzódni. Valami kisebb üres térségbe, különös, sejtelmes homályba merültek. A katonai járművek szirénahangja a dobhártyájukat hasogatta.

Egyszer csak páncélozott járművek özönlöttek el a teret. Üveggömb fejű katonák csoportjai ugráltak elő belőlük. A tömeg rémülten engedett utat nekik, amit a fegyveresek élénk kiáltozással és az idegpálca tompább végének határozott lökéseivel is elősegítettek.

Claudy hadnagy, az érkezők vezetője az áruháza ajtajában álló földi őr felé közeledett.

– Hé, te – kiáltott rá –, hol van az a sugárbeteg?

Arcvonásait némiképp eltorzította a friss levegővel feltöltött üvegbura. Az erősítőből áradó hangja fémesre élesedett.

A földi őr alázatosan fejet hajtott előtte.

– Engedelmeivel, méltóságod, lokalizáltuk őt odabent az áruházban. Azok ketten, akik vele voltak, ott állnak a bejárati ajtónál.

– Azok lennének azok, ott? Jól van. Várjanak csak a sorukra! Most pedig mindenekelőtt távolítsák el innen ezt a gyülevész népséget. Őrmester! Tisztítsa meg a teret!

A következő percekben komor hatékonysággal zajlottak az események. Chica fölé egyre sűrűsödő homály ereszkedett, miközben az emberek szertefutottak a beálló estében. Az utcákon egymás után gyulladtak ki a lágyan fénylő mestersége világítótestek.

Claudy hadnagy szórakozottan csapkodta csizmája s idegpálcája markolatával.

– Biztos benne, hogy a beteg földi odabent van?

– Sehogyan sem jöhetett ki, méltóságod. Tehát bent kell lennie.

– Nos, mindjárt meggyőződünk róla, hogy így van-e nincs vesztegetni való időnk. Őrmester!

Sugármentesítse az épületet!

A földi környezettől hermetikusan elszigetelt katonák kisebb csapata berontott az áruházba. Egy végtelenül lassú negyedóra múlt el, mialatt Arvardan valamiféle ködös távolságból figyelte a történeteket. A kultúrák közötti kapcsolatok terepen való vizsgálata volt ez a számára, és hivatástudata tiltotta, hogy beavatkozzék.

Hamarosan kilépett az épületből az utolsó katona is, és az áruházat elnyelte az éjszaka.

– Pecsételek le az ajtókat!

Újabb öt perc múlva a különböző emeleteken sok helyütt szétrakott fertőtlenítő gránátokat a távolból fölrobbantották. A tartályokból sűrű gázfelhő gomolygott elő és föl kúszott a falakon.

Minden négyzethüvelyknyi területet beborított, teljesen kitöltötte a teret, és a legrejtettebb zugokba, repedésekbe is behatolt. Jelenlétében a mikrobáktól az emberig semmiféle protoplazma nem maradhatott épen, életben, végső eltávolításához pedig a legmaróbb hatású vegyszerekre lett volna szükség.

A hadnagy ekkor Arvardan és Pola felé közeledett.

– Mi volt a neve? – Még csak kegyetlenség sem volt a szavaiban, csak tökéletes közöny. No és, megölték egy földi embert, gondolta magában. Mit számít, hiszen ma már egy legyet is megölt. Az összesen kettő.

Kérdésére nem kapott választ. Pola lehajtott fejjel állt Arvardan kíváncsian szemlélődött. A császári sereg tisztje nem vette le róluk a szemét. Magához intett valakit.

– Vizsgálják meg és fertőtlenítsék őket!

A Birodalmi Egészségügyi Csapatok jelzését viselő tiszt lépett hozzájuk, és egyáltalán nem valami tapintatosan m motozta őket. Kesztyűs keze durván a hónaljukba markolt, ujjaival széthúzta a szájukat, hogy a szájüreg belsejét is megvizsgálja.

– Nem fertőzöttek, hadnagy. Ha ma délután ki lettek volna téve a sugárzásnak, és valóban megfertőződtek volna, akkor már jól láthatók lennének a betegség ismérvei is.

– Ühüm. – Claudy hadnagy lehúzta a kesztyűjét, és élvezte a szabad levegő érintését, még ha csak a Föld levegője is az. Az ormótlan, merev ruhadarabot bal karjának hajlatába vetette, és ridegen odamordult:

– A neved, földi némbor?

Maga a szóhasználat is erősen sértő volt, a mellékelt hanglejtés csak még becsmérlebbé tette, de Pola semmi jelét sem adta felháborodásának.

– Pola Shekt, uram – felelte suttogva.

– A papírokat!

A lány benyúlt fehér köpenyének mellényzsebébe, és előhúzta a kisméretű, rózsaszín tokot.

A hadnagy átvette, kinyitotta és zseblámpájának fényében belenézett. Azután megvetően visszalökte. A

könyvecske a földre pottyant. Pola gyorsan utánahajolt.

– Állj föl – parancsolta a tiszt türelmetlenül, és odébb rúgta az igazolványt, hogy a lány ne érhesse el. Pola elsápadó arccal húzta vissza a kezét.

Arvardan félrehúzta a száját, és úgy döntött, hogy elérkezett az idő a beavatkozásra.

– Hé, most már idefigyeljen! Hallja?

A hadnagy villámgyorsan pördült felé, és kivicsorított fogakkal sziszegte:

– Mit gagyogsz, földikém?

Pola abban a pillanatban közjük szökkent.

– Nagyon kérem, uram, ennek az embernek semmi köze a ma délután történetekhez. Ezelőtt sohasem láttam...

A hadnagy durván félretolta.

– Azt kérdeztem, mit makogtál, földi?

Arvardan fagyosan viszonzta a pillantását.

– Azt mondtam, figyeljen ide. Továbbá azt teszem hozzá, hogy nem tetszik a hölgygel szemben tanúsított viselkedése, s egyben javasolnám, hogy tökéletesítse a modorát.

Túlságosan dühös volt ahhoz, hogy helyreigazítsa a hadnagyot származására vonatkozóan.

Claudy hadnagy kedélytelenül rávigyorgott. „„

– És neked volt-e gyerekzobád, földikém? Talán m áll rá a szád az „uram"-ra, ha egy emberrel beszélsz. Remélem, azért tudod, hol a helyed? Nos, már jó ideje nem volt részem abban az örömben, hogy móresre taníthatok egy szép, nagydarab földi bikát! Figyelj csak, így megy ez...

És villámgyors mozdulattal, mint egy támadó kígyó, előrelendült a keze, és tenyérrel, majd visszakézből máris kétszer csattant a régész arcán. Arvardan meglepetten hátratántorodott, csak azután érezte fülében a csengést. Az ő keze is előrekapott, és megragadta támadója karját. Látta, amint a másik képe eltorzul a döbbenettől...

Vállizmai acélkeményen megfeszültek.

A hadnagy a következő pillanatban hangos puffanással elterült a járdán, üvegsisakja az ütődéstől apró darabokra hullott. Mozdulatlanul feküdt a földön. Arvardan dühödt félmosollyal tekintett le rá. Könnyedén úgy tett, mintha leporolná a kezét.

– Van itt másik fattyú is, aki seggreverőcskét óhajt játszani a képemen?

Az őrmester ekkor fölemelte az idegpalcáját. Zárult az áramkör, a pálcából halvány ibolyaszín villanás tört elő, és lecsapott a magas termetű archeológusra.

Arvardan minden izma kibírhatatlan fájdalomban rándult össze, hosszú teste lassan térdre rogyott. Azután teljes bénultság tört rá, és elveszítette az eszméletét.

Amikor a tudós fölbukkant a kábulatból, először a homlokát érintő kellemes hűvösség érzése tudatosult benne. Nagy erőfeszítéssel kinyitotta a szemét, de úgy tűnt, hogy a szemhéja valami berozsdásodott zsanérpánton forog. Inkább hagyta hát, hogy a szeme visszacsukódjon. Ehelyett végtelenül lassú rándulásokkal (minden egyes megtört mozdulatra mintha hegyes tuskék szűrődtek volna a testébe) kezét az arcához emelte.

Gyengéd ujjak puha, nedves törülközőt szorítottak a homlokára.

Nagy erőfeszítéssel mégis kinyitotta az egyik szemét keservesen birkózva a homálllyal.

– Pola – sóhajtotta.

Váratlan öröm halk sikkantása volt a válasz.

– Igen. Hogy érzi magát?

– Akár egy hulla – krákolta –, amelyik azért nem szabadult meg a fájdalmaitól. Mi történt?

– Elszállítottak bennünket a katonai támaszpontra. Az ezredes is éppen itt tartózkodik. Magát átkutatták, és fogalmam sincs, mit akarnak tenni velünk, de... ó, Mr. Arvardan, nem lett volna szabad hozzányúlnia a hadnagyhoz. Azt hiszem, eltörte a karját.

A még kábult arcon halvány mosoly jelent meg.

– Pompás! Még jobb lett volna, ha a gerincét töröm el.

– De egy birodalmi tiszttel szembeni ellenállás főbenjáró büntettnek számít. – A lány hangja rémült suttogássá halkult.

– Valóban? No majd meglátjuk.

– Psszt! Hallom, hogy éppen visszajönnek!

Arvardan becsukta a szemét, teste ellazult. Fülében halványan és távolról hallatszott Pola kiáltása, de amikor megérezte az injekciós tű szúrását, képtelennek bizonyult izmai megmozdítására.

A következő pillanatban idegein és erein csodálatos megkönnyebbülésként suhant végig a fájdalom megszűntének érzése. Karjai elernyedtek, merev ívbe feszült hátgerince fölengedett, lassan kiegyenesedett. Azonnal kinyitotta a szemét, és könyökének heves mozdulatával ülő helyzetbe tornázta magát.

Pillantása az ezredes elgondolkodó tekintetével találkozott. Ott meg Pola áll, még mindig riadt tartózkodással, de mégis valahogy örömteli kifejezéssel az arccsokáján.

Megszólalt az ezredes:

– Úgy vélem, dr. Arvardan, hogy ma este egész csomó kellemetlenségünk akadt a városban.

„Dr. Arvardan!” Pola végiggondolta azt a keveset, amit tudott róla, még a foglalkozásával sem volt tisztában. Ilyen érzésben még sohasem volt része.

Az archeológus kurtán fölkacagott.

– Kellemetlenségünk, azt mondja? Véleményem szerint ez nem a legmegfelelőbb kifejezés.

– Ön eltörte a Birodalom egy, éppen kötelességét teljesítő tisztjének a karját.

– Az a tiszt ütött meg engem először. Nem tartozik semmiképpen szolgálati kötelességéhez, hogy engem súlyosan inzultáljon. Mégpedig szóban és tetteleg egyaránt. Így cselekedvén kizárta bármiféle jogos panasz lehetőségét a vele mint tiszttel vagy úriemberrel való bánásmódot illetően. Nekem mint a Birodalom szabad polgárának, minden jogom megvan rá, hogy egy ilyen lovag, hogy is mondjam... törvénytelen eljárását bármi módon elhárítsam.

Az ezredes eltátotta a száját, és láthatóan nem találta a megfelelő szavakat. Pola mindkettőjüket tágra nyílt, hitetlen tekintettel méregette.

Végül a tiszt megenyhült hangon megszólalt:

– Nos, meg kell vallanom, hogy az egész incidenst szerencsétlen dolognak tartom. De úgy vélem, hogy mindkét fél részéről hasonló mértékű sértés és fájdalom okozása történt. A leghelyesebb tehát talán az lesz, ha elfelejtjük az egész esetet.

– Hogy elfelejtjük? Nem hiszem. Én a helytartói palota vendége vagyok, és gondolom, Sir Ennius számára nem közömbös, hogy helyőrsége milyen eszközökkel tartja fenn a rendet itt a Földön.

– De Arvardan doktor, ha én biztosítom önt, hogy nyilvánosan megkövetik...?

– A pokolba az ilyen cirkusszal. Hanem mik a szándékai Miss Shekttel kapcsolatban?

– Ön mit tanácsolna?

– Azonnal helyezze szabadlábra, adja vissza a papírjait, és kérjen tőle bocsánatot, itt helyben!

Az ezredes elvörösödött, majd a szavakkal küszködve megszólalt:

– Természetesen. – Pola felé fordult. – Az ifjú hölgy elfogadja legmélyebb sajnálkozásomat?

Maguk mögött hagyták a helyőrség komor, sötét falait. Rövid és néma, alig tízperces légi taxizás után érkeztek meg a tulajdonképpeni városközpontba, és most az üresen feketéllő intézet előtt álltak. Már jóval elmúlt éjfél.

Pola szólalt meg elsőként:

– Nem hiszem, hogy jól értem a dolgot. Ön bizonyára nagyon fontos személy. Ostobának tűnhetek, hogy még a teljes nevét sem tudom. Sohasem gondoltam, hogy bármely kivülálló képes így viselkedni egy földi emberrel szemben. Arvardan legbelül vonakodva, de mégis érezte, hogy kénytelen véget vetni a félreértésnek:

– Én nem vagyok földi ember, Pola. Archeológus vagyok a Szíriusz szektorából.

A lány hirtelenül fordult felé, arca sápadtan világított a holdfényben. Lassan tízig lehetett volna elszámolni, mielőtt megszólalt:

– Akkor tehát azért szegült szembe a katonákkal, mert biztonságban volt végig, és ezt nagyon is jól tudta.

Én pedig azt hittem... tudnom kellett volna.

Valami dühös keserűség léghőre vette körül a lányt.

– Alázatosan bocsánatát kérem, uram, ha a mai nap folyamán tudatlanságomban bármikor a legcsekélyebb tiszteletlen bizalmaskodásra vetemedtem volna önnel szemben...

– Pola – kiáltott föl a férfi haragosan –, de hát mi a baj?!

Mit számít, hogy én nem vagyok földi ember? Miért vagyok emiatt teljesen más a szemében, mint alig öt-hat perccel ezelőtt?

– Meg kellett volna mondania nekem, uram.

– Én nem kívánom, hogy „uram”-nak szólítson! Ne legyen már olyan, akár a többiek!

– Akár a milyen többiek, uram? Mint a többi undorító állat, amely itt tenyészik a Földön? Tartozom önnek száz kredittel.

– Ugyan, felejtse el! – mordult Arvardan tényleg utálkozva.

– Ezt a kérését nem teljesíthetem. Ha megadja nekem a címét, holnap elküldöm önnek az utalványt a megfelelő összegről.

Arvardant furcsa durvaság kényszere fogta el:

– Sokkal többel tartozik nekem annál a nyavalyás száz kreditnél!

Pola beharapta az ajkát, és fojtott hangon suttozta:

– Hatalmas tartozásomnak ez az egyetlen része, uram, amelyet visszafizethetek önnek. A címe?

– A Birodalmi Ház – vetette oda a férfi a válla fölött. Ezzel eltűnt az éjszakában.

Pola pedig azon kapta magát, hogy potyognak a könnyei.

Shekt a dolgozószobája ajtajában futott össze a lányával.

– Visszakaptuk – mondta. – Egy kis, vézna emberke hozta be.

– Akkor jó. – A lány alig volt képes megszólalni.

– Kétszáz kreditet követelt tőlem. Megadtam neki.

– Csak százat lett volna szabad kérnie... de ne is törődj vele!

A lány elsuhant apja mellett. Shekt szomorú hangja utolérte:

– Szörnyen aggódtam. Ez a zavargás itt a szomszédban...még kérdezősködni sem mertem. Te is veszélybe keveredhettél volna.

– Minden rendben van. Nem történt semmi baj. Hadd aludjam ma itt, apa!

De minden kimerültsége ellenére, mégsem jött álom a szemére. *Valami* mégiscsak történt! Találkozott egy férfival, aki kívülállónak bizonyult.

De megszerezte a címét. Megvan a címe!

TIZEDIK FEJEZET

Az események értelmezése

Teljesen ellentétes volt egymással ez a két földi ember. Egyikük látszólag a bolygón létező legnagyobb hatalom birtokosa, a másik kezében a valóság legfontosabb szálai.

A csúcsmíniszter volt a Földön a legfontosabb földi ember, a Galaxis császárának kezétől származó dekrétum alapján a bolygó elismert uralkodója, aki természetesen engedelmességgel tartozik a császári helytartó parancsainak. Titkára egyáltalán nem tűnt fontos személyiségnek, csupán a Vének Társaságának egyik tagja, akit (elméletileg) maga a csúcsmíniszter nevez ki arra, hogy bizonyos, közelebbről meg nem határozott ügyek intézésével foglalkozzék, és (szintén elméletileg) bármikor el is bocsáthatja.

A csúcsmínisztert a Föld valamennyi lakója ismerte. Úgy tekintettek rá, mint a szokásokkal kapcsolatos dolgok legfőbb letéteményesére. Ő volt az, aki fölmentést adhatott a „hatvan” hatálya alól, és ő volt az, aki ítélkezett a szertartások megszegői, az élelmiszer-elosztás és a termelési előírások megsértői, a tiltott övezetekbe behatolók és más hasonlók fölött. A titkárt ezzel szemben nem ismerte szinte senki, még a nevét sem tudták, csak a Vének Társaságának tagjai és természetesen maga a csúcsmíniszter.

A formális hatalom e közismert birtokosa kiváló szónok volt, gyakran intézett beszédeket a néphez, mély érzelmi töltésű szónoklatokat, terjengős, szívhez szóló stílusában. Világosszöke haját hosszúra növesztve viselte, külső megjelenése kifinomult és arisztokratikus volt. A turesi orrú és borús képű titkár szívesebben használt rövid szavakat a hosszúak helyett, mordult föl ahelyett, hogy megszólaljon, sőt még egy-egy mordulással szemben is a hallgatást részesítette előnyben, legalábbis a nyilvánosság előtt.

Látszólag természetesen a csúcsmíniszter kezében összpontosult a hatalom, a mindennapok ura viszont valójában a titkár volt. A csúcsmíniszter belső termeiben ez teljesen nyilvánvalóvá is vált.

A miniszter ugyanis kicsinyesen duzzogott, a titkár megőrizte hűvös közömbösségét.

– Azt nem értem csupán – panaszkodott a csúcsmíniszter –, mi az összefüggés az ön által elem tárt jelentések között.

Beszámoló! Jelentések! – Magasba emelte az öklét, és vészjósló indulattal lesújtott az előtte heverő papírhalomra. – Ilyesmire nincs időm!

– Jól is van így – jelentette ki a titkár hidegen. – Pontosan ezért alkalmaz engem. Én olvasom őket, tallózok bennük, és továbbítom őket a kellő helyre.

– Hát jól van, Balkis, akkor térjünk a maga dolgára. De gyorsan, ha lehet. Ezek itt mind jelentéktelen ügyek.

– Jelentéktelenek? Excellenciádat komoly csapások érhetik egy szép napon, ha nem élesíti meg az

ítélőképességét.

No, lássuk csak, mit tartalmaznak ezek a jelentések, azután majd megint megkérdezem önt, vajon még mindig jelentékteleneknek tartja-e őket. Először is, itt van a legelső beszámoló, immár a hetedik napja, magától Shekt beosztottjától. Éppen ez indított el az első nyomon.

– Miféle nyomon?

Balkis alig észlelhető keserőséggel elmosolyodott.

– Hadd emlékeztessenem excellenciádat néhány nagyon is fontos programra, amelyeket már jó pár évvel ezelőtt beindítottunk itt, a Földön.

– Psszt! – A csúcsmíniszter méltóságát egy pillanatra elveszítve kényszeredetten körülnézett, nem hallgathatja-e ki őket valaki.

– Excellenciád, nem az idegesség, hanem a megbízhatóság lesz az, ami végül is győzelemhez segíthet bennünket. És azt is tudnia kell, hogy e tervünk sikere nem kis mértékben függ Shekt kisdéd játékszerének, annak az „összegzőnek” a törvénytelen alkalmazásától. Mindmáig, legalábbis amennyire tudjuk, csupán a mi felügyeletünk mellett és meghatározott célokra használta. De most Shekt mindennemű bejelentés nélkül, utasításaink legdurvább áthágásával egy ismeretlen embert is kezelt vele.

– Ez elég egyszerű kérdés – jelentette ki a csúcsmíniszter

Fegyelmezzék meg Shekt doktort, csukják karanténba a kezelt személyt, és a dolognak máris vége.

– Nem, nem! Excellenciád túlságosan is célratoró: ezért nem is láthatja világosan a lényegét. Nem az a fontos, mit művelt Shekt, hanem hogy miért csinálta! Látnivaló, hogy itt bizonyos egybeesésekről van szó, egész sor egymást követő egybeesésről. Ugyanazon a napon a Föld birodalmi helytartója meglátogatta a professzort, amit követően Shekt maga őszintén és megbízhatóan beszámolt nekünk a közöttük történetéről. Ennius a Birodalom céljaira próbálta megszerezni az „összegzőt”. Ha igaz, jelentős segítséget és bőkezű támogatást ígért érte a császár részéről.

– Hmmm – dünnyögte a csúcsmíniszter.

– Netán csábítónak véli? Egy ilyesféle kompromisszum talán méltó ellentételezése lehetne a bennünket, a jelenlegi törekvéseinket fenyegető veszélynek? Emlékszik ön azokra a beígért élelmiszer-szállítmányokra az öt évvel ezelőtti éhínség idején? Igen? A hajórakományok visszafordultak, mert nem volt elegendő birodalmi kreditünk, a földi termékeket pedig a radioaktív szennyezettségük miatt nem fogadták el cserébe! Vajon az eredeti ígéretnek megfelelő, ingyen élelmi szersegélynek volt tekinthető mindez? Vagy akár csak egyszerű kölcsönnek? Akkor százezer ember halt éhen. Soha ne bízson meg excellenciád a kívülállók ígéretében!

De ez nem is számít igazán. Ami viszont igen, hogy Shekt nagy buzgalommal tett bizonyosságot a lojalitásáról. Ezután nyíltan semmiképpen sem kételkedhetünk benne. Egyébként is aligha föltételezhetnénk, hogy még ugyanazon a napon vérlázító árulást is elkövetett. De mégiscsak erről van szó.

– Úgy érti, hogy azzal a jóvá nem hagyott kísérletével?

Igen, Balkis?

– Igen, excellenciád, úgy. Ki az az ember, akit kezelt?

Vannak róla fényképeink, és Shekt asszisztense révén a retinagramját is megkaptuk. A bolygószintű nyilvántartásban nem szerepel. Ebből csak arra következtethetünk, hogy nem földi ember, hanem kívülálló. Ezt Shekt is bizonyosan észrevette, hiszen retinaképlettel ellátott személyi okmányok nem hamisíthatók, és át sem ruházhatók. Egyszerűen összefoglalva: a kétségbevonhatatlan tények arra a következtetésre jogosítanak föl bennünket, hogy Shekt tudatosan egy kívülállót kezelt az „összegzőjével”! De vajon mi célból?

Zavarba ejtően egyszerű lehet a válasz e kérdésre. Shekt nem a legmegfelelőbb eszköz céljaink elérésére. Fiatalkorában az asszimiláció híve volt. Egyszer még a washenni tanács képviselői közé is jelöltette magát a Birodalommal való kiegyezés programjával. Különben nem futott be azon a választáson. . .

– Erről nem is tudtam – vágott közbe a csúcsmíniszter meglepetten.

– Hogy elveszítette a választást?

– Nem, hogy egyáltalán indult. Erről vajon miért nem tájékoztattak idejében? Shekt nagyon is veszedelmes figura a mostani beosztásában.

Balkis lágyan és türelmesen mosolygott.

– De Shekt találta föl az „összegzőt”, és máig az egyetlen személy, aki valóban ért a kezeléséhez. Eddig is megfigyeltük, mától fogva pedig sokkal szigorúbb lesz a megfigyelése.

Ne feledkezzen meg róla, hogy egy soraink között bujkáló, de általunk *ismert* áruló sokkal nagyobb kárt okozhat az ellenségnek, mint amennyi hasznunkra lehet egy hozzánk hűségese ember!

Hanem most vizsgáljuk meg a további tényeket! Az „összegző” általi kezelésnek egyetlen elfogadható célja lehet: valamely személy szellemi képességeinek megnövelése. És miért fontos ez? Azért, mert csak így kerekedhetnének a mi, máris felfokozott képességű tudósaink fölébe. Érti már? Ez azt jelenti, hogy a Birodalom már legalábbis sejti, mi készül ellene itt, a Földön! Nos, excellenciád szerint ez jelentéktelen dolog?

A csúcsmíniszter homlokán harmatesöppekként csillogott a verejték.

– Teljesen szilárd meggyőződése ez?

– A tények olyan útvesztőt alkotnak ezúttal, amely csak egyetlen módon oldható meg. A kívülálló, akit kezeltek egy nem föltűnő, sőt egyenesen semmitmondó külsejű férfi.

Nagyon ügyes húzás, hiszen egy kopaszodó és kövérkés ember még nyugodtan lehet a Birodalom legkiválóbb mesterkémje. Ó, igen! Igen! Ki mást is bízhatnának meg egy ilyen kényes küldetés végrehajtásával? De mi nyomon követjük ezt az alakot, akinek egyébként Schwartz az álneve, legalábbis amennyire tudjuk. Most pedig tekintsük át ezt a másik dossziényi jelentést! A csúcsmíniszter egy pillantást vetett a papírokra.

– Amelyek Bel Arvardan doktorra vonatkoznak?

– Bel Arvardan – deklamálta a szöveget Balkis – kiváló archeológus a gálans sziriuszi szektorból, azoknak a bátor és lovagias bigottoknak valamelyik világáról. – Az utóbbi szavakat szinte köpte. Majd: – Oké, ne is törődjünk vele. Mindenesetre itt áll előttünk ennek a Schwartz fickónak a tükörképe, csaknem költői ellentéte. Ő egyáltalán nem ismeretlen, sőt nagyon is nevezetes személyiség. Nem valami titokzatos be lopakodó, hanem a nyilvánosság hullámainak hátán vitorlázik ide hozzánk. Nem egy másodosztályú technikus, hanem maga a Föld helytartója figyelmeztet rá bennünket.

– És úgy véli, Balkis, hogy itt is van valami összefüggés?

– Excellenciád is beláthatja, hogy az egyiket küldhették a figyelmünk másíkról való elterelésének céljából. Másképpen: mivel a Birodalom uralkodó rétegei eléggé gyakorlott celszövíók, éppenséggel a kettős álcázás esetével is állhatunk szemben. Schwartz előtt mindenütt szándékosan kihunynak a fények. Arvardan esetében pedig csaknem elvakítanak bennünket! És ugye egyik esetben sem valami sokat láthatunk? No, lássuk csak, mire figyelmeztet minket Ennius Arvardan doktorral kapcsolatban?

A csúcsmíniszter elgondolkodva dörzsölgette az orrát.

– Arvardan – dörmögte – császári támogatással szervezett régészeti expedíciójával tudományos célokra hivatkozva be akart hatolni a tiltott területekre. Biztosított róla, hogy semmiféle szentséggyalázásra nem kerülhet sor, viszont, ha udvarias módszerekkel, de megakadályozzuk ebben, akkor e lépésünkről tájékoztatja majd a császári tanácsot is. Valami ilyesmire emlékszem.

Tehát Arvardan urat szoros megfigyelés alatt tartjuk, ám mi célból? Nos azért, hogy lássuk: engedélyünk nélkül nem lép be a tiltott övezetekbe, hiszen csupán egy régészeti expedíció vezetője emberek, hajók és fölszerelések nélkül. így azután itt van egy kívülálló, aki nem marad az Everesten, ahová való, hanem ki tudja, mi végre föl s alá utazgat a Földön, és első útja rögtön Chicába vezet. És hogyan terelik el a figyelmünket ezekről a föltöbb érdekes és még annál is gyanúsabb körülményekről? Úgy, hogy valami olyasminnek a megfigyelésére ösztönöznek bennünket, aminek semmi jelentősége sincs!

És ne feledje excellenciád, hogy ezt a Schwartzot hat napon keresztül rejtegették előlünk az Atomkutatási Intézetben. Aztán egy napon fogta magát, és megszökött. Ez vajon nem elég különös? Az ajtó egyszer csak nem volt bezárva előtte. Micsoda könnyelmű hanyagság! Ráadásul még a folyosót sem őrizték. És melyik napon került sor erre a szökésre? No lám. Pontosan azon a napon, amikor Arvardan is a városba érkezett, íme, a második gyanús egybeesés!

– Tehát azt föltételezi... – kérdezte a csúcsmíniszter feszülten.

– Azt hiszem, hogy Schwartz a Földre küldött kívülálló titkos ügynök, Shekt a kapcsolata a mi asszimilacionista árulóinkhoz, míg a Birodalom felé Arvardan jelenti a kapcsolatot. Figyelje csak meg, milyen profi ügyességgel szervezték meg a találkozót Schwartz és Arvardan között. A fickó számára lehetővé teszik a szökést, majd a megfelelő idő elmúltával az ápolónője – mellesleg Shekt saját lánya – már nem is olyan meglepő módon a nyomába szegődik. Ha bármi is veszélyes lehetett számukra ebben a másodpernyi pontossággal kidolgozott tervben, az az volt, hogy a lánynak hamar meg kellett találnia a szökevényt, az utóbbinak bárki együttérző kíváncsiságát fölkeltő szerencsétlen betegnek kellett tennie, azután vissza kellett volna őt vinnie az intézet biztonságába, hogy egy későbbi kísérlethez is rendelkezésre álljon.

A valóságban két, túlságosan kíváncsi taxisofőr székürtölte a hírt, hogy egy beteg embert látott, így azután a fegyverük eléggé vicces módon éppen visszafelé sült el.

És most figyeljen csak igazán! Schwartz és Arvardan először egy automata büfében fut össze. Látszólag még csak nem is tudnak egymás létezéséről. Ez csupán egy előzetes találkozó, amelynek egyetlen célja, hogy rámutasson: eddig minden a legnagyobb rendben ment, és most jöhet a következő lépés. De legalább nem becsülnek alá bennünket ami ránk nézve igazán hízelgő.

Schwartz ekkor távozik az étkezdéből. Néhány perc múlva Arvardan is utána megy, miközben a Shekt lány találkozik vele. Óraműpontossággal időzítenek. Ezután egy kis figyelemelterelő játékot üznek a már említett két taxissal, majd bemennek a Dunham nagyáruházba, és lám, ekkor már mind a hárman együtt vannak. És hol másutt, mint egy zsúfolt üzletházban? A lehető legeszményibb találkahely. Olyan titokban működhetnek, mint a hegyvidék egyetlen barlangjában sem. Annyira nyíltan, hogy az már nem is gyanús. A nagy tömegben igazán be sem cserkészhetők. Csodálatos, nagyszerű... minden elismerésem az ellenfeleinké. A csúcsmíniszter megpördült karosszékében.

– Ha ilyen elismeréssel adózunk az ellenfélnek, biztosan ő győz majd a végén!

– Lehetetlen. Hiszen máris vereséget szenvedett. Ezzel kapcsolatban pedig az igazán kitűnő Nattert illeti dicséret.

– És ki az a Natter?

– Egy jelentéktelen ügynök, akit ezek után a végsőkig ki kell használnunk. A tegnapi teljesítménye egyszerűen fölülmúlhatatlan. Hosszú távú megbízatása Shekt megfigyelése volt. E célból egy zöldségesbódét bérel az intézettel szemben, az utca túloldalán. Azt a külön megbízatást kapta, hogy tartsa szemmel a Schwartz-ügy fejleményeit is.

Éppen a megfigyelőhelyén tartózkodott, amikor az általa csak fényképekről ismert és az intézetbe való beszállításakor egyetlen pillanatig látott ember megszökött. Minden lépését figyelemmel követte, miközben maga észrevétlen maradt, és az ő beszámolója alapján ismerjük a tegnapi részleteket. Hihetetlen találatkonysággal rájött, hogy az egész szökési história nem egyéb, mint az Arvardannal való találkozás fedőtörténete. Azt viszont érezte, hogy egymaga képtelen kellőképpen kihasználni a találka nyújtotta lehetőségeket, azért úgy döntött, hogy megakadályozza annak létrejöttét. A taxisok, akiknek a Shekt lány beszélt Schwartz betegségéről, rögtön sugárlázra gyanakodtak. Natter egy lángelme tehetségével csapott le erre a lehetőségre. Amint meggyőződött róla, hogy az összeesküvők valóban találkoztak abban az áruházban, azonnal értesítette a helyi hatóságokat a sugárbetegség veszélyéről, azok pedig, a Földnek legyen hála, elég értelmesnek bizonyultak hozzá, hogy gyorsan cselekedjenek.

Az áruházat kiürítették, és ezáltal az összeesküvőket megfosztották az eszmecseréjük álcázására kiagyalt védőhálótól.

Egyedül maradtak, és így föltűnőkké váltak az üres épületben. Natter itt sem torpant meg. Melléjük szegődött, és a bizalmukba férközve rávette őket, hogy vele kísértessék vissza a szökevényt az intézetbe. Azok bele is mentek. Mi mást tehettek volna? Így aztán véget is ért a nap anélkül, hogy Schwartz és Arvardan akár egyetlen szót válthattak volna egymással.

Azt az ostobaságot sem követte el, hogy Schwartzot letartóztatja. Azok ketten így máig sem tudják, hogy mi viszont tudunk róluk, és így még nemesebb vad nyomára vezethetnek minket.

És ez a derék Natter még tovább ment. Értesítette a birodalmi helyőrséget is, ami önmagában fölbecsülhetetlen értékű. Ez olyan helyzet elé állította a régészünket, amelyre igazán nem számíthatott előre. Vagy föl kell tárnia, hogy kívülálló, és így használhatatlanná válik, mivel úgy látszik, küldetésének egyik lényeges mozzanata, hogy itt a Földön valódi földi emberként viselkedik, vagy megőrzi titkát, és ezáltal kiteszi magát a velejáró minden lehetséges kellemetlenségnek. A hősiesebb változat mellett döntött, sőt álcája hitelesítésére irányuló igyekezetében még egy birodalmi tiszt karját is eltörte. Nos, ezt az egyet legalább a javára írhatjuk.

Nagyon jelentős körülmény, hogy éppen úgy cselekedett, ahogy. Miért tette volna ki magát kívülálló létére az idegpálca csapásának egy földi lány miatt, ha nem valami rendkívül fontos tét forog kockán?

A csúcsmíniszter mindkét öklét maga elé csapta az íróasztalon. Vad tekintettel meredt előre, hosszúkás arcának lágy vonásai fölháborodott ráncokba gyűrődtek.

– Ez a maga nagy előnye, Balkis, hogy ilyen morzsányi információkból képes megszöni nagyszerű pókhálóját. Nagyon ügyes munka, és most már magam is érzem, hogy így kell lennie. A logika nem hagy számunkra más választási lehetőséget. De ugyanakkor ez azt is jelenti, Balkis, hogy már nagyon közel járnak a céljukhoz. És ezúttal nem várhatunk tőlük semmi könyörületet!

Balkis megvonta a vállát.

– Nem lehetnek még olyan közel, különben az egész Birodalom számára ennyire végzetes veszedelem esetén máris le kellene csapniok. Pedig már nem sok idejük van hátra. Arvardannak a közeljövőben ismét

találkoznia kell Schwartzcal, ha egyáltalán tenni akarnak még valamit, akkor pedig én előre megmondhatom önnek, mi következik.

– Ó, mondja... mondja!

– Ezt a Schwartz fickót félre kell állítaniuk egy darabig, amíg a pillanatnyi kritikus hullámok után kissé elcsitulnak a dolgok.

– De hová állíthatnák félre?

– Azt is megmondhatom. Az intézetbe ugyanis egy férfi, minden jel szerint valami földműves vitte be. A személyleírást megkaptuk Shekt asszisztensétől és Nattertől egyaránt.

Áttekintettük a Chica körüli hatvanmérföldnyi körzetben élő valamennyi farmer adatait, és Natter egy bizonyos Arbin Maren személyében azonosította az illetőt. Az asszisztens tőle teljesen függetlenül megerősítette ezt a föltételezést. Szép csöndesen utánanéztünk a barátunknak, akiről kiderült, hogy apósát, egy magatehetetlen nyomorékot a „hatvan” után is otthonában rejtegeti.

A csúcsminiszter erre már lesújtott öklével az asztalra.

– Újabban egyre gyakrabban fordulnak elő ilyen fölháborító esetek, Balkis! Meg kell szigorítanunk a törvényeket.

– Ez most nem annyira fontos, excellenciád. Az számunkra a leglényegesebb, hogy mivel ez a földműves megérti a törvényeket, nyilván könnyűszerrel megvesztegethető.

–Óó!

– Shekt doktornak és kívülálló szövetségeseinek szükségük van egy megbízható eszközre, éppen ilyen esetekre, vagyis, amikor Schwartz barátunkat hosszabb időre el kell rejteni valahol, mint amennyire az az intézetben megoldható lenne. Ez a föltehetően ártatlan, de tehetetlen farmer tökéletesen megfelel a céljuknak. Őt nem lesz nehéz megfigyelniük.

Schwartz sem tűnhet így el egy pillanatra sem a szemünk elől. Végül mindenképpen kénytelenek megszervezni a találkozót közte és Arvardan között, akkor viszont mi már készen állunk majd. Nos, most már mindent jól ért, excellenciád?

– Igen.

– Jól van, hála a Földnek. Akkor most engedelmével magára hagyom. Természetesen csak ha nincs ellene kifogása – tette hozzá szardónikus mosollyal.

A csúcsminiszter pedig, aki semmit sem vett észre a felé áradó maró gúnyból, elbocsátólag intett titkára után.

Kisméretű irodája felé haladtában a titkár nem találkozott senkivel, és amikor egyedül volt, a gondolatai néha kiszabadultak szigorú ellenőrzése alól, és szétterültek tudata titkos bugyraiban.

Nem sok közülük volt dr. Shekt, Arvardan vagy Schwartz ügyéhez, legkevésbé pedig főnökéhez, a csúcsminiszterhez.

Ehelyett egy bolygó, a Trantor képe jelent meg előtte, amelynek hatalmas, csaknem egész felületét lefoglaló metropolisából kormányozták az óriási Galaktikus Birodalmat. És előtte volt egy palota képe, amelynek tornyait és lendületes boltíveit sohasem látta a valóságban, amelyet soha, egyetlen földi ember sem látott még. Gondolt a hatalom és a dicsőség láthatatlan erővonalaira, amelyek egyik naptól a másikig ívelve zsinórokká, kötelekké, kábelekké sodródtak össze e központi palota és a benne tartózkodó elvont fogalom, a császár felé haladtukban, aki végül is maga sem volt több, mint egy ember!

Tudata szilárdan belekapaszkodott ebbe a gondolatba, annak a hatalomnak a képzetébe, amely egyedül képes valakit istenné emelni még életében, egyesíteni mindezt egyetlen lényben, aki semmivel sem több, mint akár ő maga!

Csupán egy ember! Mint ő!

Ő is lehetne...

TIZENEGYEDIK FEJEZET

A megváltozott tudat

Joseph Schwartz tudata csak homályosan érzekelte a benne végbemenő változást. Az éjszaka tökéletes nyugalomban nemegyszer... tényleg, mennyivel nyugodtabbak ezek az éjszakák! Voltak egyáltalán valaha lármások és fényesek, amikor élete lépten-nyomon ütközött a többi nyüzsgő milliókével? Egyszóval ebben az új keletű nyugalomban néha visszakalandozott a múltba. Akkor valahogy úgy érezte, hogy ki kellene

mondania: itt van, igen, itt van a pillanat!

Ott volt először is az a már régi, rettegéssel teli nap, amikor egyedül találta magát egy idegen világban, az a pillanat, amely máris majdnem úgy elhomályosodott az emlékezetében, mint maga Chicago. Azután az utazás Chicába és annak különös, bonyolult befejeződése. Ez is gyakran jutott az eszébe.

Már akkoriban furcsának tündek előtte bizonyos dolgok. Mindig is érzékenyen reagált az őt körülvevő légkörre. Az az öreg doktor meg a lánya valahogy kellemetlenül érezte magát, sőt talán még ijedtek is voltak. Vajon akkor észrevette-e mindezt? Vagy csupán futó benyomás volt számára, amelyet csak az azóta elméjében forgó gondolatok, a visszatekintés távlata erősít meg valamelyest?

Azután valami gépezet, tabletták, amiket beadtak neki. A bezártság napjai, majd a szökése, csavargása, végül annak az áruházban eltöltött utolsó órának a megmagyarázhatatlan eseményei. Lehetséges, hogy ezekre a részletekre nem is emlékszik egész világosan. Mégis, az azóta eltelt két hónapból minden milyen világosan áll előtte, milyen kifogástalanul működik a memóriája!

De akkor, abban az áruházban, az azt megelőző pillanatban, amikor az a nagydarab férfi vállon ragadta, igen, pontosan azelőtt... valahogy világossá vált a tudatában, hogy most mindjárt megragadják. A Figyelmeztetés nem jött elég gyorsan ahhoz, hogy sorsát elkerülje, de határozottan megérezte a bekövetkező változás előjelét.

És azóta ezek a fejfájások. Nem, nem is igazi fejfájás ez talán. Inkább valami remegés, mintha az agyában beindulna egy rejtett generátor, és szokatlan működésével majd szétrázza koponyája minden csontját. Ilyesmi sohasem fordult elő vele Chicagóban. Már föltéve, hogy a Chicagóról szóló fantáziálásának egyáltalán van valóságalapja! De az ittlétének első napjaiban sem érzett semmi hasonlót.

Talán műveltek vele valamit azon a napon, abban a chicai intézetben? Azzal a gépezettel? És a tabletták, azok csak egyszerű altatók voltak? Valami műtétet hajtottak volna végre rajta? Am amint a gondolatai, talán már századszor elértek eddig a pontig, most is megtorpantak.

Chica városából a sikertelen szökését követő napon eltávozott, és azóta teljesen simán telnek a napjai.

Itt van Grew a tolokocsijában, szavakat ismétel előtte, mutogat neki, és különös mozdulatokat tesz, akár az a lány, Pola, ott az intézetben. Míg egy szép napon Grew fölhagyott az értelmetlen motyogással, és angolul szólalt meg. De nem is így volt. Ő maga, ő, Joseph Schwartz hagyott föl az angol nyelvvel, és kezdett értelmetlenül motyogni. Azzal a különbséggel, hogy már nem tündek értelmetlennek a kimondott szavak.

Olyan könnyen ment az egész. Négy nap alatt megtanult olvasni. Annak idején Chicagóban is remek emlékezőtehetsége volt, legalábbis úgy rémlett neki. Ilyen teljesítményekre azért mégsem volt képes. Grew láthatóan mégsem csodálkozott rajta.

Schwartz fölhagyott a töprengéssel.

Amikor beköszöntött az igazi aranyló ős, ismét kitisztultak a dolgok. Kint találta magát a mezőn. Végezte a földművesek munkáját. Az is csodálatos volt, milyen hamar beletanult. El kellett gondolkodnia még egy kérdésen: sohasem vétett hibát. Voltak olyan bonyolult gépek is, amelyekkel könnyedén boldogult egyszeri magyarázat után.

Várta már, mikor köszönt be az igazán hideg idő, de sohasem lett valódi tél. A hűvösebb hónapokat trágyázással töltötték, meg azzal, hogy tucatszámú módon készítették elő a tavaszi vetést.

Grew elé tárta kérdéseit, megpróbálta neki elmagyarázni, milyen a hó, de az öreg csak bámult rá, és így mormogott:

– Hogy fagyott víz esne odafönről, mint az eső? Ó, ó! És azt úgy nevezik, hogy hó! Azt hiszem, ilyesmi csak más bolygókon lehetséges, itt a Földön nem!

Ezek után Schwartz rendszeresen figyelte a hőmérsékletet, és rájött, hogy az alig változik a napok múlásával. A nappalok mégis rövidültek, ahogy az várható is volt ilyen északi vidéken, mondjuk annyira északon, mint Chicago. Már az is eszébe jutott: hátha nem is a Földön van?

Kísérletezett Grew néhány könyvfilmjével is, de hamarosan föladta. Az emberek ugyan emberek voltak bennük, de a mindennapi élet apróságai, mindazok az ismeretek, amelyeket eleve adottaknak vettek, a számára semmit sem jelentő társadalmi és történelmi valóság végleg elriasztotta tőlük.

És egyre csak sokasodtak a rejtélyek. Az egyformán meleg esők és a szigorú figyelmeztetések, hogy bizonyos területekre be ne tegye a lábát. Például ott voltak az esték, amelyek megoldhatatlanul titokzatosak maradtak előtte fénylő láthatárukkal, a dél felől látható kékes villódzással.

Egyszer vacsora után kerekét oldott, de még egy mérföldet sem tett meg, amikor utolérte a kétkerekű alig hallható surrogása, és fölhangzott mögötte Arbin indulatos kiáltozása. Erre megállt, azután Arbin szépen hazavitte.

Házigazdája otthon föl-alá szaladgált előtte a szobában, és hosszasan magyarázta:

– Sohasem szabad sehová odamenni, ahol éjszaka fények játszanak.

Schwartz csöndesen megkérdezte:

– Miért?

Ostorként csapott le a válasz:

– Mert tilos! – Majd hosszú szünet után: – Maga tényleg nem tudja, Schwartz, micsoda világ van odakint?

Erre tanácstalanul széttárta a karját.

– Végül is honnan jött ide? – faggatta tovább Arbin. – Maga talán egy... egy kívülálló?

– Kicsodák azok a kívülállók?

Arbin erre már csak megvonta a vállát, és kiment a szobából.

Annak az éjszakának viszont roppant jelentősége volt Schwartz további sorsát illetően. Ugyanis az alatt a kurta mérföldnyi séta alatt a villódzó fények felé haladva állt össze az agyában érzett időnkénti dübörgés valóságos „tudatcsapp”, így nevezte el a dolgot, és sem akkor, sem soha később nem talált rá megfelelőbb kifejezést vagy leírást.

Egyedül volt akkor a sötétedő, bíborszínű homályban. A rugalmas talajon lépteinek zaja is elhalt. Nem találkozott senkivel. Nem nyúlt semmihez, nem érintett meg semmit.

Mégsem egészen... Olyan volt, mint valami *érintés*, de nem a testének valamely, meghatározható részén. Inkább a tudatában. Nem is igazi érintés, hanem inkább valamiféle jelenlét, olyan... „valamiség”, mintha bársonyos pihével csiklandoznák.

Azután egyszerre két érintést érzett, *kettőt*, mégis külön, önállóan. És a második... de hogyan is tudta megkülönböztetni őket? Egyre hangosabbá vált (de nem, nem ez a megfelelő szó rá), inkább megkülönböztethetővé, fölfoghatóbbá.

És akkor megértette, hogy Arbin az. Már legalább öt perce érzékelte a közeledését, mielőtt elkapta volna a kétkerekű duruzsolását és tíz perccel azelőtt, hogy valóban megpillantotta Arbin.

Ezután egyre többször fordultak elő ilyen esetek, és egyre gyakrabban is.

Lassacskán ráébredt, hogy érzi: Arbin, Loa vagy Grew mikor tartózkodik hozzá százlábnyinál közelebb, még akkor is, amikor igazán nem lett volna honnan tudnia, sőt amikor minden oka megvolt rá, hogy éppen az ellenkezőjét föltételezze. Nem volt könnyű dolog mindezt elfogadnia, mégis lassacskán valahogy természetessé vált a számára.

Most már tudatosan kipróbálta új képességét, és meggyőződött róla, hogy mindig pontosan tudja, mikor és hol tartózkodik akármelyikük. Meg is különböztette őket, mivel a „tudatcsapp” mindegyikükre más-más módon reagált. De sosem volt rá elég bátorsága, hogy beszéljen róla nekik.

Néha azon is elgondolkodott, mit jelezhetett először, amikor a fényesség felé botorkált az úton. Az ugyanis nem Arbin volt, sem Loa, sem Grew. No és? Ugyan mit számít?

Később rájött, hogy téved. Ismét megérezte azt az érintést, pontosan ugyanazt, amikor egyik este éppen a marhákat hajtotta hazafelé. Ekkor Arbinhoz fordult, és megkérdezte tőle:

– Mi az a kis facsoport, Arbin, ott a déli dombokon túl?

– Semmi közünk hozzá – felelte Arbin zordan. – Az a minisztérium területe.

– És az mit jelent?

Arbin határozottan ingerültnek tűnt.

– Ejnye már, mit számít az neked? Azért nevezik minisztériumi területnek, mert a csúcsminiszter tulajdona.

– És miért nem műveli meg senki?

– Mert nem arra való. – A gazda hangja rémültnek tűnt. – Valaha fontos központ volt ott. Az ősi időkben.

Ma szent helynek számít, senki sem háborgathatja. Ide figyeljen, Schwartz, ha továbbra is azt akarja, hogy itt biztonságban legyen, fékezze meg a kíváncsiságát, és foglalkozzon a munkájával.

– De ha olyan szent hely, akkor ott senki sem élhet, nem?

– De nem ám! Pontosan így van.

– Teljesen biztos benne?

– Hát persze, és magának sem szabad odamennie. Ha megtenné, rögtön vége lenne!

– Jó, nem megyek oda.

Schwartz gondolatoktól zúgó aggyal és furcsa, kellemetlen érzéssel húzódott félre. Pontosan abból az erdőcskéből nyúlt felé egy „tudatcsapp”, még hozzá igazán határozottan, az utóbbi időben pedig valami más is kapcsolódott rossz előérzetéhez. Ez ugyanis egy barátságtalan, sőt fenyegető érintés volt.

De miért? Miért?

De még mindig nem mert szólni különleges képességéről. Biztosan nem hinnének neki, és végeredményben csak valami kellemetlenség érhetné miatta. Ebben is teljesen biztos volt. Az az igazság, hogy túlságosan is sok mindent tudott.

És ezekben a napokban valahogy meg is fiatalodott. Persze nem igazán fizikai értelemben. Viszont a pocakja lelappadt, a válla kiszélesedett. Izmai megerősödtek és rugalmasabbakká váltak, és még az emésztése is jobb lett. Biztosan a jó levegőn végzett munka eredménye mindez. De valami más volt az, ami leginkább foglalkoztatta a tudatát. A gondolkodása folyamatai.

Az idős emberek általában megfélelkeznek róla, hogyan gondolkodtak fiatalokként. Elhagyja őket szellemi szökellésük frissessége, az ifjúi ösztönök merészsége, a friss gondolatok üde lendülete. Lassan hozzászoknak a sokkal megfontoltabb töprengéshez, és mivel ez nem csupán tapasztalataik főlhalmozódásából ered, az öregebbek általában bölcsőbbnek is tekintik magukat a fiataloknál.

De Schwartz esetében megmaradt a tapasztalás öröme; mélységes gyönyörűségét lelta benne, hogy tucatjával képes megérteni új dolgokat, hogy fokozatosan szépen halad Arbin magyarázatainak földolgozásával, és lendületesen tör előre.

Végeredményben sokkal hathatósabban érezte a fiatalodás folyamatát, mint bármilyen fizikai jelenségek alapján tehette volna.

Két hónap múlt el, és egyszer csak napvilágra került a dolog. Éppen az öreg Grew-val sakkozott odakint a lugasban.

A sakk valahogy nem változott meg, hacsak nem a bábuk elnevezései. Ugyanúgy játszottak, ahogy ő emlékezett rá, ezért igazi felüdülés volt számára egy-egy játszma. Lám, legalább ebben nem teszi lóvá szegény, meggyötört emlékezete.

Grew elmagyarázta neki a sakkjáték különböző fajtáit. Ott volt például a „négykezes”, amelyben minden játékosnak volt egy-egy, a többiekével a sarkánál érintkező táblája, a közepén lévő üres teret pedig egy ötödik töltötte ki, afféle senkiföldjeként. Azután voltak háromdimenziós változatok is, amelyeknél nyolc átlátszó tábla helyezkedett el egymás fölött, és a bábuk három irányban mozoghattak úgy, mint azelőtt két dimenzióban, a tisztek és a gyalogok száma duplája volt a réginek, és csak akkor dőlt el a játszma, amikor egyszerre mind a két ellenséges király sakkot kapott. Azután léteztek még különféle népszerű változatok, ahol a játékosok pozícióit kockavetéssel döntötték el, egyes mezők előnyt, míg mások hátrányt jelentettek a rajta álló figurának, vagy éppenséggel új, különös alakú bábukat is használtak.

De maga az eredeti, örök sakkjáték változatlan maradt. A Schwartz és Grew közötti összecsapás ekkortájt érkezett el az ötvenedik játszmahoz.

Kezdetben Schwartz csupán az alaplépéseket ismerte, az első csörtéket ezért aztán rendre elveszítette. Hamarosan azonban megváltozott a helyzet, és egyre ritkábban került ki vesztesként a csatából. Grew fokozatosan lassult, egyre óvatosabbá vált, néha két lépés között az utolsó parázsszemig elszívta a pipáját, és végül lázadozva és panaszkodva vesztett. Grew játszott fehérrel, és egyik gyalogja máris király négyen állt.

– Lépjen – sürgette partnerét savanyú képpel. Fogai között majd szétroppant a pipaszár, és máris feszülten tanulmányozta a tábla állását.

Schwartz az asztalhoz telepedett a leszálló alkonyaiban, és fősóhajtott. A játék lassanként minden érdekességét elveszítette, ahogyan egyre határozottabban előre megérezte Grew szándékait, még mielőtt a lépését megtette volna. Mintha Grew agyában lett volna egy homályos ablakocska. Különben az a tény, hogy szinte ösztönösen előre látta a játszma minden lépését, csak tovább súlyosbította eredeti gondjait.

Úgynevezett éjszakai táblát használtak, amelynek mezői kékes és narancssárga fényvel világítottak a sötétben. A napvilágnál otromba agyagfiguráknak látszó bábuk teljesen átalakultak az éjszakában. Felületük krémszínű fehérségben úszott, ami fénylő porcelándarabkák megjelenését kölcsönözte nekik, a többiek pedig apró, vörös fénypontocskákkal izzottak.

Az első lépések gyorsan követték egymást. Schwartz királyparasztja máris szembeszegült az előretolt ellenféllel. Erre Grew királyfutójával huszár háromra lépett, amire Schwartz királynőfutójának huszár háromra helyezésével válaszolt. Azután a fehér huszár ugrott királyfutár ötre, majd Schwartz királynőbástya gyalogja előrelépett egy mezőt, visszaszorítva Grew bábuját bástya négyre. Másik futárjával ezután huszár háromra siklott.

A fénylő figurák lidérces önállósággal cikáztak a táblán, mivel az őket mozgató kezek teljesen láthatatlanná váltak az esti sötétségben.

Schwartz megrémült. Meglehet, hogy a téboly kerülgeti, de mindenképpen *tudnia kell!* Váratlanul megkérdezte:

– Hol vagyok én?

Grew fölpillantott, félbeszakítva a mozdulatot, amellyel királynőfutárját huszár háromra akarta tolni, és meglepetten visszakérdezett:

– Mit mond?

Schwartz nem tudta az „ország” és a „nemzet” jelentésű szavakat.

– Milyen világon vagyunk? – kérdezte hát, és huszárjával király kettőre ugrott.

– A Földön! – hangzott a kurta válasz, és Grew határozottan sáncba vonult, először a király magas figuráját mozdítva el, majd a bástya tömpe bábuját áttolva a másik oldalra.

Ez a válasz azonban egyáltalán nem volt kielégítő. A Grew által használt szót Schwartz „Föld” értelemben fordította le az agyában, ez igaz, de mi az, hogy „föld”? Bármelyik bolygó „föld” a rajta élők számára. Királynőfutár gyalogjával kétmezőnyit lépett előre, mire Grew huszárjának ismét visszakoznia kellett, ezúttal futó háromra. Ezután Schwartz és Grew egyaránt a királynőgyaloggal lépett előre egyet. Így mindketten megmentették huszárjukat a közvetlen összecsapástól, a tábla közepén előbb-utóbb úgymint kibontakozó általános ütközetben.

Amilyen nyugodtan és közömbösen csak képes volt rá, Schwartz odavetette:

– És hányat írunk? – Majd maga is sáncolt.

Grew megtorpant. Nyilván meglepődött a váratlan kérdéseken.

– Miféle húrokat pengetsz te itt ma? Talán meguntad a játékot? Nos, ha ez boldoggá tesz, elárulhatom: 827-et írunk. G.i. szerint – tette hozzá csúfondárosan. Fintorogva szemlélte egy darabig a bábuk állását, majd királynőfutárját a királynő ötös mezőre csapta, megindítva e játszmában első támadását.

Schwartz azonnal kapcsolt, és saját királynőfutóját bástya négyre tolván, ellentámadásba kezdett. Az összecsapás teljes lendülettel kibontakozott. Grew futója leütötte az útjában álló huszárt, amely sziporkázva hullott a dobozba, ahol aztán nyugodtan pihenhetett, eltemetett harcosként, egészen a következőjátszmáig. A vetélytárs futó viszont késedelem nélkül nekiment Schwartz királynőjének. Grew ezután túlzottan óvatoskodott, támadásának lendülete megtört, maradék futóját visszavonta a király egyes mező biztonságába, ahol azonban nem sok hasznát vehette. Schwartz királynőfutója ekkor megismételte előző hőstettét: elcsípte a közeli huszárt, de mindjárt áldozatul is esett a bástyát védő gyalog ellenlépésének.

Újabb szünet következett, amit kihasználva Schwartz kimondta a következő kérdést:

– Mi az, hogy g. i.?

– Micsoda? – böffentette Grew rosszkedvűen. – Vagy úgy!

Még mindig azon töröd a fejed, melyik esztendőben járunk? Minden butaságod közül... No jó, mindig elfelejtem, hogy beszélni is csak alig egy hónapja tanultál meg. Viszont értelmes ember vagy. Hát igazán nem tudod? Rendben van: idén a galaktikus időszámítás 827. évét írjuk. A galaktikus időszámítás annyi, mint g. i. Érted már? Most 827 éve, hogy megalapították a Galaktikus Birodalmat. Nyolcszázhuszonhét éve koronázták meg I. Frankenn császárt. Most pedig, kérlek, te következzel. De a Schwartz ujjai között tartott figura egy pillanatra teljesen eltűnt a markában. Teljes zavarodottsággal bámult maga elé.

– Egy pillanat – motyogta, és letette a futót a királynő kettes kockára. – Mondanak neked valamit a következő nevek?

Amerika, Ázsia, Egyesült Államok, Oroszország, Európa...

– És tovább kerestél agyában valami konkrétum után.

A sötétben Grew pipájának parazsa vörös varázsszemként izzott, alakjának sötét foltja pedig úgy tornyosult a fénylő sakktabla fölé, mintha az utóbbiban lenne több élet. Elgondolkodva csóválta a fejét a sötétben, de Schwartz nem láthatta. Nem is volt szüksége rá. Olyan világosan érzékelt a másik elutasító válaszát, mintha Grew világosan ki is mondta volna.

Schwartz erre újabb ötlettel próbálkozott:

– Nem tudod véletlenül, honnan szerezhetnék egy térképet?

– Nincs térkép – dörmögte Grew –, hacsak nem akarod vásárra vinni a bőröd Chicóban. Én különben sem vagyok földrajztudós. Az előbb fölsorolt neveket sem hallottam sohasem. Mit jelentenek azok? Népeket?

– Vásárra vinni a bőrét? Mit jelentsen ez? – Schwartz hideg szorítást érzett a torkán. Talán mégis elkövetett valami bűncselekményt? Grew pedig tud róla valami terhelőt?

Kétségekkel küszködve mégis megkérdezte:

– A Napnak kilenc bolygója van, ugye?

– Tíz! – hangzott azonnal a magabiztos felelet.

Schwartz elbizonytalanodott. Talán fölfedeztek egy tizediket, amelyről ő még nem hallott! De akkor honnan tudhat róla Grew? Gyorsan végigszámolta a bolygókat az ujjain^

– És mi a helyzet a hatodik bolygóval? Vannak gyűrűi.

Grew lassan két mezővel előretolta a királyhuszár gyalogját, amire Schwartz azonnal ugyanazzal a lépéssel válaszolt.

– Úgy érted, a Szaturnusznak? – kérdezte. – Hát persze hogy vannak gyűrűi. – Most már gondos számításokat végzett magában: leüthetné a huszárgyalogját vagy a királygyalogját, de kétségei voltak bármelyik lépés következményeit illetően.

– És van aszteroidaöv... tudod, apró bolygócskák a Mars és a Jupiter között? Úgy értem, a negyedik és az ötödik bolygó között!

– Igen – mormolta Grew. Újraélesztette pipája tüzet, és közben lázasan gondolkodott. Schwartz közben gyötrődött a bizonytalanságtól. Bár most, hogy sikerült azonosítania a Földet, a sakkjáték már nem érdekelte igazán. Koponyája belsejében kérdések kavargtak, és egyet végül mégiscsak ki bökött ráadásul:

– Ezek szerint a filmkönyveid valóságosak? Léteznek más világok is? Ahol emberek is élnek?

Ezúttal Grew nézett föl a tábláról, szemét tanácstalanul méregetve a sötétbe:

– Komolyan beszélsz?

– Vannak ilyenek?

– Ó, a Galaxis szerelmére! *Azt hiszem, hogy tényleg nem vagy tisztában velem!*

Schwartz hirtelen nagyon megalázónak érezte a tudatlanságát. –Kérlek...

– Hát persze hogy léteznek más világok is. Milliósámra!

Minden csillagnak, amelyet az égen látsz, vannak saját világai. És a legtöbbnek azok közül is, amelyeket innen nem láthatsz. És ez a számtalan világ mind a Birodalom része.

Schwartz odabent érezte Grew minden, indulattal kiejtett szavának halvány visszhangját, amint az egyik tudatból közvetlenül vándorol át a másikba. A rejtélyes tudati összefonódásai napról napra erősebbekké váltak. Lehet, hogy hamarosan agyában már meg is szólalnak azok a halvány hangocskák akkor is, ha a gondolkodó másik személy ki sem ejtette a megfelelő szavakat!

És most első ízben jutott eszébe egy másik lehetőség az örület gondolatával szemben. Talán valahogy mégis keresztülutazott az időn? Talán végigaludta az elmúlt évszázadokat?

Fojtott hangon kérdezett tovább:

– És mikor történt meg mindez, Grew? Mennyi idő telt el azóta, hogy csak egyetlen lakott világ létezett?

– Ezt hogy érted? – Grew egyszerre óvatossá vált. – Nem tartozol véletlenül a Vének közé?

– Hogy? Kik közé? Én nem vagyok tagja semminek... de nem volt valaha a Föld az egyetlen lakott bolygó? Kezdetben nem így volt?

– A Vének ezt állítják – felelte Grew zordonan –, de ki tudhatná igazán? Tényleg, ki tudhatná? Azok a világok odafönt megvoltak az egész történelem során, már amennyire én tudom.

– De mióta van az a történelem?

– Már több ezer éve... azt hiszem. Ötvenezer... vagy százezer éve. Nem tudom.

Hosszú évezredek! Schwartz úgy érezte, hogy valami gombóc fojtogatja a torkát. Rémült erőfeszítéssel próbálta lenyelni. És mindez két lépés között! Egy lélegzetvételnyi, egy szempillantásnyi időszökkenés, és ő évezredekken hatolt keresztül? Rémületében úgy tűnt, hogy visszazuhan az amnézia sötétjébe. A tény, hogy sikerült azonosítania a Naprendszer, biztos csak a homályon keresztülhatoló tökéletlen emlékezés eredménye.

Most Grew lépése következett: leütötte a partnere huszárgyalogját, mire Schwartz szinte automatikusan megállapította, hogy ellenfele rosszul választott. Lépései ezután tudatos erőfeszítés nélkül követték egymást. Királybástyája előrelendült, és leütötte Grew, most egymás mögé került két fehér gyalogja közül az elsőt. A fehér futó erre ismét huszár háromra lépett. Schwartz huszárra nyomban, újabb akcióra készen futó kettőre. Válaszul Grew saját huszárt királynő kettőre helyezte.

Schwartz egy pillanatra megpihent a végső támadás előtt.

– De a Föld az úr, nem? – mormolta csöndesen.

– Minek az ura?

–A Birod...

De Grew ezúttal olyan bömböléssel nézett föl a tábláról, amitől még a sakkfigurák is összekoccantak.

– Ide figyelj! Már nagyon unom a kérdéseidet! Hát teljesen bolond vagy? Úgy néz ki a Föld, mintha bárminek is a főnöke lehetne? – Halk surranás hallatszott, amint Grew tolószéke megkerüli az asztalt.

Schwartz egyszer csak ujjak szorítását érezte a karján.

– Nézd hát! Odanézz! – Grew hangja reszelős suttogássá halkult. – Látod ott a látóhatárt? Látod, ahogyan fénylik?

– Igen!

– Hát ilyen a Föld... az egész Föld! Kivéve egy-két kisebb-nagyobb foltot, amilyen ez is itt.

– Nem értem.

– A Föld kérge radioaktív! A talaj világít tőle, mindig is világított, és örökké világítani fog! Ott semmi sem terem. Ott senki sem élhet! Hát te ezt tényleg nem tudod? Mit gondolsz, mégis, miért vár ránk a „hatvan”?

A megbénult férfi föladata. Visszagurult a korábbi helyére.

–Te lépsz!

A „hatvan”! Megint egy tudatcsáp, amely megfoghatatlan jelentést továbbít. Schwartz figurái szinte maguktól száguldoztak a táblán, miközben megpróbálta megemészteni a hallottakat. Szíve összeszorult. Királygyalogja leütötte az ellenfél huszárgyalogját. Grew a futóját királynő négyre tolt, Schwartz bástyája félrelépett a támadás elől futó négyre. Ismét Grew futója támadott, huszár háromra lépve, és Schwartz bástyája újból kikerülte futó ötre ugorva. Most azonban Grew királybástya gyalogja egy fontos mezőnyivel előrecsusszant. Schwartz bástyája előrelendült, és kiütötte a futó gyalogját, egyszersmind sakkot adva Grew királyának. A megtámadott királybástya egyre menekült, erre Schwartz a futóját emelte föl és tette király négyre. Grew király kettőre mozdította el a királynőjét, így próbálva mozgósítani meggyöngyült véderőit. Ezzel szemben Schwartz saját királynőjével kétmezőnyit ugrott előre, futó hatra, és ezzel a harc a legbelső sáncok köre összpontosult. Grew előtt nem sok választás maradt. Királynőjével futó kettőre kellett lépnie, s így a két nőnemű felség közvetlenül szembekerült egymással. Schwartz futója tovább támadott, leütötte a huszár haton álló ellenséges futót, és amikor az így megtámadott fehér huszár sebesen huszár háromra szökkent, a futó a nyomában volt máris, a királynő ötön. Grew most hosszú pillanatig ingadozott, azután oldalról védtelen királynőjét föltolta Schwartz bástyájáig a hosszú átlós úton.

Ekkor megnyugodott, és megkönnyebbülten fűsöhajtott. Szerény ellenfelének bástyáját közvetlen veszély fenyegette, egy sakk is lógott a levegőben, saját királynője pedig készen állt a további zavarkeltésre.

Ráadásul bástyaelőnyben volt egy paraszttal szemben.

– Te lépsz – mondta elégedetten.

– Mi... mi az a „hatvan”? – nyögte ki végül Schwartz.

Grew hangja váratlanul barátságosabbá élesedett:

– Ezt miért kérdezed? Mi után kajtatsz?

– Kérlek – mormolta Schwartz alázatosan. Nem sok puszkapor maradt már benne. – Én nem akarok semmi rosszat.

De azt sem tudom, ki vagyok, és mi történt velem! Lehet, hogy teljesen cserbenhagyott az emlékezetem.

– Nagyon úgy néz ki – dörmögte Grew haragosan. – Talán a „hatvan” elől bujkálsz? Mondd meg az igazat!

– De hiszen most mondom, nem is tudom, mi az a „hatvan”!

Szavai rábeszélésként hatottak. Hosszú csend következett. Schwartz számára fenyegető volt Grew „tudatcsápjának” tartalma, de nem tudta értelmes szavakká lebontani.

Grew végül lassan így szólt:

– A „hatvan” az ember hatvanadik éve. A Föld húszmillió lelket tarthat csak el, többet nem. Ahhoz, hogy élhess, termelned kell. És hatvan után... már nem sokat termelhet az ember.

– Ezek szerint... – És Schwartz szája tárva maradt mondat közben.

– Szépen félretesznek. Egyáltalán nem fáj.

– Úgy érted, *megölnék*?

– Ez nem gyilkosság! – csattant föl Grew. – Ennek meg *kell* történnie! Más világok nem fogadnak be bennünket, és valahogyan csak helyet kell csinálnunk a gyerekeinknek. Az idősebb nemzedék át kell adja helyét a fiatalabbnak.

– Tegyük föl, nem vallód be, hogy betöltötted a hatvanat.

– Miért ne tennéd? Hatvanéves kor után már nem tréfádolog az élet... És minden tizedik évben népszámlálást tartanak, hogy elkapják azokat, akik elég bolondok, és megpróbálkoznak a további étellel. Mellesleg mindenki életkora szerepel a nyilvántartásban.

– Az enyém nem – csúszott ki Schwartz száján a kijelentés akaratlanul. – Különben is, még csak ötven vagyok... leszek a következő születésnapomon.

– Az nem számít. Ellenőrizhetik a csontszerkezeten is. Talán ezt sem tudod? Sehogyan sem álcázhatod a korodat. Legközelebb engem is elvisznek... De most megint te lépsz!

Schwartz nem törődött a figyelmeztetéssel.

– Ez azt jelenti, hogy téged is...

– Hát persze. Ugyan csak ötvenöt vagyok még, de nézd csak a lábamat. Látod, teljesen alkalmatlan vagyok bármi munkára. A családunknak három bejegyzett tagja van, és a fejadagunkat három dolgozó szerint

állapították meg. Amikor megbénultam, engem is be kellett volna jelenteniük, és akkor a követelményeket is csökkentették volna. De így idő előtt ért volna el a „hatvan”, ezt pedig Arbin és Loa nem akarta. Bolondok persze, mert így sokkal többet kell dolgozniok, legalábbis, amíg te ide nem jöttél. De jövőre mindenképpen elvisznek. Te jössz.

– Jövőre népszámlálás lesz?

– Így van... Te jössz.

– Várj! – kiáltotta Schwartz türelmetlenül. – Hatvan után mindenkit félretesznek? Kivétel nélkül?

– Sem te, sem mi nem vagyunk kivételek. A csúcsminiszter leélheti a teljes életét, no meg a Vének Társaságának a tagjai. Néhány tudós, és aki nagy szolgálatot tesz az államnak, szintén. De nem sokan. Évente nem többen egy tucatnyinál. De most már te lépsz!

– De ki dönti el? Ki tehet kivételt?

– A csúcsminiszter, természetesen. No, lépsz már?

De Schwartz fölállt a helyéről.

– Ne is törődj vele. Öt lépésen belül mattot kapsz. A királynőm leüti a gyalogodat, és sakkot ad. Akkor a futó egyre kell lépned. Erre az én futóm a király kettőről ad sakkot. El kell menekülnöd huszár kettőre, míg az én királynőm futó hatra lép, ezzel a bástya egyre kényszerít, ahol a királyném bástya hatról mattol. Szép játék – tette hozzá automatikusan

Grew hosszan bámult a táblára, aztán ingerült kiáltással lesöpörte az asztalról. A csillogó figurák szerteszóródtak a gyepen.

– Te meg az a figyelemelterelő locsogásod! – üvöltötte Grew.

De Schwartz tudatáig nem jutott el a haragos kiáltás. Semmi másra nem gondolt, csak a „hatvan” elkerülésének kínzó szükségességére. Milyen szépen is írta Browning:

*Jöjj, öregedjünk meg együtt!
A java még ott van előttünk!*

Így volt egy embermilliárdoktól hemzsegó Földön, ahol szó sem lehetett és nem is esett élelemkorlátozásról. A legtöbb, amit most elérhetett valaki, hatvan év volt... azután a halál. És Schwartz éppen hatvankét éves volt!
Hatvankettő...

TIZENKETTEDIK FEJEZET

Az ölni képes tudat

Minden egészen pontosan összeállt Schwartz módszeresen működő agyában. Mivel nem akar meghalni, mindenképpen el kell hagynia a farmot. Ha a helyén marad, ott éri a népszámlálás és vele együtt a halál. Akkor hát gyerünk a gazdaságból! De vajon hová mehetne?

Ott van Chicóban a... mi is volt az? Egy kórház? Korábban ott viseltek gondot rá. De miért? Azért, mert orvosi „eset” volt. Most már nem számít esetnek? Ma már beszélni is tud. Közölhetné velük azokat a szimptomákat, amelyeket korábban nem tudott. Sőt akár még a „tudatcsápról” is beszámolhatna nekik.

De van-e valaki másnak is „tudatcsápjá”? Meg tudná magyarázni bármi módon, mi az? Itt a többieknek biztosan nincs! Sem Arbinnek, sem Loának vagy Grew-nak. Ebben teljesen biztos volt. Ők nem tudták megállapítani, hol tartózkodik éppen, ha nem látták vagy hallották. Hiszen a sakkjátékban sem győzhetett volna Grew ellen, ha az képes lett volna...

No várjunk csak! A sakk népszerű játék. Nem művelhették volna, ha másoknak is működik a „tudatcsápjá”. Legalábbis nem szabályosan.

Ez tehát valamiféle különlegességgé tette őt, egyedülálló pszichológiai jelenséggé. Nem valami kellemes élet egy ilyen csodabogáré, de e tulajdonsága legalább a pusztá létét megvédelmezi.

Tegyük föl, hogy valaki fölfedezi a benne megtestesülő új lehetőségeket. Fogadjuk el, hogy nem amnéziás, hanem olyasvalaki, aki hosszú időközön röppent keresztül. Nos, nemcsak „tudatcsápjá” van, hanem ráadásul a múlt képviselője is. Akkor történelmi jelenség, sőt régészeti jelenség, tehát nem ölhetik meg!
Persze, *ha* hisznek neki.

Hmmm, ha hisznek neki!

Az a doktor biztos elhinné. Aznap reggel, hogy Arbin elvitte a városba, meg kellett borotválnia. Erre nagyon pontosan emlékezett. Azután viszont többé nem nőtt a szakálla valamit tehát csinálniuk kellett vele. A doktor ezek szerint tisztában van vele, hogy ő, Schwartz, azelőtt szakállas lehetett volna. Ez nem jelentene valamit nekik? Grew és Arbin sohasem borotvált. Grew egyszer még azt is a fejéhez vágta, hogy csak az állatok viselnek szőrt a képükön.

Egyszóval valahogy el kell jutnia ahhoz a doktorhoz!

Mi is a neve? Shekt? Igen, Shekt, így hívják.

De olyan keveset tud erről a borzalmas világról. Ha éjszaka szökik meg, vagy átvág a mezőkön, akkor bajba kerülhet, még betéved valamelyik radioaktív területre, amelyekről nem tud semmit. Így azután az olyan ember vakmerőségével, akinek nincs más választása, kora délután nekivágott az országútnak.

Úgysem várják haza vacsoraidő előtt, addigra pedig már jó messze jár majd. Számukra nem lesz feltűnő egy „tudatcsáp” hiánya.

Az első félórán szabályos ujjongás töltötte el, olyan érzés, amilyenben még nem volt része, mióta ez az egész lidércnyomás elkezdődött. Végre-valahára tesz is valamit! Megkísérli, hogy fölvegye a harcot a környezetével. Valami olyasmit cselekszik, aminek célja van, nem csupán céltalanul menekül, mint akkor, ott Chicóban.

Lám, öregember léte még nem is olyan tehetetlen! Majd ő megmutatja nekik!

Ekkor hirtelen megtorpant. Megállt az országút kellős közepén. Eszébe jutott ugyanis valami... valami, amiről teljesen megfeledkezett.

Az a váratlan érintés ott a mezőn, az az ismeretlen „tudatcsáp”. Az, amely akkor férközött hozzá, amikor a fénylő látóhatár felé igyekezett, és Arbin visszafordította. Az, amelyik onnan figyelte őt, arról a minisztériumi területről.

Most is itt volt vele, hátulról leselkedett rá.

Hegyezte a fülét, vagyis olyasmit művelt, ami megfelelt a hallgatózásnak, csak éppen a „tudatcsápjával”. Az érintés nem férközött közelebb hozzá, de határozottan felé irányult. Kíváncsi figyelem rejtőzött benne, és valami ellenségesség, de nem haragos támadó szándék.

Lassan más dolgok is világossá váltak előtte. Követője nem tévesztheti őt szem elől, és üldözőjének fegyvere is van.

Óvatosan, csaknem robotszerűen megfordult. Vizsla tekintettel pásztázta végig a széles látóhatárt.

A „tudatcsáp” abban a pillanatban megváltozott.

Kétely robbant benne, óvatossá, gyanakvóvá vált, féltette a saját biztonságát, de ugyanakkor szándéka elérhetősége miatt is aggódott, bármi volt is az. Az üldöző fegyverének jelenléte valahogy fölerősödött, mintha azon gondolkodna, hogy használja-e, ha sarokba szorítják.

Schwartz teljesen tisztában volt vele, hogy ő maga védtelen és kiszolgáltatott. Azt is tudta, hogy a követője inkább megöli, semhogy futni hagyja. Végez vele az első gyanús mozdulatra. De még mindig nem látott senkit.

Nem volt mit tennie, továbbindult, tudva, hogy követője nem szakad le tőle, és bármikor megölheti. Háta megfeszült, miközben várta azt, amiről nem is tudta, hogy mi lehet. Vajon milyen érzés a halál? Milyen lehet meghalni? A gondolat lépéseinek ritmusában táncolt vele, gyötörte a tudatát, aláereszkedett a tudatalattijába, míg végül csaknem elviselhetetlenné erősödött.

Úgy kapaszkodott üldözője „tudatcsápjába”, mint az utolsó szalmaszálba. Kitapogatja a feszültségnek azt a pillanatnyi fölerősödését, amelyből tudhatja, hogy a fegyvert célzásra emelik, az ujj a billentyűre szorul, és meghúzza a ravaszt. Abban a pillanatban a földre veti magát, vagy futásnak ered.

De mi végre ez az egész? Ha ez a „hatvan”, akkor miért nem végez vele kapásból?

Az időutazás elmélete lassan elhalványodott az agyában. Megint mindent elnyel a feledés. Lehet, hogy mégiscsak bűnöző, veszélyes alak, akit szemmel kell tartani? Talán valami magas beosztású hivatalnok volt valaha, akit nem lehet csak úgy eltenni láb alól, de ez nem zárja ki, hogy legalább megpróbálkozzanak vele. Lehet, hogy az amnézia is csak eszköz a tudatalattija hatalmában? Így próbálja valami szörnyűséges

bűncselekmény emlékét elfeledni?

Így ballagott tehát a néptelen országúton, bizonytalan célja felé, háta mögött a halál fenyegetésével. Lassacsán besötétedett, és hűvös szellő támadt. Valami nem volt rendben az idővel most sem. Schwartz úgy emlékezett, hogy december van, ennek meg is felelt a fél öt körüli naplemente, de a csöndes szellő nem hordozta a középnyugati tél jeges leheletét.

Schwartz már korábban rájött a szokatlanul enyhe időjárás magyarázatára: a bolygó (a Föld?) éghajlata nem csupán a Nap melegétől függött. A radioaktív talaj is hőt sugárzott a Föld egész felületén.

A sötétben követőjének „tudatsápja” is valahogy közelebb férközött hozzá. Egyre erősebbé vált, fölkészült a sorsdöntő pillanatra. Biztosan nehezebb volt követnie a félhomályban. Ugyanez az érzés volt a nyomában azon az éjszakán is, a világító horizont felé haladtában. Talán most sem vállalja a kockázatot?

– Hé! Hé maga ott...

Magas fekvésű orrhang kiáltott utána. Schwartz megdermedt.

Lassan hátrafordult. A felé közeledő alacsony figura integetett a kezével, de a naplemente szürkületében nem láthatta tisztán. Sietség nélkül haladt felé. A menekülő várt.

– Na végre! Örülök, hogy látom. Nem valami vidám dolog magányosan poroszkálni ezen az üres úton. Nem bánja, ha magával tartok?

– Hello – nyögte ki Schwartz bizonytalanul. Igen, ez volt az a tudat. A követőjéé. Sőt még a fölbukkanó arc is ismerősvolt. Abból a zavaros időből, még ott, a városban.

Ekkor az idegen is jelét adta a fölismerésnek:

– Lám csak! Én ismerem magát. Egész biztosan! Hát nem emlékszik rám?

Schwartz képtelen volt eldönteni magában, hogy máskor, normális körülmények között vajon bízott volna vagy sem a másik őszinteségében. De most mindenképpen látnia kellett, a „tudatsáp” érintésének mély vonulata fölött a mesterkélt fölismerésnek azt a vékony szakadozott rétegét, amely elárulta neki, üvöltötte felé, hogy ez a rendkívül éles tekintetű emberke a kezdet kezdetétől ismeri őt. Igen, ismeri, és szükség esetére halálos fegyvert tart készenlétben ellene. Válasz helyett csak megrázta a fejét.

– De, biztos – erőltette a kis ember. – Ott, abban az áruházban. Én vezettem ki a tumultusból. – Erőltetett nevetésen érződött a verejtékes mesterkélttség. – Azt hittek, hogy maga sugárlázban szenved. Ugye emlékszik már?

Schwartz valóban emlékezett, igaz, elég homályosan. Egy ilyesféle alakra, azután a tömegre, amely először megállította őket, majd szétnyílt előttük.

– Igen – mondta végül. – Örülök a találkozásnak. – Nem volt valami szárnyaló társalgás, de Schwartztól nem telt többre, és a kis ember láthatóan nem is nagyon törődött vele.

– Az én nevem Natter – nyújtotta lagymatagon kezét feléje.

– Nem volt elég időm, hogy elbeszélgessek magával a múltkor, mondhatnám, elsiklottunk egymás mellett abban a zavaros helyzetben, de szívből örülök ennek a második lehetőségnek. Használjuk ki az alkalmat.

– Schwartz vagyok. – És röviden megérintette a felé nyújtott kezét.

– Hogyhogy erre jár? – faggatózott Natter. – Talán igyekszik valahová?

– Csak úgy sétálgatok – felelte Schwartz vállát megvonva.

– Amolyan csavargás? Lám, ez az én sorsom is. Egész évben csak az utakat koptatom. Kisöpri a kobakból a sok dilinyósságot.

– Micsoda?

– De hisz tudja. Életerőt ad az embernek. Csak szívja a jó levegőt, és érzi, hogy száguld tőle a vére, nem igaz? Ma kissé túl messzire eljöttem. Semmi kedvem sötétedés után egyedül visszamenni. Mindig jól jön, ha társasága akad az embernek

Különben merre tart?

Natter már másodszor tette föl ezt a kérdést, és a tudatsáp” világosan közvetítette, mennyire fontosnak tartja Schwartz azon gondolkodott, vajon meddig kerülgetheti a témát. Követője tudatában fürkésző kíváncsiságot érzékelt. Itt nem segít semmiféle hazugság. És ő nem is tud eleget erről a furcsa világról ahhoz, hogy bármit hazudhasson.

–A kórházba igyekszem – felelte hát.

–A kórházba? Milyen kórházba?

–Ahol akkor voltam, ott Chicóban.

– Vagy úgy! Az intézetbe! Ugye arra gondol? Ahova akkor is elkísértem, emlékszik, az áruházi eset után?

– A feszült kíváncsiság egyre fokozódik.

– Shekt doktorhoz – folytatta Schwartz. – Ismeri talán?

– Már hallottam róla. Igazi nagykutya. Maga talán beteg?
– Nem, de néhanapján be kell mennem fölülvizsgálatra. – Vajon hihetően hangzik ez? – gondolta magában.
– És így, gyalogosan? – csodálkozott Natter. – Hát nem küldött egy kocsit magáért? – Tehát nem volt valami hihető a szövege.

De Schwartz ezúttal nem válaszolt semmit, kényszeredett csönd ereszkedett közéjük. Natter azonban annál lendületesebben folytatta:

– Ide figyelj pajtás, hamarosan odaérünk egy hullámkommunikátorhoz. Majd hívok egy taxit a városból. Útközben szépen főlszed bennünket.

– Hullámkommunikátor?

– Hát persze. Tele van velük minden főbb országút. Tessék, ott is egy!

Natter egy lépésnyire eltávolodott Schwartz mellől, aki hirtelen azon kapta magát, hogy élesen rákiált:

– Állj! Ne mozdulj!

A kis ember megtorpant. Arcán kihívóan hűvös kifejezéssel fordult hátra.

– Mi a fene van magával, haver?

Schwartz úgy érezte, hogy ez az új nyelv képtelen arra a sebességre, amellyel szóáradatát az idegenre zúdította:

– Belefáradtam már ebbe a színjátékba. Tudom, hogy ki maga és azt is, mire készül. Most nyilván arra készül, hogy fölhívjon valakit és közölje vele, én Shekt doktorhoz készülök. A városban már várják a jeladását, és nyomban küldenek egy kocsit az elfogatásomra. Maga pedig gondolkodás nélkül megöl, ha netán szökéssel próbálkozom. Natter arca gonosz vigyorba rándult.

– Az utóbbit illetően fejen találd a szöveget, pajtikám – dünnyögte. Mondanivalóját nem Schwartz fülének szánta, nem is volt hallható abból a kis távolságból sem, de szavai ott rezegtek könnyedén „tudatcsápjának” hegyén. Hangosan ennyit mondott:

– Uram, teljesen zavarba hoz engem. Igazán semmi szükség rá, hogy leharapja az orromat. – De odébb lépett, hogy teret nyerjen, és keze a csípője felé mozdult.

Schwartz erre teljesen elveszítette az önuralmát. Féktelen indulat fűtötte ökölrázással így kiáltott:

– Hagyjon engem békén, hallja?! Mi rosszat tettem én magának? Menjen innen! Tűnjön el!

Hangja a végén elszabadult üvöltéssé torzult, homlokát összeráncolta a harag és a félelem attól az embertől, aki ilyen kitartóan kémkedik utána, s akinek a tudatából így süt felé az ellenségesség. Saját érzelmei túláradtak, rázúdultak „tudatcsápjának” pályájára, minden erejükkel szabadulni igyekezvén annak szorításából, kitörni a belső visszafojtottaságból.

Azután vége szakadt az egésznek. Hirtelen és teljesen elmúlt. Egy pillanatra mindent elborító fájdalmat érzett, nem magában, hanem az idegenben... azután semmit. Még a „tudatcsáp” nyomását sem. Az is elenyészett, mint egy elernyedő, elhaló kéz görcsös szorításának ereje.

Natter teste száználmas rongykupaccá zsugorodott a sötétedő úttesten. Schwartz odaóvakodott hozzá. A kis emberke testének fölfordítása nem okozott nehézséget. A halálos rémület vonásai mélyen, kitörölhetetlenül belevésődtek az arcába. Ráncai is megmaradtak, nem simultak el. Schwartz a pulzusát tapogatta, de nem érzett semmit.

Önmaga iránti iszonyattal tele emelkedett föl.

Meggyilkolt egy embert!

Utána eluralkodott rajta a döbbszéd csodálkozás.

Anélkül hogy hozzáért volna! Pusztá gyűlöletével oltotta ki ennek az alaknak az életét, csupán a „tudatcsápjára” mért csapással.

Miféle vad erők rejtőzhetnek még benne?

Gyorsan kellett döntenie. Végigtapogatta a halott zsebeit, és talált bennük némi pénzt. Pompás! Ennek még hasznát veheti. A tetemet ekkor kivonszolta a mezőre és betakargatta a hosszú szálú fűvel.

Ezután két órát gyalogolt egyfolytában. Többé nem háborgatta semmiféle „tudatcsáp”.

Ezen az éjszakán kint aludt a nyílt határban. Másnap reggel, további jó kétórányi kutyagolás után elérte Chica külvárosát.

Az ő számára mindössze falunyi volt ez a város, és az emlékezetében élő Chicago nyüzsgésével összehasonlítva ritkán és szétszórta lakott. Az első pillanatokban ennek ellenére számos „tudatcsáp” érintését érzékelte. Mindez elképesztette és alaposan összezavarta őt.

Milyen sokféle! Némelyik homályos és jellegtelen, mások annál élesebbek és intenzívebbek. Néhány mellé elhaladó gondolatait mintha apró robbanások láncolata alkotta volna, de voltak, akiknek a koponyájában nem érzett semmit, talán csak a nemrég elfogyasztott reggeli fölötti elégedettséget.

Eleinte Schwartz minden elhaladó „csáp” érintésére megfordult és összerezsent, valamennyit személyes kapcsolatkeresésnek vélte. Egy óra alatt azonban megtanulta, hogyan hagyhatja figyelmen kívül őket.

Most már a ki nem mondott, egyes szavakat is megértette. Ez új jelenség volt számára, és azon kapta magát, hogy figyelmesen „hallgatózik”. Halvány, homályos mondattöredékek voltak csupán, nem alkottak összefüggő szöveget, és gyorsan tovalibbentek a levegőben. Messzire, a végtelenbe. Velük együtt az eleven, lopakodó érzelmek, más, apró, leírhatatlan érzések. Így az egész környező világ kizárólag általa tapasztalható, fortyogó élet bonyolult körképévé változott.

Mentében észrevette, hogy tudata behatolhat az épületekbe is. Úgy küldheti be a tudatát, mintha hosszú pórázon vezetné, mint olyan valamit, ami keresztüljuthat a szemmel nem látható réseken, és az emberek legbenső gondolatainak csontvázát hozhatja elé zsákmány gyanánt.

Egyszer csak egy nagy, kőhomlokzatú épület előtt megtorpant és elgondolkodott! Azok ott bent (akárkik is legyenek) az ő ügyével foglalkoztak. Üldözőjével végzett ugyan, de az biztosan nem lehetett valami magányos farkas, másoknak is kellett lenniök, akiket Natter értesíteni akart. Az lenne a legjobb, ha pár napig nem sokat mozogna, de hogyan oldhatná meg ezt a legbiztonságosabban? Vállaljon valami munkát?

Még egy próbát tett az előtte álló épülettel. Érzékelt odabent egy távoli „tudatcsápot”, amely jelenthetett számára valami lehetőséget. Éppen textilmunkások alkalmazásáról folyt bent a szó, márpedig ő éppen szabó volt valaha.

Belépett, de senki sem figyelt föl a megjelenésére. Megérintette a legközelebb lévő vállát.

– Megmondaná, hol érdeklődhetnék valami munkalehetőség után?

– Menjen be azon az ajtón! – Az érintett „tudatcsáp” ingerült volt és gyanakvó.

Benyitott. Egy nyápic, hegyes állú fickó kérdésekkel árasztotta el, miközben ujjával bökdöste egy nyilvántartógép billentyűit, belétáplálva a kapott válaszokat.

Schwartz egyforma bizonytalansággal hazudott és mondott igazat.

Szerencsére a hivatalnok a legcsekélyebb érdeklődést sem tanúsította iránta. Csak úgy köpkölte felé a különféle kérdéseket:

– Kora?... Ötvenkettő? Hmmm. Egészségi állapota?... Házas?... Gyakorlati idő?... Melyik szakterület?... Termoplasztika? Elasztometrika?... Hogy érti azt, hogy akármelyik?...

Hol dolgozott a legutóbb?... Betűzze a cég nevét!... Ön nem chikai illetőségű, ugye?... Hol vannak a papírjai?... Magával kell hoznia őket, ha bármilyen intézkedést vár tőlünk... Mi a nyilvántartási száma?...

Schwartz rémülten hátrált kifelé. Amikor nekivágott, álmában sem jutott volna eszébe, hogy ilyen bonyolult a dolog. A vele szemben ülő férfi tudatcsápjá közben változáson ment keresztül. Teljesen eluralkodott benne a gyanakvás, amelyhez egyre erősödő óvatosság is társult. A jóindulat és közvetlenség felszíne olyan vékony, olyan sekély volt, annyira kevésbé leplezte a mélyben meghúzódó ellenségességet, hogy egyértelműen kidomborodott a helyzet veszélyessége.

– Azt hiszem – makogta Schwartz pattanásig feszült idegekkel –, hogy aligha felelnék meg az itteni követelményeknek.

– Nem, nem! Jöjjön csak vissza! – integetett felé a hivatalnok hívó mozdulatokkal. – Van itt valami a maga számára.

Csak várjon egy kicsit, amíg átfutom ezeket a papírokat! – Mosolygott, de a „tudatcsápjá” mindjobban elárulta növekvő ellenségességét.

Egyszer csak megnyomott egy gombot az asztalán.

Schwartz hirtelen rémületében az ajtó felé vetette magát.

– Fogják meg! – kiáltotta a másik abban a pillanatban, és előrelendült az íróasztal mögül.

A menekülő, tudatát megfeszítve teljes dühével csapott le a hivatalnok „csápjára”. Fájdalmas nyögést hallott a háta mögül. Gyorsan visszapillantott a válla fölött. A személyzetis a padlón ült, arca eltorzult, tenyerét a halántékára szorította. Egy másik férfi hajolt fölé. Azután lendületes mozdulattal Schwartz felé indult. Az öregember nem vesztegette tovább az időt.

Máris kint volt az utcán, de teljesen világos volt előtte, hogy nem marad el az üldözés. Pontos személyleírásuk van róla, amit közzé is tesznek, a személyzetis pedig bármikor fölismerné.

Vakon rohant és botladozott végig az utcákon. Az emberek fölfigyeltek rá. Annál is inkább, mert egyre népesebbé lett a város. Gyanakvás, gyanakvás mindenütt... gyanús, hogy szalad, gyanakodnak, mert gyűrött és rosszul szabott a ruhája.

A számtalan „tudatcsáp” dzsungelében, saját félelmének és kétségbeesésének zürzavarában nem sikerült megállapítania, kik az igazi ellenségei, akikben nem pusztán gyanú, hanem nyílt ártó szándék van iránta. Így aztán semmiféle előjelét sem érezte a lesújtó idegpálcának.

Iszonyú fájdalom hasított belé, mint egy súlyos ostorcsapás, és úgy rátelepedett, akár valami sziklatömb. Másodpercekig siklott lefelé az ájulás lejtőjén, mielőtt teljesen magába ölelte a sötétség.

TIZENHARMADIK FEJEZET

A washenni pókháló

A Vének Testületének épületei Washennben ridegek voltak. Talán a szigorúság lehetne a megfelelő kulcsszó, és a belső négyszög fái között gyülekező vénjelöltek csoportjaira is jellemző volt valami mély és eredendő komorság. Erre a térre a Véneken kívül senki sem tehetette be a lábát. Néha egy-egy zöld ruhás rangosabb Vén is átvágott a pázsiton, méltóságteljesen viszonzva az alázatos köszöntéseket.

Nagy ritkán még maga a csúcsminiszter is megjelent közöttük.

De nem úgy, mint most, félig futva, verejtékező arccal, ügyet sem vetve a tiszteletteljes üdvözlő mozdulatokra, észre sem véve a nyomába forduló óvatos pillantásokat, az egymás felé forduló döbrent tekinteteket, az összeránduló szemöldököket.

Berontott a törvényhozás épületébe, természetesen személyes rejtekajtaján át, s odabent a folyosón valóban futásnak eredt a lépteitől visszhangzó, enyhén emelkedő följárón. Megdöngetett egy ajtót, amely a bent tartózkodó lábánál lévő gomb megnyomására kinyílt, és a csúcsminiszter kifulladásra belépett rajta.

Titkára éppen csak fölpillantott kis íróasztala mögül, ahol egy védőernyővel biztosított apró képernyőt figyelt, feszülten hallgatott valamit, és időről időre az előtte fölhalmozódott jókora halom, hivatalosnak látszó dokumentumon pásztázott végig tekintetével.

A csúcsminiszter hevesen az asztalra csapott.

– Mit jelentsen ez? Mi folyik itt?

A titkár hűvös tekintettel mérte végig, és a televízort félretolta az asztal egyik oldalára.

– Üdvözlöm excellenciádat.

– Csak ne üdvözlögessen engem most! – háritotta el türelmetlenül a miniszter. – Tudni akarom végre, mi történik itt!

– Egyetlen mondatban: az emberünk megszökött.

– Az, akit Shekt kezelt az „összegzőjével”, az a kívülálló, az a kém, aki ott élt azon a Chica melletti farmon?

Ki tudja, izgalomban még hány különféle jelzöt sorolt volna föl lihegve a csúcsminiszter, ha a titkár nem szakítja félbe a szóáradatot egyetlen rövid kijelentéssel:

– Pontosan.

– És erről engem miért nem tájékoztattak? Miért nem informálnak idejében sohasem?

– Azonnali intézkedésre volt szükség, ön pedig éppen elfoglalt volt. Ezért én cselekedtem ön helyett, a legjobb képességeim szerint.

– Lám, mennyire tiszteletben tartja az elfoglaltságomat, amikor nélkülem akarja intézni az ügyeket! Nos, ez így nem mehet tovább! Nem hagyom, hogy ezután is megkerüljenek vagy félrevezessenek. Nem engedem...

– Máris késésben vagyunk – vágott közbe a titkár normális társalgási hangnemben, mire a miniszter ingerült kiáltozása elhalkult. Köhintett, bizonytalanul keresgélte mondanivalójának folytatását, azután csöndesen megszólalt:

– Hadd halljam a részleteket, Balkis.

– Alig tudunk valamit. Kéthavi türelmes várakozás után ez a Schwartz nevű ember megszökött a farmról, követték, és végül mégis nyoma veszett.

– Hogyhogy nyoma veszett?

– Semmiben sem lehetünk biztosak, de a következő tények állnak rendelkezésünkre. Az ügynökünk, Natter a múlt este óta három jelentési időt is kihagyott egymás után. A váltótársai a nyomába eredtek a Chica felé vezető országúton, és hajnalban meg is találták. Egy út menti gödörben hevert...holtan.

A csúcsminiszter elsápadt.

– A kívülálló ölte meg őt?

– Föltehetően, de még nem tudjuk biztosan. Semmi erőszak nyomát nem találták rajta, kivéve az arcán látható döbrent halálfélelem kifejezését. Természetesen később fölboncolják. Biztos a lehető legváratlanabb pillanatban érte a halálos csapás.

– Ez a dolgok hihetetlen egybeesése lenne!

– Én is pontosan így gondolom – hangzott a hűvös válasz –, de ha Schwartz végzett vele, akkor az utána következő események több mint talányosak. Tudja, excellenciád, hogy előzetes elemzéseinkből teljesen nyilvánvalóvá vált, hogy Schwartznak Chicába kell mennie, és találkoznia kell Shekt doktorral. Natter hulláját pedig éppen a Maren-gazdaság és Chica közötti útszakasz mellett találták meg. Ezért három órával ezelőtt rohamcsapatot küldtünk oda, amely emberünket sikeresen el is fogta.

– Ezt a Schwartz nevűt?

– Természetesen.

– És miért nem közölte velem ezt a lelegején?

Balkis megvonta a vállát.

– Ennél sokkal fontosabb problémák állnak most előttünk, excellenciád engedelmével. Tehát, amint mondtam, Schwartz a kezünkben van. Gyorsan és könnyen akadt horogra, és ez a tény valahogy nem illik bele a Natter halálával kapcsolatos képbe. Hogyan lehet egyidejűleg olyan ügyes, hogy leleplezi Nattert, és végez is vele... egy ilyen jó képességű ügynökkel, és ugyanakkor olyan ostoba, hogy már másnap reggel megjelenik Chicában, ott minden álcázás nélkül besétál az első gyárkapun, és valami munkalehetőség után érdeklődik.

– Valóban ezt művelte?

– Pontosan ezt. Ennek kapcsán két lehetséges elképzelés merülhet föl. Vagy már eljuttatta a szükséges információkat Shekt doktorhoz vagy Arvardanhoz, és most hagyta magát elfogni, ezzel terelve el a figyelmet más lehetséges ügynökökről, másrészt azokat még nem fedeztük föl, tehát a manővere még sikeres is lehet. Bármely eshetőségre rendkívül bizalmasan kell kezelnünk az ügyet.

– Nem is tudom – ingadozott a csúcsmíniszter teljesen tanácstalanul, és vonzó arca gondterhelt ráncokba gyűrődött. – Mindez lassan fölfoghatatlanná válik számomra.

Balkis több mint halvány önelégültséggel elvigyorodott és megkockáztatott egy merész kijelentést:

– Önnek négy óra múlva találkoznia kell Bel Arvardan professzorral!

– Nekem? Minek? Ugyan mit mondhatnék én neki? Semmi kedvem hozzá, hogy találkozzam vele.

– Nyugodjon meg excellenciád. De ez a találkozó föltétlenül szükséges. Nyilvánvaló, hogy álexpedíciója tervezett kezdő időpontjának közeledtével ki kell terítenie a kártyáit, és engedélyt kell kérnie öntől a tiltott területek meglátogatására.

Ennius már figyelmeztetett bennünket erre a lehetőségre, és ha valakinek, neki igazán ismernie kell e komédia részleteit.

Véleményem szerint ön képes megvitatni vele ezt a kérdést, és kihívására kihívással válaszolhat.

A csúcsmíniszter megadóan lehajtotta a fejét.

– No, rendben van, megpróbálhatom.

Bel Arvardan korán érkezett, és így módja nyílt rá, hogy alaposan körülnézzen. Olyan ember lévén, aki kiválóan ismeri az egész Galaxis lenyűgöző építészetét, a Vének kollégiuma aligha lehetett több a szemében egy ódon stílusban épült, terjedelmes acél- és gránitkolosszusnál. Régészként azt is láthatta, hogy a riasztó, csaknem barbár módon komor épületek megfelelő keretül szolgálhatnak egy éppoly sötét és csaknem primitív életmód számára. Kezdetlegességük a régmúlt felé fordulás belső kényszerét tükrözte vissza.

Arvardan gondolatai ismét elkalandoztak. Kéthavi földi utazgatása a nyugati kontinenseken nem volt igazán szórakoztató elfoglaltság. Már a legelső napon alaposan fölkavarodtak a dolgok. Azon kapta magát, hogy annak az első chikai napnak az eseményein jár az esze.

Nyomban meg is dühödött magára, hogy ismét azokkal az emlékekkel bíbelődik. Hiszen az a lány csak fölháborítóan hálátlan, durva és közönséges földi nő volt. Ugyan miért kellene bármi büntudatot éreznie miatta? És mégis...

Talán ő a hibás benne, hogy a lány annyira megrendült, megtudván, hogy ő kívülálló? Vagy ott van az a tiszt, aki olyan brutálisan bánt vele, s amiért a karja eltörésével fizetett meg neki? Egyébként honnan tudhatná, mennyi szenvedésben volt már része a lánynak a kívülálló részéről? És akkor hirtelen rá kell jönnie, hogy védelmezője is azok közül való!

Ha csak egy kicsit türelmesebb lett volna... Miért vetett véget ilyen durván a kapcsolatuknak? Lám, még a nevére sem emlékszik igazán. Valamilyen Pola... Furcsa! Az emlékezőtehetsége igazán kitűnő volt. Lehet, hogy tudat alatt el akarja feledni az egészet?

Igen, biztosan ezt kellene tennie. Elfelejtene! Különben is, mi volt ott egyáltalán emlékezetes? Egy földi lány... Egy közönséges földi lány.

Ápolónő volt egy kórházban. Tegyük föl, hogy megpróbálkozik annak a kórháznak a földerítésével. Csak valami homályos épülettömb volt számára, amikor az éjszaka sötétjében otthagya azt a lányt, de biztosan

annak az automata büfének a közelében van.

Utánakapott a távolodó gondolatnak, de az érintésétől ezer darabra hullott szét. Talán meghibbant? Mi előnye származhatna az egészből? Az a lány csak egy földi nő. Csinos, aranyos, valahogy vonzó...

De egy földi lány!

Ekkor belépett a csúcsmíniszter, és Arvardan szívből megörült neki. A szabadulást jelentette neki annak a chicai napnak az emlékeitől. De valahol, a lelke mélyén érezte, hogy még úgyszólván visszatérnek. Hiszen azok, mármint a gondolatok, mindig hazajárnak.

Ami a földi miniszter küllemét illeti, új, a frissességtől majdnem csillogó öltözékben feszített. Sima homloka nem árulkodott sem feszültségről, sem gyanakvásról. Aligha gyakran verhetette ki a verejték.

A beszélgetés is igazán barátságosan alakult. Arvardan kínos érzéssel tolmácsolta neki a Birodalom bizonyos nagyjai részéről a Föld népéhez intézett jókívánságokat. A csúcsmíniszter körültekintően adott hangot annak a mélységes hálának, amelyet az egész Földnek kell éreznie a birodalmi kormányzat részéről megnyilvánuló fölvilágosult nagylelkűség iránt.

Arvardan kifejtette, milyen nagy jelentőségű a régészet a Birodalom gondolkodásmódjának alakulásában, milyen mértékben járul hozzá a legfontosabb végső következtetés levonásához, miszerint a Galaxis valamennyi világának minden emberi lakója testvére egymásnak. A miniszter tökéletesen egyetértett vele, és rámutatott, hogy a Föld már régóta törekszik mindennek elérésére, és csak reménykedhet benne, hogy közeleg az idő, amikor a szép elméletek az egész Galaxisban valósággá válnak.

Arvardan kurta mosollyal válaszolt e kijelentésre, majd leszögezte:

– Pontosan ez a szándék vezérelt, amikor úgy döntöttem, hogy excellenciádhoz fordulok. A Föld és a Birodalom vele szomszédos némely világai közötti különbségek nagyrészt valószínűleg csupán az eltérő gondolkodásmódból fakadnak.

Ennélfogva a súrlódások jó része kiküszöbölhető lenne, ha bebizonyosodna, hogy a földi emberek *faji szempontból* semmiben sem különböznek a Galaxis többi polgárától.

– És mindezt hogy véli ön elérhetőnek, uram?

– Ezt pár szóban nem lenne könnyű megmagyaráznom.

Amint azt bizonyára excellenciád is tudja, a régészeti gondolkodás két legfőbb vonulatát általában az összeolvadási elmélet, illetve a sugárzási elmélet néven emlegetik.

– Igen, laikus szinten mindkét elméletet ismerem.

– Nagyszerű! Nos, az összeolvadási elmélet alapvetően azon a föltételezésen alapul, hogy az emberiség önállóan kialakult típusai a kezdetleges űrutazások igen hiányosan dokumentált korszakában, vagyis nagyon régen elkeveredtek egymással. Ez az elképzelés azon alapszik, hogy az emberek napjainkban ennyire hasonlatosak egymáshoz.

– Igen – jegyzete meg szárazon a csúcsmíniszter –, és ez a koncepció azt is föltételezi, hogy több száz, sőt több ezer,

egymástól függetlenül kifejlődött, többé-kevésbé emberi jellegű faj biológiai és biokémiai szempontból annyira közel áll egymáshoz, hogy képviselői összeházasodhatnak, és életképes utódokat hozhatnak létre.

– Pontosan így van – reagált Arvardan elégedetten. – Ezzel excellenciád a lehető leggyöngébb láncszemet ragadta meg.

A legtöbb régész azonban megkerüli ezt a problémát, és makacsul ragaszkodik az összeolvadási elmülethez, amely természetesen azt a lehetőséget is fönntartja, hogy a Galaxis egyes, elszigetelt pontjain létezhetnek az emberiségnek különbözőségüket megőrzött alfajai, amelyek nem házasodván össze...

– Úgy érti, hogy a Földön – vetette közbe a csúcsmíniszter.

– A Földet is ilyen példának tekintik. Ezzel szemben a sugárzási elmélet...

– ...szerint valamennyien egyetlen bolygó emberi lényeknek leszármazottai vagyunk.

– Hajszálpontosan.

– Az én népem – folytatta a miniszter – a saját történelmünk tényei és néhány olyan szent hagyományunk alapján, amelyeket nem tárhatunk írásban a kívülállók elé, azt a meggyőződést vallja, hogy az emberiség eredeti otthona maga a Föld volt.

– És én is ezt vallom, ezért kérem az ön segítségét e tény egész Galaxisunk előtti bebizonyításához.

– Ön fölöttebb derűlátó. És ehhez mire lenne szüksége?

– Szilárd meggyőződésem, excellenciás uram, hogy számos primitív műtárgy és építmény található az önök világának azokon a területein, amelyeket jelenleg sajnos a radioaktivitás zár el előlünk. E maradványok korát kellő pontossággal megállapíthatnánk a bennük végbement radioaktív bomlási folyamatok alapján, és összehasonlíthatnánk...

De a csúcsmíniszter megrázta a fejét.

– Erről szó sem lehet.

– De miért? – kérdezte Arvardan a meglepetéstől eltorzuló arccal.

– Először is – mondta a miniszter nyugodtan, mit óhajtana ott kutatni? Még ha bebizonyíthatná is elméletének helyességét az összes világ előtt, ugyan mit számít, hogy egymillió évvel ezelőtt valamennyien „földi emberek voltak”?

Hiszen alig húszmilliónyi éve mindnyájan majmok voltunk, a mostani majmokat mégsem tekintjük igazi testvéreinknek.

– No de excellenciás uram, ez az összehasonlítás teljesen ésszerűtlen.

– Egyáltalán nem, uram. Hát nem logikus a következtetés, hogy a földi emberek hosszú elszigeteltségük alatt annyira különbözőkké váltak kivándorolt rokonaiktól, különösen a megemelkedett radioaktivitás hatására, hogy mára már teljesen önálló fajtát alkotnak?

Arvardan, alsó ajkát beharapva ingerülten válaszolt:

– Ön valójában nyomós érveket sorakoztat föl az ellenfelei oldalán.

– Azért, mert azt kérdezem magamtól, mi lesz az ellenfelem következő érve. Vagyis ön, uram, semmi más számottevő eredményre nem juthat azon kívül, hogy még esetleg fokozza a velünk szemben eddig is meglévő gyűlölet mértékét.

– De – érvelt tovább Arvardan – még mindig itt van a tudomány fejlődésének elősegítése.

A csúcsmíniszter erre szomorúan lehajtotta a fejét.

– Őszintén sajnálom, hogy ebben meg kell akadályoznom önt. Most úgy szólok önhöz, uram, mint a Birodalom egyik élenjáró polgára a másikhoz. A magam részéről nagyon szívesen segítenék önnek, de az én népem egy csökönyös, nyakas fajta, amelyet hosszú századokon keresztül visszavonulásra kényszerített... hogy is mondjam... az egész Galaxis részéről iránta megnyilvánuló sötét vádaskodás. Kialakított bizonyos tabukat, megkérdőjelezhetetlen szokásokat, amelyeknek megsértését még én sem engedhetem meg magamnak.

– És azok a radioaktív területek...

– Az egyik legerősebb tabu tárgyát képezik. És ha én megadnám is önnek a kívánt engedélyt, amit szívem szerint máris készséggel megtennék, az csupán lázongáshoz és fölforduláshoz vezetne, amely nem csupán az ön és expedíciója valamennyi tagjának életét fenyegetné, hanem hosszú távon magára vonná a Föld elleni birodalmi büntetőhadjárat minden végzetes következményét is! A saját pozíciómmal és népem bizalmával szemben követnék el árulást, ha engednék az ön kérésének.

– De én készen állok bármilyen ésszerű elővigyázatossági intézkedés foganatosítására. Ha óhajtja, állítson mellém megfigyelőket, és természetesen készen állok a kapott eredményeket önnel megvitatni, mielőtt azokat publikálnám.

– Ajánlata csábító számomra, uram – szólta a csúcsmíniszter. – De ön túlbecsüli a lehetőségeimet. Még akkor sem tehetném, ha az emberek véleményét figyelmen kívül hagyjuk. Én nem vagyok teljhatalmú uralkodó. Az én hatalmam valójában nagyon korlátozott. Bármely hasonló kérdést a Vének Tanácsa elé kell terjesztenem a végső döntés meghozatala előtt.

Arvardan elkeseredetten csóválta a fejét.

– Ez roppant elkésérítő. A helytartó úr figyelmeztetett a várható nehézségekre, de én mégis reménykedtem benne, hogy... Mikor vitathatná meg excellenciád ezt a kérdést a testületével?

– A Vének Társaságának elnöksége három nap múlva összeül. Arra nincs lehetőségem, hogy annak az ülésnek a napirendjét megváltoztassam, tehát még pár napra szükség lehet, hogy a kérdéses ügyet is megtárgyalhassuk. Mondjuk, egy hétre.

Arvardan gondolataiba merülve bólogatott.

– Igen, meglehet, hogy ... egyébként, excellenciád...

– Igen?

– Van ezen a bolygón egy tudós, akivel nagyon szeretnék találkozni. Shekt doktor, Chica városában. Jártam ugyan már ott, de el kellett távoznom dolgomvégetlen, és most szeretném pótolni ezt a mulasztásomat. Tudván, hogy ő nagyon elfoglalt ember, kérhetném-e excellenciádat, hogy az ön ajánlólevelével kereshessem fel őt?

A csúcsmíniszter szemmel láthatóan megmerevedett, és néhány pillanatig egy szót sem szólt. Végül csak megkérdezte:

– És megtudhatnám, miért óhajt találkozni vele?

– Természetesen. Olvastam egy készülékről, amit kifejlesztett, és „összegzőnek” nevez, ha nem tévedek.

Lényege az agy neurokémiajával kapcsolatos, és roppant érdekelne egyéb elképzeléseim szempontjából is. Jómagam már végeztem bizonyos kutatásokat az emberiség encefalografikus csoportosításával kapcsolatban. Tudja, az agyáramlatok tipikus sajátosságairól.

– Hmmm ... már hallottam egyet s mást erről a szerkezetről. Ha jól emlékszem, a kísérletek nem vezettek eredményre.

– Ez bizonyára igaz, de ő mégiscsak szakértője az adott területnek, és így bizonyára segítségemre lehetne a kutatásaimban.

– Értem. Ebben az esetben azonnal elkészítették hozzá egy ajánlólevelet az ön számára. Természetesen meg sem említhetjük benne az ön kívánságát a tiltott területek meglátogatására vonatkozóan.

– Ez teljesen érthető számomra, excellenciás uram. – Arvardan fölállt. – Köszönöm önnek a nagylelkűségét és belátását. Már csak abban reménykedhetem, hogy a Vének Tanácsa is jóindulatúan bírálja majd el a kérésemet.

Arvardan távozása után belépett a titkár. Szája a rá jellemző hideg és kegyetlen mosolyra torzult.

– Nagyon jó – jelentette ki. – Excellenciád az elképzelhető legtökéletesebben viselkedett.

A csúcsminiszter komor pillantás kíséretében így szólt hozzá:

– Mit jelentsen ez az utóbbi megjegyzés Shekt professzorra vonatkozóan?

– Ön meglepődik ezen? Ne tegye! A terveinknek tökéletesen megfelelően alakulnak a dolgok. Ön is láthatta, mennyire nem reagált kérésének megtagadására. Vajon normálisnak tekinthető reakció ez egy megszállott tudós részéről, amikor áhított célját minden belátható ok nélkül kiütik a kezéből?

Vagy inkább egy olyan ember reagálása, aki rákényszerített szerepet játszik, és örül, hogy végre megszabadulhat tőle?

Viszont itt áll előttünk egy újabb rejtélyes egybeesés. Schwartz megszökik és sikerrel eljut Chica városába. A következő napon Arvardan megjelenik itt, és az expedíciójával kapcsolatos némi lagymatag szószátyárkodást követően mintegy mellesleg megjegyzi, hogy Shekt doktorral kíván találkozni Chicában.

– De mit számít ez nekünk, Balkis? Nem más ez, mint egyszerű nyíltszívűség.

– Mert ön túlságosan egyenes jellem. Képzelve magát az ő helyébe! Arvardan úgy véli, hogy mi nem sejtünk semmit.

Ilyen esetben csak a vakmerőségében bízhat. Találkozni akar Shekt doktorral. Rendben van. Nyíltan be is vallja. Sőt még ajánlólevelet is kér. Mi más jelét adhatná becsületes és őszinte szándékának? Itt azonban máris fölmerül a következő gyanú. Schwartz bizonyára rájött, hogy megfigyelés alatt áll.

Megengedem, hogy erre föl megöli Nattered. *De nem marad ideje a többiek figyelmeztetésére.* Különböző kisdud komédiája nem ezt a fordulatot ölti.

A titkár félig leeresztett szemhéja mögül kilesve szötte tovább hálóját.

– Azt senki sem tudhatja, mikor tűnik föl nekik Schwartz

hiánya, de mindenestre elegendő időt biztosít Arvardan számára a Shekt professzorral való találkozás lebonyolítására, így együtt csaphatunk le rájuk, és ezáltal kevés letagadnivalójuk maradhat.

– És mennyi időnk van minderre? – kérdezte határozottan a csúcsminiszter.

Balkis elgondolkodva ráncolta össze a homlokát.

– A menetrend eléggé rugalmas, és mióta rájöttünk Shekt árulására, azóta végig hármas váltásban dolgoznak. Viszont a dolgok egészen jól alakulnak. Csak azt kell kivárnunk, hogy a matematikai számítások révén a megfelelő pályák birtokába jussunk. Egyedüli hátráltatónk a számítógépeink csapnivaló állapota. Summa summárum, néhány napra van szükségünk csupán.

– Napokra! – A miniszter hangjában furcsán elegyedett a büszkeség és a rémület.

– Napokra – visszhangozta a titkár. – De ne feledje, egyetlen bomba, akár csak két másodperccel nulla idő előtt, pontosan elegendő lesz a megállításunkra. Azután pedig egy hónaptól hatig terjedő időszakra lesz szükség ahhoz, hogy bármiféle választ adhassunk. Egyszóval korántsem vagyunk biztonságban.

Napok! És akkor sor kerülhet a Galaxis történetének leghihetlenebb egyoldalú összecsapására, amikor a Föld rátámad az egész univerzumra.

A csúcsminiszter keze finoman reszketett.

Arvardan ismét egy sztratójáró fedélzetén ült. Gondolatai vadul kóvályogtak a fejében. Semmi esélyt nem látott rá, hogy a csúcsminiszter és lelkibeteg alattvalói engedélyeznék a tiltott területek meglátogatását. Erre föl is készült lelkileg. Tulajdonképpen nem is sajnálta igazán. Ennél lényegesebb összecsapásra is sort keríthet, már ha lesz rá elég bátorsága.

Most viszont, a Galaxis szerelmére, csak törvénytelenül léphetne. Ha fölfegyverezné a hajóját, még talán erővel is kitörhetne vele. Majd még meggondolja.

Ezek az eszeveszett marhák!

Ki az ördög gondolta volna, hogy ilyenek is létezhetnek?

De igen, igen... ő tudta. Azt gondolják, hogy ők az egyedüli eredeti emberek, ennek az *egyetlen* bolygónak a lakói.

És az egészben az a legnyomasztóbb, hogy tudja: igazuk van!

A gép a magasba emelkedett. Érezte, amint belesüllyed ülésének puha párnázatába. Közben az járt az eszébe, hogy egy órán belül ismét Chica városában lesz.

Nem mintha magára a városra lenne kíváncsi, bizonygatta magának, de az az „összegző” mégiscsak fontos lehet, és semmi értelme a Földön való ténfergésének, ha nem használja ki a benne rejlő lehetőséget.

Az egyszer biztos, hogy ide nem jön vissza többé, ha egyszer eltávozott innen!

Patkányfészek!

Ennius igazat mondott.

Viszont ez a Shekt doktor... ujjjaival végigtapogatta a hivatalos formalitásokkal telezsúfolt ajánlólevél lapjait.

Ekkor főlegyenesegett, legalábbis megpróbálkozott vele, keservesen küszködve a tehetetlenségi erővel, amely könyörtelenül nyomta vissza ülésébe, miközben a Föld visszasüllyedt a kékből fokozatosan gazdag bíborszínűvé változó égbolt párnájába.

Váratlanul eszébe jutott a lány teljes neve: Pola Shekt! De hogyan is felejtette el? Szívében haragot és csalódottságot érzett. A saját tudata szegült szembe vele, mindaddig titokban tartva azt a nevet, amikor már úgymint késő.

Ugyanakkor valahol mélyen *valami* mégiscsak ujjongással töltötte el.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET

A második találkozás

Az alatt a két hónap alatt, mióta dr. Shekt kipróbálta az „összegzőt” azon a Joseph Schwartz nevű emberen, a fizikus sorsdöntő változáson ment keresztül. Nem is annyira testi valójában, bár talán valamivel még görnyedtebb és egy árnyalatnyival vékonyabb is lett. A viselkedésén látszott meg igazán a dolog, tétovábbá, ijedősebbé vált. Valami belső elzártságban élt, még a legközelebbi kollégáitól is elszigetelve, és ebből az elszigeteltségből csak pillanatokra és akkor is szinte teljesen vakon merülhetett föl.

Csak Pola előtt volt képes igazán föltárni magát, bizonyára azért, mert a lány maga is különös módon visszavonult e két hónap alatt.

– Igenis, megfigyelnek – mondogatta. – Valahogy megérezem. El tudod képzelni, miféle érzés ez? Az intézetben a múlt hónapban nagy változások kezdődtek, és éppen azok mentek el, akiket kedveltem, és akikben megbíztam. Közben egyetlen percet sem szentelhettem magamnak. Mindig itt nyüzsgött körülöttem valaki. Még arra sem volt módom, hogy a beszámolóimat megírjam!

És Pola hol együttértett vele, hol kinevette őt, közben egyre ismételve:

– De milyen kifogásuk lehet veled szemben, hogy így viselkedjenek? Még ha elvégezted is Schwartzon azt a kísérletet, az nem olyan szörnyűséges büntetés. A legrosszabb esetben maguk elé citálhatnak érte.

De Shekt elsárgult, beesett arccal mormolta:

– Biztos nem hagynak életben. Közeledik a hatvanadik évem, és utána nem hagynak majd élni.

– Mindazok után, amit nekik tettél? Szamárság!

– Túl sokat tudok, Pola, és ők nem bíznak meg bennem.

– És miről tudsz olyan sokat?

Aznap este Shekt nagyon fáradt volt, és vágyott rá, hogy megszabadulhasson nyomasztó terhétől. Mindent elmondott a lánynak. Eleinte nem hitt neki, de végül, amikor belátta, hogy igazat beszél, csak ült ott, hideg rémülettel a szívében.

Másnap Pola egy nyilvános hullámkommunikátor segítségével fölhívta a Birodalmi Házat a város másik végében. Zsebkendőn keresztül beszélt, úgy érdeklődött Bel Arvardan után.

A férfi nem volt ott. Úgy vélték, hogy Bonairben lehet, onnan hatezer mérföldnyire, de azt is jelezték, hogy általában nem tartja be előzetesen közölt menetrendjét. Igen, végül bizonyára visszatér Chicába, de azt nem tudták, hogy pontosan mikor. Esetleg meghagyhatná a nevét. Majd ők visszahívják.

A lány ekkor megszakitotta a kapcsolatot, és arcát nekinyomta az üvegfalnak, hálásan a belőle áradó

hűvösségért. Szemét feszítették ki nem csordult könnyei, látása elhomályosult a kétségbeesett tehetetlenségtől.

Bolond. Micsoda *bolond!*

Hiszen Arvardan segített rajta, ő pedig szívében keserűséggel bocsátotta őt útjára. Kitétte magát az idegpálca csapásának, és még többet is kockáztatott egy kis földi lány méltóságának védelmében egy kívülállóval szemben, s erre ő rútolta cserbenhagyta.

Az incidenst követő reggelen a Birodalmi Házba elküldött száz kreditet egy szó üzenet nélkül visszakarta. Már akkor föl akarta hívni, hogy bocsánatot kérjen tőle, de nem volt rá bátorsága. A Birodalmi Ház csak a kívülállóknak állt rendelkezésére, ugyan hogyan hatolhatna be oda egy földi lány? Még látni is csak távolból láthatta mindeddig.

Most viszont akár magának a helytartónak a palotájába is elmenne, hogy...

Most már *csak* ő segíthetne rajtuk. Ő, egy kívülálló, aki egyenlő félként beszél a földi emberekkel. Pola sohasem jött volna rá kívülálló voltára, ha maga el nem árulja neki. Olyan derék és magabiztos ember! Ő biztosan tudná, mit kell most tenniük.

Valakinek pedig valóban döntenie kellett, különben az egész Galaxis léte forog veszélyben.

Természetesen sok kívülálló megérdemelné a pusztulást, de talán mégsem valamennyi! A nők, a gyerekek és az öregek! A kedvesek és jóindulatúak? Az olyanok, mint Arvardan? Azok, akik soha még csak nem is hallottak a Földről. Hiszen ők is mindnyájan emberek! Az ilyen borzalmas bosszú a Föld minden lehetséges... nem, *meglévő!*–, igazságos igényét belefojtaná a vér és az oszladozó emberi tetemek végtelen tengerébe.

És ekkor, valahonnan a semmiből befutott Arvardan hívása. Shekt doktor csak a fejét rázta.

– Neki nem árulhatom el!

– De, meg kell tenned! – kiáltotta Pola vadul.

– Itt? Nem, lehetetlen, ez csak a pusztulást jelentené mindkét félnek.

– Akkor hívd el valami más helyre. Majd én megszervezem.

A lány szíve majd kiugrott a melléből. Természetesen csak annak esélyétől, hogy annyi milliárd ember életét megmentheti. A lány emlékezett a régész széles, fehéren villanó mosolyára. Emlékezett rá, hogyan kényszerítette mélységes nyugalommal a császári erők egy ezredesét, hogy felé forduljon és fejét meghajtván bocsánatot kérjen tőle... tőle, egy földi lánytól, aki kegyesen meg is bocsát neki.

Bel Arvardan *akármit* megethet!

Maga Arvardan bizonyára semmit sem tudott minderről. Shekt hozzáállását annak tekintette, aminek látszott: heves, különös nyersségnek, olyasminnek, ami annyira jellemző a legtöbb földi dologra.

Valahogy nyomottnak érezte magát, nem szívesen látott betolakodónak, abban a délutáni, szándékosan élettelen alakított rendelőben.

Alaposan megválogatta a szavait:

– Álomban sem jutott volna eszembe, doktor, hogy látogatásommal terheljem önt, ha szakmai szempontból nem érdekelne az ön „összegzője”. Mellesleg úgy értesültem, hogy ön, számos földi embertől eltérően, nem barátságatlan a Galaxis polgáraival szemben.

Ez bizonyára szerencsétlenül megválasztott kijelentés volt, mivel dr. Shekt nyomban lecsapott rá:

– Bárki tájékoztatta is önt, határozottan tévedett, ha bármely különös baráti érzelmet tulajdonít nekem általában az idegenekkel szemben. Nem kedvelek vagy gyűlölök senkit csak úgy. Én csupán egy földi ember vagyok...

Az archeológus összeszorította az ajkát, és félig a doktor felé fordult.

– Meg kell értenie, dr. Arvardan – sziszegte Shekt sebesen a szavakat –, hogy sajnálom, ha nyersnek látszom, de valóban képtelen vagyok...

– Tökéletesen megértem – válaszolta Arvardan hűvösen, bár valójában egyáltalán nem értett semmit. – Jó napot, uram!

Shekt halványan elmosolyodott.

– E sok munkának a súlya...

– Jómagam is elfoglalt ember vagyok, Shekt doktor.

Az ajtó felé indult, lelkében haraggal a földi emberek egész fajtája iránt, miközben tudata mélyén önkéntelenül feltolultak saját világának bizonyos előítéletei. Például ilyesfajta közmondások: „Az udvariasság a Földön olyasmi, mint a szárazság az óceánon” vagy: „Egy földi ember bármit szívesen neked ad, ami nem kerül neki semmibe, és még annál is kevesebbet ér.”

Kezével már megszakította a bejárati ajtót nyitó-záró foto-elektromos sugarat, amikor hátulról gyors léptek

surranását és mellette valaki figyelmeztető püsszegését hallotta. Egy papírlapot nyomtak a kezébe, és megfordulva csupán valami piros villanást látott, amint egy alak eltűnik az egyik ajtóban.

Betelepedett bérelt földjárójába, csak azután hajtogatta szét a papírt. Néhány szót firkantottak rá hevenyészve:

„Menjen el a nagy játékkeremhez ma este nyolcra. Előzőleg győződjék meg róla, hogy nem követi senki!”

Dühös fintorral bámult a cetlire, azután még ötször elolvasta, mintha arra várna, hogy valami láthatatlan tintával írott szöveg tűnik föl rajta. Önkéntelenül hátrasandított. Az utca teljesen üres volt. Már emelte a kezét, hogy kihajítsa az ostoba cédulát, de meggondolta magát, és inkább a mellényzsebébe dugta.

Ha aznap este bármi mást cselekszik ahelyett, amit a papírra firkantott üzenetben kértek tőle, azzal vége is lett volna a történetnek és vele együtt több trillió emberi életnek. De véletlenül úgy adódott, hogy éppen nem volt semmi különösebb dolga. Mellesleg elgondolkodott rajta, vajon a cédula írója nem az a...

Nyolc óra tájt egy hosszú sor egyik láncszemeként araszolt előre földjárójával egy kanyargós úton, amely tudomása szerint a nagyjátékkeremhez vezetett. Csak egyetlenegyszer kért eligazítást, a megkérdezett akkor is gyanakvó pillantással méregette (úgy látszik, egyetlen földi ember sem mentes ettől a szomorú tulajdonságtól), és csak ennyit böffentett válaszul:

– Menjen csak a többi kocsni után.

Kiderült, hogy tényleg, valamennyi jármű a játékkerem felé igyekszik. Odaérve látta, amint a hatalmas, föld alatti parkoló tátott szája egymás után nyeli el a járműveket. Kivált az áradatból, és lassan csörgött el az épület mellett, várva valamire, amiről sejtelve sem volt, hogy mi lehet.

A gyalogjárdáról vékony alak lépett le, és odahajolt a kocsija ablakához. Rábámult, de az minden teketória nélkül kinyitotta az ajtót, és ugyanazzal a mozdulattal már bent is ült mellette.

– Bocsánatot kérek – mormolta –, de...

– Psszt! – és az alak mélyen lehúzódott az ülésben. – Nem követték?

– Miért, kellett volna?

– Ne legyen nevetséges. Induljon egyenesen előre. Aztán forduljon el, ha majd szólok. Te jó ég! Mondja, mire vár?

Ekkor fölismerte a hangot. A csuklya lassan lecsúszott az alak vállára, hosszú barna haj kandikált ki alóla. Sötét szempár tekintett föl rá.

– Jobb lenne, ha tényleg indulnánk – suttogta lágyan a lány.

Engedelmeskedett. Azután jó tizenöt percen át egy-egy futó útbaigazításon kívül útitársa nem szólt semmit. Lopva rá-rápillantott, és kellemes meglepetéssel vette tudomásul, hogy a lány még csinosabb, mint ahogy visszaemlékezett rá. Különös, hogy *most* nem érez iránta semmi neheztelést.

Egyszer csak megálltak, jobban mondva Arvardan leállította a járművet a lány utasítására, és egy néptelen lakótelepi utca sarkán találták magukat. Némi óvatos várakozás után a másik továbbintette, mire végigarasztak egy kocsibejárón, amely egy magángarázs meneteles lehajtórámpájánál ért véget.

Az ajtó halkán becsukódott mögöttük, és a kocsni halvány belső világítása volt az egyetlen fényforrás a sötét helyiségben.

Ekkor Pola ráemelte szomorú tekintetét, és megszólalt:

– Sajnálom, Arvardan doktor, hogy bizalmas beszélgetésünk érdekében így kellett viselkednem. Tudom, hogy nem lehet valami jó véleménnyel rólam, de...

– Semmi oka ennek föltételezésére – vágott közbe a férfi ingerülten.

– Nem tehetek mást. Kérem, higgye el, teljesen tisztában vagyok vele, milyen kicsinyes és otromba voltam akkor este.

Nem is találok megfelelő szavakat a bocsánatkérésre...

– Kérem, ne is keressen – fordította félre a fejét Arvardan. – Én magam is lehettem volna valamivel diplomatusabb.

– Talán... – Pola néhány pillanatra elhallgatott, hogy legalább valamennyire összeszedje magát. – De nem emiatt cipeltem önt ide. Ön az általam eddig megismert egyedüli kívülálló, aki kedvesen és nemesen viselkedett velem... és szükségem van a segítségére.

Hideg reszketés futott végig Arvardan testén. Valóban mindössze ennyiről lenne szó? Gondolatainak csupán egy rövid „ó” felkiáltással adott hangot.

– Nem! Nem! – kiáltott válaszul a lány. – Nem a magam számára kérem, dr. Arvardan! Az egész Galaxis részére. Magamnak semmit sem akarok. *Semmit!*

– És miről van szó?

– Először is... nem hiszem, hogy bárki követett volna bennünket, de ha véletlenül bármilyen zajt hall, kérem... meg

tenné, hogy átölel engem, és... tudja...

Arvardan bólintott, és szárazon kijelentette:

– Azt hiszem, minden további nélkül képes vagyok ilyesféle rögtönzésre. Föltétlenül meg kell várnunk vele azt a bizonyos zajt?

Pola elvörösödött.

– Kérem, ne tréfáljon ezzel, és ne értse félre a szándékomat. Egyedül így terelhetnék el a gyanút valóságos szándékainkról. Ez az egyetlen viselkedés lehetne meggyőző.

– Hát ennyire komoly a helyzet? – kérdezte Arvardan valamivel lágyabban.

Kíváncsi pillantással méregette a lányt. Olyan fiatalnak és olyan zsenének látszott. Bizonyos mértékig úgy érezte, hogy visszaél a helyzetével. Életében még sohasem cselekedett gondolkodás nélkül. Erre büszke is volt. Alapvetően érzelmes ember volt, de mindig leküzdötte, elfojtotta érzéseit. Ám most, csupán mert ez a lány olyan védtelennek tűnt előtte, ösztönösen készen állt a megvédelmezésére.

– A helyzet nagyon is komoly – mondta a lány. – Valamit most el kell mondanom önnek, és jól tudom, hogy első hallásra nem akarja majd elhinni. Szeretném, ha tudná, teljesen őszintén beszélek. A legfontosabb az, hogy csatlakozzék hozzánk, miután meghallgatott, és végiggondolta a problémát. Ugye megpróbálja? Adok önnek tizenöt percet, és ha annak lejártával úgy véli, hogy nem bízhat bennem, vagy nincs értelme foglalkoznia velem, akkor elmegyek, és ezzel vége az egésznek.

– Tizenöt percet? – Önkéntelenül elmosolyodott, levette karóráját, és letette maga elé. – Rendben van.

A lány összekulcsolta ölében a kezét, és mereven bámult ki a szélvédőn, amelyen keresztül csak a garázs csupasz fala látszott.

Arvardan elgondolkodva nézte a lányt, arcának sima, lány vonalát, amely meghazudtolta az erővel rákényszerített kemény kifejezést, egyenes, finoman metszett orrát, egész alakjának kellemesen lány tónusát, ami oly jellemző volt a földi emberekre.

Észrevette, hogy Pola szintén figyeli őt a szeme sarkából. A lány elkapta róla a tekintetét.

– Nos, mi a helyzet? – kérdezte a férfi.

Pola visszafordult hozzá, és keményen beharapta az alsó ajkát.

– Jól megnéztem magamnak.

– Igen. Nem került el a figyelmemet. Talán pattanás van az orromon?

– Nem. – Pola halványan elmosolyodott, először, mióta beszállt a járműbe. Arvardan roppant érzékenyvé vált a másik legapróbb rezdüléseire is: ahogyan puha szálú haja festőien meglibbent fejének minden mozdulatára. – Csak azon gondolkodom az óta az este óta, hogy ön miért nem olyan ólombetétes ruhát visel, mint a többi kívülálló valamennyien? Ez volt az, amivel megtévesztett. A kívülálló rendszerint úgy néznek ki, mint valami krumpliszák.

– Én pedig nem?

– Ó, nem! – És a lány hangjában valami rejtett lelkesedés csendült. – Maga, maga pontosan úgy néz ki, mint egy ősi márványszobor, attól eltekintve, hogy él, és meleget sugároz.

Bocsásson meg. Neveletlenül viselkedem.

– Más szóval azt hiszi, hogy szerintem egy olyan földi lány, aki nem tudja, hol a helye? Nem szabad így gondolkodnia felőlem, különben lóttek a barátságunknak. Különben én nem hiszek ebben a radioaktivitás-babonában. Többször megmértem a Föld légkörének sugárzását, és elvégeztem bizonyos állatkísérleteket is. Teljesen biztos vagyok benne, hogy normális körülmények között ez a sugárzás semmi kárt nem tehet bennem. Már második hónapja járom ezt a világot, és egyáltalán semmi bajom. Nem hullik a hajam – ezzel megcibálta sűrű tincseit –, és a gyomrom sem görcsöl. Azt sem hinném, hogy a termékenységemet veszély fenyegeti, bár azt elismerem, hogy ezen a téren tettem egynémely óvintézkedéseket. De az ólombetétes alsónemű, amint látja, nem olyan föltűnő.

A férfi mesterkélt szomorú hangon adta elő mondókáját, mire a lány újból elmosolyodott.

– Maga egy kissé bolondos, azt hiszem.

– Valóban? Meglepődne, ha tudná, hány értelmes és híres archeológus mondta már rólam ugyanezt, még hozzá meglehetősen bő lére eresztve.

A lány hirtelen nekiszegte a kérdést:

– Akkor most meghallgatna, kérem? Letelt a tizenöt perc.

– No, mit gondol?

– Azt, hogy talán meghallgat. Ha nem így lenne, már biztos nem ülne itt. Legalábbis azután, amit tettem.

– Az a benyomása, hogy különös erőfeszítésembe kerül itt maradni maga mellett? – kérdezte Arvardan gyöngéden. – Ha igen, akkor nagyot téved. Tudja, Pola, még sohasem találkoztam, valóban azt hiszem, sohasem találkoztam olyan csinos lánnyal, mint maga.

Pola gyors mozdulattal, szemében ijedt villanással tekintett föl rá.

– Ne beszéljen így, kérem. Nem törekszem semmi ilyesmire. Nem hisz nekem?

– De elhiszem. Ezért, kérem, mondja meg, bármit is óhajt tőlem. Készséggel hiszek és segítek is magának.

– Arvardan azt mondta, amit lelke mélyén gondolt. Abban a pillanatban akár a császár megdöntésére is készen állt volna. Eddig még sohasem volt igazán szerelmes, és ennél a pontnál megálljt parancsolt gondolatainak. Nem volt számára megszokott ez a fogalom. Hogy szerelmes? Egy földi lányba?

– Apámmal találkozott, Arvardan doktor?

– Shekt professzor az ön édesapja? Kérem, szólítson Belnek. Én pedig magát Polának.

– Ha ez a kívánsága, megpróbálhatom. Gondolom, alaposan megharagudott rá.

– Hát, nem volt velem valami udvarias.

– Nem is lehetett volna. Megfigyelés alatt áll. Valójában előre megszerveztük, hogy ő úgy tesz, mintha meg akarna szabadulni magától, és azután én hozom el ide. Tudja, ez itt a mi házunk. A helyzet az – és a lány hangja izgatott suttogássá halkult –, hogy a Föld újabb lázadásra készül.

Arvardan egy pillanatra képtelen volt visszafogni derűtségét.

– Ne mondja – nyitotta nagyra a szemét –, az egész bolygó?

A lányt abban a másodpercben előntötte a harag.

– Ne nevéssen rajtam! Megígérte, hogy meghallgat, és hisz is nekem. A Föld valóban fölkelésre és harcra készül, ami rendkívül veszélyes, mert elpusztíthatja a teljes Birodalmat.

– Hogy a Föld képes lenne erre? – Arvardan nehezen gyűrte le az ingert, hogy hangosan fölkapogjon.

Ehelyett halkan megkérdezte: – Pola, mennyire ismeri maga a galaktográfiát?

– Mint akárki más, tanító úr, de mi köze van ennek az adott problémához?

– A következő, gondoljon csak bele. A Galaxis sokmillió köbfényévnyi kiterjedésű. Kétszázmillió lakott bolygó található benne, megközelítőleg ötszázvadrillió emberi lénnel. Ugye így van?

– Biztosan így van, ha maga mondja.

– Pontosan így van, higgye el nekem. A Föld pedig egyetlen bolygó, húszmilliónyi lakossal és számottevő erőforrások nélkül. Más szavakkal: huszonötmilliárd galaktikus polgár jut minden egyes földlakóra. Nos, mire lehetne képes a Föld ilyen aránytalan többséggel szemben?

A lányt egy pillanatra láthatóan hatalmába kerítette a kételkedés, de nyomban össze is szedte magát.

– Bel – szólalt meg határozottan –, én nem válaszolhatok erre a kérdésre, de apám igen. Nekem nem árulhatta el a kulcsfontosságú részleteket. Attól tart, hogy az életemet veszélyeztetné vele. De most biztosan megteszi, ha ön hajlandó bejönni velem. Annyit árult el nekem, hogy a földieknek olyan eszköz van a birtokában, amellyel elpusztíthatnak minden emberi életet ezen a bolygón kívül, és én el is hiszem, amit állít. Korábban is mindig igaza volt.

Pola arca kipirult az őszinte igyekezettől, és Arvardan azon kapta magát, hogy szeretné megérinteni.

(Előfordult már, hogy megérintette a lányt, és különös szorongást érzett miatta? Te jó ég, hát mi történik itt vele?)

– Elmúlt már tíz óra? – kérdezte váratlanul Pola.

– Igen.

– Akkor már odafent kell lennie, hacsak közben el nem fogták. – A lány önkéntelenül összerezsent, miközben körültekintett. – Közvetlenül innen, a garázsból is fölmehetünk a házba, és ha ön velem tart...

Már nyúlt is a jármű ajtajának nyitógombja után, amikor hirtelen mozdulatlaná dermedt. Rekedt suttogás tört elő a torkából:

– Valaki erre közeledik. Ó, gyorsan...!

A többi jótékony homályba burkolózott. Arvardannek a legkevésbé sem esett nehezére visszaemlékezni a lány korábbi fölszólítására. Könnyed mozdulattal átkarolta Polát, aki abban a pillanatban melegen és lágyan hozzásimult. Ajka megremegett a férfién, és édes tenger árja borította el őket...

Arvardan vagy tíz másodpercig meresztette a szemét, keresve valami közlő fény föl villanását, várva valaki lépteinek koppanását, de aztán elmerült, elsodorták az édes helyzet mindent elborító hullámai. Elvakították a csillagok, megsüketítette a saját szívverése.

A lány ekkor elhúzódott tőle, de ő utánahajolt, és meg is találta forró száját a sötétben. Karját szorosan köré zárta, és Pola teljesen fölolvadt ebben a gyöngéd szorításban, mígnem a két szív dobbanásainak ritmusa tökéletesen összeolvadt. Erre az ütemre reszkettek mind a ketten.

Jó idő múltán váltak csak szét, és arcukat egymáshoz szorítva mozdulatlanok maradtak egy pillanatra. Arvardan eddig még valóban sohasem volt szerelmes, de most nem is hátrált meg a misztikus szó elől. Ugyan, mit számít, hogy földi lány-e vagy sem? Az egész Galaxisban nem akad hozzá méltó.

Lelkében kellemes zsongással szólalt meg végül:

- Biztos csak véletlenül vetődött erre valami jármű.
- Nem egészen – suttogta a lány –, ugyanis nem hallottam semmiféle zajt. Kartávolságra eltartotta magától Polát, de annak tekintete nem változott meg.
- Te kis ördög. Ezt komolyan mondd?

A lány felé forduló szeme fölszikkasztott.

- Azt akartam, hogy csókolj meg. És egy csöppet sem bánom.
- Gondolod, hogy én igen? Akkor most csókolj meg még egyszer, minden fondorlat nélkül, csak mert én akarom!

Még egy végtelenül hosszú pillanat, s akkor a lány hirtelen elszakadt tőle, és pontos, gyakorlott mozdulatokkal helyreigazította a haját és ruhája gallérját.

- Azt hiszem, most jobb lenne, ha bemennénk a házba.

Kapcsold ki a kocsi világítását. Van nálam egy kis ceruzalámpa.

Arvardan kilépett a járműből a lány nyomában. A mélységes sötétben csupán egy elmosódó árnyalak volt az ujjnyi lámpácska parányi fény foltjában.

- Jobb lesz, ha most megfogod a kezemet – suttogta Pola.
- Van itt egy lépcső, amin föl kell kapaszkodnunk.

Mögötte suttogva megszólalt a férfi:

- Szeretlek, Pola. – Olyan könnyű volt kimondania, és annyira őszintén hangzott. Még egyszer megismételte: – Szeretlek, Pola.

A lány halkán visszasuttogott:

- Hiszen még alig ismeresz.
- De igen. Örök életemre. Esküszöm! Örök életemre. Két hónapig csak rád gondoltam, rólad álmodtam, Pola, esküszöm!
- De én egy földi lány vagyok uram.
- Akkor én földi ember leszek. Tégy próbára!

Megállította a lányt, és gyöngéden előredöntötte a fejét, míg a zseblámpa halvány fénye meg nem világította kipirult, könnyektől csillogó arcát.

- De miért sírsz?
- Mert amikor apám majd elmondja neked, amit tud, akkor rájössz, hogy nem szerethetsz egy földi lányt.
- Ez ügyben is próbára tehetsz!

TIZENÖTÖDIK FEJEZET

Az eltűnő arányok

Arvardan és Shekt a ház emeleti részén találkoztak egy hátsó szobában, amelynek ablakait elővigyázatosan teljesen átlátszatlanra homályosították. Pola odalent maradt, és egy karosszékbe telepedve élénken, megfeszített figyelemmel nézte az üres, sötét utcát.

Shekt görnyedt alakja valahogy egészen más atmoszférát árasztott magából, mint amilyenre Arvardan alig tíz órával azelőtről visszaemlékezett. A fizikus arca most is beesett volt, és végtelenül fáradt, de a korábbi kétely és bizonytalanság kifejezése helyett most valami keserű eltökéltség uralkodott el rajta.

- Arvardan doktor – szólalt meg határozott, kemény hangon –, elnézést kell kérnem öntől a reggeli viselkedésemért.

Csak abban reménykedhetem, hogy ön megérti...

- El kell ismernem, uram, hogy akkor nem értettem, de úgy vélem, most már igen.

Shekt letelepedett az asztal mellé, és kínáló mozdulattal a rajta álló borospalack felé intett. Arvardan elutasítóan emelte föl a kezét.

- Ha nem veszi rossz néven, inkább a gyümölcsök közül választanék valamit. Ez itt például micsoda? Nem hiszem, hogy valaha is láttam hasonlót.

- Egyfajta narancs – magyarázta Shekt. – Nem hiszem, hogy a Földön kívül másutt is teremne. A héja

egészen könnyen leválik. – Megmutatta, hogyan kell csinálni, s Arvardan, miután kíváncsian megszaglászta, fogát belemélyesztette az ízes gyümölcshúsba. Utána lelkesen fölkiáltott:

– De hiszen ez kitűnő, Shekt doktor! Próbálkozott valaha a Föld a kivitelével?

– A Vének – jelentette ki komoran a biofizikus – nem szívesen kereskednek a külvilággal. És a szomszédaink sem igen lelkesednek a velünk való árucseréért. De ez csak egyike a mi itteni nehézségeinknek.

Arvardan érezte, amint hirtelen kellemetlen, tehetetlen érzés tölti el.

– De hát ez végtelenül ostoba dolog! Meg kell mondanom önnek, kételkedni kezdek az emberi intelligenciában, amikor rádöbbenek, hogy mi minden fordulhat meg egyes emberek agyában.

Shekt egy hosszú élet megszokottságával vonta meg a vállát.

– Attól tartok, hogy ez csupán kis része a Föld-ellenesség csaknem megoldhatatlan problémájának.

– De mi teszi annyira megoldhatatlanná? – kiáltott föl a régész. – Az, hogy egyik fél sem keresi igazán a megoldást.

Hány földi ember reagál a helyzetre azzal, hogy megkülönböztetés nélkül gyűlöl minden galaktikus polgárt? Majdnem világmindenség méretű nyavalya ez: gyűlölettel fizetni a gyűlöletért! Az önök népe valóban törekszik az egyenlőségre, a kölcsönös megértésre? Nem! Legtöbbjük csak arra vár, hogy ezúttal ő lehessen az erősebb kutya.

– Valószínűleg sok igazság van abban, amit ön mond – szölt Shekt szomorúan. – Nem is tagadhatom. De ez még nem az egész történet. Csak egyetlen esélyt adjanak nekünk, és fölnövekszik a földi emberek új nemzedéke. Éretté válik, és levetkőzi kóros elszigeteltségét, teljes szívvel hisz majd az emberiség egységességében. Az igazán türelmes és a megfelelő kompromisszum lehetőségében föltétel nélkül hívő asszimilacionisták már nem is egyszer a hatalom birtokosai voltak a Földön. Én is közéjük tartozom.

Legalábbis valaha hozzájuk tartoztam. De most a fanatikusok kormányozzák a bolygót. Ők azok a szélsőséges nacionalisták, akik egyszerre álmodoznak a Föld valaha létezett és jövőbeni viláгурalmáról.

És ők azok, akikkel szemben meg kell védelmezni a Birodalmat.

Arvardan elfintorodott.

– Arról a lázadásról beszél, amelyet már Pola is említett?

– Dr. Arvardan – válaszolta Shekt gyászos hangon –, belátom, nem könnyű dolog bárkit is meggyőzni egy olyan, első tekintetre nevetséges lehetőségről, amely szerint a Föld győzedelmeskedhet a Galaxis fölött, de ez maga az igazság. Én fizikailag nem vagyok bátor ember, és igazán szeretem az életet. Elképzelheti tehát, micsoda katasztrófa fenyeget akkor, ha rákényszeríthet engem az árulás kockázatára, holott máris megfigyelés alatt állok, legalábbis a helyi kormányzat részéről.

– Nos – vágott közbe Arvardan –, ha ennyire komoly a helyzet, jobb, ha most rögtön elmondok önnek valamit.

Minden tölem telhető segítséget megadok, de csupán galaktikus állampolgári minőségemben. E bolygón nincs semmiféle hivatalos hatalmam, és különleges befolyással sem bírok az udvarban, de még a helytartói palotában sem. Pontosan az vagyok, akinek látszom: egy tudományos expedíció munkálkodó régész, akinek a tevékenységét csupán saját érdeklődése mozgatja. Ha ön, amint mondja, kész akár az árulásig is elmenni, nem lenne jobb, ha ez ügyben a helytartóval venné föl a kapcsolatot? Ő talán valóban tehetne valamit!

– Pontosan ez az, amit semmiképpen sem tehetek, Arvardan doktor. Ez az a lépés, amelyet a Vének Testülete minden lehetséges eszközzel akadályoz. Amikor ma reggel meglátogattam a rendelőmben, még az is fölmerült bennem, hogy közvetítő szerepet játszik. Azt gondoltam, talán Ennius gyanít valamit.

– Lehet, hogy így is van, de erről én nem tudok semmit.

Nem vagyok közvetítő. Igazán sajnálom. Ha továbbra is fönntartja a szándékát, és beavat a bizalmába, megígérhetem, hogy találkozom vele az ön érdekében.

– Köszönöm. Lényegében ez minden, amit kérek öntől. Ez és az ön jó kapcsolatainak fölhasználása a Földdel szemben várható túlságosan kegyetlen megtorlás elkerülése végett.

– Magától értetődik. – Arvardan kényelmetlenül érezte magát. Abban a pillanatban biztos volt benne, hogy egy korosodó és excentrikus paranoiással van dolga, aki talán teljesen ártalmatlan, de legalább annyira bomlott személyiség.

Mégsem volt más választása: maradnia kellett. Végig kell hallgatnia a másikat, és meg kell próbálkoznia szelíd tébolyának megfékezésével, ha másért nem, Pola kedvéért.

Shekt folytatta:

– Ön hallott már az „összegzőről”, Arvardan doktor. Legalábbis reggel azt állította.

– Igen. Hallottam. Olvastam is az ön eredeti tanulmányát a Fizikai Figyelőben. Beszéltem erről a készülékről a helytartóval és a csúcsmíniszterrel.

– Hogy, a csúcsmíniszterrel?

– Természetesen, miért? Amikor azt az ajánlólevelet kaptam tőle, amelyet ön... izé... attól tartok, megnézni sem volt hajlandó.

– Sajnálom, hogy így történt. De azt akartam, hogy ön ne kerüljön... Egyébként, meddig terjed a tudása az „összegző” illetően?

– Annyit tudok, hogy egy érdekes kudarc. A célja az lenne, hogy fokozza az agy felfogóképességét. Bizonyos sikereket elért vele patkányokon, de emberek esetében nem vált be. Shekt elkomorodott.

– Igen, annak a cikknek az alapján nem is tudhat többet.

Abban csakugyan kudarcnak állítottam be, a sikeres kísérletekről szándékosan hallgattam.

– Hmmm. Ez eléggé sajátos megnyilvánulása a tudományos etikának, Shekt doktor.

– Ezt elismerem. De már ötvenhat éves vagyok, és ha ön valamelyest ismeri a földi szokásokat, tudnia kell, hogy már nem élhetek sokáig.

– A „hatvan”! Igen, már hallottam róla. Többet is, mintamennyit szerettem volna. – És Arvardan kellemetlen érzéssel gondolt vissza arra az első utazásra egy földi repülőgép fedélzetén. – De azt is hallottam, hogy mások mellett kiemelkedő tudósokkal is kivételt tesznek néha.

– Így igaz. Csak hogy a csúcsmíniszter és a Vének Testülete dönt ilyen kérdésekben. Ítéletükkel szemben pedig magához a császárhoz sincs helye föllebbezésnek. Tudatták velem, hogy az életem ára az „összegző” eredményeinek titokban tartása és a megfeszített munka a szerkezet további tökéletesítésén. – Az idős férfi tehetetlen mozdulattal széttárta a karját. – Hát tudhattam én akkor, mi lesz a következménye a berendezés céljaira való fölhasználásának?

– És mire használták? – Arvardan tárcájából elővett egy szál cigarettát, és a professzort is megkínálta, aki nem fogadta el.

– Legyen türelemmel még egy percig. A kísérleteim során, lépésről lépésre jutottam arra a meggyőződésre, hogy a készülék már veszélytelenül alkalmazható emberek kezelésére is. Akkor ki is próbáltam néhány földi biológuson. Minden esetben tudtam, hogy olyan emberekről van szó, akik a fanatikusokkal... vagyis a szélsőségesekkel rokonszenveznek. Valamennyien túléltek a kezelést, bár később megmutatkoztak náluk bizonyos mellékhatások. Egyiküket később visszaküldték további kezelésre. Őt már nem tudtam megmenteni. Halála előtti delíriumában azonban megtudtam tőle valami fontosat.

Már éjfélre járt az idő. Hosszú volt a nap, tele fárasztó eseményekkel. Valami most mégis fölélénkítette Arvardan figyelmét.

– Szeretném, ha elárulná nekem is, miről van szó – kérte határozottan.

– Még mindig egy kis türelmét kérem – szabadkozott Shekt. – Alaposan meg kell magyaráznom mindent, ha azt akarom, hogy higgyen nekem. Ön nyilvánvalóan tisztában van a Föld egyik kivételes tulajdonságával... a radioaktivitásra gondolok.

– Igen. Elég világos elképzelésem van erről a jelenségről.

– És ennek a sugárzásnak magára a Földre és gazdaságára gyakorolt hatásáról is?

– Igen.

– Akkor ezzel a témával nem foglalkozom részletesebben. Csak annyit kell leszögezmem, hogy a mutációs jelenségek nagyobb gyakorisággal fordulnak elő itt, mint a Galaxis többi világán. Ellenségeinknek az az állítása, hogy a földi emberek fizikailag különböznek a nem földiektől, eszerint tartalmaz némi igazságot. Az a helyzet viszont, hogy ezek a mutációk csekély jelentőségűek, és rendszerint nem befolyásolják a túlélési képességeket. Ha végbement is a földiekben valami állandósult változás, az arra korlátozódik, hogy jóval ellenállóbbakká váltak saját különleges környezetük veszélyeivel szemben. Például lényegesen jobban bírják a különböző besugárzásokat, megégett szöveteik gyorsabban regenerálódnak.

– Mindezekkel a dolgokkal tisztában vagyok, Shekt professzor.

– Akkor megkérdezem: találkozott már ezekkel a mutációs jelenségekkel az emberen kívül más földi lények esetében is?

Rövid töprengés után Arvardan így folytatta:

– Hát nem. De most, hogy ön említi, teljesen természetesnek tűnik a dolog.

– Így is van. Előfordulnak ilyen esetek. A háziállataink is sokkal változatosabb fajtájúak, mint bármely más lakott világon. A narancs, amelyet megkóstolt, szintén mutáns változat.

Sehol másutt nem terem. Éppen ez az, ami miatt gyakorlatilag nem exportálhatjuk. A kívülállók szemében éppoly gyanús, mint mi magunk vagyunk, mi pedig inkább megtartjuk magunknak mint rendkívül értékes termékféleséget. És ami befolyásolja a növényeket és állatokat, annak hatása van a mikroszkopikus életformákra is.

Erre Arvardan valóban enyhe félelem görcsét érezte a gyomrában.

– Például a baktériumokra? – kérdezte.

– Úgy értem, hogy az egész kezdetleges élővilágra. A véglényekre, baktériumokra és azokra a magukat újratermelő nukleoproteinekre, amelyeket egyesek vírusoknak neveznek.

– És mindezzel hová akar kilyukadni?

– Azt hiszem, máris van róla némi elképzelése, Arvardan doktor. Látom a szemében a hirtelen érdeklődést. Tudja, az ön népének körében létezik egy olyan előítélet, mely szerint a földi emberek a halál hordozói, hogy egy földi emberhez fűződő szorosabb kapcsolat a pusztulást jelenti, a földi emberek mindenki másra szerencsétlenséget hoznak, még szemmel verési képességekkel is rendelkeznek.

– Igen, tudok ilyen képzetekről. De ez csupán sötét babonáság.

– Nem egészen. Éppen ez a legveszedelmesebb az egészben. Bármilyen babonás legyen is valamely közhiedelem, bármennyire torz vagy perverz, valahol a mélyében mindig megbújik egy szemernyi igazságmag is. Tudja, előfordulhat, hogy egy-egy földi ember hordozója valamilyen mutáns mikroszkopikus parazitának, amely egyetlen, másutt is előforduló változathoz sem hasonló, és amellyel szemben a kívülállók nem igazán ellenállóak. Ami ebből következik, az már szintiszta biológia, Arvardan doktor.

Az archeológus erre nem szólt semmit. Shekt tovább folytatta:

– Néha persze bennünket is megtámadhat valami. Egy-egy új mikrobafajta kitör a radioaktív területekről, és a bolygón végigsöpör egy eddig ismeretlen, széles körű járvány, földi emberek azért általában ritkán vannak ilyesminek kitéve. A nemzedékek során minden újfajta kórokozóval szemben kiépítjük a védettségünket, és életben maradunk. A kívülállóknak erre nem sok az esélyük.

– Úgy érti – mondta Arvardan a mélyében fölbolyduló halvány ellenérzéssel –, hogy az önnel való jelenlegi kapcsolatomban... – És hátrább húzódott a székével. Eszébe jutott az esti csókok emléke is.

Shekt megrázta a fejét.

– Természetesen nem. Nem terjesztjük mi az ilyen betegségeket, csupán a hordozói lehetünk. És még ez az utóbbi is egészen ritkán fordul elő. Ha én az ön bolygóján élnék, semmivel sem lennék valószínűbb hordozója ilyen mikrobáknak, mint ön maga. Bennem nincs irántuk speciális hajlam. Még itt, a Földön is csak kvadrilliónyi vagy kvadrilliószor kvadrilliónyi mikroba közül egyetlenegy igazán veszélyes. Annak az esélye, hogy ön itt és most megfertőződik, még annál is csekélyebb, mint hogy egy meteor átütöni ennek a háznak a tetejét, és végez magával. Hacsak ezeket a mikrobákat szándékosan föl nem kutatják, izolálják és szaporítják.

Most hosszabb ideig eltartott a csönd. Végül Arvardan elvékonyodott, fojtott hangon megkérdezte:

– És a földi emberek ezt megtették?

Már nem gyanakodott üldözési mániára. Készen állt rá, hogy higgyen beszélgetőtársának.

– Igen. Eleinte persze teljesen ártalmatlan céllal. Biológusaink magától értetődően érdeklődnek a földi élet mindennemű sajátos megnyilvánulása iránt, s így a közelmúltban sikerült izolálniuk az általános láz vírusát.

– Mi az az általános láz?

– Egy enyhébb lefolyású földi járványos betegség. Pontosabban, mindig jelen van közöttünk. A legtöbb földi ember még gyermekkorában átesik rajta. A tünetei egyébként egyáltalán nem olyan szörnyűek. Enyhe hőemelkedéssel, gyorsan elmúló kiütésekkel, az ízületek és az ajkak időszakos begyulladásával jár, és kínzó szomjúság kíséri. A teljes lefolyása négy-hat napig tart, utána, aki átesett rajta, gyakorlatilag már védett ellene. Nekem is volt régen. Pola is megkapta. Néhanap előfordulnak ugyanennek a betegségnek virulensebb formái is, föltehetően valamelyest eltérő vírustörzs okozza őket, ezt nevezik sugárláznak.

– A sugárláz! Már hallottam róla – mormolta Arvardan.

– Ó, valóban? Tévedésből nevezik sugárláznak, mivel gyakrabban kapják el olyanok, akik megfordultak a radioaktív területeken vagy a közelükben. Valóban az e területekkel való érintkezés után gyakrabban fordul elő ez a betegség, mivel ott a vírusok is jobban ki vannak téve veszélyes mutációk kialakulásának. De a vírus az okozója és nem maga a sugárzás. A sugárláz esetében a tünetek alig két óra alatt kifejlődnek. Az ajkak annyira begyulladnak, hogy a beteg alig tud beszélni, és néhány napon belül bekövetkezhet a halál.

És most értünk el a kritikus ponthoz, Arvardan doktor. A földi emberek alkalmazkodtak a közönséges lázhoz, de a kívülállók nem. Néha a császári helyőrség egy-egy tagja is elkapja, és akkor úgy reagál rá, mint a földi emberek a sugárlázra. Rendszerint tizenkét órán belül belehal. Azután eltemetik, mindig földi

emberek, mivel ha egy másik katona hozzáérne, ő is elpusztulna.

Az emlegetett vírust tíz évvel ezelőtt izolálták. Lényegében egy nukleoprotein, mint a legtöbb kiszűrhető vírus, de rendelkezik azzal a különleges tulajdonsággal, hogy szokatlanul nagy koncentrációban tartalmaz radioaktív szenet, kén és foszfort. A szokatlanul nagy koncentrációt úgy értem, hogy a benne lévő szén, kén és foszfor több mint ötven százaléka radioaktív. Föltételezik, hogy a szervezetre gyakorolt hatása inkább e radioaktivitásától, mintsem a benne lévő toxinoktól származik. Teljesen logikusnak tűnik tehát, hogy a gammasugárzáshoz jobban hozzászokott földi emberre alig van valami káros hatással. A vírus kezdeti kutatásakor a módszer lényege az volt, hogy megállapítsák radioaktív izotópjaik minden sajátosságát. Azt ön is tudja, hogy az ilyen izotópokat semmiféle vegyi eljárással sem különíthetjük el, csupán igen hosszadalmas és bonyolult procedúrák segítségével. Semmilyen más élő szervezet nem létezik, amely e víruséhoz hasonló képességekkel rendelkezne. Az idők folyamán azonban megváltozott a kutatások fő iránya.

Rövidre fogom a szót, dr. Arvardan. Remélem, a továbbiakat magától is megérti. Végezhetek kísérleteket földön kívüli állapotokkal, de igazi kívülállókon természetesen nem. A kívülállók száma túl csekély a Földön ahhoz, hogy többek nyomtalan eltűnését ne vennék észre. Azt sem kockáztathatták meg, hogy terveikre idejekorán fény derüljön. Ezért rendelkeztek úgy, hogy a földi bakteriológusok egy csoportját az „összegzővel” való kezelésnek vessék alá, és azok rendkívüli mértékben megnövekedett képességek birtokában térhessenek vissza munkájukhoz. Ők lettek azok, akik új matematikai eljárásokat dolgoztak ki az immunológia és a proteinek kémiájának tanulmányozására, aminek segítségével mesterséges vírustörzseket állíthattak elő, amelyek csupán a galaktikus polgárookra, a kívülállókra nézve jelentenek veszélyt. Ma már tonnaszámra áll rendelkezésükre ez a vírus, kristályosított formában.

Arvardan az összeomlás határán érezte magát. Hideg verejtékcseppek gördültek le a halántékán és az arcán.

– Azt állítja tehát – nyögte ki végül –, hogy a Föld e vírust bocsátja rá a Galaxisra, hogy a földiek ilyen fölmérhetetlenül veszedelmes, gigászi bakteriológiai háborúra készülnek?

– Olyan háborúra, amelyet mi nem veszíthetünk el, és önök nem nyerhetnek meg! Ha ez a járvány kirobban, naponta milliók halnak majd meg, és a csapásnak semmi sem állhat útjába. Rémült menekülők járják majd a Galaxis útjait, magukkal hordozva a gyilkos fertőzést, és ha a hatóságok úgy döntenek, hogy egész világokat megsemmisítenek, a ragály új és új központokban ütheti föl a fejét. Annak sem lenne semmi értelme, hogy a kérdést megtárgyalják magával a Földdel. Mikorra a mi túlélésünk fölkelhetné a gyanút, a pusztulás már olyan pokoli méreteket öltene, a kívülállók oly mértékben elveszítenének minden reményt, hogy teljes apátiába süllyednének.

– És mindenki elpusztul? – Az iszonyú rémület még nem fészkelte be magát egészen Arvardan tudatába, nem volt rá ideje...

– Talán nem. Legújabbkori bakteriológiai tudományunk két irányban fejlődik egyszerre. Már rendelkezünk az ellenméreggel és annak gyári előállítási technológiájával is. Ha idejekorán nyilvánosságra hoznák, mód nyílhatna annak alkalmazására. Akkor előfordulhatna, hogy a Galaxis valamely, isten háta mögötti végvidékei megmenekülnek, sőt talán valamiféle helyi védettség is kialakulhatna egyik-másik világon.

A beállt rémült csöndben – amelynek során Arvardannak eszébe sem jutott, hogy kételkedjék a hallottak valóságosságában, abban a szörnyű igazságban, amely egyetlen pillanat alatt elsöpörte a huszonötmilliárd az egyhez arány jelentőségét – Shekt professzor hangja kimerült suttogássá csöndeseden.

– Nem maga a Föld készül erre a szörnyűségre. Csupán egy maroknyi vezető politikus, akik képteleneknek bizonyultak az őket a Galaxis egészéből kizáró gigászi lelki nyomás elviselésére, akik féktelenül gyűlölik az őket kirekesztőket, akik bármi áron készek az ellencsapás megtételére, mégpedig igazi tébolyodott erővel.

De ha egyszer hozzákezdnek, a Föld egésze kénytelen lesz követni őket. Mi más választása lenne? Rettenetes bűn ez, és ha megindul, végig is kell haladnia az útján. Megengedhetné-e, hogy a Galaxis jelentős része épségben maradjon, és vállalná-e ezáltal a későbbi felelősségrevonás kockázatát?

Emberségemet én előbbrevalónak tartom földi emberi mivoltomnál. Meg kell-e halnia trillióknak milliók miatt? Össze kell-e omlania egy galaktikus méretű civilizációnak egyetlen bolygó bármilyen igazságos elégtétele oltárán? És vajon különbbé válik-e ezáltal a világmindenség? A Galaxis ereje továbbra is a többi bolygókon maradna, minden erőforrásával együtt, amivel mi nem rendelkezünk. Még az is lehetséges, hogy a földi emberek kormányoznának egy nemzedéken keresztül a Trantorról, de a gyermekeik már trantoriakká lennének, és ugyanúgy lenéznék a Földön maradtakat.

És mindemellett hasznára válna-e az emberiségnek, ha a Galaxis zsarnokságát fölcserélné a Föld zsarnokságával? Nem és nem! Kell léteznie kiútnak valamennyi ember számára, kiútnak az igazság és a

szabadság világa felé.

Kezét az arcához emelte, és csontos ujjai mögé rejtőzve előre-hátra billegett székében.

Arvardan bénult kábulatban hallgatta végig e kísérteties monológot. Utána csupán ennyit mormolt maga elé:

– Semmiféle áruást nem látok az ön tetteiben, Shekt professzor. Máris indulok az Everestre. A helytartó hinni fog nekem. Hinnie *kell!*

Ekkor futó léptek zaja hallatszott odakintről, sápadt, rémült arc villant be a szobába a tárva-nyitva maradó ajtón a .

– Apa! Emberek közelednek a kerti úton!

Shekt arca elszürkült. „

– Gyorsan, Arvardan! Meneküljön a garázson át! – Erővel taszigálta vendégét a kijárat felé. – Vigye magával a lányomat! Velem ne törődjenek! Majd én föltartom őket.

Amint megfordultak, szembetalálták magukat egy zöld ruhás férfival. Gúnyosan mosolygott, és egy idegpálcát lóbált a kezében könnyedén. Súlyos ökölcsapások dübörgése hallatszott a bejárati ajtó felől, majd hangos recsenés, végül erőteljes lábdobogás.

– Kicsoda ön? – kérdezte Arvardan tétova kihívással a fegyverét markoló zöld ruhástól. Védelve őt Pola elé penderült.

– Hogy én? – reccsente hidegen a zöld alak. – Én csupán őexcellenciája, a csúcsmíniszter aláztos szolgája és titkára vagyok. – Előrelépett. – Majdnem túl sokáig váraoztam. De mégis idejében ideértem. Hmm, egy lány is van a díszes társaságban? Micsoda oktalanság...

Arvardan szólalt meg nyugodt hangon:

– Én a Galaxis állampolgára vagyok, és vitatom, hogy joga lenne bármiben is korlátoznia, sőt arra sincs joga, hogy e házba belépjen törvényes fölhatalmazás nélkül.

– Ezen a bolygón én vagyok – ütögette meg a mellét szabad kezével a titkár – minden jog és hatalom forrása. És rövid időn belül az egész Galaxisban enyém lesz minden jog és hatalom. Tudja meg, hogy a kezünkben vannak valamennyien. .. még Schwartz is!

– Schwartz! – kiáltott föl dr. Shekt és Pola csaknem egy szerre.

– Csodálkoznak? Csak jöjjenek velem, majd meglátják.

Arvardan utolsó emléke az a mindjobban szétterülő vigyor volt... és az idegpálca csapása. A bíborszínű fájdalom mindent elborító hullámán keresztül alábukott az ájulás feneketlen mélységébe.

TIZENHATODIK FEJEZET

Döntsük el, hová tartozunk!

Ezekben a pillanatokban Schwartz rossz előérzettel hevert a chicai „Javítóintézet” egyik apró, alagsori cellájának kemény deszkapriccsén.

Az „intézet”, ahogyan általában nevezték, a csúcsmíniszter és környezete legfőbb helyi hatalmi intézménye volt. Sötét, robusztus sziklaként emelkedett a magasba, árnyékot vetve a császári helyőrség mögöttes sorakozó barakkjaira, éppúgy, ahogy sokkal inkább foglalkozott a földi gonosztevőkkel is, mint a Birodalom tétlen hatóságai.

Az elmúlt századok során rengeteg földi ember váraozott komor falai között az ítéletére, amelynek el kellett jönnie olyan bűnök elkövetése nyomán, mint a termelési normák meghamisítása vagy nem teljesítése az életben maradás idejének lejártá után vagy mások hasonló cselekedeteinek leplezése, illetve a helyi kormányzat megdöntésére irányuló bármilyen kísérlet. Alkalmadtán, amikor a földi igazságszolgáltatás kicsinyes előítéletei különlegesen értelmetleneknek tündek a túlfinomult és általában közömbös birodalmi hatóságok szemében, a helytartó hatályon kívül helyezhetett egy-egy ítéletet, de az ilyesmi azonnali lázadást vagy a legjobb esetben elvadult zavargásokat vont maga után.

Amikor a Vének Testülete halálos ítéletet követelt, a helytartó rendszerint engedett a kívánságának. Végül is az esetnek csupán egy földi ember volt a szenvedő alanya.

Minderről Joseph Schwartz természetesen nem tudhatott semmit. Számára a valóság egy szűk kis helyiségből, annak gyéren megvilágított csupasz falaiból, a berendezését alkotó két durva priccsből, egy

asztalból és a sarokban elrekesztett, egyszerre mosdófülkéül és illemhelyül is szolgáló szűk benyílóból állt. Nem volt ablaka, amelyen láthatott volna egy tenyérszerű eget, és a szellőzőnyíláson át a szutykos helyiségbe beáramló levegő is dögletesen bűzös volt.

Megvakarta hajának tonzúrája körüli maradékát, és gyászos képpel fölült. Kísérlete, hogy megszökjön a semmibe (ugyan hol lehetne biztonságban itt, a Földön?), nem tartott sokáig, nem volt örömteli, és lám, itt ért véget.

De legalább itt van a „tudatcsápjá”, amivel elszórakozhat.

De vajon ez hasznára vagy kárára válik?

Odalent a farmon különös, nyugtalanító adottság volt csupán, amelynek természetét nem ismerte igazán, a benne rejlő lehetőségekre pedig nem is gondolt. Mára rugalmas képességgé fejlődött, amit alaposan ki kell tapasztalnia.

Az, hogy huszonnégy órán keresztül semmit sem tehetett azon kívül, hogy börtönbe vetése okai fölött töpreng, éppenséggel az örületbe is kergethette volna. De így letapogathatta az ajtaja előtt járkáló öröket, a szomszédos folyosók felvigyázóit, sőt tudatának legkülső csápjait kinyújthatta az intézet távoli központjában tartózkodó parancsnokig is.

Finoman megközelítette és letapogatta ezeknek az embereknek a tudatát. Föltárultak előtte, mint valami diók, üres héjakként, amelyekből záporoztak elé az érzések és gondolatfoszlányok.

A rendre visszatérő információmorzsák közül természetesen az volt számára a leglényegesebb, hogy halálra ítélik!

Ez elkerülhetetlennek látszott, semmi kétség, és nem volt hová menekülnie előle.

Lehet, hogy még ma sor kerül rá, de az is megeshet, hogy csak holnap. De mindenképpen meg kell halnia!

Valahogy mégis leülepedett benne a bizonyosság, sőt csaknem hálás is volt érte.

Az ajtó nyitására talpra ugrott, szívét rettegés szorította össze. Az ember ésszel fölfoghatja a halál szükségességét, tudatos elméjének minden rezdülésével, de a test csak egy primitív lény, amely mit sem törődik az értelemmel. És most, íme jönnek érte.

De mégsem. A behatoló „tudatcsáp” halványan sem utalt a halálra. Csak egy ör volt, kezében ütésre Részen tartott fémrúddal. Schwartz már tisztában volt vele, mire való.

– Jöjjön velem – mordult nyersen.

Schwartz a nyomába szegődött, és útközben is folyvást különös új ereje fölött töprengett. Jóval azelőtt, hogy használhatta volna fegyverét, vagy akár csak eszébe jutna annak szükségessége, az őrt egyetlen hangtalan tudatcsapással lesújthatná, még hozzá a legkisebb áruló mozdulat nélkül. Annak agya ugyanis Schwartz tudatának szorításában lüktetett. Egy könnyed szorítás... és vége.

De mi értelme lenne? Ott vannak a többiek. Vajon hányal bírna el egyszerre? Hány keze lehet a „tudatcsápjának”?

Inkább engedelmesen követte hát.

Hatalmas, végeláthatatlannak tűnő terembe vezették be. Két férfi és egy lány tartózkodott benne, hullaként kiterítve valami magas emelvényeken. De mégsem halottak, aktív tudatuk nagyon élénken működött.

Elkábították őket. Ismerősök? Mintha ismerősek lennének valahonnan.

Megtorpant, hogy jobban megnézze őket, de az ör kemény keze máris a vállára nehezedett.

– Gyerünk tovább!

Volt ott egy negyedik emelvény is... üresen. Kísérője tudatában nem volt halálos fenyegetés, ezért Schwartz fölmászott. Már előre tudta, mi következik most.

Az ör acélpálcájával megérintette mind a négy végtagját. Azok elzsibbadtak és megszűntek létezni számára. Így csupán egy magatehetetlen, a semmi felszínén lebegő fejjé zsugorodott.

Nem keservesen elfordította ezt a fejet.

– Pola! – kiáltott fel döbbenetben. – Maga ott Pola, igaz? Az a lány, aki...

Pola nehézkesen bólintott. Schwartz nem ismerte föl a tudatcsápját, mivel két hónappal azelőtt sohasem került vele kapcsolatba. Nem is tehetne volna, mivel mentális fejlődése még csak a környezet iránti érzékenység szakaszáig jutott el. A visszaemlékezés tiszta fényében jól látta azokat a szakaszokat.

Most azonban már sokat meríthetett e tudatok belső tartalmából. A lány után következő alak dr. Shekt volt, a rajta is túl heverő pedig Bel Arvardan doktor, a régész. Fölfoghatta a nevüket, érzékelte kétségbeesésüket, megízlelte a rémület és az iszonyat végső görcseit a lány tudatában.

Egy pillanatra megsajnálta őket, de aztán eszébe jutott, hogy kicsodák és micsodák. Erre megkeményítette a szívét.

Pusztuljanak csak el!

A másik három már csaknem egy teljes órája volt abban a teremben. A helyiséget, ahová belökték őket, bizonyára több száz személy ülésterméül használták. Hatalmas terében a foglyok magányos, elveszett pontok voltak csupán. Igaz, mondanivalójuk sem volt e pillanatban egymás számára. Arvardan torka szárazon lüktetett, miközben a fejét fáradhatatlan célszerűtlenséggel forgatta jobbra-balra. Ez volt testének egyetlen része, amelyet még képes volt megmozdítani.

Shekt szeme csukva, szája szintelenre sápadt és szorosan összezárva.

Arvardan dühödten sziszegte:

- Shekt! Shekt! Figyeljen ide!
- Mi?... Micsoda?... – Legalább egy elhaló suttogás érkezett felőle.
- Mondja, mit csinál? Talán el akar aludni? Gondolkodjon, ember, gondolkodjon!
- Minek? Min lehetne itt még gondolkodni?
- Ki ez a Joseph Schwartz?

Pola hangja vékonyán, megtörtén érkezett el hozzá:

– Hát nem emlékszik rá, Bel? Ott, abban az áruházban, amikor először találkoztunk... de régen is volt!

Arvardan dühödten megfeszítette a testét, és rájött, két fájdalmas hüvelyknyire képes fölemelni a fejét. Így legalább Pola arcának egy kis részletét láthatta.

– Pola! Pola! – Ó, ha most odamehetne hozzá, ahogy két hónapon át megethette volna, de nem tette. A lány felé fordult és mosolygott, de olyan halványan, hogy akár egy szobor mosolya is lehetett volna. – Még győzhetünk is – mondta halkán Arvardan. – Meglátod, hogy győzni fogunk.

De a lány csak szomorúan csóválta a fejét. A férfi nyaka pedig fölmondta a szolgálatot, inai fájdalmasan pattanásig feszültek.

– Shekt! – szólalt meg újra. – Hallgasson ide! Hogyan találkozott ezzel a Schwartzcal? Miért lett a páciense?

- Az „összegző”. Önkéntesként jött hozzám.
- És kezelte vele?
- Igen.

Arvardan megpróbálta megemésztetni a hallottakat.

- És mi készítette rá, hogy elmenjen önhöz?
- Nem tudom.
- De hiszen akkor az is lehet, hogy birodalmi ügynök!

(Schwartz, aki végigkövette a gondolataikat, most elmosolyodott magában. De nem szólt semmit, és elhatározta, hogy ezután is teljes csöndben marad.)

Shekt feje megrázkódott.

– Hogy birodalmi ügynök? Csak azért gondolja így, mert a csúcsminiszter titkára is ezt állította. Ez ostobaság. Különbösen is, mi a különbség, ha az? Ő is éppolyan tehetetlen, mint mi.

Vizsgálgatja, Arvardan, ha előadnánk valami egybehangzó történetet, talán még adnának egy kis időt. És végül megpróbálhatnánk...

Az archeológus kongó ürességgel föl kacagott, és a rezgések majd szétszaggatták égő, kiszáradt torkát.

– Életben maradni, úgy érte? Egy elpusztult Galaxis és széttűzött civilizáció romjain? Élni? Akkor már inkább meghalok.

– Nekem csak Pola jár az eszemben – motyogta Shekt.

– Én is rá gondolok – felelte a fiatalember. – De kérdezzük meg őt! Pola, adjuk meg magunkat? Próbáljunk meg életben maradni?

Pola hangja kemény és határozott volt:

– Én már eldöntöttem, hová tartozom. Nem akarok meghalni, de ha az én oldalam elpusztul, akkor inkább magam is vele halok.

Arvardan a lelke mélyén valamilyen diadalt érzett. Ha majd elviszi őt a Sziriuszra, nevezhetik őt földi lánynak, de mindenben méltó hozzájuk, és ő a lehető legnagyobb gyönyörűséggel veri be a fejét annak, aki akár egyetlen szót szól hozzá.

És ekkor eszébe jutott, hogy aligha viheti el őt a Sziriuszra, aligha viheti el bárkit is a Sziriuszra, hiszen minden valószínűség szerint nem is lesz semmiféle Sziriusz.

Ekkor, hogy szabaduljon gyötrő gondolataitól, valami menedéket találjon, elkiáltotta magát:

– Hé maga! Hogyishívják! Schwartz!

Schwartz egy pillanatra szintén fölemelte a fejét, és kurta pillantást vetett a kérdező felé. De még most sem szólt semmit.

– Ki maga? – követelte a választ Arvardan. – Hogyan keveredett bele ebbe a históriába? Mi benne a maga szerepe?

E kérdések hallatán Schwartz tudatára leereszkedett ennek az egész borzalmas helyzetnek minden igazságtalansága. Múltjának békés nyugalma és ez a végtelen iszonyat, amely itt a jelenben a nyakába zúdult, ezért dühösen sziszegte:

– Én? Hogy én hogyan keveredtem bele? Hát ide figyeljen! Valaha én egy kis senki voltam. Egy becsületes kisember, egy keményen dolgozó szabómester. Én nem bántottam senkit, nem okoztam kárt senkinek, csak gondoskodtam a saját családomról. Ám egyszer csak minden ok nélkül... de az égvilágon minden ok nélkül idekerültem.

– Chica városába? – kérdezte Arvardan, aki nem tudta követni a másik mondókáját.

– Neem! Nem Chicába! – üvöltötte Schwartz vad haraggal.

– Erre az egész tébolyodott világra! Ó, de mit is törődöm én azzal, hogy hisznek-e nekem vagy sem? Az én világom a múltban van! Az én világomon volt elég ennivaló az ottani több milliárd embernek, és az volt az egyedüli világ!

Arvardan elnémult a rázúduló szóáradat nyomása alatt. Shekt felé fordította a fejét.

– Ön érti ezt az embert?

– Tisztában van vele, hogy féreg alakú vakbele van, amely legalább három és fél hüvelyknyi hosszú? Emlékszel rá, Pola? És bölcsességfogai vannak! És szőrzet nőtt az arcán!

– Igen, igen, igen! – ordította Schwartz tehetetlen dühében. – És szeretném, ha még egy farkat is föl tudnék mutatni maguknak! Én a múltból jöttem! Az időn keresztül! Csak azt nem tudom, hogyan és azt sem, hogy miért. Most pedig hagyjanak békén! – Majd hirtelen hozzátette: – Nemsokára jönnek értünk. Ezzel a várakoztatással csak meg akarnak törni.

Arvardan lecsapott az utóbbi szavakra.

– Maga tudja ezt? Ki mondta magának?

De Schwartz nem válaszolt.

– Talán az a titkár? Olyan vaskos alak, turcsi orral!

Schwartz nem tudta, hogyan néznek ki azok, akiket csupán a tudatával érintett meg, de... valami titkár? Az csak egy pillanatnyi erős érintés volt, egy hatalommal bíró ember gögös tudata, és mintha valóban valami titkár lett volna!

– Balkis? – kérdezte, most már kíváncsian.

– Hogyan? – mordult föl Arvardan, de Shekt közbevágott:

– Ez a neve a titkárnak.

– Ó... és mit mondott?

– Nem mondott semmit – jelentette ki Schwartz. – Csak úgy *tudom*. Halál vár mindannyiunkra, és nincs előle menekvés.

Arvardan lehalkította a hangját.

– Ez az ember örült, nem úgy véli ön is?

– Hadd gondolkodjam... igen, a koponyavarrata! Primitívek voltak, nagyon kezdetlegesek.

Az archeológus elcsodálkozott.

– Úgy véli tehát... No nem, ez lehetetlen!

– Magam is mindig így vélekedem. – E pillanatban Shekt hangja halványan emlékeztetett normális énjére, mintha egy tudományos probléma fölmerülése visszabillentette volna gondolkodását abba az elhagyott, de objektív kerékvágásba, amelyben eltűnnek, eltűnhetnek a személyes gondok. – Voltak, akik számítgatták az anyag időtengely menti mozgásához szükséges energia mennyiségét, de a végtelennél is nagyobb nagyságrend jött ki, ezért az elképzelést mindig is megvalósíthatatlannak tekintették. Mások viszont valamiféle „időlyukokról”, anomáliákról beszéltek, tudja, olyasmiről, mint a geológiai anomáliák sajátos analógiája. Mindenesetre előfordult, hogy űrhajók valóban *eltűntek*, mégpedig lényegében az emberek szeme láttára. Vagy ott van például Hor Devallow hírhedt esete a régmúltból. Ez az ember egy szép napon belépett a házába, és többé nem jött elő belőle, de ugyanakkor odabent sem volt... Vagy ott van az a bolygó, a története benne van a múlt századi galaktográfiai könyvekben, amelyet három expedíció is fölkeresett, teljes körű leírást adtak róla, azután többé soha, senki sem látta.

Azután van néhány olyan atomkéimiai eredmény is, amely látszólag tagadja a tömegenergia megmaradásának törvényét.

Úgy próbálták megmagyarázni a dolgot, hogy bizonyos mennyiségű anyag megszökhet az időtengely mentén. Például urániummagokat igen kicsiny, de meghatározott mennyiségben összekeverünk rézzel és

báriummal, majd gyenge gamma-sugárzásnak tesszük ki a keveréket, abból egy rezonáló rendszer jön létre...

– Apa! – kiáltott közbe Pola –, ne folytasd! Nincs semmi értelme.

De Arvardan ellentmondást nem tűrő hangon megszakította a siránkozást:

– Várjatok egy kicsit! Hadd gondolkozzam! *Én* vagyok az az ember, aki ezt a helyzetet képes lehet megoldani. Hadd tegyek csak föl neki egypár kérdést. Ide figyeljen, Schwartz!

Az öregember a fiatal felé fordult megint.

– Tehát az egyetlen lakott világ a maguké volt az egész Galaxisban?

Schwartz bólintott, aztán bizonytalanul hozzátette:

– Igen.

– De maguk csak azt gondolták. Mármint úgy értem, hogy nem értettek az űrutazáshoz, így tehát nem tudták ellenőrizni a kérdést. Egyszóval lehetett még egész csomó másik lakott világ is.

– Erről én nem tudok mondani semmit.

– Hát persze, megértem. Milyen kár! És hogy álltak az atomenergiával?

– Volt valami atombombánk. Urániumból és plutóniumból, azt hiszem, ezt a világot is az tette radioaktívvá... igen, ezt a világot is. Biztosan volt még egy háború azután, hogy szóval miután én eljöttem onnan. Atomháború. – Schwartz valahogy lélekben visszakerült Chicagóba, vissza a saját, még a bombák előtti világába. Mélységes szomorúság tört rá. Nem maga, hanem annak a gyönyörű világnak az elvesztése miatt.

Arvardan tovább faggatta:

– Nos. Rendben van. És persze volt valamilyen nyelvük is.

Mi volt a magáé?

– A Földön rengeteg nyelven beszéltek.

– És melyik volt a maga nyelve?

– Az angol – miután felnőttem emberré lettem.

– Oké. Most mondjon valamit ezen a nyelven.

Jó két hónapja, ha nem több, Schwartz egyetlen szót sem ejtett ki angolul. De most, ellágyult szívvel, lassan, tagoltan így szólt:

– Szeretnék hazamenni, hogy az enyéimmel lehessenek.

Arvardan ezúttal Shekt felé fordult.

– Ez volt az a nyelv, amelyen megszólalt, mikor önökhöz került? Amikor az „összegzővel” kezelték?

– Nem tudnám megmondani – mondta Shekt lázasan töprengve. – Akkor is, most is csupán furcsa hangok a számomra. Hogyan hasonlíthatnám össze őket?

– Jól van. Ne is törődjön vele. Mondja, Schwartz, mit jelent az önök nyelvén, mondjuk, „anya”?

Schwartz megmondta.

– Hu–húú. No és „anya”... „apa”... „testvér”... „egy”, a számne... vagyis „kettő”... „három”... „ház”... „fér fi”... „feleség”...

És így folytatódott jó darabig. Amikor Arvardan megpihent, hogy levegőt vegyen, arcán döbbenettel vegyes álmélkodás tükröződött.

– Shekt – nyögte ki végül –, vagy ez az ember eredeti, vagy engem gyötör olyan lázalom, amilyen talán a világon sincs.

Gyakorlatilag azt a nyelvet beszéli, amelynek jeleit ötvenezer éves régészeti leleteken fedezték föl a Sziruszon, az Arcturuson, az Alfa Centaurin és még vagy húsz másik bolygón. És folyékonyan *beszéli!* Ezt a nyelvet csak az utóbbi tudósnemzedék fejtette meg, és az egész Galaxisban rajtam kívül nincs még húsz másik ember, aki megértené.

– Teljesen biztos ebben?

– Hogy *biztos* vagyok-e? Semmiben sem lehetnék biztosabb. Hiszen régész vagyok. Az a munkám és főladatom, hogy megértssem!

Schwartz úgy érezte, hogy magányának páncélja egy pillanatra megreped. Első ízben érezte úgy, hogy visszanyer valamit elveszettnek hitt egyéniségéből. Fény derült a titokra: ő a múltból származó ember, és ezt *el* is hitték neki. Ez bebizonyította, hogy épelméjű, elcsitította kételkedésének kízó rohamait, és ő őszintén hálás volt érte. Mégis igyekezett megőrizni elkülönültségét.

– És tessék, én találkozhattam vele. – Ismét Arvardan szólalt meg, hivatástudatának szent tüzeiben égve. – Önnek elképzelése sem lehet arról, mit jelent ez a régészet számára! Ez az ember valóban a múltból való. Ó, te hatalmas úr. Idefigyeljen, ez még alku tárgya is lehet. Hiszen éppen a nyitja, amit a földiek oly hevesen

állítanak. Kezükbe adhatjuk a bizonyítékot! Akkor elérhetik, hogy.. Schwartz ekkor csúfondárosan közbevágott:

– Tudom, mire gondol. Abban reménykedik, hogy a Föld rajtam keresztül bebizonyíthatja, hogy valóban a civilizáció eredeti bölcsője, és a lakói hálások lesznek érte. Nos, elárulhatom: nem így lesz! Már én is gondoltam erre, és föl is ajánlottam volna az életemért cserébe. De ezek semmiképpen sem hinnének nekem, de önnek sem!

– De hát ez abszolút érvényű bizonyíték!

– Meg sem hallgatnák. És tudja-e, miért? Mert saját megrögzött elképzelésük van a múlttal kapcsolatban. Annak bármilyen megváltoztatása szentségtörés lenne a szemükben, még akkor is, ha az maga az igazság. A valóságra egyáltalán nem kíváncsiak, kizárólag saját hagyományaik érdeklik őket.

– Bel – szólalt meg ekkor Pola –, azt hiszem, igazat beszél.

Arvardan összecsikordította a fogát.

– De azért megpróbálhatnánk.

– Csak kudarcot vallanánk vele – kötötte az ebet a karóhoz Schwartz.

– Honnan tudja olyan biztosan?

– Tudom] – És a szó olyan orákulumként hangzott, hogy még Arvardan is elhallgatott utána.

Ezúttal Shekt volt az, aki fáradt szemében különös fénnel fordult a fiatalember felé.

– Majd én!

– Érezte bármilyen kellemetlen utóhatását az „összegzővel” való kezelésnek? – Kérdezte Schwartztól lágyan.

Az öreg ugyan nem ismerte a szót, de megértette a kérdés lényegét. Ők műveltek vele valamit, még hozzá a tudatával! Hogy mennyit rágódott ezen is!

– Semmi kellemetlen hatást – felelte.

– Azt viszont látom, hogy nagyon gyorsan megtanulta a nyelvünket. Máris kitűnően beszél. Bárki elfogadná földi embernek. Ez nem lepi meg magát?

– Mindig is nagyon jó memóriám volt – válaszolta Schwartz hűvösen.

– Tehát egyáltalán nem érzi másképpen magát, mint a kezelés előtt?

– Nem érzem.

Dr. Shekt tekintete ekkor megkeményedett, úgy folytatta:

– Ugyan, miért erőlködik? Tudja, hogy én biztos vagyok benne, hogy ön tudja, most éppen mire gondolok.

Schwartz röviden fölnevetett.

– Hogy tudom olvasni a gondolatait? No és mi következik ebből?

De Shekt nem foglalkozott vele tovább. Sápadt, tanácstalan arcát ismét Arvardan felé fordította.

– Képes behatolni mások tudatába, Arvardan! Mi mindent csinálhattam volna vele! És most itt vagyunk magatehetetlenül...

– Mi, hogy mi... mi az... – dadogta Arvardan.

Erre még Pola arcocskáján is megjelent valami érdeklődés.

– Valóban képes ilyesmire? – fordult ő is Schwartz felé.

Az öreg bólintott rá. És ő, Pola segített rajta, most pedig megölik érte. Hiszen ezáltal árulónak számít. Shekt szólalt meg újból:

– Arvardan, emlékszik arra a bakteriológusra, akiről beszéltem önnek? Arra, aki végül belehalt az „összegzővel” való kezelés következményeibe? Elméje megzavarodásának első jele éppen abban állt, hogy állította: képes a gondolatolvasásra. És képes is volt. Röviddel a halála előtt jöttem rá, és ez a tény az én titkom maradt. Erről még nem beszéltem senkinek, de ilyesmi lehetséges, Arvardan, valóban lehetséges. Arról van szó, tudja, hogy az agysejtek közötti ellenállás csökkenésével az adott tudat képessé válhat valaki más elméjében indukált mikroáramok és az általuk gerjesztett mágneses mezők érzékelésére, majd azok alapján a saját agyában hasonló rezgések létrehozására. Ugyanazon az elven alapszikez is, mint bármely közönséges fölvevőgép. Telepátiának is nevezhetnénk, a szó igazi értelmében.

Schwartz makacs és ellenséges hallgatásba burkolózott, miközben Arvardan lassan felé fordult megint.

– Ha ez így van, Shekt, valamire föl is használhatnánk ezt a képességét. – Az archeológus agya lázasan dolgozott, sorra állította elő a lehetetlen ötleteket. Most már mégiscsak lehet valamiféle kiút. Egyszerűen lennie *kell!* Számunkra és a Galaxis számára egyaránt.

De Schwartz szívét hidegen hagyta az általa oly világosan fölfogott „tudatcsápok” kusza vagdalkozása. Csak ennyit mondott:

– Úgy érti, hogy az én gondolatolvasó képességem segítségével? Ugyan, mit segíthetne itt az?

Természetesen valamivel többre is képes vagyok, mint egyszerű gondolatolvasásra.

Mit szól például ehhez?

Csupán egy gyöngé szorítás volt az egész, Arvardan mégis hangosan fölördített a váratlan fájdalomtól.

– Ez az én művem volt – jelentette ki Schwartz. – Óhajt még?

Arvardan még egyszer felnyögött.

– És ezt az örökkel is meg tudná csinálni? Vagy azzal a titkárral? Akkor miért engedte nekik, hogy idecipeljék? Te hatalmas Galaxis! Shekt, végül semmi bajunk nem lesz! Ide figyeljen, Schwartz...

– Nem! – csattant az öreg hangja. – *Maga* figyeljen rám! Én ugyan miért akarnék kijutni innen? Akkor hová kerülnék?

Ugyanerre a félhalott világra. Szeretnék végre hazamenni. De tudom, sohasem mehetek haza. A saját világomat és a saját szeretteimet akarom, és nem juthatok el hozzájuk. Ezért azután csak meg akarok halni!

– De itt az egész Galaxisról van most szó, Schwartz! Nem gondolhat csupán saját magára!

– Hogy nem tehetem? És miért nem? Hát érdekelnie kell engem a maguk Galaxisának? Remélem, hogy az egész mocskos Galaxisuk meghal és elrohad. Tudom, hogy mit terveznek a földiek, és örülök neki! A fiatal hölgy árulta el mielőtt kiválasztotta volna, melyik oldalra álljon. Nos, én is kiválasztottam az én oldalamat, amely a Föld!

– Micsodaaa?

– Miért is ne? Hiszen földi ember vagyok!

TIZENHETEDIK FEJEZET

Változtass oldalt!

Egy óra múlt el azóta, hogy Arvardan nagy keservesen fölmerült az eszméletlenségből, hogy kiterítve találja magát, mint egy hasított marha, amely a hentes bárdjára vár. És azóta nem történt semmi. Semmi, csupán ez a lázas, összevissza beszélgetés, amely elviselhetetlensége ellenére segített elmúlatni a még elviselhetetlenebb időt.

És mindennek megvolt a maga oka. Ebben biztos lehetett. Kiterítve, tehetetlenül heverni, úgy, hogy még egy őrszemet sem állítanak melléjük, úgy, hogy nem kell éreznie semmiféle közvetlen veszélyt, ez vezetett el a megalázó gyöngeség tudatáig. Egy makacs lélek számára ez elviselhetetlen, s amikor az inkvizítor végre csakugyan megérkezik, már nem sok vagy éppen semmilyen ellenszegüléssel sem találja szemben magát. Arvardan úgy érezte, valahogy meg kell törnie a csöndet.

– Azt hiszem, ez a hely tele van hallgatózókkal. Talán kevesebbet kellene beszélnünk – szólalt meg.

– Nem így van – jött rá nyomban Schwartz reagálása. – Nem hallgatózik itt senki.

Az archeológusnak már a nyelve hegyén volt a szinte megszokott „Honnan tudja?” – de mégsem mondta ki ezúttal.

Kész csoda, hogy létezhet ilyen erő! És nem az övé, hanem egy múltbéli, ásatag öregé, aki magát földi embernek nevezi, és ráadásul még meg is akar halni.

A belátható valóság a mennyezet egy kis darabjára korlátozódott. Ha kissé elfordult, Shekt szögletes profilját pillanthatta meg, a másik oldalon pedig egy csupasz falat. Ha nagy keservesen fölemelte a fejét, egy pillanatra megláthatta Pola sápadt és holtfáradt arcát.

Néha rátört a gyötrő gondolat, hogy ő a Birodalom embere. A csillagokra, a *Birodalomhoz* tartozik! A Galaxis polgára, ezért az ő fogságba vetése különösen rosszindulatú igazságtalanságot jelent, nem is beszélve arról a mélységes megaláztatásról, hogy hagyta: mindezt a földi emberek műveljék vele.

De ezek az érzések is elhomályosultak.

Tehették volna Pola szomszédságába is. De nem, mégis így volt jobb, hiszen egyáltalán nem valami lelkesítő látványt nyújt.

– Bel? – A szó lassan hanggá rázódott össze, és különösen édesen csengett Arvardan fülében, ahogy

mégiscsak eljutott hozzá a közelgő halál gondolatainak ebben a zavaros kavargásában.

– Tessék, Pola!

– Gondolod, hogy sokáig tart még?

– Lehet, hogy nem, kedves. Milyen kár. Mi meg elpocsékolunk két teljes hónapot, igaz?

– Az én hibám volt – suttogta a lány. – Csak az én hibám.

De azért csak megadattak nekünk azok az utolsó percek.

Olyan... fölösleges ez az egész.

Arvardannak nem jutott eszébe semmi értelmes válasz. Tudata körbe-körbe forgatta a gondolatait, mint valami beolajozott kerék. Csak a képzelete játszik vele, vagy valóban érzi maga alatt a kemény műanyag felületet, amelyre így kiterítették? Mégis, meddig tarthat még ez a bénultság?

El kell érnök, hogy Schwartz segítsen! Próbálta visszatartani a gondolatait, tudván, hogy úgysem megy vele semmire.

Inkább megszólalt:

– Schwartz...

Schwartz éppoly magatehetetlenül feküdt ott, és szenvedéseit még egy, előre nem látható körülmény is súlyosbította: egyszerre négy tudat fészkelődön az ő egyetlen agyában.

Önmagában még fenntarthatta volna zsugorodó vágyakozását a végtelen békeség, a halál nyugalma után, megbirkózhatott volna az életvágy utolsó maradványaival, amelyek alig két napja – lehet, hogy három? – olyan zaklatott állapotban üzték ki a világba arról a farmról. De hogyan tehetné volna? Belekapaszkodva abba a reszkető halálfélelembe, amely fátyolként lebegett Shekt fölött? Vagy Arvardan kemény életerejének lázongó, erős dühébe? A fiatal lány mélységes és patetikus elkeseredésébe?

Le kellett volna zárnia tudata kapuit. Mi haszna abból, ha tudomást szerez a többiek szenvedéseiről? Ott van számára a saját élete, és végső soron a saját halála is.

De ezek a tudatok szelíden, ám szakadatlanul ostromolták az övét, koponyáján keresztül behatoltak agyának mélyére.

Arvardan még nevéen is szólította, és Schwartz tudta, hogy azt várják tőle, mentse meg őket! De miért tenné? Ugyan, miért tenné?

– Schwartz! – ismételte nevét Arvardan erőszakosan kérő hangsúllyal. – Igazi hős lehetne magából. Semmi értelme nincs a halálának, legalábbis azok kedvéért, odakint.

De Schwartz ifjúkora emlékeinek izlelgetésével volt elfoglalva. Elkeseredett igyekezettel keresgélte őket bizonytalanul vergődő tudatában. Furcsa keveréke volt az a múltnak és a jelennek, ami teljesen elkeserítette. Mégis nyugodtan, visszafogottan szólalt meg:

– Igen, lehetne belőlem hős és áruló. Meg akarnak ölni engem is azok az emberek odakint. Maga embereknek nevezte őket, de csupán a szájával. A tudata egészen mást mondott róluk, amit nem értettem meg igazán, de valami gonoszság volt. És nem azért, mert ők valóban gonoszok, hanem mivel földi emberek.

– Ez hazugság! – kiáltotta Arvardan.

– Nem hazugság – mondta Schwartz legalább olyan hevesen –, és itt mindenki tisztában is van vele. Meg akarnak ölni engem, ez igaz, de azért, mert azt hiszik, hogy a maguk fajtájából való vagyok, akik egy tollvonással elintéznének egy egész bolygót, eltaposnák féktelen gögjükben, vagy lassan elsorvasztanák kibírhatatlan felsőbbrendűségükkel. Nos, jól van, védjék magukat e csúszó-mászó férgek ellen, akik valahogyan mégis fenyegetni képesek isteni uraikat! És ne kérjék egy közülük való segítségét.

– Teljesen úgy beszél, akár egy fanatikus – mondta Arvardan ijedt csodálkozással. – De miért? Talán *maga* szenvedett? Hiszen, ahogy mondja, egy nagy és független bolygó lakója volt. Földi ember volt akkor, amikor a Föld volt az emberi élet egyetlen fészke. Maga közénk tartozik, ember, az uralkodó fajtához, és nem annak szánalomra méltó maradványaihoz. Ez nem az a bolygó többé, amely az emlékezetében él. Az én bolygóm sokkal inkább hasonlít ahhoz a régi Földhöz, mint ez a beteg világ. Schwartz keservesen fölnevetett.

– Még hogy az uralkodó fajtához tartozom, azt mondja?

Nos, jobb, ha ebbe nem merülünk bele. Nincs értelme sem mi magyarázkodásnak. Vegyük inkább a maga esetét. Maga mintaszerű példánya annak a fajtának, amelyet a Galaxis küldött ránk. Maga türelmes és csodálatosan nagylelkű, és csodálja saját magát, mert egyenlő félként bánik Shekt doktorral. De odabent... nem olyan mélyen, hogy én ne láthatnám világosan a tudatában, a lelkében mégis viszolyog tőle. Magának nem tetszik, ahogyan ő beszél, vagy ahogyan a dolgokat látja. Valójában nem szereti őt, még így sem, hogy késznek mutatkozik a Föld elárulására. Igen, és nem régen megcsókolt egy földi lányt, amely tettét legbelül

gyengeségnek tekinti. Talán még szégyenli is.

– A csillagokra mondom, ez nem így van. Pola! – kiáltotta Arvardan kétségbeesetten. – Ne higgy neki! Ne hallgass erre az emberre!

Pola nagy lelki nyugalommal válaszolt:

– Ne tagadd, Bel, és ne is keseregj miatta! Schwartz lenyúl a tudatod felszíne alá, egészen a gyermekkori emlékeidig.

Ugyanezt látná akkor is, ha engem vizsgálna meg. Sőt hasonló dolgokat tapasztalhatna a saját agyában is, ha éppoly, úriemberhez nem méltó módon abban is úgy kutáskodna, mint a mienkben.

Schwartz érezte, amint elvörösödik. Pola hangja sem élesebbé, sem erősebbé nem vált, amint közvetlenül hozzá fordult.

– Schwartz, ha valóban érzékeli mások tudatát, kérem, nézzen körül az enyémben is! Mondja meg, ha netán árulásra készülnek. És nézze meg az apámét is. Győződjön meg róla, nem igaz-e, hogy könnyűszerrel elkerülhette volna a „hatvanat”, ha hajlandó együttműködni ezekkel az egész Galaxis romba döntésére készülődő örültekkel! Mondja meg, mit nyert ő az árulása által? És nézze meg azt is, bármelyikünk szándékozik-e ártani a Földnek vagy a földi embereknek?

Azt mondja, hogy egy pillanatra betekinthesett Balkis tudatába is. Nem tudom, milyen esélye lehetett a tájékozódásra annak sötét bugyraiban. De amikor visszajön majd ide, amikor már késő lesz, kapja el, ellenőrizze a gondolatait. Meglátja majd, hogy az az ember örült! Azután nyugodtan meghalhat.

Schwartz nem válaszolt semmit.

Most Arvardan kapcsolódott be a beszélgetésbe sűrűn:

– Oké, Schwartz, tapogassa le az én tudatomat is. Jobban, ásson le olyan mélyre, amennyire csak akar. Én a Baronn bolygón születtem a Sziriusz szektorában. Fölcseperedésem éveiben a megrögzött Föld-ellenesség légkörében éltem, tehát nem felelhetek azokért a korlátolt számárságokért, amelyek a tudatalattim mélyén lapulhatnak. De vizsgálja meg a felszíni rétegeket is, és mondja meg, nem harcoltam-e felnőtt éveimben a belém nevelt korlátolt bigottság ellen? Nem is mások ellen. Az könnyebb lett volna. Saját magamban, mégpedig olyan keményen, ahogy csak tudtam.

Maga nem ismerheti a mi történelmünket. Nem tud arról a sok ezer és tízezer évről, amelyek során az emberiség szétszéledt a Galaxis világain, nem tud a háborúkról és a velük járó nyomorúságról. Nem ismerheti a Birodalom első századait, amikor az emberek a zsarnokság és a káosz váltakozó zűrzavarában éltek. Csupán az utóbbi kétszáz év során vált a galaktikus kormány a mai méltóságteljes testületté. Vezetése alatt az egyes világok megőrizhetik kulturális autonómiájukat, rendelkezhetnek saját kormányzataikkal, és szavuk lehet az egész világmindenség közös irányításában.

Az emberiség egész történelme során sohasem volt olyan szabad a szegénységtől és háborúskodástól, mint éppen most. Eddig még nem történt meg, hogy a Galaxis gazdasági életét ilyen bölcsen megszervezték volna, és sohasem állott előttünk a jövőbeni fejlődés ilyen tiszta és derűs lehetősége. Hagyná, hogy mindez elpusztuljon, és kezdjük előlről az egészet? És ugyan miből és hogyan? Egy zsarnoki teokráciával az élen, amelyen a gyanakvás és a gyűlölködés uralkodik csupán!

A Föld panaszai jogosak, és valamikor gyógyírra is lelnek, ha a Galaxis épségben marad. De amire ezek törekednek, az minden, csak nem megoldás! Tisztában van vele egyáltalán, mik az igazi céljaik?

Ha Arvardan is rendelkezik a Schwartz osztályrészével jutott képességgel, akkor tapasztalhatja, micsoda küzdelem zajlik az öregember tudatában. Ösztönösen azonban így is megérezte, hogy most egy pillanatra el kell hallgatnia.

Schwartz egészen fölindult. Hogy mindez a rengeteg világ elpusztuljon, szörnyű betegség fekélyei borítsák el és taszítsák az enyészetbe őket... Vajon csakugyan földi ember ő? Semmi más, csak földi ember?

Fiatalkorában elhagyta Európát, és kivándorolt Amerikába, de ettől függetlenül nem maradt ugyanaz az ember? És ha az ő ideje után tömegek hagyták el a megsebzett, összeszabdalt Földet, hogy az égbolton túli világokban teremtsenek új otthon maguknak, ezáltal kevésbé földi emberekké váltak? Hát nem az övé is az egész Galaxis? A kívülállók valamennyien egytől egyig nem őtöle és az ő testvéreitől származnak?

Végül nehéz szívvel megszólalt:

– Rendben van, magukkal vagyok. Hogyan segíthetek?

– Milyen távolságból képes befogni mások tudatát? – kérdezte Arvardan mohón, kapkodó sietséggel, félve, hogy az öreg az utolsó pillanatban mégis megváltoztathatja elhatározását.

– Nem tudom. Érzékelek elméket odakint. Azt hiszem, valami örökét. Akár az utcáig is kinyúlhatok, de minél messzebb érek, annál életlenebbé válnak a benyomásaim.

– Magától értetődik – mondta Arvardan. – De mi a helyzet ezzel a titkárral? Az ő tudatát képes valahogy elkülöníteni?

– Nem tudom biztosan – dörmögte Schwartz.

Néma csönd... Elviselhetetlen lassúsággal vánszorogtak a percek. Végül Schwartz megtörte a hallgatást:

– Az önök tudathullámai utamban állnak. Kérem, ne nézzenek rám! Gondoljanak valami másra.

Mindannyian megpróbálták teljesíteni a kérést. Újabb szünet, majd:

– Nem... Nem sikerül... Képtelen vagyok rá.

Váratlanul Arvardan szólalt meg izgatottan:

– Egy picit képes vagyok mozogni! Te hatalmas Galaxis!

Meg tudom mozdítani a lábamat! Ajjajj! – A legkisebb moccanás is vad fájdalommal járt.

– És milyen erős fájdalmát okozhat valakinek, Schwartz? – kérdezte kimerülten. – Úgy értem, képes nagyobb csapást mérni valakire, mint rám az előbb?

– Már megöltem egy embert.

– Valóban? És hogyan csinálta?

– Nem tudom. Egyszer csak bekövetkezett. Ez olyan... ez olyasmi... – Schwartz csaknem komikus tehetelenséggel kísérelte meg szavakba önteni a megfogalmazhatatlant.

– Izé... és egyszerre több tudattal is képes kapcsolatot tartani?

– Még sohasem próbáltam, de alig hiszem. Például nem olvashatok egyszerre két ember gondolataiban.

– Semmi értelme, Bel, hogy megpróbáld megöletni vele a titkárt – szólt közbe Pola. – Annak nem vehetnénk hasznát.

– Ugyan miért nem?

– Hogyan jutnánk ki innen? Még ha elkapjuk is a titkárt egymagában, és megöljük őt, akkor is százak lesnek ránk odakint. Hát nem érted?

Ekkor Schwartz szólalt meg izgatottan:

– Megvan, megtaláltam.

– Mit? – kiáltottak föl egyszerre mind a hárman.

– A titkárt! Azt hiszem, ez az ő „tudatsápjá”.

– Ne engedje el! – Arvardan kétségbeesett vergődésében csaknem körbefordult, lecsúszott az emelvényről, és puffanva a padlóra esett, egyik félig bénult lábával maga alatt. Hiábavalóan feszítette meg minden akaraterejét, mégsem bírta el tehetetlen teste súlyát.

Pola fölkiáltott:

– Megsebesültél? – És hirtelen tudatára ébredt, hogy karja ízületei valamelyest engedelmeskednek az akaratának, amint megpróbálkozott vele, hogy fölkönyököljön.

– Nem, semmi az egész! Takarítsa ki, Schwartz! Szedjen ki belőle minden lehetséges információt!

Schwartz minden erejével kinyújtotta a csápját, míg bele nem sajdukt a feje. Tapogatózott és kaparászott tudatának érzékelőivel, félig vakon és sután, akár egy gyerek, aki még alig engedelmeskedő ujjaival nyúlkál egy számára elérhetetlen tárgy után. Már begyűjtött minden lehetséges ismeretet, és most csak keresgélt, kutatott tovább...

Fájdalmasan hasítottak agyába a másik tudat töredékei:

– Győzelem!... Teljesen biztos a sikerben... És még valami égi... űrlövedékek... Kilövette őket! De nem, mégsem!...

Valami más... Igen, az elindításukra készül!

Shekt felnyögött:

– Automatikus vezérlésű rakétákról van szó, Arvardan, amelyek a vírusokat juttatják célba. Különböző bolygókra irányozták őket.

– De hol tárolják ezeket a fegyvereket, Schwartz? – erőltette tovább az archeológus. – Keresse, ember, találja meg!

– Van ott egy épület... nem látom... tisztán... Öt csúcsa van... egy csillag... meg egy név... valami Sloo... talán.

Ismét Shekt kiáltott föl:

– Az az! A Galaxis minden csillagára, megvan! Az Senloo temploma. Minden oldalról radioaktív területek veszik körül. Senki a világon nem juthat el oda, a Vének kivételével.

Nem két nagy folyó összefolyásánál fekszik, Schwartz?

– Nem tudom... Igen... igen... igen!

– És mikor, ember, mikor? Mikor akarják kilőni őket?

– A pontos napot nem tudom megmondani, de... hamarosan, nagyon hamar! Ekörül forog minden gondolata, nagyon rövidesen bekövetkezik. – Most már saját feje is majd szét robbant a megerőltetéstől. Arvardan testét száraz láz emésztette, ahogy végre nagy keservesen négykézlábra állt, bár még minden tagja erőtlén volt, és meg-megbicsaklott alatta.

– És idejön?

– Igen. Máris itt van, az ajtó előtt.

Hangja elhalkult, szava elállt, amint kinyílt az ajtó.

Balkis hangja viszont maga volt a metsző gúny, amint sikerének és diadalának tudatában betöltötte az egész hatalmas termet.

– Arvardan doktor! Nem lenne jobb, ha szépen visszatérne a helyére?

Arvardan fölnézett rá, tisztán látva helyzetének kegyetlenül megalázó voltát, de nem jutott eszébe semmiféle méltó válasz, így hát nem is szólt semmit. Sajgó végtagjainak engedve, lassan leereszkedett a padlóra. Ott várt további sorsára, súlyosan kapkodva a levegőt. Ha csak egy kicsit is jobban helyrejönnek a tagjai, ha képes lett volna egy utolsó, elkeseredett erőfeszítésre, ha valahogy megkaparinthatta volna a másik fegyverét.

Nem idegpálca volt az, ami olyan kihívóan fityegett a titkár ruházatát szorosan tartó, matt csillogású flexiplast övön.

Nagyméretű sugárpisztoly volt az, amelynek lövése egyetlen pillanat törtrésze alatt atomjaira bonthatott volna bármely embert.

A titkár barbár elégtétellel szemlélte az előtte heverő négy magatehetetlen alakot. A lányt igyekezett figyelmen kívül hagyni, de a többiek szép prédát jelentettek neki. Ott volt egy földi áruló, a birodalmi ügynök és végül az a titokzatos teremtmény, akit jó két hónapja megfigyelnek már. Vajon vannak rajtuk kívül mások is?

Nos, az biztos, hogy ott van még Ennius és maga a Birodalom. Karjaikat ezeknek az árulóknak és kémeknek a személyében sikerült megbénítania, de valahol rejtőzködik még az ellenség aktív agytrösztje, talán készen arra, hogy újabb karokkal nyúljon ki felé.

A titkár laza testtartásban állt, karját hanyagul összefonva, mintegy hangsúlyozva ezzel fölényét. Nyugodt és udvarias hangon szólalt meg:

– Nos, most elérkezett a pillanat, amikor tiszta vizet kell öntenünk a pohárba. A Föld és a Galaxis háborúban áll egymással. Pillanatnyilag még hadüzenet nélkül, de mégis valóságos háborúban. Önök a foglyaink, és olyan elbánásban részesülnek, amelyet az adott körülmények szükségessé tesznek. A kémek és árulók jogos büntetése természetesen a halál...

– Csak nyílt és hadüzenet mellett zajló háború esetén – tiltakozott Arvardan fölháborodottan.

– Nyílt háború? – kérdezte a titkár maró gúnyjal. – Mi az, hogy nyílt háború? A Föld mindig is hadban állt a Galaxissal, akár kimondtuk diplomatikusan ezt a tényt, akár nem.

– Ugyan, ne is törődj vele – fordult Pola gyöngéden Arvardanhoz. – Hadd mondja el, amit akar, legalább hamarabb túleszünk rajta.

Arvardan a lány felé mosolygott. Keserves, görcsös volt az a mosoly, mivel közben megpróbált talpra vergődni. Végre sikerült is, úgy állt ott lihegve.

Balkis kurtán fölkacagott. Ráérős léptekkel fölemésztette a távolságot önmaga és a sziriuszi régész között. Ugyanolyan komótos mozdulattal a másik széles mellére tette a kezét, és enyhén meglökte őt.

Arvardan széttárt, támasztékot hasztalanul kereső karral, testének egyensúlyát megőrizni képtelen, benuit hátizmokkal, melyek csak csigalassúságú mozdulatokra voltak képesek, tehetetlenül fölbukott.

Pola lélegzete elakadt. Saját engedetlen izmait és csontjait megerőszakolva lassan, iszonyúan lassan lemászott saját emelvényéről.

Balkis hagyta, hogy Arvardan felé kússzon a földön.

– Íme, a szerelme – gúnyolódott –, az erős, kívülálló szerelme. Rohanjon csak hozzá, leányzó! Mire vár? Ölelje át szorosan a hősét, és feledkezzen meg a karjaiban arról, hogy milliárdnyi földi mártír vérében és verejtékében fürdik. De most itt hever, tehetetlenül és nyomorultul, a földre terítve egy földi ember kezének gyöngé legyintésétől.

Pola már ott térdelt kedvese mellett, ujjával a hajába túrt, a kiömlő vér melege vagy a betört koponyacsont puhasága után tapogatva. Arvardan szeme lassan kinyílt, és szája hangtalanul formálta a szavakat:

– Semmi baj!

– Ez egy gyáva gazember – sziszegte Pola –, miféle alak az, aki egy megbénítottat föltaszít, és még kérkedik is a győzelmével?! Hidd el, kedvesem, kevés földi ember vetemedne ilyesmire.

A titkár e szavakra megmerevedett.

– Amint már említettem, mindannyiuk élete zálogban van itt, de ettől függetlenül megvásárolható.

Kíváncsiak esetleg az árára is?

Pola büszkén fordult felé.

– A mi helyünkben maga ezt tenné. Ebben biztos vagyok.

– Csitt, Pola! – Arvardan még mindig szaggatottan zihált.

– Nos, halljuk, mit ajánl?

– Ó – fordult felé Balkis derúsen –, tehát ön kész rá, hogy áruba bocsássa magát? Ahogyan, mondjuk én tenném? Én, a semmirekellő földi ember?

– Maga tudja a lejobban, hogy kicsoda – vágott vissza Arvardan. – Ami a kérdés másik oldalát illeti, én nem a magam életét árurom, hanem az övét veszem meg.

– Visszautasítom, hogy csak úgy megvásároljanak! – tiltakozott Pola.

– Megható – vicsorgott a titkár. – Őkelme a mi nőink, földi nőtényeink körül szaglászik, és még most is megjártssza a nagylelkűt!

– Mi az ajánlata? – követelte a választ Arvardan.

– A következő. Terveinkből nyilvánvalóan kiszivárgott valami. Hogyan jutott el Shekt doktorhoz, azt nem volt nehéz kitalálnunk, de hogyan jutott a Birodalom tudomására, nos, ez rejtély. Ennélfogva arra vagyunk kíváncsiak, mennyit tud rólunk a Birodalom. Nem arra, amit maga szedegetett össze, Arvardan, hanem arra, amit e pillanatban a birodalmiak tudnak.

– Én régész vagyok és nem holmi kém – köpte a szót Arvardan a másik szemébe. – Sejtelmem sincs róla, mit és mennyit tud a Birodalom, de remélem, hogy meglehetősen sokat!

– Magam is úgy vélem. Nos, még mindig változtathatnak a véleményükön. Gondolkodjanak valamennyien!

Mind ez idő alatt Schwartz egyetlen szót sem szólt, de még a tekintetét sem emelte föl.

A titkár várt egy darabig, azután, lehet hogy megjártszott indulattal így szólt:

– Nos, akkor fölvezolom, mi jár az együttműködés megtagadásáért. Nem csupán egyszerű halál, hiszen biztosan valamennyien fölkészültek már erre a kellemetlen, de egyszersmind elkerülhetetlen eshetőségre. Shekt doktor és ez a nő, a lánya, aki szerencsétlenségére halálos mértékben belekeveredett ebbe az ügybe, földi polgárok. Az adott körülmények között az tűnik a leghelyesebbnek, hogy mindkettejüket az „összegzővel” való kezelésnek vessük alá. Megértette, Shekt professor?

A fizikus szemét előtötte az iszonyat.

– Igen, látom, érti – folytatta Balkis. – Természetesen az is lehetséges, hogy a műszerrel csak olyan mértékben rongálják meg az agysejtjeiket, hogy magatehetetlen idiótákká váljanak. Nagyon undorító állapot: olyan, amely mellett az illetőt etetni kell, különben éhen hal, tisztába kell tenni, másként saját ürülékében fetreng. Bezárható vagy közszemlére tehető, mindenki okulására. Jó lecke lehet az ilyesmi az eljövendő nagyszerű idők előestéjén.

– Ami pedig magát illeti – fordult a titkár Arvardan felé –, no meg kedves Schwartz barátját, maguk birodalmi polgárok, ennélfogva alkalmasak egy érdekes kísérlet elvégzésére. Eddig még sohasem próbáltuk ki a víruskoncentrátumunkat magukon, galaktikus kuttyák! Ez nagyon hasznos lehetne a számításaink igazolásához. Csupán kicsiny dózisban, érti, hogy a halál ne legyen olyan gyors. A betegség tünetei mondjuk egy hét alatt bontakoznának ki teljességükben, ha kellőképpen felhígítjuk a beadandó oldatot.

Viszont annál fájdalmasabb lesz így a dolog.

Balkis elhallgatott, és résnyre szűkülő szemmel nézett rájuk.

– Mindez – szólalt meg kis idő múlva – néhány helyesen megválasztott szó alternatívája. Nos, mennyit tud a Birodalom? Vannak-e a Földön jelenleg más ügynökei is? Ha igen, miféle bomlasztó terveik vannak?

– Honnan tudhatjuk, hogy nem végez velünk úgyis, ha megkapja tőlünk a kívánt válaszokat?

– Afelől biztosíthatom, hogy keserves halállal hálnak, ha visszautasítanak. A másik eshetőségre nézve csak hazardírozhatnak. Nos, halljam a választ!

– Nem kaphatnánk egy kis időt?

– Miért, most éppen nem időt adok maguknak? Már jó tíz perce beléptem ide, és még mindig hallgatom magukat. Tehát, van valami mondanivalójuk? Szóval nincs? Nem húzhatjuk vég nélkül az időt, ezt be kell látniok. Maga még most is az izmait próbálgatja, Arvardan? Azt hiszi, elérhet, mielőtt előrántom a fegyveremet? No és akkor mi lesz, ha igen?

Több száz hű emberem vár odakint, és a terv nélkülüm is továbbhaladna a maga útján. Még a büntetésük különböző módjai sem változnának meg nélkülüm.

Vegyük például magát, Schwartz: megölte egy ügynökünket. Hiszen maga tette, nem igaz? Azt gondolja,

talán velem is végezhet?

Schwartz ekkor első ízben nézett Balkis felé.

– Megtehetném, de mégsem teszem – szólalt meg hidegen

– Ez nagyon kedves magától.

– Egyáltalán nem. Ez éppen hogy nagy kegyetlenség részemről. Hiszen maga mondta, hogy léteznek sokkal kegyetlenebb lehetőségek is az egyszerű halálnál.

Arvardan azon kapta magát, hogy egyszerre mérhetetlen reménykedéssel figyel az öreget.

TIZENNYOLCADIK FEJEZET

A párbaj

Schwartz elméje lázasan dolgozott. Különös, csapongó módon, de valahogy mégis könnyűnek érezte magát. Énjének egy része úgy érezte, hogy teljesen hatalmában tartja a helyzetet, nagyobbik része viszont képtelen volt hinni ebben. Őt a többieknél jóval később bénították meg. Már Shekt doktor is fölült, míg ő alig tudta egy kicsit megmozdítani a kezét, még kevésbé egyéb tagjait.

És mégis, föltekintve a titkár teljesen örült és végtelenül gonosz tudatára, elkezdte az egyenlőtlen párharcot.

Így szólt:

– Eleinte a maga oldalán álltam, holott a megölésemre készülődött. Úgy véltem, megértettem az érzéseit és szándékait. De ezeknek az embereknek a gondolatai viszonylag ártatlanok és tiszták, a maga tudata viszont leírhatatlanul gonosz.

Nem is a földi emberekért harcol, hanem a saját, személyes hatalmáért. A fejében nem a fölszabadított, hanem az ismét rabszolgaságba döntött Föld képét látom. Én magában nem a Birodalom hatalmának megdöntőjét, hanem annak a személyi diktatúrával való fölcserélőjét érzem.

– Szóval mindezt látja meg érzi? Hát csak lásson, amit óhajt. – Balkis ismét gúnyolódott. – Végül is nem kellene az információik, legalábbis nem annyira, hogy miattuk eltérjem az arcátlanságukat. Azt hiszem, jóval előbbre hozhattuk a csapás óráját. Lenyűgöző hatása lesz, még azokra is, akik sehogy sem akarták elhinni, hogy ilyen gyorsan célhoz érünk.

Ezt is előre látta, maga nagyszerű gondolatolvasó?

– Nem, mert nem néztem utána, ezért el is kerülte a figyelmemet – felelte Schwartz. – De most éppen megnézhetem.

Két nap múlva... Nem is... hamarabb... Lássuk csak... Kedden... reggel hatkor... chicai idő szerint.

Most már megvillant a titkár kezében a sugárfegyver.

Energikus szökellésekkel előrelépett, és alakja Schwartz tőpörödött teste fölé tornyosult.

– *Honnan tudja mindezt?*

Schwartz megfeszítette minden erejét. Tudatának szálai összefonódtak, lázasan tapogatóztak. Arcizmai önkéntelenül keményen megfeszültek, szemöldöke összehúzódott, de ez csupán külsődleges, jelentéktelen kísérőjelensége volt valóságos, belső erőfeszítésének. Az agyán belül működött az az erő, amely most kinyúlt, és vasmarokkal ragadta meg a másik „tudatcsápját”.

Arvardan számára kincset érő, elillanó másodpercekig teljesen értelmetlen volt a jelenet. A titkár hirtelen bekövetkezett, mozdulatlan hallgatása nem mondott neki semmit.

Schwartz ekkor lihegve megszólalt:

– Elfogtam! Vegyék el tőle a fegyvert! Nem bírom sokáig tartani... – Szavai hörgésbe fulladtak.

Arvardan e pillanatban értette meg, miről van szó. Támolyogva négykézlábra emelkedett. Azután lassan, keservesen, minden maradék erejét bevetve bizonytalanul talpra állt. Pola is megkísérelte követni a példáját, de nem egészen sikerült neki. Shekt lecsúszott emelvényéről, és térdre rogyott. Csak Schwartz feküdt tovább a helyén, arca megfeszült az erőlködéstől.

A titkár mintha Medúza tekintetétől dermedt volna mozdulatlanná. Sima, csupasz homlokán kiütközött a verejték, kifejezéstelen arcán nem tükröződött semmiféle érzélem. Csak a sugárfegyvert tartó jobb keze mutatott némi életjelet. A figyelmes szemlélő láthatta, amint gyöngén megremeg. Észrevehette, hogy tehetetlen, puha erővel próbálja megnyomni az elsütőbillentyűt. A nyomásban nem volt elegendő erő, de makacsul ismétlődött újra meg újra.

– Tartsa szorosan – lihegte Arvardan vad örömmel. Megkapaszkodott egy szék háttámlájában, és megpróbálta rendbeszedni a lélegzését. – Hadd jussak oda hozzá!

Lába meg-megbicsaklott. Mintha valami lázálomban mozgott volna előre, sűrű, kocsonyás sáron vergődve keresztül. Sajgó izmai alig segítették a lassú, ijesztően lassú előrehaladásban.

Nem tudott, nem is tudhatott arról a kegyetlen párbajról, amely ott zajlott a szeme előtt.

A titkárnak egyetlen vágya maradt: hogy egy parányi erőt összpontosíthasson a hüvelykujjába, egészen pontosan háromunciányi nyomáshoz elegendőt. Ez volt a sugárpisztoly elsütéséhez szükséges kritikus határ. Agya kizárólag azon igyekezett, hogy egyetlen reszkető inának, már félig dermedt idegeinek kiadhassa a parancsot, hogy... hogy...

Ezalatt Schwartz is egyetlen célra koncentrált: hogy megakadályozza ezt a mozdulatot. De a másik tudatsápjája által rázúdított zürzavaros érzékek halmazából nem tudta biztonsággal kiválasztani, melyik szál vezet ahhoz az erőlködő ujjhoz. Ezért végső tartalékait is bevetve bénulást, a másik teljes bénultságát próbálta előidézni.

A titkár „tudatsápjája” hadakozott és küzdött a ránehezülő kényszer ellen. FÜRGE és veszedelmesen intelligens tudat szegült szembe Schwartz gyakorlatlan fáradtságával. Néhány másodpercre megnyugodott, kivárt, azután iszonyatos összpontosítással, vadul pumpálta az erőt hol egyik, hol másik tagjába.

Schwartz úgy küzdött, mint egy birkózó, aki végre talált valami eredményes fogást, és azt mindenáron meg kellett tartania, pedig eszelősen kapálózó ellenfele ide-oda csapkodta amúgy is megtört testét.

Mindebből kívülről semmi sem volt látható, csupán Schwartz állizmainak időnkénti ideges megfeszülése és elernyedése. Reszkető ajkából kiserkent a vér a ráharapó fogak szorítása alatt, mialatt a titkár hüvelykujja ismételten rásimult az elsütőgombra, és nyomkodta, nyomkodta...

Arvardan egy pillanatra megpihent. Nem akarta ugyan, de kénytelen volt rá. Kinyújtott kezével éppen csak megkapaszkodhatott a titkár zubbonyának szövetében, és érezte, hogy tovább moccani sem képes. Bénult tüdeje nem tudott annyi oxigént préselni az ereibe, amennyire elnehezült végtagjainak szüksége lett volna. Szemét elhomályosították az erőlködés könnyei, agyára éles fájdalom ködtele borult.

Felnyögött:

– Csak még egy-két percig, Schwartz! Tartsa... tartsa vissza őt!

Schwartz álomszerű lassúsággal megcsóválta a fejét.

– Nem megy... Nem tudom...

És valóban, az öregember előtt a környező valóság sikamlós, elmosódó káoszba süllyedt. Tudatának nyúlványai megmerevedtek és érzéketlenné váltak.

A titkár ujjá még egyszer kétségbeesetten rásimult a fegyver ravaszára, de nem jött létre az érintkezés, a sugárvető nem sült el. Újabb apró, egyre erőteljesebb próbálkozások...

Schwartz érezte, amint szeme remegve kidülled, homlokán kötelekként dudorodnak ki az erek. Fölfogta, amint ellenfele agyában fölgyülemlik a győzelem gonosz indulata...

Ekkor Arvardan előrevetette magát. Zsibbadt, minden mozdulat ellen tiltakozó teste támadásba lendült, karmokká görbülő ujjait előrenyújtva.

Az erőtlen, rabul ejtett tudatú titkár vele együtt zuhant a padlóra. A sugárpisztoly a kövezeten csattogva odébb pattant.

Balkis tudata egyetlen pillanat alatt megszabadult béklyóitól. Schwartz hátrahanyatlott, koponyájában zúgó áramok kusza dzsungelével.

A titkár vadul küzdött Arvardan tehetetlen testének ránehezülő holt súlya alatt. Fölrántott térde félelmetes erővel csapott a másik ágyékába, ökölbe szorított keze oldalról sújtott le Arvardan arccsontjába.

Fölemelkedett, és megrázta magát, mialatt a régész a mindent elborító szenvedés sivatagába hanyatlott le róla.

A nehézkesen talpra álló titkár szaggatottan lihegett, támolygott, majd valahogy megállt egyenesen.

Ekkor a félájult Shekt professzorral találta szemben magát. A fizikus reszkető baljával alátámasztott jobb kezében tartotta a fegyvert, és annak lőnyílása, bár ingadozva, mégis félelmetesen Balkis alakjára szegeződött.

– Maguk szerencsétlen bolondok! – rikoltotta a titkár indulattól elcsukló hangon. – Mit gondolnak, mit nyerhetnek mindezzel? Csak egyet kell kiáltanom...

– És akkor egész biztosan legalább maga meghal – mordult rá Shekt.

– Az én megölésemmel semmire sem mennek – hörögte keserűen –, és ezzel tisztában is vannak. Úgysem menthetik meg a Birodalmat, amelynek elárulnak minket, sőt még a saját életüket sem. Adják ide azt a fegyvert, és mehetnek békével.

Előrenyújtotta a kezét, de Shekt gúnyosan föl kacagott.

– Annyira azért nem vagyok bolond, hogy ezt el is higgyem magának.

– Az meglehet, viszont még most is félig béna. – Ezzel a titkár váratlan mozdulattal jobbra szökkent, sokkal gyorsabban annál, ahogy Shekt utána fordíthatta volna a sugárvetőt.

Hanem e kétségbeesett húzásra magát elszánó Balkis minden figyelmét csupán a fegyverre összpontosította, amelynek halálos sugara elöl menekült. Schwartz viszont végső elkeseredéssel még egyszer megfeszítette a „tudatcsápját”, mire a titkár megtántorodott és elvágódott, mint akit lebunkóztak.

Ezalatt Arvardan nagy nehezen újból talpra állt. Sérült arca csúnyán földagadt, és léptei megmegrögyantak előrehaladtában.

– Tud már mozogni, Schwartz? – kérdezte közben.

– Egy kicsit – válaszolt az öreg elgyötörtén. Ő is lekecmergett a helyéről.

– Lehetséges, hogy más is ránk támad?

– Nem. Azt megérezném.

Arvardan szomorúan lemosolygott a lányra. Kezét gyöngéden puha, barna hajára tette. Pola könnyben úszó tekintettel nézett föl rá. Az elmúlt két óra alatt hányszor jutott eszébe, hogy soha, soha többé nem simogathatja meg a haját, nem láthatja csillogó szemét.

– Még az is lehet, Pola, hogy „ezután” is lesz számunkra?

De a lánytól csak annyira télt, hogy megrázza a fejét.

– Nincs már elég időnk. Ami maradt, csak kedd reggel hatig tart, nem tovább.

– Hogy nincs elég időnk? Nos, majd meglátjuk. – Arvardan az elterült ellenség fölé hajolt, és nem túl gyöngéden hátrarántotta a fejét.

– Vajon él-e még? – Még most is zsibbadt ujjai hegyével hasztalan tapogatta a pulzusát, azután tenyerét becsúsztatta a zöld ruha alá. – Mindenesetre, a szíve még ver – mormolta.

– Micsoda veszedelmes erővel rendelkezik maga, Schwartz.

Miért nem tette ezt vele már az első pillanatban?

– Mert azt akartam, hogy tehetetlenné váljon. – Majd meg is magyarázta, mi rejlik ebbéli szándéka mögött:

– Azt gondoltam, hogy ha a hatalmamban tarthatom, kivezethetnék innen magunk előtt. Álcázásnak is használhatnánk. Valahogy megbújhatnánk mögötte. Váratlanul Shekt életerejé is visszatért.

– Azt megtehetjük. Itt van Fort Dibburn a birodalmi hely őrséggel, alig félmérföldnyire innen. Ha odáig eljutunk, már biztonságban leszünk, és kapcsolatba léphetünk a helytartóval.

– Ha odáig eljutunk! Legalább száz ór cirkál odakint, útközben pedig még jó néhány száz. Ugyan, mire mehetünk egy kitömött zöld ruhával? Cipeljük talán? Vagy apró kerekeken toljuk magunk előtt? – Arvardan minden jókedv nélkül fölnevetett.

– Különben – szólott közbe Schwartz gyászosan – most sem tarthattam sokáig a hatalmamban. Láthatták, hogy kudarcot vallottam vele.

– Mert még nem szokott hozzá az erejéhez – szögezte le Shekt megnyugtatón. – Idefigyeljen, Schwartz, rájöttem, hogy mi az, amit maga a tudatával művel. Fölfogja mások agyának elektromágneses hullámait. Azt hiszem, ilyesféle adásra is képes. Érti, amit mondok?

De Schwartz gyászosan bizonytalannak látszott.

– Meg kell értenie – erőlködött tovább Shekt. – Arra kell összpontosítania, mit akar elvégeztetni vele.

Mindenekelőtt pedig vissza kell adnunk neki a sugárvetőjét.

– Micsoda? – szakadt föl a dühödt kiáltás egyszerre három torokból.

Shekt is ingerülten megemelte a hangját.

– Az a dolga, hogy kivezessen minket innen. Másképpen sehogy sem juthatunk ki, lássák be! És hogy lehetne kevésbé gyanús a helyzet, ha nem úgy, hogy láthatóan föl van fegyverezve?

– De nem tudtam fogva tartani! Nem mondom, hogy nem sikerült? – Schwartz mozgatta a karjait, összecsapkodta a tenyerét, így próbálta visszaszerezni normális testi állapotát. –

Engem nem érdekelnek az elméletei, Shekt doktor. Ön nem is tudja igazán, miről van itt szó. Ez egy megfoghatatlan, fájdalmas dolog... és egyáltalán nem olyan könnyű.

– Azt tudom, de mégis ez az egyetlen lehetőségünk. Próbálkozzon meg vele még egyszer, Schwartz!

Mozdítsa meg vele a kezét, amint magához tér. – Shekt hangjában könyörgés vibrált.

A titkár ekkor felnyögött fektében, és Schwartz megérezte fölledő „tudatcsápjának” érintését. Némán, majdhogynem félve hagyta, hogy összeszedje az erejét, aztán kiadta az utasítást. Parancsa nem szavakból formálódott. Az a csöndes beszéd volt ez, amellyel a kezünkhöz szólunk, ha meg akarjuk mozdítani. Olyan néma jelbeszéd, amelynek alkalmazója sincs egészen tudatában.

De most nem Schwartz keze mozdult meg, hanem a titkáré. A múltból érkezett földi ember elszánt mosollyal tekintett körül, de a többiek szeme kizárólag Balkist látta, a titkárt, amint fölemeli a fejét, tekintetéből eltűnik az ájulat homálya, és a karját, amint furcsán, nem odaillően előrelendül kilencvenfokos szögben.

Schwartz visszatért fáradtságos munkájához.

A titkár valahogy természetellenesen emelkedett föl: majdnem teljesen, de mégsem, azután meg túllendülve súlypontján. Végül váratlanul furcsa, akarattalan mozdulatokkal tánclépéseket tett...

Mozgásának nem volt ritmusa, hiányzott belőle a tánc harmóniája. De a három ember szemében, akik testét figyelték, és Schwartz számára, aki a testét és a tudatát egyszerre, ez a tánc leírhatatlan gyönyörűséget jelentett. Hiszen ez idő alatt a titkár akarata egy idegen tudat uralma alatt állt.

Shekt óvatosan, lassan megközelítette a robotszerűen mozgó alakot, majd nem minden aggodalom nélkül kinyújtotta felé a kezét. Nyitott tenyerén ott feküdt a sugárvető, markolatával előre.

– Vetesse el vele, Schwartz – szölt Shekt doktor.

Balkis keze előrenyúlt, és sután megfogta a fegyvert. Egy pillanatra éles, mohó fény csillant a szemében, aztán ismét elhomályosult a tekintete. Pokoli lassúsággal a helyére, övén fityegő tokjába tette, és a keze erőtlennül lehullott.

Schwartz fülsértően éles hangon fölvihogott:

– Huhúú, most majdnem megszabadult. – Arca viszont halottsápadtan világított.

– Jól van. Azért kordában tudja tartani?

– Harcol a szabadságáért, mint egy ördög. De most nem olyan nehéz, mint az előbb.

– Azért, mert most tudja, Schwartz, hogy mit csinál.

Shekt bátorítónak szánta szavait, de maga nem érzett igazi bátorságot. – Most pedig próbálja vezetni. Ne utasításokat adjon neki, csak tegyen úgy, mintha maga akarna úgy cselekedni.

Ekkor Arvardan szólalt meg:

– Rávenné, hogy beszéljen?

Rövid szünet után rekedt hörgés tört fel a titkár torkából. Ismét csönd következett, majd megint egy rövid hördülés.

– Ennyire vagyok képes – panaszkodott Schwartz.

– Vajon miért nem sikerül? – kérdezte Pola. Szemében sötét aggodalom.

Shekt megvonta a vállát.

– A beszédhez igen finom izmok együttműködése szükséges. Ez nem olyasmi, mint a hosszú végtagizmok megmozgatása. Ne izguljon miatta, Schwartz. Anélkül is sikerülni fog!

Az ezután következő két óra emlékezetükben olyan volt, amelyet az egész kísérteties odisszea alkalmával bizonyára még egyszer nem tudtak volna végigcsinálni. Shekt professzor például furcsa merev tartást öltött, amelynek burkában minden félelme feloldódott a megfeszített belső harcot vívó Schwartz iránti néma és tehetetlen együttérzésben. Egész idő alatt csak azt a kerek arcot látta maga előtt, amint az erőfeszítéstől lassan eltorzul, és elborítják a mély ráncok. A többiekre csak egy-egy futó pillantásra elegendő ideje maradt.

A közvetlenül a bejárat előtt álló örök feszesen tisztelegtek a megjelenő titkár láttán: zöld ruhája számukra a hivatalos hatalom megtestesítője volt. Balkis merev, gépies mozdulattal viszonozta a tisztelegést. Minden baj nélkül haladhattak tovább.

Arvardan csak akkor érezte át a helyzet teljes örült képtelenségét, amikor végleg maguk mögött hagyták az intézet hatalmas épülettömbjét. Itt van az egész Galaxist fenyegető, leírhatatlanul óriási veszély és a biztonság vékony szalmaszála a gyilkos mélység fölött. De Arvardan még itt, még ilyen körülmények között is boldogan sütkérezett Pola tekintetének melegében. Még ha maga az élete forgott is végveszélyben, ha az egész jövőendő fenyegetett is összeomlással, ha teljesen elérhetlenné vált is volna számára minden addig ízlelt édes érzés, akárhogy is alakulhat ezek után a sorsa, soha senki nem lehetett már számára ilyen végtelen és mindent elborítóan kívánatos.

A későbbiek során is a lány alakja takart el előle minden más emléket. Az a lány volt számára a világ.

Polára is úgy hullottak alá a reggeli napsütés aranylóan fénylő sugarai, hogy közben Arvardan fölébe hajló arcát világították meg először. Fölmosolygott rá, és minden idegszálával érzekelte a kemény, erős kart, amelyen oly könnyedén pihent meg az övé. A későbbi időkben ez az emlék tért vissza legtöbbször a szívébe. Az az izmos, erős kar, rajta a sima műszövet ruha vékony rétegével, amely puhán és hűvösen simult a csuklójához.

Schwartz eközben verejtékezve vívta fájdalmas harcát. Egyik oldalkapun léptek ki. Az előtte húzódo

görbén ívelő úton nem volt senki. Ezért külön hálás volt a sorsnak.

Egyedül ő volt tisztában a lehetséges kudarc minden következményével. Az általa lebéklyózott tudatban tisztán érzekelte a kibírhatatlan megaláztatást, a mindent elborító gyűlöletet, a féktelen, gyilkos bosszúvágyat. Közben ki kellett préselnie abból az agyból az útjuk sikeres folytatásához nélkülözhetetlen információkat: a titkár földjárójának parkolóhelyét, az utat, amelyen végig kellett menniök... Fürkészése közben pedig egy másodpercre sem szabadulhatott annak az elkeseredett rontó szándéknak a nyomásától, amely azonnal megsemmisítő csapást mérne mindannyiukra, ha csak egy tizedmásodpercre is meggyengülne a másik tudatát fogva tartó szorítása.

Annak az agynak a titokzatos belső ereje, amelynek mélységeibe le kellett ereszkednie, örök életére az ő élménye maradt. Hátralévő évei során számtalanszor jutott eszébe az a sápadtan szürke hajnali óra, amikor újra és újra irányítania kellett egy örült lépteit az ellenség legerősebb várának veszedelmes útjain.

Amikor a járműhöz érték, Schwartz egyenként préselte ki magából a szavakat. Már nem engedhetett meg magának annyi lazítást sem, hogy összefüggő mondatokban beszéljen. Gyors egymásutánban lihegte:

– Nem tud... kocsit vezetni... nem tudom... kényszeríteni... a vezetés... bonyolult... nem megy...

Shekt is csak szelíd, kotkodácsoló hangokkal próbáim megnyugtatni őt. Nem mertte megérinteni, nem mert normálisan beszélni hozzá, nehogy akár egy másodpercre is elvonja Schwartz figyelmét feladatáról.

Mégis odasúgta:

– Csak vezesse be őt a hátsó ülésre. Majd én vezetek. Érték hozzá. Mostantól csak tartsa mozdulatlanul.

Mindjárt elveszem tőle a fegyvert.

A titkár földjárója speciális modell volt. És ezáltal lényegesen különbözött a többiektől. Minden figyelmét lekötötte. Zöld fényoszlopai ritmikusan fordultak jobbra-balra, miközben a fényük smaragdszínű villanásokkal hol elhalványult, hol fölerősödött. A járókelők megálltak, úgy bámultak utána. A szembejövő földjárók tiszteletteljes igyekezettel lehúzódtak előle az út szélére.

Ha a kocsi kevésbé köti le a figyelmüket, ha nem annyira föltűnő, a véletlenül arrajáróknak elég ideje lett volna rá, hogy fölfigyeljenek a kocsi hátuljában mozdulatlanul ülő főhivatalnok sápadt arcára. Fölebredhetett volna bennük a kíváncsiság, megszimatothattak volna valami rendellenességet.

De a különleges járművön kívül nem láttak semmit. Így azután baj nélkül fogyott alattuk az út.

Egy katona állta el az útjukat, amint a zömökén kuporgó, masszív földi épületektől annyira elütő, tekintélyesen a magasba törő, tipikus birodalmi épület előtti krómozott, csillogó kapuhoz értek. Nagy tűzerejű harci fegyverét vízszintesen előretartva rájuk szegezte, mire a kocsi lassított és megállt.

Arvardan hajolt ki az ablakon.

– A Birodalom polgára vagyok, katona. A parancsnokukkal szeretnék beszélni, ha lehet.

– Láthatnám az okmányait, uram?

– Az igazolványaimat elvették tőlem. Bel Arvardan vagyok, a Sziriusz Baronn nevű bolygójáról. A helytartó megbízásából dolgozom, és igazán nincs ráérő időm!

A katona szájához emelte a csuklóját, és halkán mondott valamit a ráerősített adóvevőbe. Várakozott, míg megérkezik a válasz, azután leeresztette a fegyverét, és félreállt az útból. A kapu méltóságos lassúsággal kitérult előttük.

TIZENKILENCEDIK FEJEZET

Közeleg a határidő

Az elkövetkező órákban Fort Dibburn erődjén belül és kívül egyaránt nagy volt a fölfordulás. Chica városában meg talán még annál is nagyobb.

Délre járt az idő, amikor a csúcsmiszter washenni palotájából hullámkommunikátoron érdeklődött a titkára után. Az utóbbi ezt követő keresése csődöt mondott. A csúcsmisztert kellemetlenül érintette a dolog, a javítóintézet hivatalnokai kétségbeestek.

Elkezdődtek a kihallgatások, és a gyűlésterem ajtaja előtt álló örök határozottan kijelentették, hogy a titkár a foglyokkal együtt délelőtt tíz harminckor távozott az épületből. Azt nem tudták megmondani, hová igyekezett. Nem, utasításokat sem hagyott. Ők természetesen nem kérdezhettek tőle semmit.

A többi örhasonlóan tájékozatlannak bizonyult, tőlük sem nyerhettek semmi információt. Minden eluralkodott a szorongó nyugtalanság légköre.

Délután kettő tájt futott be az első jelentés arról, hogy reggel látták a titkár földjáróját, de senki sem volt

biztos benne, hogy maga Balkis is rajta utazott-e. Néhányan ugyan azt hitték, hogy ő maga vezeti, de később kiderült e föltételezés megalapozatlansága...

Fél háromra megbizonyosodtak róla, hogy a jármű belépett a Fort Dibburn erődbe.

Néhány perccel három előtt megszületett a döntés: föl kell venni a kapcsolatot az erőd parancsnokával. A hívásra egy hadnagy válaszolt.

Világossá vált, hogy az adott pillanatban nem számíthatnak számottevő információra e kérdésben. Ugyanakkor ő császári fenségének tisztjei azonnali parancsot igényeltek az üggyel kapcsolatban. Továbbá azt a határozatot hozták, hogy további intézkedésig a Vének társasága egy tagjának eltűnéséről nem adható ki közlemény.

Mindez pontosan elég volt ahhoz, hogy a császári hatóságok kívánságával homlokegyenest ellentétes eredmény szülessen.

Az árulásban bármilyen formában részt vevőknek nem adhatnak semmi egérutat, amíg az összeesküvés egyik legfontosabb kulcsembere, az akció tervezett időpontja előtt mindössze negyvennyolc órával az ellenség hatalmában van. Mindez vagy a terv leleplezéséről, vagy árulásról tanúskodik, ami csupán ugyanannak az éremnek a két oldala. Bármely más eshetőség csak a végső pusztulást jelentheti.

Így tehát kiadták a megfelelő parancsokat.

Chica népe pedig fölbolydult...

A hivatásos demagógok máris az utcasarkokon prédikáltak. A titkos fegyverraktárakat feltörték, és aki csak hozzájuk fért, alaposan fölfegyverkezett. Emberfolyók kanyarogtak az erőd felé, és délután hatkor újabb üzenetet intéztek a helyőrség parancsnokához, ezúttal egy különmegbízotton keresztül.

Mindeme forrongásra hasonló, csak kisebb léptékű fölbolydulás volt a válasz az erődön belül. Már az elején drámai módon alakultak az események, amikor a begördülő földjárót fogadó fiatal tiszt kinyújtotta a kezét a titkár sugárvetője után.

– Ezt elveszem – jelentette ki kurtán.

– Adassa oda vele, Schwartz – mondta Shekt.

A titkár keze megfogta a fegyvert, és kinyújtotta az ablakon. A sugárvető kihullott belőle. Elvitték. A feszültség megtört, Schwartz felnyögött a megkönnyebbüléstől. Elengedte Balkist.

Arvardan készenlétben állt. Amikor a titkár fölpattant mint egy elszabaduló rugó, az archeológus rávetette magát és ököllel csépelni kezdte.

A tiszt parancsszavakat kiáltott. Katonák közeledtek futólépésben. Durva kezek ragadták meg Arvardan kabátjának gallérját, és fölrángatták őt, a titkár magatehetetlenül hevert az ülésen. Szája sarkából vékony, sötét vércsík csordogált Arvardan már eddig is dagadt arcán nyílt seb vérzett.

Reszkető kézzel igazította meg a haját. Azután ujjával mereven előremutatva, határozott hangon így szólt:

– Vádolom ezt az embert a birodalmi kormány megdöntésére irányuló összeesküvéssel. Haladéktalanul beszélnem kell a helyőrség parancsnokával.

– Azonnal utánanéznünk a dolognak, uram – válaszolt a tiszt udvariasan. – Ha nincs ellenükre, nyomatékosan kérem, hogy valamennyien kövessenek.

Ekkor néhány órára elcsöndesedett körülöttük a világ. Önálló és megfelelően tiszta lakosztályt kaptak. Tizenkét órája először vehettek magukhoz némi táplálékot, amit meg is tettek, függetlenül az aggasztó körülményektől, igaz, kapkodva és nyugtalanul. Sőt a civilizált élet másik fontos szükségletét is kielégíthették: megfürödtek.

De itt is örök felügyeltek rájuk, és az órák monoton múlásával Arvardan egyszer csak elveszítve maradék türelmét, ingerülten fölkiáltott:

– De hiszen csak a börtönünk változott meg!

A katonai tábor mereven rutinszerű, értelmetlennek tűnő élete zajlott körülöttük. Senki sem törődött velük. Schwartz elaludt. Arvardan elgondolkodva méregette, de Shekt megcsóválta a fejét.

– Nem tehetjük – mondta. – Emberileg lehetetlen! Ez az ember teljesen kimerült. Hagyjuk aludni.

– De már csak harminckilenc óra van hátra!

– Tudom... de mégis várjunk!

Hűvös és enyhén gunyoros hangra figyeltek föl:

– Nos, melyikük állítja, hogy a Birodalom polgára?

Arvardan előreszökkent.

– Én vagyok az! Én...

A belépőt megpillantván belérekedett a szó. A tiszt ridegen mosolygott. Bal karját kissé mereven tartotta, legutóbbi találkozásuk emlékeként.

– Bel, ez az a tiszt – szólalt meg mögötte Pola elhalón –, onnan, az áruházból.
– Igen, az, amelyiknek eltörte a karját – csattant élesen a folytatás. – Az én nevem Claudy hadnagy, és maga valóban az az ember. Tehát azt mondja, hogy a Szíriusz valamelyik világról származik? És mégis ezekkel kóricál! Te jó Galaxis!

Hát ilyen mélyre süllyedhet egy ember? És még mindig magával van ez a lány! – Pár pillanatig kivárt, majd hozzátette: – Ez a földi némbert!

Arvardant előntötte az indulat, de erővel visszafogta magát. Nem teheti... most még nem...

Hangjába is szelídséget erőltetett.

- Találkozhatnék az ezredessel, hadnagy?
- Attól tartok, az ezredes jelen pillanatban nincs szolgálatban.
- Úgy érti, nem tartózkodik a városban?
- Azt nem állítottam. Valójában elérhető, ha kellőképpen sürgős kérdéstről van szó.
- Pontosan így van... Akkor találkozhatnék az ügyeletes tiszttel?
- A mai napon én vagyok az ügyeletes tiszt.
- Akkor értesítse az ezredest.

A hadnagy kihívó lassúsággal megcsóválta a fejét.

- Aligha tehetem, míg meg nem győződtem róla, hogy a helyzet valóban olyan súlyos.

Arvardan már reszketett a türelmetlenségtől.

- A Galaxis szerelmére, ne viaskodjon itt velem tovább! Élet és halál kérdéséről van szó!
- Valóban? – Claudy hadnagy affektált piperkőcséggel suhogtatta könnyű pálcáját. – Éppenséggel tőlem is kérhet kihallgatást.
- Nos, rendben van... el is várom.
- Azt mondtam, kérheti!
- Hát akkor meghallgatna, hadnagy?

A másik változatlanul rideg maradt.

- Amint mondtam, kérheti, itt, a lány előtt. Alázatosan!

Arvardan nagyot nyelt, és haragosan, hátralépett. Pola érintette meg a karját.

- Bel, kérlek! Nem szabad földühítened őt.

A régész erre fátyolos hangon mormolta:

- Bel Arvardan, a Színuszról alázatosan kihallgatást kér az ügyeletes tiszttől.
- Az attól függ – vetette oda Claudy hadnagy.

Arvardan elé lépett, és karjának villámgyors mozdulatával, tenyerével lesújtott a másik arcsebét takaró kötésre. A megütött felnyögött, és elnyomott egy fájdalmas kiáltást.

- Ezt már egyszer nagyon rossz néven vette – vigyorgott a tiszt –; nos, most mit szól hozzá?

Arvardan meg sem mukkant.

- A kihallgatást engedélyezem – mondta gögösen a hadnagy.
- Az archeológust előlről-hátulról két-két katona fogta közre. Claudy hadnagy a menet élére állt.

Shekt és Pola egyedül maradt az alvó Schwartzcal.

- Egyáltalán nem hallom már őt – mondta Shekt idegesen. Te hallod?
- Nem, én sem – rázta meg a fejét Pola. – Már jó ideje.

Gondolod, apa, hogy bármi gonoszsgot művelhet Bellel?

- Hogyan tehetné? – mondta az idős férfi megnyugtatón. – Ne feledd, hogy ő valójában nem közülünk való. Ő a Birodalom polgára, és ezért nem olyan könnyű elbánni vele. Ó, úgy látom, te meg beleszerettél!
- Igen, mélységesen, apám. Butaság ez a részemről, tudom.
- Természetesen butaság – mosolygott Shekt keserűn. – Ő becsületes férfi. Nem mondhatom, hogy nem az. De mit tehet egymaga? Élhet-e velünk itt, ezen a világon? Bemutathatna-e a barátainak egy földi lányt? Vagy éppen a családjának?

Pola már zokogott.

- Tudom. De lehet, hogy nem is lesz semmiféle jövő.

Shekt a következő pillanatban föl pattant, mintha az utóbbi mondat emlékeztette volna valamire.

- Még most sem hallom! – kiáltotta ismét.
- Izzgatott érdeklődése a titkárnak szólt. Balkist a szomszédos szobában helyezték el, ahonnan korábban áthallatszottak ketrebe zárt oroszlánéra emlékeztető léptei. De egy ideje néma csönd volt odaát.

Kicsiny pontocská volt csupán, mégis a titkár magányos testében és tudatában összpontosult és szimbolizálódott valahogy a szörnyű járványnak mindaz a gonosz ereje, amely hamarosan rázúdulhat az eleven csillagok egész gigászi hálózatára. Shekt óvatosan megrázta Schwartz vállát.

– Ébredjen föl!

Az öregember megrázkódott.

– Mi történt? – Úgy érezte, hogy nem pihent szinte semmit. A fáradtság annyira mélyen beleásta magát, hogy érzése szerint teljesen átjárta minden tagját, és már-már éles csúcsok formájában tör a felszínre teste és elméje különböző pontjain.

– Hol van Balkis? – kérdezte tőle Shekt sürgetően.

– Ó... ó... igen. – Schwartz fürkészően körülpillantott, de azután eszébe jutott, hogy nem a szemével néz és lát élesebben. Kinyújtotta hát tudata tapogatóit, s azok aprólékosan körbejártak minden elérhető helyet a már jól ismert tudat után kutatva.

Végre ráleltek, de nem érintették meg. Schwartz túlságosan sokáig és mélyen tartózkodott benne ahhoz, hogy most is kedvet érezzen a beteges romlottságával való szorosabb kapcsolatra.

– Egy másik emeleten van – mormolta. – Éppen beszél valakihez.

– Kihez?

– Nem olyanhoz, akinek valaha is érintettem már a tudatát. Várjunk csak egy kicsit... hadd hallgassam még. Talán Balkis kimondja... Igen! Ezredesnek szólítja az illetőt.

Shekt és Pola gyors pillantást váltott egymással.

– Ugye nem lehet árulás? – suttogta Pola ijedten. – Mármost... egy birodalmi tiszt biztosan nem szövetkezhet egy földi emberrel maga a császár ellen, ugye?

– Fogalmam sincs – sóhajtotta Shekt szerencsétlenül. – Ezek után bármit hajlandó lennék elhinni.

Claudy hadnagy vigyorgott. Íróasztala mögött ült, ujjai hegyével egy sugárvetőt birizgálva, a négy katona szorosan mellette. Az adott helyzet által ráruházott tekintély magas polcáról beszélt.

– Nem állhatom ezeket a földikeket – jelentette ki. – Sohasem szerettem őket. A Galaxis szemetje. Betegesek, babonások és lusták. Degeneráltak és ostobák. De, a csillagokra mondom, legtöbbjük azért tudja, hol a helye.

Bizonyos mértékig még meg is értem őket. Mit csináljunk, ilyenek születtek, nem tehetnek róla. Azt persze nem tűr néni el tőlük, amire a császár hajlandó – mármint a féleszű szokásaikat és hagyományait –, ha én lennék a császár. No de hagyjuk az egészséget. Egy szép napon majd megtanuljuk, hogyan... Arvardan fölcsattant:

– Ide figyeljen! Nem azért jöttem ide, hogy végighallgassam, amint...

– Maga csak hallgasson, mert még nem fejeztem be! Éppen ott tartottam, hogy számomra teljességgel érthetetlen, mi megy végbe egy földieket kedvelő agyában. Ha egy ember...tegyük fel, igazi ember... olyan mélyre süllyed a mocsokban, hogy közöttük csúszik-mászik, és ráadásul a nőstényeik után szaglászik, szóval az ilyen iránt nem érzek semmi tiszteletet.

Az ilyen talán még náluk is hitványabb...

– Akkor az ürbe magával és a nyavalyás, mocskos kis tudatpótlékával! – fortyant föl Arvardan dühödten. – Tud-e arról, hogy összeesküvést terveznek a Birodalom ellen? El tudja képzelni, milyen veszélyes a pillanatnyi helyzet? Minden percnyi késlekedése a Galaxis lakónak kvadrilliói számára jelent halálos veszedelmet...

– Ó, erről mit sem tudok, Arvardan doktor. Mert doktor, ugye? Nem szabad megfélemlennem a címéről! Tudja, nekem is megvan a magam elmélete. Magára is vonatkozik. Lehet, hogy valóban a Sziriusz valamelyik világán született, de a szíve egy sötét földi emberé, és galaktikus állampolgársága erejét az ő ügyük szolgálatába állítja. Most például elrabolta ezt a hivatalnokukat. (Különböző derék dolog is lehetne, és egy csöppet sem bánám, ha még a torkát is elválná.) De a földiek máris kutatnak utána. Ide, az erődbe is érkezett tőlük valami fölhívás.

– Szóval keresik? Máris? Akkor mit fecsérelnék itt az időt? Mindenképpen találkoznom kell az ezredessel, még ha...

– Lázadásra számít, vagy másféle bonyodalomra? Még az sem lehetetlen, hogy személyesen szervezte meg a fölkelés valamelyik első lépését.

– Maga megőrült? Miért törekednék bármi ilyesmire?

– Jól van hát, akkor nincs kifogása ennek a titkárnak a szabadon bocsátása ellen?

– Azt nem teheti! – Arvardan föl pattant, és egy pillanatig úgy látszott, hogy mindjárt keresztülugrik az íróasztalon, és ráveti magát a másikra.

De Claudy hadnagy máris kezében tartotta a sugárvetőt.

– Ó, és ugyan miért nem? No, figyeljen már ide. Nekem is van némi törlesztenivalóm. Megütöttem magát, és arra kényszerítettem, hogy megalázkodjon előttem a földi pajtásai szeme láttára. Leültem ide, és a képébe vágtam, milyen alávaló féregnek tekintem. Azért, amit az én karommal művelt most a legszívesebben szétporlasztanám a magát. Ennek megfelelően ficáncoljon tovább!

Arvardan mozdulatlanra dermedt.

Claudy hadnagy fölnevetett, és félretette a fegyvert.

– Elég baj az, hogy meg kell őriznem magát az ezredes számára. Öt óra tizenötök fogadja kihallgatáson.

– Maga tudta... Maga tudott a dolgról egész idő alatt! – A tehetetlen haragtól durva smirglivé változott a torka.

– Természetesen.

– Ha az idő, amit elvesztegettünk, Claudy hadnagy, az ügy elvesztését vonja maga után, akkor egyikünknek sem sok maradt hátra az életéből. – Olyan dermedt fagyossággal beszélt, amelytől a hangja vérfagyasztóan rekedtté durvult. –

De maga pusztul el először, mert utolsó percemet arra használom föl, hogy csontszilánkokká és agypéppé verjem a fejét.

– Bármikor állok elébe, földi-kedvelőké.

A Fort Dibburn erőd parancsnoka már teljesen belefásult a Birodalom szolgálatába. Az utóbbi emberöltők háborítatlan békéjében nem sok igazi „dicsőség” várt a hadsereg tisztjeire, és az ezredes, többi társához hasonlóan semmi ilyesmiben nem részesült. Mialatt azonban lassan fölűszott a kadéttól az ezredesi rangig ívelő számárlétrán, a Galaxis legkülönbözőbb vidékein teljesített szolgálatot. Így azután az idegbeteg Földön lévő helyőrség parancsnoksága is csak további unalmas rutinmunkát jelentett neki. Nem is vágyott már semmi másra, csak nyugodtan végezhesse megszokott napi tevékenységét. Ezen túl régen nem kívánt semmi mást, s ezért egy kis megalázkodástól sem riadt vissza, ha a szükség úgy hozza, még attól sem, hogy bocsánatot kérjen egy földi lánytól.

Amikor Arvardan belépett hozzá, az ezredes nagyon fáradt ember benyomását keltette. Inggallérja kigombolva, a Birodalom „úrhajó és nap” csillogó emblémájával ékes zubbonya hanyagul odavetve csüngött széke támláján. Elmélázva ropogtatta jobb keze ujjperceit, amint unottan szembenézett a belépő régésszel.

– Nagyon zavaros történet ez az egész – mondta. – Nagyon. Jól emlékszem magára, fiatalember. Maga Bel Arvardan a Baronról, és főszereplője egy korábbi, fölöttébb kellemetlen esetnek. Mondja, nem tarthatná távol magát az ilyen kalamajkáktól?

– Ezúttal nemcsak én vagyok bajban, ezredes, hanem a Galaxis egésze!

– Igen, tudok róla – pattogott a főtiszt türelmetlenül. – Legalábbis arról, hogy maga ezt állítja. Azt is közölték velem, hogy nincsenek meg a személyi iratai.

– Elkobozták őket tőlem, de az Everesten ismernek. Maga a helytartó igazolhat, és remélem, meg is teszi, még az est beállta előtt.

– Majd utánanéznünk a dolognak. – Az ezredes karba tette a kezét, és hátradőlt székében. – Remélem, most beavat a história ön szerinti változatába.

– Tudomásomra jutott, hogy földi emberek kisebb csoportja veszedelmes összeesküvést szőtt a birodalmi kormány erővel való megdöntésére, és ha erről idejében nem tájékoztatjuk a megfelelő hatóságokat, sikerrel megsemmisíthetik a kormányt és vele együtt a birodalom legnagyobb részét.

– Kissé messzire megy, fiatalember, ezzel az elhamarkodott és eltúlzott kijelentésével. Azt készséggel elhiszem, hogy a földi emberek bosszantó zavargásokat kelthetnek, ostrom alá vehetik ezt az erődöt, és jelentős károkat okoznak, de egy pillanatig sem tartom képesnek őket még arra sem, hogy a császári erőket elűzzék erről a bolygóról és még kevésbé, hogy megdöntsék a birodalmi kormányt. Ettől függetlenül meghallgatom ennek az... izé... államcsínynek a részleteit.

– Sajnos az ügy annyira komoly, hogy létfontosságúnak tartom közvetlenül és személyesen a helytartónak elmondani a részleteket. Ennélfogva kérem, ha nincs ellenére, teremtsen számomra azonnali összeköttetést a helytartósággal.

– Hmmm... Azért ne siessük el annyira a dolgot. Tisztában van például azzal, hogy az az ember, akit idehozott, a Föld csúcsmíniszterének titkára, az itteni Vének Testületének egyik tagja, és közöttük igen fontos személyiségnek számít.

– Tökéletesen.

- És mégis azt állítja, hogy ő az egyik főkolomposa a maga által említett összeesküvésnek?
- Pontosan.
- Mivel bizonyíthatja?
- Remélem, megérti, ha kijelentem, hogy ebben az ügyben csak személyesen a helytartóval tárgyalhatok, senki mással.

Az ezredes félrehúzott szájjal tanulmányozta a körmeit.

- Tehát kételkedik az illetékességemben?
- Egyáltalán nem, uram. Csupán arról van szó, hogy egyedül a helytartó rendelkezik a szükséges lépések megtételéhez elegendő hatalommal.
- Megtudhatnám, miféle döntő lépésekre gondol?
- Egy, a földiek kezén lévő épületet harminc órán belül le kell bombázni és teljesen megsemmisíteni, ellenkező esetben a Birodalom lakóinak jó része, ha nem egésze, elpusztul.
- Miféle épületet? – kérdezte az ezredes komoran.
- Létrehozna a kapcsolatot a helytartóval, kérem? – csattant Arvardan ingerült válasza.

Rövid időre néma csönd állt be. Végül az ezredes ridegen megszólalt:

– Tisztában van azzal, hogy egy földi ember erőszakos elrablása miatt a földi törvények alapján vonható büntetőjogi felelősségre? A kormány rendszerint megfelelő védelmet biztosít a galaktikus polgárok számára, és elvi alapon követeli a birodalmi bírósági eljárást. A Földön azonban alaposan kiéleződött a helyzet, és szigorú utasítás kötelez bármiféle összeütközés elkerülésére. Ennek megfelelően, ha nem ad kielégítő választ a kérdéseimre, kénytelen leszek a társaival együtt visszajuttatni önt a helyi hatóságok felügyelete alá.

– Ez egyenlő a halálos ítélettel! Természetesen az ön számára is! Ezredes, én a Birodalom polgára vagyok, és audienciát követelek a helytartar...

Az ezredes asztalán megszólaló csengő félbeszakította a mondatot. A tiszt a készülék felé fordult, és lenyomott egy kapcsolót.

- Tessék!
- Uram – hallatszott tisztán egy katona hangja –, a bennszülöttek egy csoportja körülzárta az erődöt. Értesüléseim szerint fegyverük is van.
- Történt bármilyen erőszakos cselekmény?
- Nem, uram.

Az ezredes arca semmiféle érzelmet nem mutatott. Ezt a képességet mindenesetre megszerezte szolgálati éve alatt.

– A tüzérseget és a légierőt előkészíteni, minden katona számára teljes harci készség! Tüzelés kizárólag indokolt önvédelem esetén! Megértette?

- Igen, uram. Egy békeköveti zászlóval érkezett földi ember kihallgatást kér.
- Vezessék be. És hozzák ide ismét a csúcsmíniszter titkárát!

Az ezredes jeges tekintettel fordult vissza a régészhez.

- Remélem, tisztában van vele, milyen veszedelmes helyzetet idézett elő!
- Követelem, hogy jelen lehessen a kihallgatásnál! – kiáltotta Arvardan, csaknem minden türelmét elveszítve a haragtól. – Továbbá magyarázatot követelek arról, miért tart itt engem őrizet alatt már órák óta, miközben bizalmas beszélgetéseket folytat egy földi árulóval? Közlöm önnel, hogy tudomásom van róla: már tárgyalt vele, mielőtt engem meghallgatott volna!
- Ó, talán vádaskodik, uram? – kérdezte az ezredes, szintén megemelt hangon. – Ha igen, beszéljen nyíltan!

– Nem vádoló semmivel. De emlékeztetem rá, hogy e perctől teljes felelősséggel tartozik minden cselekedetéért, és a jövőben – ha egyáltalán lesz még jövő – komoly esélye van rá, hogy a csökönysége miatt saját népé elveszejtőjeként emlékezzenek majd önre!

– Hallgasson! A legcsekélyebb mértékben sem tartozom magának felelősséggel. Az ügyeket mostantól az én legjobb belátásom szerint intézzük. Ezt, remélem, megértette!

HUSZADIK FEJEZET

A határidő lejárt

Miután egy katona kitarta előtte az ajtót, a titkár belépett a helyiségbe.

Vöröslő, földagadt ajkán rövid, fagyos mosoly villant. Meghajolt az ezredes felé, de minden jel szerint tudomást sem vett Arvardan jelenlétéről.

– Uram – szöjt az ezredes a földi emberhez –, tájékoztattam a csúcsmisztert itt-tartózkodásának részleteiről és idekerülésének módjáról. Az ön itteni fogva tartása természetesen teljes mértékben... hogy is mondjam... szabályellenes, és amilyen gyorsan csak lehetséges, gondoskodnom kell szabadlábba helyezéséről. Van itt azonban egy úriember, aki, mint valószínűleg tud róla, igen komoly vádat emelt ön ellen.

Olyat, amelyet a körülményekre való tekintettel ki kell vizsgálnunk...

– Megértem, ezredes – válaszolta a titkár nyugodtan. – Viszont, amint már említettem önnek, ez az ember, ha jól tudom, mindössze talán két hónapja tartózkodik a Földön, ennél fogva a helyi belpolitikai ismeretei elhanyagolhatóak.

Mindez nagyon ingatag alap bármiféle vádemeléshez.

Arvardan fortyogott a dühtől.

– Hivatásomat tekintve régész vagyok, aki az utóbbi időben a Földre és annak szokásaira szakosodott. Politikai sajátosságairól megszerzett tudásom tehát korántsem jelentéktelen. Másrészt pedig nem egyedül képviselem az említett vádat.

A titkár sem most, sem később nem nézett egyenesen az archeológusra. Kizárólag az ezredeshez intézte szavait:

– Egyik helyi tudósunk is belekeveredett az ügybe – mondta. – Olyan, aki hatvanéves kora felé közeledve retteg a következményektől. Ezenkívül benne van egy másik, ismeretlen előtörténetű és elmebeteggyanús ember is. Viszont hármuk közül egyik sem terjeszthet elő semmiféle megalapozott vádat. Arvardan talpra ugrott.

– Követelem, hogy hallgassanak végig...

– Üljön le – mordult rá az ezredes hidegen és barátságtalanul. – Maga visszautasította, hogy velem tárgyalja meg a kérdést. Akkor tartson is ki az álláspontja mellett. Vezessék be a békezászlóval érkezett küldöttet!

Az illető is a Vének Társaságához tartozott. Alig egy halvány szemrebbenéssel árulta el érzéseit a titkárt megpillantván. Az ezredes székéből fölemelkedve kérdezte tőle:

– Ön az odakint összegyűltek nevében kíván szólni?

– Úgy van, uram.

– Föltételezem, hogy ez a lázongó és törvényellenes gyülekezet azért jött össze, hogy követelje itt tartózkodó földi polgártársuk visszatértét.

– Igen, uram. Azonnal szabadon kell őt bocsátaniok.

– Egyetérték. Azonban a rend, a törvény és az ő császári fenségének kijáró tisztelet megköveteli, hogy a kérdést mind addig ne tárgyalhassuk meg, amíg ellenünk irányuló fegyveres fölkelésre összesereglett emberek tartózkodnak az erőd közelében. Haladéktalanul föl kell oszlatniuk a tömeget.

A titkár nyájasan fordult a követhoz:

– Az ezredesnek tökéletesen igaza van, Cori testvér. Kérem, rendezze el a helyzetet. Én itt tökéletes biztonságban vagyok, és senki mást sem fenyeget semmi veszély. Érti?

Senki mást! Ezt titkári becsületszavamra mondom.

– Nagyon jól van, testvér. Őszintén örülök, hogy biztonságban van.

A követet kitessékelték.

– Gondunk lesz rá, hogy biztonságban távozhassák innen, mihelyt a város élete visszatért a normális kerékvágásba. Köszönöm az együttműködését a probléma remélhetően sikeres lezárásában.

Arvardan már megint a talpán volt.

– Megtiltom! Ön szabadon engedi az egész emberi fajnak ezt a potenciális elpusztítóját, miközben megakadályozza, hogy kapcsolatba lépjen a helytartóval, amire galaktikus polgár lévén elemi jogom van! – Majd tehetetlen dührohamában így kiáltott: – Nagyobb figyelemben részesíti ezt a földi kutyát, mint engem?!

Az elvakult indulattal kiáltott szavakat elnyomta a titkár hangja:

– Ezredes, én örömmel itt maradok mindaddig, amíg a helytartó is meg nem vizsgálja az ügyemet, ha ennek az embernek ez a kívánsága. Az árulás vádja komoly dolog, és bármilyen megalapozatlan gyanúja is meggátolhatja, hogy a jövőben is népem hasznára cselekedhessek. Hálás lennék a lehetőségért, hogy a helytartónak is bebizonyíthassam: nálam senki sem lehet lojálisabb a Birodalom iránt.

– Megértem az érzéseit, uram, és készséggel elismerem, hogy az ön helyében én egészen másként állnék a

dologhoz –jelentette ki az ezredes mereven. – Ön igazi támasza a nemzetének, uram. Máris megkísérlem a kapcsolatteremtést a helytartóval.

Arvardan többé egy szót sem szólt, mialatt visszakísérték a cellájába.

Megérkezvén kerülte a többiek tekintetét. Hosszú ideig ült szótlánul, egyik ujjának középső percét fogai közé szorítva.

– Nos? – szólalt meg végül Shekt doktor.

Arvardan keserűen megcsóválta a fejét.

– Kis híján tönkretettem mindent.

– Miért, mit művelt?

– Elvesztettem az önuralmamot. Megsértettem az ezredest. Nem jutottam semmire... Nem vagyok én diplomata, Shekt!

Szíve összefacsarodott az öngazolás hirtelen rátörő kényszerétől.

– De mit tehettem volna? – kiáltotta. – Balkis már korábban is beszélt az ezredessel, így nem bízhattam meg benne.

Mi van, ha följánlotta neki élete megmentését? Mi van, ha kezdettől fogva részese volt az összeesküvésnek? Tudom, hogy ez meglehetősen vad elképzelés, de nem feledkezhettem meg erről a lehetőségről sem. Túlságosan is gyanús volt a helyzet. Mindenáron szerettem volna a helytartóval beszélni.

A fizikus fölemelkedett, inas kezét összefonta a háta mögött.

– Nos, rendben van, és Ennius idejön?

– Föltehetően. De Balkis kifejezett kérésére, és én ezt nem értem.

– Mi? Balkis kérésére? Ezek szerint Schwartz igazat beszél!

– Igen? Miért, mit mondott Schwartz?

A megtört földi ember némán üldögélt a priccsén. Magán érezve a többiek tekintetét, megvonta a vállát, és tanácstalan mozdulattal széttárta a karját.

– Elkaptam a titkár „tudatesápját”, amikor elvonultak vele a folyosón, itt a cellánk előtt.

Megbizonyosodtam róla, hogy valóban hosszan beszélt ezzel a tiszttel, akit ön is emleget, Arvardan.

– Azt tudom.

– De az ezredes tudatában nincs nyoma árulásnak.

– Tehát – sóhajtott szerencsétlenül a régész – akkor tévedtem. Igencsak bajban leszek, ha Ennius megérkezik. No és mi a helyzet a titkárral?

– Az agyában nincs megbánás vagy félelem, csak gyűlölet.

Ezúttal elsősorban irántunk, amiért foglyul ejtettük és idehurcoltuk. Szörnyen belegázoltunk a hiúságába, és föltett szándéka, hogy ezért bosszút áll rajtunk. Éber álmotörődékeket is érzékelttem a tudatában. Arról, hogy akár egyedül, pusztá kézzel is megakadályozza, hogy a Galaxis bármit tehessen a megállítására még így is, hogy a tudásunk birtokában harcolunk ellene. Az ő kezében vannak a kártyák, könnyűszerrel letromfolhat bennünket, hogy azután lesújthasson ránk és végezzen velünk.

– Úgy érti, hogy veszni hagyja a tervét, föladja birodalmi vágyait, csak hogy velünk leszámolhasson? Ez örültség!

– Tudom – felelte Schwartz meggyőződéssel –, de az az ember valóban örült.

– És biztos benne, hogy sikerül neki?

– Teljesen.

– Akkor magára van szükségünk, Schwartz. Itt csak a maga tudata segíthet. Figyeljen ide...

De ekkor Shekt megcsóválta a fejét.

– Nem, Arvardan. így aligha jutnánk valamire. Amíg maga oda volt, fölébresztettem Schwartzot, és alaposan megtárgyaltuk vele a helyzetet. Tudatának ereje, amelyet igazán nem is ismer, nyilvánvalóan nincs teljes ellenőrzése alatt. Megbéníthat, elkábíthat, sőt akár meg is ölhet egy embert. Mi több, annak akarata ellenére működtetni képes a nagy vázizmait, de ez minden. Például a titkárt sem tudta megszólaltatni, mivel annak kis gégeizmai ellenőrizhetetlenek számára. Nem tudta olyan mértékben koordinálni a mozdulatait, hogy Balkis vezethesse a kocsiját. Alig tudta egyenesben tartani, mialatt nagy keservesen végigvezette az utcán. Ezek szerint Enniust sem vonhatjuk ellenőrzésünk alá olyan mértékben, hogy valami utasítást kiadassunk vagy megírassunk vele. Tudja, még erre is gondoltam... – De Shekt bánatosan megrázta a fejét, és elhallgatott.

Arvardan érezte, amint elborítja a magatehetetlen elkeseredés. Ekkor váratlan indulattal fölkiáltott:

– De hol van Pola?

– Odabent alszik a benyílóban.

Elöntötte a vágy, hogy fölébressze. Vágyakozott... Istenem... annyi minden után vágyakozott. Megnézte az óráját. Már majdnem elmúlt éjfél. Tehát már mindössze harminc óra maradt hátra.

Maga is aludt egy keveset, de nyomban fölébredt, amint világosodni kezdett. Senki feléjük sem nézett, amitől még a lelkük is eltompult és elnehezült.

Arvardan megnézte az óráját, és már mindössze hat óra volt hátra.

Reménytelenül, homályos tekintettel nézett körül. Most már valamennyien együtt voltak, még a helytartó is megérkezett. Pola mellette ült, meleg ujjacskáit a karján nyugtatta, arcán kimerült rettegés, amitől minden egyébnél mélyebb haragot érzett az egész Galaxissal szemben.

Lehet, hogy mindannyian rászolgáltak a pusztulásra de ilyen ostobán, ostobán, ostobán!

Alig látta Shekt és Schwartz alakját. Ők ketten tőle balra ültek. És ott volt Balkis, az átkozott titkár: ajka még mindig földagadva, egyik arcán kékeszöld véraláfutás, amitől pokolian fájdalmas lehetett számára még a beszéd is. Arvardan szája dühödtt, fájó vigyorra torzult, amikor erre gondolt.

Keze ökölbe szorult, majd ismét elernyedtt. A gondolattól saját, bepólyált arca is mintha kevésbé sajgott volna.

Velük szemben ült Ennius, bizonytalanul fintorogva, csaknem nevetségesen, súlyos, ormótlan, ólombetétes öltözékében.

Ez is ostobán bámult maga élé. Arvardant borzongató harag töltötte el, amint ezekre a kizárólag nyugalomra és könnyű életre vágyó galaktikus bürokrátákra gondolt. Ugyan hová tűntek a három évszázaddal azelőtti hódítók? Hová?

Még hat órájuk van...

Ennius mintegy tizennyolc órával azelőtt kapta meg a hívásukat Chicából, és a fél földgolyót körülrepülve azonnal sietett a találkozóra. Homályos, de erőteljes motívumok vezérelték. Lényegében – magyarázta magának – nincs szó másról, mint e különösen babonás és lidércnyomásos bolygó egyik zöld ruhás, hóbortos alakjának sajnálatos elrablásáról. Ez van csupán, meg azok a vad, bizonyítatlan vádaskodások. Semmi olyasmi, amit az ezredes nyugodtan el ne rendezhetett volna a helyszínen.

De itt van még Shekt is, ő is benne van a képben, és nem mint vádlott, hanem maga is a vád képviselője. Teljesen zavaros az egész.

Ott ült hát velük szemben, és teljesen világos volt előtte, hogy döntésével esetleg lázadást idézhet elő, ami meggyöngítheti pozícióit az udvarnál, és megfoszthatja őt az előmenetel lehetőségétől. Ami pedig Arvardan hosszadalmas előadását illeti valami vírusokról és az általuk fenyegető megfélemlítő járványról... nos, vajon mennyire kell ezt komolyan vennie? Ha végül ennek alapján akcióba lép, vajon mivel igazolhatja tetteit a följobbalói előtt?

Viszont Arvardan mégiscsak tekintélyes tudósnak számít.

Ezért gondolatban elhalasztotta a kérdés megválaszolását, és inkább a titkárhoz fordult.

– Bizonyára önnek is van némi mondanivalója ezzel az ügyel kapcsolatban.

– Meglepően kevés – jelentette ki a titkár őszinte és bizalmas hangon. – Csak annyit kérdeznék, mi bizonyítja a fenti vádak helytállóságát.

– Excellenciás uram – mondta Arvardan türelmének végső határán –, amint már említettem önnek, ez az ember mindezt részletesen elismerte, amikor tegnap még a hatalmában voltunk.

– Lehetséges – szölte közbe a titkár –, hogy excellenciád végül ennek az állításnak ad hitelt, de le kell szögezni, hogy mindez nem egyéb újabb, megalapozatlan kijelentésnél. Valójában az egyetlen tény, amelyet a kívülállók is igazolhatnak, az, hogy engem ejtettek foglyul erőszakkal és nem őket.

Az én életem forgott veszélyben, nem az övék. Most pedig szeretném, ha a vádlóm megmagyarázná, hogyan jutott mindeme ismeretek birtokába a bolygón való tartózkodásának rövid kilenc hete alatt, miközben ön, a helytartó, többéves szolgálata idején semmiféle ellenem szóló bizonyíték nyomára nem bukkant!

– Van logika abban, amit ez a „testvér” állít – ismerte el Ennius nyomatékkal. – Valóban, honnan tudja mindezt?

– Mielőtt a vádlott beismerte volna fondorlatait, már Shekt doktor is tájékoztatott az összeesküvésről – jelentette ki Arvardan határozottan.

– Ez igaz, Shekt professzor? – fordította tekintetét Ennius a fizikus felé.

– Így van, excellenciás uram.

– És ön hogyan jött rá?

– Arvardan doktor tiszteletre méltó alaposítással számolt be arról, mire és hogyan használtuk fel az „összegzőt”, és mit állított a haldokló bakteriológus, F. Smitko. Az az ember is az összeesküvők közé

tartozott. Állításairól fölvetelt készítettünk, amely bármikor hozzáférhető.

– De Shekt doktor, egy kábult állapotban levő haldokló kijelentései – még ha Arvardan doktor igazat beszél is – igazán nem sokat nyomhatnak a latban. Más bizonyíték nem áll rendelkezésére?

Arvardan öklével székének karfájára csapott, és ingerülten fölördített:

– Mi ez itt, valami bíróság? Talán valaki megsértette a közlekedési szabályokat? Arra nincs már időnk, hogy az érveket elemző alaposással mérlegeljük vagy mikrométerrel méricskéljük. Ismétlem önnek, hogy reggel hatig mindössze öt és fél óra áll rendelkezésünkre ennek a végzetes fenyegetésnek az– elhárítására. Egyébként excellenciád már korábról ismeri Shekt professzort. Talán az a véleménye róla, hogy megrögzött hazudozó?

A titkár ismét nyomban megragadta az alkalmat, és közbevágott:

– Senki sem vádolja Shekt doktort szándékos hazugsággal, excellenciás uram. Csupán arról van szó, hogy a derék professzor öregszik, és az utóbbi időben rendkívüli mértékben aggódik közelgő hatvanadik születésnapja miatt. Attól tartok, hogy az életkor és a félelem ilyen kombinációja enyhén paranoiás tendenciákat válthatott ki benne, ami egyáltalán nem ritka jelenség ezen a bolygón. Csak nézzen rá! Kérdem én, teljesen normálisnak tűnik az ön szemében?

Shekt természetesen nem látszott annak. Megviselt volt és feszült, megrázta mindaz, ami eddig történt vele, és ami ezután várt rá.

Mégis elérte, hogy hangja normálisan, sőt egész nyugodtan csengjen.

– Elárulhatom önnek, hogy az utóbbi két hónap során folyamatosan a Vének megfigyelése alatt álltam. A leveleimet fölbontották, válaszaimat cenzúrázták – mondta a helytartónak. – Az persze nyilvánvaló, hogy mindeme állításaimat is az emlegetett üldözési mánia rovására írják majd. Mindemellett itt van ez az ember, Joseph Schwartz, aki önként jelentkezett az „összegzővel” való kezelésre azon a napon, amikor ön is meglátogatott engem az intézetben.

– Emlékszem az esetre. – Ennius megállapította magában, hogy a páciens azóta alaposan megváltozott. – Ez az az ember?

– Igen.

– A kísérlet ellenére nem néz ki rosszul.

– Igen, sokkal jobban van. Az „összegzővel” végzett keze lése rendkívül sikeresnek tekinthető, mivel eleve fotografikus emlékezőtehetséggel rendelkezik, amiről akkor még semmit sem tudtam. Mindenesetre most olyan tudattal rendelkezik, amely képessé teszi mások gondolatainak megismerésére.

Ennius ennek hallatán előredőlt karosszékében, és megrendült döbbenettel fölkiáltott:

– Mit beszél? Azt állítja, hogy ez az ember gondolatolvasó?

– Ezt könnyűszerrel bebizonyíthatjuk, excellenciás uram.

De úgy vélem, hogy a jelen lévő „testvér” is igazolhatja az állításomat.

A titkár gyors, gyűlölettel teli pillantást vetett Schwartz felé. Fortyogott benne az indulat, vasvillaszemmel meredt az öregemberre. Amikor megszólalt, hangja a legkisebb rezdüléssel sem árulta el indulatait:

– Ez pontosan így van, excellenciás uram. Ez az ember valóban rendelkezik bizonyos hipnotikus képességekkel. Azt viszont nem tudhatom, hogy ez az „összegzőnek” köszönhető vagy sem. Egyébként meg kell jegyezmem, hogy a kezeléséről nem készült semmiféle jelentés, ami ugyebár fölöttébb gyanús!

– Nem készült róla följegyzés – jelentette ki Shekt –, mégpedig a csúcsminiszter határozott utasítására. – Erre a titkár mindössze kurta vállrándítással válaszolt.

– Haladjon inkább a témának megfelelően a tárgyalás – csattant föl Ennius parancsoló modorban –, és hagyjuk ezt a kicsinyes torzsalkodást. Nos, mi a helyzet ezzel a Schwartz nevű emberrel? Mi köze van a gondolatolvasó képességének vagy hipnotikus adottságainak, különben nevezze, ahogy akarja... ehhez az egész kérdéshez?

– Shekt azt állítja – magyarázta a titkár –, hogy Schwartz képes a gondolataim letapogatására.

– Valóban? Nos, mire gondol éppen a titkár úr? – kérdezte a helytartó, első ízben méltatva figyelemre az öreget.

– Azt gondolja – mondta Schwartz –, hogy úgysem győzhetjük meg önt állításaink igazáról ezzel az ügyvel kapcsolatban.

– Ez teljesen igaz – mordult föl Balkis –, bár ennek megállapításához aligha van szükség különösebb szellemi képességekre.

– És még azt – folytatta Schwartz –, hogy ön egy szerencsétlen bolond, fél bármilyen konkrét akciótól, csupán a békére vágyik, és abban reménykedik, igazságossága és tárgyilagossága révén győzedelmeskedhet

a földi emberek fölött, miáltal csak még ostobábbnak tekinthető.

A titkár elvörösödött."

– Ezt tagadom. Ezzel az állításával nyilvánvalóan előítéleteket kíván ébreszteni excellenciádban.

– De én nem dőlök be olyan könnyen bármiféle előítéleteknek – mondta Ennius ingerülten. Majd ismét Schwartz felé fordult. – És mondja, én mit gondolok e pillanatban?

– Azt, hogy ha én valóban beleláthatok egy másik ember koponyájába, még nem föltétlenül mondom meg a tapasztaltakat – válaszolta Schwartz.

A helytartó szemöldöke fölzaladt a homlokára a meglepetéstől.

– Igaza van, teljesen igaza van. És maga is támogatja a Shekt professzor, valamint Arvardan doktor által előterjesztett vádakot?

– Az utolsó szóig.

– Hát igen. De ha nem találunk mást is a maga képességeivel, olyat, aki nem érdekelt az ügyben, akkor a tanúságtétele nem sokat ér a törvény előtt, még ha teljes mértékben bebizonyíthatóak is telepatikus képességei.

– De ez itt most nem valami elvont jogi kérdés – kiáltott föl Arvardan –, hanem az egész Galaxis biztonságának ügye!

– Excellenciás uram – húzta ki magát a titkár ültében –, volna egy tiszteletteljes kérésem. Távolítsák el a helyiségből

– Miért kéri?

– Ennek az alaknak a gondolatolvasó képességei mellett bizonyos, a tudati állapotot befolyásoló ereje is van. Az én elfogatásomat is a Schwartz által előidézett bénultságom tette lehetővé. Attól tartok, hogy most is megkísérelhet valami hasonlót velem szemben, sőt esetleg még excellenciád ellen is.

Ez kényszerít fenti kérésem kinyilvánítására.

Arvardan fölemelkedett ültéből, de a titkár előre igyekezett túlkiabálni őt:

– Nem lehet tárgyilagosa a kihallgatás, ha a helyiségben olyasvalaki van jelen, aki különös képességei birtokában befolyásolhatja a bíró ítéletalkotását.

Ennius ezúttal gyorsan döntött. Belépett egy ör, és Joseph Schwartzot, aki semmiféle ellenállást nem tanúsított, sőt holdvilágképén a legcsekélyebb tiltakozás" sem tükröződött, szó nélkül elvezette.

Arvardan számára ez volt a végső csapás.

A titkár ekkor fölemelkedett, és egy pillanatra mozdulatlaná merevedett: köpcös, vészjósló alak, zöld öltözékében, rendíthetetlen önbizalmának határozott tudatában.

Komoly, hivatalos stílusban kezdett mondanivalójába:

– Excellenciás uram, Arvardan doktor minden véleményének és állításának alapját csupán Shekt professzor tanúságtétele támasztja alá. Továbbá Shekt doktor ismeretei egy haldokló lázas fecsegéséből származnak. És mindez, excellenciás uram, mindez valahogy rejtve maradt mindaddig amíg Joseph Schwartz nem esett át az „összegzővel" való kezelésen.

Végül is, ki ez a Joseph Schwartz? Amíg Joseph Schwartz meg nem jelent a színen, Shekt professzor normális, épelméjű ember volt. Excellenciád is egy egész délutánt eltöltött vele azon a napon, amikor Schwartz kezelésére sor került. Talán akkor abnormálisán viselkedett? Tájékoztatta önt a Birodalom ellen készülõ összeesküvésrõl? Vagy éppen egy haldokló biokémikus utolsó, zagyva kijelentéseirõl? Egyáltalán, zaklatottnak látszott akkor? Vagy éppen gyanakvónak? Most azt állítja, hogy a csúcsmiszter utasítására hamisította meg az „összegzővel" végzett kísérletek eredményeit, nem jegyezte föl a kezelt személyek nevét. Errõl tett-e õnnnek említést akkor? Vagy csupán most, jóval azután, hogy Joseph Schwartz elõkerült?

Ismét kérdezem: ki ez a Joseph Schwartz? Amikor az intézetbe szállították, nem beszélt érthetõ emberi nyelven. Ennyit sikerült kiderítenünk a késõbbiek során, amikor fölmerült bennünk a gyanú Shekt doktor elmeállapotának épségét illetõen. Egy földmûves hozta be az intézetbe, aki semmit sem tudott a származásáról, valójában egyáltalán semmit sem tudott róla. Sõt azóta sem derült ki felõle semmi.

Viszont ez az ember különleges szellemi képességekkel rendelkezik. Bárkit száz lépésrõl is megbéníthat egyetlen gondolatával, közelebrõl pedig még õlni is képes. Engem magamat is paralizált. Kezemet és lábamat az õ akarata mozgatta, sõt a tudatomat is a saját elképzeléseinek megfelelõen manipulálhatta.

Határozottan biztos vagyok benne, hogy ezeknek az embereknek az elméjét is a hatalmában tartja. Azt állítják, hogy elraboltattam õket, halálos fenyegetettségrõl beszélnek, szerintük beismertem, hogy árulásra készülök, és a birodalmi trónusra török. Kérem hát excellenciádat, hogy kérdezzen meg tõlük még egyetlen dolgot. Vajon nem voltak-e kitéve teljesen Schwartz befolyásának, egy olyan emberének, aki képes az ellenõrzése alatt tartani a tudatukat?

Nem lehetséges-e tehát, hogy maga Schwartz az áruló? Ha nem erről van szó, akkor is: ki ez a Joseph Schwartz?

A titkár mindezt elmondván nyugodtan, csaknem jókedvűen telepedett vissza a helyére.

Arvardan úgy érezte, hogy agya egy ciklotronon lovagol, és most egyre gyorsabban és gyorsabban száguld körbe-körbe.

Mit válaszolhatna minderre az ember? Hogy Schwartz a múltból érkezett ide? Hogy eredeti, hiteles primitív nyelven beszélt? De ezt is kizárólag ő, Arvardan bizonyíthatja egyedül. És az ő agya is lehet manipulált. Valiban, hogyan állapíthatná meg, hogy nem befolyásolták a tudatát? Ki lehet ez a Schwartz? Mi győzhetette meg őt ennek a hatalmas, galaktikus méretű hadjáratnak a veszélyéről?

Még egyszer végiggondolta az egészet. Honnan származik az ő meggyőződése is a nagy összeesküvés igaz voltáról? Ő valóban régész, akinek vérében kell legyen a kételkedés... és most? Hitelt adott egyetlen ember szavának? Egy lány egyetlen csókjának? Vagy éppen Joseph Schwartznak?

De nem volt képes a gondolkodásra. Nem tudott gondolkodni!

– Nos tehát? – szólalt meg Ennius türelmetlenül. – Van valami mondanivalója, Shekt doktor? Vagy önnek, Arvardan?

Ekkor váratlanul Pola hangja törte meg a csöndet:

– Miért őket kérdezni? Hát nem látja, hogy ez az egész

merő hazugság? Nem érti, hogy valamennyiünket gúzsba köt a mézesmázos szavaival? Ó, mindannyian meghalunk, és én már nem is sokat törődöm a saját életemmel, de még mindig megakadályozhatnánk, gátját vethetnénk... De ehelyett csak üldögélünk itt, és a szánkat jártatjuk. – Ezzel a lány keservesen sírva fakadt.

A titkár gúnyosan így szólt:

– No lám, minden érvük egy hisztérikus leányzó zokogására zsugorodott. Javaslatom a következő, excellenciás uram:

vádlóim a veszélyt valami kitalált vírussal hozzák kapcsolatba, és bármit hordanak össze, minduntalan a reggel hatórai határidőre hivatkoznak, legalábbis nekem így tűnik. Azt javaslom, hogy maradjon elzárkózva a palotájában egy hétig.

Ha mindez igaz, amit ezek itt állítanak, a járvány hírének néhány nap alatt el kell jutnia ide, a Földre is. Ha ez bekövetkezik, a bolygót még mindig a birodalmi erők uralják majd...

– A Föld valóban kitűnő csereajánlat egy emberek lakta teljes Galaxissal szemben – mormolta Shekt halottsápadt arccal.

– Én sokra értékelem a saját életemet és a népemét sem kevésbé – mondta a titkár. – Ártatlanul kerültem itt a tűzhelyzetébe, de azonnal kész vagyok tájékoztatni a Vének Társaságát arról, hogy készségesen és önként itt maradok egy hétig, és ezáltal megakadályozok bármilyen, egyébként várható fölfordulást.

Ezzel gögösen összefonta a karját.

Ennius gondterhelt arccal emelte föl tekintetét.

– Semmi kivetnivalót nem találok ebben az emberben...

Arvardan nem bírta tovább. Nyugodtan, de halálos elszántsággal emelkedett föl, és gyors léptekkel megindult a helytartó felé. Hogy mi lett volna a szándéka, sohasem tudta meg senki. A későbbiek során maga is képtelen volt visszaemlékezni rá. Különben sem volt semmi jelentősége a dolognak. Ennius keze ügyében ott volt egy idegpálca, és nem riadt vissza a használatától.

Földre szállása óta harmadszor Arvardan körül mindent elborított a fájdalom tengere, megpördült körülötte és elsötétedett a világ.

Mialatt Arvardan eszméletlenül hevert, elérkezett a reggel hatórási határidő...

HUSZONEGYEDIK FEJEZET

A túllépett határidő

Elmúlt a kábulat és a határidő. Fény...

Vibráló fény és homályos árnyak... olvatagon ingadoznak és lassacskán kiélesednek. Egy arc... Valaki szeme mered rá...

– Pola! – A környezet egyetlen, pillanatnyi mozdulat ideje alatt megvilágosodott és kitisztult Arvardan szeme előtt. –

Hány óra van?

Ujjai keményen a lány csuklójára kulcsolódtak, amitől az utóbbi önkéntelenül összerezgett.

– Hét óra elmúlt – suttopta Pola –, és vele letelt a határidő is.

Arvardan vadul körülpillantott, és az ízületeit mardosó fájdalommal mit sem törődve fölpattant kemény fekhelyéről. Shekt szikár alakja egy karosszékből görnyedezett. Fölemelte a fejét, és gyászos tekintettel lassan bólintott egyet.

– Túl vagyunk mindenen, Arvardan.

– Tehát Ennius...

– Ennius nem használta ki a lehetőséget. Hát nem különös?

– mormolta Shekt. Vékony, darabos, reszelős hangon fölnevetett. – Mi hárman, minden segítség nélkül földérintettünk egy, az egész emberiség ellen irányuló végzetes összeesküvést, a pusztá kezünkkel elfogtuk annak főkolomposát, hogy átadjuk az igazságszolgáltatásnak. Hát nem kacagtató a helyzet? Itt állnak a mindenen győzedelmeskedő hősök, és a dicsőség felé evickélnek az idő mocsarában. Az ilyen dolgok rendszerint így végződnek. Csak a mi esetünkben az események továbbhaladtak, és rá kellett jönnünk, hogy senki sem hisz nekünk. A diadal útján ilyesminek nem szabadna előfordulnia, nem igaz?

Ott mindig boldog véget ér a történet–, ugye? Mulatságos... –Szavai megrázó, száraz zokogásba fulladtak.

Arvardan rosszulléttel küszködve félrenézett. Pola szeme könnyektől csillogó, mélységes és sötét világmindenségként nézett szembe vele. Egy pillanatra tehetetlenül elmerült abban a pillantásban, valóban egész világot jelentettek neki, csillagokkal teli világot. És azok felé a csillagok felé kis, fényes fémtokok repültek, sebesen emésztve a fényéveket, amint keresztülhatolnak a hipertéren, pontosan kiszámított halálos útjukon. Hamarosan... lehet, hogy épp ebben a pillanatban meg is érkeznek, behatolnak az egyes bolygók légkörébe, és szétszórják gyilkos vírusszállítmányuk láthatatlan esőcsöppjeit...

Tehát, vége az egésznek.

Többé már senki sem állíthatja meg.

– Hol van Schwartz? – kérdezte Arvardan gyöngye hangon.

De Pola csak megrázta a fejét.

– Azután többé már nem hozták vissza.

Kinyílt az ajtó, és Arvardan annyira még nem merült el a halál elfogadásában, hogy arcán némi halvány reménnyel föl ne pillantson.

De csupán Ennius volt az, mire az archeológus vonásai megkeményedtek, és elfordult a belépőtől.

Ennius közelebb lépett, és először az apát és lányát vette szemügyre egy pillanattig. De Shekt és Pola elsősorban a Föld szülötte volt, s ezért semmi biztatót nem mondhatott a helytartónak még annak tudatában sem, hogy bármilyen rövid és keserves lesz is a hátralévő életük, mégis a kívülállóé lesz sokkal rövidebb és kegyetlenebb.

Ennius megütögette a régész vállát.

– Arvardan doktor...

– Excellenciás uram – válaszolta Arvardan a másik hang hordozását utánozva.

– Elmúlt hat óra – mondta Ennius, aki szemhunyásnyit sem aludt ezen az éjszakán. Bár hivatalosan teljes mértékben fölmentette Balkist, mégsem zárta ki annak lehetőségét, hogy vádlói esetleg mégsem komplett örültek, vagy tudatuk nem áll ellenőrzés alatt. Nézte, amint a lelketlen kronométer elketyegi a Galaxis maradék életét.

– Igen – felelte Arvardan–; elmúlt hat óra, és a csillagok még mindig ragyognak.

– És még most is úgy véli, hogy igaza volt?

– Excellenciás uram – válaszolta a régész –, órákon belül elpusztulnak az első áldozatok. Erre még nem figyel föl senki. Naponta halnak meg emberek. Egy héten belül százezrek pusztulnak majd el. A helyzet fölismerésének esélye a nullához áll majd legközelebb. De a betegek közül senki sem épül föl. Nem áll rendelkezésre semmiféle ellenszer. Néhány bolygó majd járványellenes segítségért folyamodik. Két héten belül egész bolygócsoportok csatlakoznak majd a segítségért kiáltókhöz, és a legközelebbi szektorokban kihirdetik a rendkívüli állapotot. Egy hónap múltán a Galaxis egésze reszkető, beteg romhalmaz lesz. Két hónapon belül hűs érintetlen világ sem marad. Hat hónap múlva a Galaxis már el is pusztult. És mit tesz majd ön, amikor befutnak az első jelzések?

Hadd jósoljam meg azt is. Tájékoztatja majd a birodalmiakat, hogy a kór valószínűleg a Földről indult el pusztító útjára. Ezzel persze egyetlen életet sem ment meg. Ezután hadat üzen a Föld Vénjeinek. Ezzel sem ment meg senkit. A földi embereket letörli ennek a bolygónak a felszínéről, de ezáltal sem menekül meg senki. Más esetben a közvetítő szerepét vállalja a barátja, Balkis és a birodalmi tanács, illetve annak

megmaradt töredékei között. Akkor öné lehet a dicsőség, hogy a Birodalom morzsáit átnyújtsa Balkisnak az ellenméreg fejében, amely lehet hogy eléri, de az is lehet hogy nem, a megfelelő világokat, a megfelelő mennyiségben és a megfelelő idő alatt ahhoz, hogy akár egyetlen emberi életet is megmentse. Ennius minden meggyőződés nélkül elmosolyodott.

- Nem gondolja, hogy kissé túldramatizálja a helyzetet?
- Ó, dehogynem! Én halott ember vagyok, és ön is hulla.

De legyünk az egésszel kapcsolatban ördögien hüvösek és nagyvonalúak, nem igaz?

- Ha esetleg az idegpálca használatáért neheztelne rám...
- Ó, egy csöppet sem – gúnyolódott Arvardan –, már egészen hozzászoktam. Szinte már meg se kottyan.
- Akkor hallgassa meg, hogy látom én a leglogikusabbnak a helyzetet. Ez egy rendkívül kellemetlen fölfordulás volt.

Igen nehéz lenne közérthetően összefoglalni, akár értelmetlenül elnyomni. A vád többi képviselője földi ember. Az ön szavának lett volna egyedül némi súlya. Tegyük föl, hogy ön aláír valami nyilatkozatot, amely szerint a vádat olyan időpontban emelte, amikor nem volt teljesen... nos, bizonyára találnánk valami kifejezést a helyzetre, amely nem tenne említést a tudata korlátozottságáról.

– Az könnyen elintézhető. Mondhatja, hogy meghibbantam, részeg voltam, hipnotizáltak vagy elkábítottak. Bármelyik változat megfelel.

- Viselkedne egy kicsit ésszerűbben? Ide figyeljen, és mi van, ha én úgy vélem, hogy elcsábították önt? – sziszegte idegesen Ennius. – Ön a Szíriuszról származik. Mondja, hogyan szerethetett belé egy földi lányba?
- Mit beszél?

– Ne kiabáljon! Csak annyit kérdezek... normális állapotban valaha is főlvállalta volna egy itteni bennszülött életét?

Gondolhatott volna egyáltalán ilyesmire? – És fejével alig észrevehetően Pola felé intett.

Arvardan egy pillanatig meglepetten bámult rá. Azután a keze villámgyorsan előrelendült, és megragadta a Birodalom legmagasabb rangú földi képviselőjének a torkát. Ennius vadul, de annál eredménytelenebbül markolászta a szorító kezét.

A fiatalember kiáltozott:

– Ilyesmireeee? Netán Shekt kisasszonyra gondol? Ha igen, akkor kellő tisztelettel szóljon róla! Különben menjen a fenébe, így is, úgy is halott ember.

– Arvardan doktor, tekintse magát letartóz... – hörögte Ennius. Ekkor ismét kinyílt az ajtó, és az ezredes rontott be rajta.

- Excellenciás uram, ez a földi csócselék már megint itt van!
- Micsoda? Hát ez a Balkis nem beszélt a hivatalnokaival?

Arról volt szó, hogy egy hétig önkéntesen itt maradj!

– De beszélt velük, és még most is itt tartózkodik. De vele együtt a tömeg is. Készen állunk arra, hogy belelövessünk, és én mint katonai parancsnok, ezt a megoldást tartanám a leghelyesebbnek. És önnek van valamilyen javaslata, excellenciás uram?

– Addig ne adjon ki tűzparancsot, amíg nem találkoztam a titkárral. Küldesse őt ide. – Visszafordult a tudóshoz. – Arvardan doktor, az ön ügyével majd később foglalkozom.

Balkis szélesen vigyorogva lépett be a helyiségbe. Formálisan meghajolt Ennius előtt, aki kurta főbiccentéssel válaszolt neki.

– Ide figyeljen – szólította meg őt a helytartó –, arról értesültem, hogy az embereik már megint elzárják a Fort Dibburnhoz vezető utakat. Ez nem illik össze a megállapodásunkkal. Nos, mi a magunk részéről nem szeretnénk vérontást, de a mi türelmünk sem kimeríthetetlen. Szét tudná oszlatni azt a tömeget békésen?

- Ha úgy döntök, excellenciás uram.
- Ha úgy dönt? Akkor jobb lesz, ha úgy dönt. Mégpedig most rögtön.
- Szó sincs róla, excellenciás uram! – Ezzel a titkár még szélesebben elvigyorodott, és előrenyújtotta a karját. Hangja vad kiáltással erősödött, amelyet oly sokáig kellett visszafognia, és most nagy örömmel engedett szabadjára. – Ostoba!

Túlságosan sokáig tétovázott, és most meg is hal miatta! Vagy élheti a rabszolga életét, ha úgy kívánja, de jusson eszébe, hogy az egyáltalán nem lesz könnyű élet!

A kijelentés vadsága és dühe nem jelentett megsemmisítő csapást Ennius számára. Még itt, eddigi pályafutásának kétségtelenül legmélyebb pontján sem hagyta őt cserben a birodalmi karrierdiplomata hidegvéré. Csak annyi volt érzékelhető, hogy valahogy megsűrűsödik körülötte a szürkesség és a karikás szemű kimerültség.

– Ilyen sokat veszítetek tehát az óvatosságom miatt? Ezek szerint a vírusokról szóló történet... igaz volt? – Hangjában elvont, csaknem közömbös érdeklődés csengett. – De a Föld és maga... valamennyien az én túszaim.

– Korántsem! – csattant azonnal a dölyfös válasz. – Éppen ön és az ön hívei az én foglyaim! A vírus, amely éppen most árasztja el a világmindenséget, a Földet sem hagyja érintetlenül. Pontosan elegendő lebeg belőle máris minden helyőrség, sőt maga az Everest fölött is. Mi, földiek immunisak vagyunk vele szemben, de ön vajon hogy érzi magát, helytartó uram? Gyöngének? Nem száradt ki a torka? Nem forrósodott föl a feje? Ha még nem, úgy hamarosan bekövetkezik, ebben biztos lehet. És kizárólag tőlünk szerezheti be a kór ellenszerét.

Ennius egy hosszú pillanatig nem szólt semmit, arca elkeskenyedett és hihetetlenül gőgössé merevedett.

Azután Arvardan felé fordult, és hűvös, kulturált hangon így szólt hozzá:

– Arvardan doktor, úgy érzem, bocsánatot kell kérnem öntől, mert nem adtam hitelt a szavának. Shekt professzor, Miss Shekt, elnézésüket kérem.

– Nagyon köszönöm a bocsánatkérését – vicsorította ki a fogait Arvardan. – Igen komoly segítségére lesz mindenkinek.

– Szarkazmusa teljes mértékben jogos – mondta a helytartó. – Ha megbocsátanak, én most visszatérek az Everestre, és ott halok meg a családom körében. Bármiféle kompromisszum ezzel az... emberrel, természetesen teljesen kizárt.

A Föld birodalmi helytartósága mellett szolgáló katonáim biztosan méltó viselkedést tanúsítanak majd a haláluk előtt, és kétségtelenül nem kevés földi embernek lesz módja rá, hogy megvilágítsa előttünk a halál ösvényét... Isten velük!

– Nyugalom! Várjon! Ne menjen! – Ennius végtelennek tűnő lassúsággal fordult a váratlanul megszólaló új hang felé.

Joseph Schwartz végtelennek tűnő lassúsággal, arcán halvány fintorral és a kimerültség jeleivel átlépte a küszöböt.

A titkár teste megfeszült és hátratántorodott. Hirtelen, rémült gyanúval fordult szembe a múltból érkezett emberrel.

– Nem! – kiáltotta. – Nem szedi ki belőlem az ellenszer titkát! Csak bizonyos emberek ismerik, és néhányan, de egészen mások értenek helyes alkalmazásához. Valamennyien biztonságos távolságban vannak a maga hatalmától mindaddig, amíg a méreg ki nem fejtí a hatását.

– Megfelelő távolságban vannak, igen – ismerte el Schwartz –, de nem annyi időre, míg a kór ki nem bontakozik. Ugyanis nincsen semmiféle méreg és semmiféle vírus, amelyet hatástalanítani kellene. Kijelentése nem jutott el azonnal a többiek tudatáig. Arvardan érezte, amint rosszul érződött a rátörő gondolattól. Talán csak játszadoztak vele? Ez az egész csak egy gigászi szélhámosság, amelybe a titkárral együtt csak valahogyan belekeveredtek? És ha igen, miért? De Ennius nem veszítette el lélekjelenlétét.

– Gyorsan, ember! Mit jelentsen ez?

– Nem valami bonyolult az egész – felelte Schwartz. – Amikor itt ücsörögtünk tegnap este, rájöttem, hogy semmit sem tehetek, ha továbbra is itt maradok, és csak hallgatom a többieket. Ezért alaposan és hosszan eljátszadoztam a titkár úr tudatával. Ügyeltem rá, hogy ne vegyék észre. Egyszer csak mégis követelte, hogy engem távolítsanak el a teremből.

Természetesen pontosan ezt akartam, a többi már könnyen ment.

Az Örömet megbénítottam, és kisettem a felszállópályákhoz. Az egész erőd huszonnégy órási riadóállapotban volt. A repülőgépek feltöltve, kiélesített fegyverzettel és fölszállásra készen. A pilóták is riadókézsülségben. Kiválasztottam az egyiket, és elrepültünk Senloo felé.

A titkár bizonyára mondani akart valamit. Állkapcsa mindenestre hangtalanul rángatózott. Helyette Shekt szólalt meg:

– De Schwartz, hiszen senkit sem kényszeríthetett repülésre. A járásán túl nem irányíthatja egy ember mozdulatait!

– Ez igaz, amennyiben az akarata ellenére teszem. De Arvardan doktor tudatából kihámoztam, mennyire gyűlölik a földi embereket a sziriusziak. Így azután egy, a Sziriusz valamelyik világán született tiszt után néztem, és ráakadtam Claudy hadnagyra.

– Claudy hadnagyra? – kiáltott föl Arvardan.

– Igen... Ó, persze, ön jól ismeri őt. Igen, értem. A tudata magáért beszél.

– Meghiszem azt! Folytassa, Schwartz!

– Ez a tiszt olyan mélységesen gyűlöli a földieket, ami még az én számomra is nehezen érthető, és én

alaposan befészkeltem magamat a tudatába. Minden vágya az volt, hogy lebombázhassa őket. Az elpusztításukra vágyakozott. Csupán a fegyelem tartotta vissza attól, hogy ott nyomban fölszálljon a gépével.

És egy ilyen tudat másként viselkedik. Csak egy kis biztatásra, enyhe nyomásra van szüksége, és a vakfegyelem már nem tarthatja féken. Nem is hiszem, hogy egyáltalán észrevette, amint bemásztam utána a gépbe.

– És hogyan találta meg Senloot? – suttogta Shekt.

– Az én időmben – válaszolta Schwartz – létezett egy St.Louis nevű város. Két nagy folyó összefolyásánál helyezkedett el. Egyszóval megtaláltuk. Éjszaka volt, de sötét foltként rajzolódott ki a radioaktivitás fényeinek tengerében. Shekt professzor pedig azt mondta, hogy az a templom egy normális talajú, elszigetelt oázisban található. Odairányítottunk egy reflektort, legalábbis én ezt szuggeráltam neki, és odalent megpillantottunk egy ötszögletű épületet. Pontosan megfelelt annak a képnek, amelyet a titkár agyában letapogattam. Ott, ahol az az épület volt, most csak egy százlábnyi mély gödör tátong. Nos, ez történt hajnali háromkor. Egyetlen vírust sem lőttek ki, egyszóval az univerzum megszabadult.

A titkár szájából ekkor állati üvöltés tört elő, egy démon földöntúli bömbölése. Látszott, amint a teste ugrásra készen megfeszül, azután összerogyott.

Szája szélén habzó nyál vékony csíkja jelent meg.

– Pedig hozzá sem értem – jelentette ki Schwartz csöndesen. Elgondolkodva szemlélte a földön kinyúlt alakot, majd így folytatta: – Már jóval hat óra előtt visszaértünk, de tisztában voltam vele, hogy meg kell várnom a határidő elmúlását.

Balkisnak biztosan ujjongania kellett. Ez egyértelműen kiderült a tudatából, és csak az ő szájából elhangzottak győzhetek meg bárkit igazi szándékáról. Most pedig, íme, itt hever előttünk!

HUSZONKETTEDIK FEJEZET

A java még itt van előttünk

Harminc nap telt el azóta, hogy Joseph Schwartz fölemelkedett a repülőtéri kifutópályáról a Galaxis teljes megsemmisítésére szánt éjszakán, nyomában a riasztószirénák veszett böngésével és a körülöttük cikázó visszatérési parancsok jeleivel.

De nem tért vissza, legalábbis addig, míg el nem pusztították Senloo templomát.

Hőstettét ekkor végre nyilvánosságra hozták. Zsebében ott lapult az Úrhajó és Nap Érdemrend első osztályú szalagja. Rajta kívül az egész Galaxisban mindössze két ember kapta meg ezt a kitüntetést még életében.

Ez azért mégiscsak valami volt egy nyugdíjas szabó számára.

A legtitkosabb belső hivatalos körön kívül természetesen senki sem tudta pontosan, mit is vitt véghez, de ezzel igazán nem sokat törődött. Egyszer majd a történelemlétkönyvekben mindez ragyogó és kitörölhetetlen bejegyzésként jelenik meg az utódok előtt.

Csöndesen ballagott a nyugodt éjszakában dr. Shekt háza felé. A város békés volt, éppoly békés, mint a fölé boruló csillagos égbolt. A Föld egyes elszigetelt vidékein a fanatikusok még mindig zavarogtak, de a vezéreik vagy elpusztultak, vagy fogságba estek, a többit pedig majd elrendezik valahogy a mérsékeltebb földi emberek.

Az egészséges talaj első gigászi szállítmányai már útban voltak a bolygó felé. Ennius ismételten előállt a javaslattal, hogy a Föld lakóit telepítsék át valamelyik másik világra, de az ötletet elvetették. A földiek nem tartottak igényt ilyen jótékonyásra. Inkább esélyt akartak világuk rendbehozatalára. Hadd építsék föl újra őseik házáat, az emberi nem eredeti otthonát. Hadd munkálkodjanak tulajdon kezükkel, távolítsák el a mérgezett földet, és helyettesítsék azt egészséges talajjal, lássák, amint a zöld kisarjad a halott világ helyén, és ismét virágba borul a kopár sivatag.

Óriási volt ez a feladat. Akár egy évszázadot is követelhetett, de mit számít az? Csak adjon a Galaxis berendezéseket, küldjön elegendő élelmet és tiszta földet. Kimeríthetetlen lehetőségeihez képest ez igazán csekélység és hamarosan megtérülő fáradozás.

És egy szép napon a földi emberek ismét egyenlő népet alkotnak a népek nagy családjában, a többi bolygó egyikén laknak majd, és méltó társként, büszkén és szabadon nézhetnek a többi ember szemébe.

Schwartz mámoros szívvel gondolkodott ezen az egész csodán, amint fölballagott a ház bejárati ajtajához

vezető lépcsőn. A következő héten indul Arvardan társaságában a Galaxis nagy, belső világi felé. Az ő nemzedékéből ugyan ki hagyta el egyáltalán a Földet?

Egy pillanatra eszébe jutott a régi Föld, az ő világa. Milyen régen halott már. Milyen régen halott! És mindez mindössze három és fél hónap alatt...

Megállt, keze már nyúlt a csengőgomb után, amikor oda-bentről meghallotta a szavakat. Milyen tisztán hallja már a gondolatokat, akár valami apró csengettyűk csilingelését.

Arvardan volt az első, tudatában sokkal több kavargott, mint amit bármilyen szó kifejezhetett volna.

– Én csak vártam és gondolkodtam, Pola, gondolkodtam és váraoztam. Tovább már nem várhatok. Velem kell jönnöd!

Mire Pola, legalább olyan zaklatott tudattal, mint az övé, mégis egyértelmű elutasítással:

– Nem tehetem, Bel. Teljesen lehetetlen. Az én elmaradott modorommal és viselkedésemmel...

Ostobának érezném magamat azokon a nagy, kinti világokon. Azonkívül... csak egy földi lány...

– Ne beszélj ilyeneket! A feleségem vagy és kész! Ha bárki megkérdezi, ki vagy, a Föld szülötte vagy, és birodalmi polgár. Ha még másra is kíváncsiak lennének, az én feleségem vagy.

– Rendben van, de mi lesz azután, hogy megtartod a beszámolódat a Trantoron, a régészeti társaság előtt?

– Hogy mi lesz azután? Nos, kiveszünk egy év szabadságot, és végiglátogatjuk a Galaxis minden nagyobb világát.

Egyet sem hagyunk ki, még ha postahajókon kell végigugrálunk az egészet, akkor sem. Végignézed a Galaxis legpompásabb vidékeit a legnagyobb nászutazás alatt, ami csak a kormány pénzével elérhető.

– És azután?

– Azután? Azután vissza a Földre! Jelentkezünk valamelyik munkacsoportba, és a hátralévő negyven évet azzal töltjük, hogy friss földet terítünk a mérgezett helyére.

– És te ugyan miért vállalkoznál erre?

– Azért – és itt Arvardan „tudatcsápjá” mintha mélyet sóhajtott volna –, mert szeretlek, és mert te is így akarsz, és mert igazi földi hazafi vagyok, tiszteletbeli földi polgár, amit akár papírokkal is bizonyíthatok.

– Rendben van...

Ebben a pillanatban abbamaradt a beszélgetés.

A „tudatcsápok” azonban nem hallgattak el, és Schwartz tökéletes elégedettséggel, de némi csalódással is a szívében csöndesen visszavonult. Igazán várhatott még egy kicsit. Ráér majd akkor háborgatni őket, amikor kissé leülepednek a dolgok.

Kint várakozott az utcán. Fölötte ragyogtak a hűvös csillagok. Egy egész Galaxisra való... láthatóan és láthatatlanul. És most magának, ennek az új Földnek és annak a kinti sok millió csillagnak és bolygónak még egyszer elmormolta azokat az ősi verssorokat, amelyeket ma már bizonyára egyes-egyedül ismert sokkvadrilliónyi embertársa közül:

Jöjj, öregedjünk meg együtt!

A java még ott van előttünk:

A végső élet, melyet az első hagyott reánk...

Utóhang

A Kavics az égből 1949-ben íródott, és először 1950-ben látott napvilágot. Akkoriban, mindössze négy évvel Hiroshima után (gondolom, az egész világgal egyetemben) alábecsültem az alacsony intenzitású radioaktív sugárzás élő szövetekre gyakorolt hatását. Akkor azt gondoltam, hogy elképzelhető az emberi élet fennmaradása egy általánosan radioaktívvá vált világon is.

Ma már nem ez a véleményem, de a könyvet nem változtathatom meg, hiszen a sugárfertőzöttség egyben a

cselekmény egyik vezérfonala. Annyit kérek csupán az olvasótól, hogy tegye félre egy időre a jelenséggel kapcsolatos fönntartásait, és a maga érdemei alapján olvassa élvezettel ezt a könyvet (föltéve, hogy méltónak találja arra).

Isaac Asimov 1982. november